

SECUNDAS RES ORNAT, ADVERSIS
PERFUGIUM AC SOLATIUM PRÆBET.

A. Kneller del.

J. Gordon sculp.

Ex Bibliotheca C. Van Nulhem.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

L: Bosch

Acc 620

Double
4.65

High Acc' 347

NICOLAI VERNVLÆI ACADEMIA LOVANIENSIS.

Ejus Origo, Incrementum, Forma, Magistratus,
Facultates, Privilegia, Scholæ, Collegia,
Viri Illustres, Res gestæ.

Recognita & aucta per CHRISTIANVM à LANGENDONCK
J. C. & Professore Latinum, usque ad præsentem annum.

LOVANIÏ,
apud PETRUM SASSENUM.

ANNO MD. LXXII.

NICOLAUS VERNER

ACADEMIA

LOVANIENSIS

The University of Leuven
The Faculty of Theology
The Department of History

Library of the University of Leuven
The Faculty of Theology
The Department of History

LOVANIENSIS

THE UNIVERSITY OF LEUVEN

THE FACULTY OF THEOLOGY

CLARISSIMO, AMPLISSIMO, ET ORNATISSIMO

VIRIO, DOMINO

PETRO STOCKMANS

ANTUERPIENSI

I. V. D.

OLIM IN ACADEMIA LOVANIENSI LEGVM,
ET IN COLLEGIO TRILINGVI GRÆCA-
RVM LITERARVM

PROFESSORI,

Nuper in Supremo Brabantix Concilio,
nunc in Sanctiore Consiliario Regio,
Libellorum Supplicum

MAGISTRO,

ARCHIVORUM BRABANTICORUM

CUSTODI,

Iustitiæ militaris Supremo Præfecto;

NEC NON AD COMITIA IMPERIALIA TITVLO
CIRCVLI BVRGVNDICI NVPERRIME

ABLEGATO

Didit ante annos quadraginta
 ACADEMIAM LOVANI-
 ENSEM *Clarissimus Vir Nicolaus*
Vernulaus. Quam gratum id o-
 pus fuerit; divendita jam pri-
 dem exēplaria testantur. Hinc
 cum eandem Academiam rursū prelo subijcere
Petrus Sassenus Typographus Lovanienſis in ani-
 mum induxiſſet; meq; rogasset, ut eandem revi-
 derem, & ad præſentem vſq; annum ſupplerem:
 eò lubentiùs opus hoc ſuſcepi, quò grati animi
 mei indicium quale-quale dare poſſem *Clariffimæ*
Familiæ Veſtræ, cui plurimum debeo. Nec inſicia-
 bor *Gener veſter Ornatiffimus Dominus Iacobus vanden*
Ven ILLUSTRISSIMORUM BRABANTIÆ
 ORDINUM QUÆSTOR hætenus mihi bene-
 fecit & benefacere pergit; Per eum ego *Amplitudini*
Tuæ innotui: & exinde non ſemel *Benevolentiam*
erga me Veſtram expertus ſum; cui ut vel aliquod
 ſaltem hoſtimentum dem, hanc à me adauctam Aca-
 demiam ad *Maximi Regis Ablegatum* ablegare volui;
 plura & maiora daturus cum tempus & fortuna
 faverint. Interim *ſupplicem hunc libellum* M'AGNE
 MAGISTER ſulcipe, & patere ut *inſcripto* nunc
Nomine Tuo Academiæ huius frontiſpiciū adorne-
 tur, qui Anno huius ſæculi XXVI. TOTIUS
 VBI

VNIVERSITATIS NOSTRÆ PRIMUS
Academiam totam adornasti. Ita Academia hæc
nostra à Magno hoc Nomine splendorem, nedum
contra caninos Zoilorū latratus *scipionem* habebit,
quo eos abigat; & in T E Tanto & toties *Consilia-*
rio Tutelam & in *Supremo Militiæ Præfecto* Defensi-
onem, & in *Archivorum Brabanticorum Custode* Asij-
lum reperiet. Quæ omnia, sua cum Academia, in
T E MECOENATE SUO MAGNO audebit
sperare, qui humillimè se subscribet,

Ornatissime Vir & Domine,

AMPLISSIMÆ DOMINATIONIS VESTRÆ

Humillimum Famulum,

CHRISTIANUS à LANGENDONCK.

è Collegio nostro Trilingui

Calendis Octobribus

M. DC. LXVII.

AD LECTOREM.

Nihilego Zoilum moror; Benevole Lector paucis te volo: Accuratissimam Clarissimi Viri Nicolai Vernulei Academiam Lovanienſem Tibi exhibeo. Per ſe notus Liber eſt, & quid contineat, ipſum fronti picium indicat, quo ſe, ſine verborum phaleris (que credulum Lectorem fruſtrari ſolent) commendat. Huius ego in ſupplemento hoc unicum ſpectavi D. Antecessoris mei veſtigia preſſe ſequi: hinc ne quis me ignavia vel ignorantie inſimulet; dum non ubique omnium Profeſſorum vel Preſidum nomina reperiet. Hoc modo Vernuleus ſcripſit, hoc modo ſubſequir. Ortum, incrementum & ſplendorem Academiae ſtriſtim do: exactam reliquorum methodum & notitiam Academicis Faſtis, vel ab alio ſplendendis relinquo, vel mihi reſervo.

ADDENDA.

Quamquam multa Faſtis Academicis relinquam ſive reſervem; hæc tamen hic addenda cenſui.

Folio 26. Inter Reverendiſſimum Robleſium Octavum Academiae Cancellarium & Carolum de Hovijne nonum, ſolâ Regiâ denominatione interfuit Illuſtriſſimus D. N. Spinola ex Comitibus de Bruay, morum gravitate, vitæ ſanctimoniâ, & omnigenâ virtute Academicis omnibus deſideratiſſimus: ſed ſplendorem ab hoc jubare Academiae invidit mors heu! nimium immatura.

Ad Academiae quoque ornatum (quod hic omiſſum) acceſſit Chriſti patrimoniū, Collegium ꝑ. Domini Franciſci

*ciſci Horij , quod ſic intituleri voluit. & quod hodie mo-
deratur Erudiſſimus & Vigilantiſſimus D. Petrus Mar-
celiſ S. T. L. & ad S. Michaelm Paſtor.*

Hæc de Collegio Horij ponenda folio 128. immediate ante Colle-
gium S. Michaelis.

DE MENDIS.

Librarij mendas Benevole Lector facilè per Te emendabis. folio 162.
pro MÆCENATEM, ponas MECOENATEM. folio 163. pro Iubiliarius,
primus, leges: *Iubilarius Primus*, ſic æmmate. fol. 175. pro doc-
tiſſimus ſcriptis, ſi ſtatues: *diſſignu ſcriptu*. folio verò 144. pro
verbo n odernus (quod ſciolus aliquis, me abſente, perperam muta-
vit & in potuit) latine ſis ſcripti m ſcias: hodiernus. Reliquas, ſi-
mile-que mendas, Te benevolo & Lectore & Iudice emendatas cu-
pio. hinc fructe, & vale.

APPROBATIO CENSORIS.

PRelum meretur vera pariter & erudita hæc Academiæ Lovaniensis descriptio ; quâ rara ipsius Urbis atque Vniuersitatis amœnitas & antiquitas , nec non studiorum & studioforum varietas memoriâ ac laude sæculorum digna , & Authoris in Almam Matrem devotus ac debitus affectus comprobantur ; quinimo res Orbe Academico Lovaniensi gestas solidè & ex veritate , ac in imagine apprimè exprimit ; quare cum summa legentium voluptate ac Belgicæ nationis decore , omnium manibus ac oculis teri posse iudico. Etiam posterioris ævi sæculo multam lucem adferet. Ita æternùm voveo. Datum Bruxellæ 23. Ianuarij 1627.

HENRICUS SMEYERS S. T. *Licent.*
Scholasticus Bruxellensis , Ordinarius
Librorum Censor.

C E N S V R A.

HÆC NICOLAI VERNULÆI Academia Lovaniensis priore auctior prelum & publicam lucem denuò meretur. Datum Lovanij die 1. Iunij 1667.

IACOBUS PONTANUS S. Theol. Doctor
& Librorum Censor.

NICOLAI VERNULÆI
ACADEMIA
LOVANIENSIS
LIBER PRIMUS

CAPUT I.

Origo Academiae Lovaniensis.

ACADEMIAM LOVANIENSEM, quæ immortalibus encomijs toto Orbe decantatur, scripturus, eius Originem, Progressum, & Formam, altius à primis initijs, ut cœperit, ut adoleverit, ut ad summum Doctrinæ splendorem, & amplissimam celeberrimi nominis sui Famam pervenerit, repetam.

Primus Academiae Conditor fuit IOANNES QUARTUS, Lotharingæ, Brabantiae, & Limburgiae Dux, MARCHIO Sacri Imperij, Hannoniae, Hollandiae, Zelandiae COMES, & Dominus Frisig, Religionis & optimarum Artium Princeps amantissimus. Movit illum misratio inprimis primariae in Brabantia Urbis Lovanii, quæ intestinis afflictæ seditionibus, dilapsisque in Angliam & aliud mercimoniis, ac diminuto Civium artificumque numero vacua pene facta erat, ut iterum instauraretur frequentareturque. Deinde verò quod Brabanti liberos suos ad longinqua mittere loca, non eos sub manu oculisque habere deberent; nec vlla in Belgio tum florente copiosoque Academia esset. Accedebat, quod Studiorum Universitas, quæ Praga in Bohemia erat, novis Sectariorum factionibus perierat, ut omnino ad Catholicæ Fidei propugnationem, novam Lovanij Academiam erigere Princeps optimus necesse iudicaret. Trahebant & in exemplum vicinæ Provinciae Germania Franciaque: in illa Colonienfis Academia, in hac Parisiensis, maxima sinceræ Doctrinæ, Clarissimorumque omni eruditione Virorum opinione & fama florebant. Multi quoque Principes eâ ætate viri, qui apud Ducem gratia valebant, suis vocibus & consilijs ad instituendam hanc Academiam impellebant: inter quos vir magnæ tum in Braban-

tiâ & apud Ducem authoritatis Engelbertus Nassovius. Iple loci genius & hominum ingenium vltro invitabant, nec alia Vrbs studiorû otio aptior videbatur, etli Mechliniam non pauci suggererent. Ea quippe Ecclesiâ & aëris benignitas est Lovanii, ut aliarum urbium nulli cedat. Intra muros libera prata, vineæ, horti spatiosi, agri, pomaria, campi, saltus, pascua parvæ sylvulæ, parva nemuscula, ut merito hic Artium optimarum sedem ac domicilium Dux prudētissimus esse voluerit. Nihil huius urbis situ salubrius, aut amenius. Montes habet Septentrioni obiectos, nec tam æditos, ut Boream purgando aëri excludant; nec tam humiles, ut se vire permittant. Vndiq; aër innocuus, & à noxijs vaporibus longè liberrimus. Id exteri non inviti, agnoscunt, qui ubi Galliæ, Hispaniæ, Germaniæ, Italiæ, Britanniæ Academijs perlustrarunt, nusquam Gentium studiis aptiorem esse locum, quam Lovanium, ingenue confitentur. Civium humanitas magna est, & in litteratōs vehemens affectus. Erga advenas comitate singulari utuntur, benevoli sunt, officiosi, candidi, sinceri, probi, fideles, ad obsequia ministeriaque alacres; in omnibus rebus nitidi magis, quam splendidi. Domus illis sunt studiorum usibus sanè quam accommodæ, non usquequaque magnificæ aut sumptuosæ: & dum frequentia defunt emporia, externæque dilitiæ, & luxuriæ fomenta, gratam omnibus solitudinem, & amicam studijs quietem temperantiâq; conciliant. Vnde fit, ut qui aliquamdiu Lovanii vixerunt, avelli agrè possint, aut avulsi identidem desiderant ac respectent. Quæ omnia cum cupidi Ducis animum subirent, missi ab eo sunt ad Pontificem Maximum ea ætate Martinum Quintum non semel Legati, qui pro instituenda graviorum Artium Scientiarumque Schola sollicitarent. Iunxerunt preces Senatus Populusque Lovaniensis, & inclyti Brabantiae Ducatus Ordines. Permotus his omnibus Pontifex anno post redemptum orbem supra millesimum quadringentesimo vigesimo quinto Pontificiâ autoritate amplissimam concessit potestatem omne Artium Scientiarumque genus (unâ tunc exceptâ Theologiâ) Lovanii publicè docendi, prælegendique, atque eos, qui decurso studiorum temporum doctrinâ clari essent, Academicis titulis & honoribus afficiendi. Eo anno, quinto Idus Decembris datum signatumque Pontificium est Diploma, quod in Academiæ Archivis hodie asservatur. Nec alius aut Ducis, aut Academiæ finis, quam publicum Patriæ bonum. Ided ipse in eo Diplomate, quo Iurisdictioni suæ renunciavit. *studium, inquit, generale Lovaniense per nos summis consilijs & ardentibus desiderijs expeditum, per sanctissimum Dominum nostrum*

nostrū Apostolicum, tam consilio, quā providē, ad crebram nostram instantiam ordinatum & erectum est, ad communem nostrorum Principum & Dominorum, & signanter Ducatus nostris Brabantia, quem sua virtute poscente non immerito praeter ceteris adamantius, totiusque Republica commoditatem, utilitatem, & profectum. Quāquam hoc Scientiarum omnium Emporium non Belgio tantum, sed universo patet orbi, quem docet, quem illustrat, quem ornat. Vna omnium confessio est, publicam Europæ Scholam Lovanium esse.

CAPUT II.

Iurisdicctio Brabantia Duci, Oppidi, Præpositi, Decani, Capituli, Scholasticis Lovaniensis in Rectorem & Academiam translata.

EA erat instituendæ Academiæ potestas à Pontifice Summo facta, sed hac lege, ut intra annum Iurisdictioni suæ in futuros Academicos Dux, Senatus Populusque Lovaniensis, Præpositus, Decanus, Capitulum, Scholasticus cederent, & in Rectorem Academiamque transferrent: ni facerent, nihil à se concessum. Igitur ut Pontificiæ voluntati pareret Urbis Senatus Populusque, cum Academici, qui tum erant, id requirerent, Iurisdictionem omnem à se ablegavit. Testes sunt publicæ Tabulæ Anno MD. cccc. xxvi. viii. Idus Septembris Lovanij factæ, in quibus hæc verba: *Quod Oppidum Lovaniense omni cognitionem, punitionem, coëctionem, Iurisdictionem, & penitus omnimodam superioritatem, si quam vel quas habuit, habere potuerit, haberet, vel habere possit, in ipsum Rectorem, Doctores, Magistros, ceterosque graduaros, & Scholares, aut aliquem eorum de Suppositis aut membris ipsius Universitatis, ac ipsorum familiares, in & de omnibus negotiis, causis & rebus, tam civilibus, quā criminalibus, magnis & parvis, illas sibi abdicavit, & in presenti abdicat, & in ipsos Rectorem pro tempore & Universitatem cessit, transtulit, & resignavit, ac etiam in presenti cedit, transfert, & resignat, nihil iurii in prædictis, aut aliquo præmissorum sibi quomodolibet competentis reservando. Sicque, voluit, & in presenti vult, ac in futurum perpetuum temporibus velis habere, & permanere, ac inviolabiliter observari.* In cuius rei testimonium D. Ægidius Divitis Oppidi Lovaniensis Burgi-Magister, seu Consul, Magnifico Domino Academiæ tum Rectori Wilhelmo Nepotis Diplomata omnia, seu Apostolicas litteras Erektionis Privilegiorumque Studii Lovaniensis tradidit, & in perpetuum resignavit, id unum ab Academicis postulans, ut de legibus ac statutis pro Academiæ

& Oppidi concordia providerent. Testes aderant Aristoteles de via lapidea, Walterus de Leeman, Simon de Ponte, Ecclesiæ Divi Petri Capellani. Senatum secuti sunt Præpositus, Decanus, Capitulum Collegiæ D. Petri Ecclesiæ, & Octobri mense, tertio Nonas Iuri suo renuntiaverunt. Fidem faciunt publicæ eorum Tabulæ, in quibus ita ipsi. *Transferimus quantum in nobis est, & de Iure possumus omnem Iurisdictionem in Rectorem & Universitatem Almae Matris Universitatis Studij Lovaniensis secundum tenorem litterarum Apostolicarum desuper dictæ Universitati per Sanctissimum Dominum nostrum Papam Martinum Quintum modernum concessarum, in quantum Scholares prædictæ Universitatis presentes vel futuros concernit pro presenti, vel in futurum concernere possit, &c.* Erat tunc cum Canonicis Scholasticus, & cum iisdem suo, si quod habere posset, Iuri cessit. Supererat ut suo se quoque Iure Princeps abdicaret. Nec mora anno nondum elapso Bruxellæ in Vrbe Regia vii. Idus Novembris publicum confici Diploma iussit. In eo ipse, *Volumus, inquit, & ordinamus, quod omnium singularum causarum & negotiorum cognitio atque decisio Doctorum, Magistrorum, Scholarum, Membrorum atque Servitorum eorundem, sive clerici, sive laici fuerint, & etiam de quibuscunque criminibus & excessibus correctio & punitio, ac omnimoda super illis Iurisdicção ad Rectorem Universitatis Studij huiusmodi pro tempore existentem, & non ad nos nostrosve successores vel Officiarios debeant integraliter pertinere. Nulla nobis nostrisque successoribus & Officiariis facultate & auctoritate penitus reservata de causis & negotijs huiusmodi cognoscendi, sive illa dirimendi, aut membra & servitores huiusmodi, vel ex ijs aliquem pro criminibus & excessibus eisdem, aut quomolibet corrigendi vel puniendi, seu aliquam in eos Superioritatem vel Iurisdictionem exercendi, quas à nobis penitus abdicamus, quasque in Rectorem & Universitatem prædictos cessimus, donavimus, & transtulimus, ac realiter, & cum effectu cedimus, conferimus, donamus, & transferimus per presentes.* Ac ne quis de Principis animo in posterum dubitaret, aut hac in re dolum suspicaretur, cessisse se ipse fatetur animo deliberato, deque sanò & maturo Procerum, Magnatum, Comitum, Baronum, & Nobiliū fidelium consilio pariter & assensu. Et quidem, *Pro nobis, inquit, nostrisque Hæredibus & Successoribus Brabantia Ducibus.* Interfuerunt Ducis Consilio, & cum eodem Tabulas obsignarunt, qui in Nobilitate aut Senatu primi. Ut hæc certa Principis voluntas esset, & ut concessio sibi iure Academica fucretur, edixit ipse ne cuiusquam auctoritate, mora, vel machinatione impedimentum obijceretur. Sanctionis verba sunt in eodem

Diplo

Diplomate. Quocirca Senescallo nostro Brabantia, & Villico nostro, nec non Burgimagistris, Schabinis, & communitati Oppidi nostri Lovaniensis prædicti, ceterisque Institutijs, Officiariis, & subditis nostris per dictum Ducatum nostrum Brabantia, ac alias ubilibet constitutis, & loca tenentibus, ac cuilibet eorundem presentibus & futuris tenore presentium districte præcipiendo mandamus, quatenus Rectorem, Doctores, Magistros & Scholares, membraque & servitores Vniversitatis Studij eiusmodi supradicti indulgentijs, privilegijs, gratijs, libertatibus, immunitatibus, & exemptionibus, uti & gaudere pacifice & quietè faciant & permittant sine impedimento & perturbatione quibuscunque sub obtentis gratia nostra, ipsoque debitu prosequi favoribus & honoribus studeant prævenire, & à quibuscunque molestationibus, iniurijs, & violentijs ipsis illatis vel inferendu potentialiter defensare, quos & nunc in antea recipimus in nostris protectione, securo conductu & custodia seu salvagardia specialis: quæ omnia & singula Rectori & Vniversitati prædictis volumus & promittimus bona fide pro nobis & nostris hæredibus & successoribus in perpetuum inviolabiliter observari, fraude & dolo in omnibus & singulis semotis penitus & exclusis. Ita è Principe factus est Academiae Protector & custos, quicumque Brabantia Dux, & imperium transtulit, ut patrocinium susciperet. Nimirum in pari dignitate posuit Academiae Conditor, aut Principem esse, aut Studiorum, & litteratorum Patronum. Obijt Anno cld. cccc. xxvii. Ætatis xxi. Principatus xi. Sepultus Furæ.

C A P U T I I I.

Apparatus Scholarum, Inventuris evocatio, Initium Lessionum.

Vixdum erat impetratum ab Apostolica Sede generalis studij Diploma, quamquam prius sub anni primi finem constituta sit solemmnibus renunciationibus Academiae Iurisdicção, serio de rebus omnibus ad Academiam necessariis toto anno cogitatum est. Paratæ in primis Scholæ & Domus ad docendum destinata. Huic rei operam suam Urbis Senatus Populusq; addixit, publica Scientiarum Auditoria adornavit, & ne quid in posterum deesset, Fidem suam obligavit. Accersiti deinde sunt, undique viri doctrinâ clarissimi, ac tandem evocata ex omnibus Provinciis Iuventus. Hæc cura Ducis fuit. Is xv. Calend. Septembris publico edicto externos & indigenas ad novam hanc Scholam invitavit. Dénuntiabat Dux Pontificiâ autoritate erectum Lovanij generale Studium summâ libertate ac privilegiis
quam

quam plurimis exornatum; de Doctoribus & Magistris in omni litterarum Scientia eruditissimis se providisse, & amplius provideri curaturum: eos vi. Nonas Octobris prælectiones suas felicibus auspiciis inchoaturos. Invitabat proinde Doctores, Magistros, Licentiatos, Baccalaureos, & Scholares quoslibet, quibus omnibus libertatem, opem, & ab omni iniuria violentiaque protectionem promittebat. Rogabat verò Reges, Principes, Antistites & Dynastas quarumcunque tandem Provinciarum, ut hanc suam denunciationem suis in ditionibus publicari paterentur. Ita habet Diploma Ducis eodem anno Bruxellis expeditum. Facta igitur publica ista per circumjacentes regiones denunciatione, paulò post Septembri mense facta sunt prælectionum Lovanii fundamenta. Nicolaus Prumius I. V. Doctor, vii. Idus Septembris, pridie Natalis Divæ Virginis de Academia institutione & auspiciis, deque Artium omnium laudibus elegantissimè peroravit. Præsens erat Ducis Consilium; aderant Brabantia Abbatès ferè omnes & Nobiles, Iacobus Borbonius, Ioannes Toparcha Wesemalia, Walterus vander Noor, Equites; circumstabat frequentissima novæ Iuventutis, quæ iam undique confluxerat, corona. Hoc modo velut in possessionem missi sunt Professores, qui in sua quilibet Facultate mensis Octobris die secunda lectiones suas auspiciati sunt. Ita factum est, ut Academia, quæ cum concepta Deipara Virgine concepta fuerat, cum eadem nascente quodammodo nasceretur, inque lucem prodiret. Servatur in hunc usque diem mos ille, & quotannis Calendis Octobris sedente Senatu Academico ac circumstante Studio Iuventute, publica de laudibus Artium Oratio pronuntiatur. Hi porrò tum Academiam constituebant, Wilhelmus Nepotis Rector, Ioannes de Groesbeke legum Doctor, Nicolaus Prumius I. V. Doctor, Gerardus Bruyn Artium Magister, & ad D. Petrum Decanus, Henricus de Mera Iuris Can. Licentiatus, Godefridus Crommeus, Ioannes Tuldenus, Ioannes Rodolphi Flamingus, Petrus de Renesse, Ioannes Stochelpot, Godefridus de Geniple, Ioannes Keerman, Amelricus de Sychenis, omnes Artium Magistri: Ac Ioannes de Platea, seu Tyranus, Iuris Canon. Baccalaureus, alijque nonnulli.

C A P V T I V.

Incrementum, & Progressus Academia.

Elicia, ut eventus docuit, Gymnasij huius novi auspicia fuere. Quippe ab hoc principio ita crevit, & tantos in omni Doctrinæ genere pro-

progressus fecit, posteaquam quinto à condita Academia anno Eugenius quartus Pontifex Theologiæ quoque studium concessit, ut primo sæculo suo cum virorum doctrina clarissimorum, & admirabili scientiarum omnium varietate, tum eruditæ iuuentutis præstantiâ immortalem gloriam occupavisse, & reliquas fere omnes Europæ Academias superavisse videatur. Fidem Facit Adrianus Barlandus in illo suo de Germaniæ Inferioris Urbibus opusculo. *Haber, inquit, Lovanium Scholam, qua non sit alia secundum Parisiæ numerosior nec ornatio. Multa sunt passim toto Orbe Gymnasia, sed in alijs alia videas desiderari. Aurelia in Gallijs sola leges Civiles, Parisiis Theologia, Ius Canonicum, & Sophistica traduntur. Sunt alia quedam Scholæ, ubi sola in pretio est Medicina. Lovanij omnes scientiæ docentur.* Idem lib. 1. Historiarum: *A Martino Quinto ea tempestate Romano Pontifice anno Pontificatus eius nono impetrata sunt huic Scholæ privilegia, in qua nunc omni generis litterarum studia vigent. Philosophia & Oratoria in pretio sunt. Pulsâ Barbarie, Hebraicæ, Græcæ, ac Latine discit Inventus: Diceret quosdam in Matris gremio litteras cum lacte suxisse. Vtriusque Iuris tanta est hoc loco celebritas, ut loquentem Bibliothecam Iustinianus reliquisse videri possit. Divinæ litteræ in tanto honore sunt, ut Theologorum legiones reperire queas Lovanij.* Ita Barlandus, qui anno ab Academia instituta ceterisimo quinto vixit. Martius Dorpius facundissimus Theologus, in ea Oratione, quam Calendis Octob. anno cId. Id. xi. in Academiae rotius cōventu habuit, *Multa sunt, inquit, passim toto Christiano Orbe Vniuersitates. sed in alijs alia desiderantur. Alicubi solas leges concessum est sive docere, sive discere. Alibi vnica Medicina in pretio est, cognatiq; scientijs relictis sola regnum possidet. Est & vbi ceteris scientijs receptis sanctissima leges exulant; Lovanij omnes scientiæ suo pretio pro dignitate æstimantur, omnes traduntur, omnes coluntur, omnes celebriter & Doctoribus sunt honorata, & discipulis, numerosis quidem illis, si cuius Vniuersitati extra unam Parisiorum conferas, tamen delectu magis, quam numero æstimandū. Omnes pulcherrimis Ordinibus descretæ, suum quaque gradum & ætatem haber, suo ordine, suo tempore discitur. Idem in eadem Oratione ait: Academia Lovaniensi nihil deesse, quod vel ad optimam in quibusvis disciplinis institutionem, vel ad mores recte componendos pertineat.* Gerardus Moringus in vita Adriani Sexti Pontificis, quam Anno cId. Id. xxxvi. scripsit, loquens de Lovanio, vbi summam suam eruditionem Adrianus hausit; *Ea, inquit, Nobili Academia in Ducatu Brabantia est, nulla aliarum*

Regio-

Regionum, quodcumque Studiorum genus respicias, ulla ex parte inferior. Dicas esse serio eruditorum omnis generis fertilissimam officinam: Theologi sunt gravitate morum, religione ac testimonio vita zeloq; Christiana fidei eximij, id quod hactenus cum permultis alijs indicijs, tum verò hoc vno luculenter ostenderunt, quod primi ferme omnium Lutheri dogmatibus strenuè obviâ iverint. Ad hæc, non in vanis argutjs tempus conterentes, sed in ipsis litteris divinis, in Patribus Ecclesiasticis, & ijs, quæ ad rationem vita faciunt, versantes. Iurisperiti sunt præter excellentem eruditionem, etiam syncreti, neque vel sordibus, vel muneribus obnoxij. Medici quoque, non ipsâ Theoriâ modo, sed usu quoque & praxi egregiè præstantes. Philosophi denique, non nugivendi aut Sophistæ, ut alibi, sed ipsa germanâ Philosophia, quæ ad disciplinas serias postea usus sit, plurimum valentes. Nihil autem necesse habeo dicere de litteris antiquioribus, de linguis item Græca & Hebræa, quas ibi florere, si usquam alibi in Germania; & in dies singulos magis vigescere, res ipsa aperitè declarat. Id ipsum attestatur vir multiplici eruditione celeberrimus Andreas Schottus Societatis I E S U in Epistola ad Christophorum Plantinum, quæ inter annotationes in Pompon. Melam legitur, scripta Anno cDIO. LXXXI. ad III. Non. Maias. Vbi, Lovanium omnium totius Orbis Academiarum antiquissimum Musarum Domucilium appellat, in quo Doctorum hominum semper frequens concursus fuerit: quibus quantum id est, quod discendo docendoq; sumus consecuti ait, acceptum referimus. Amplius verò. Alibi quidem, inquit, Collegijs opes affluentiores, alibi fortasse studiosorum frequentior numerus, sed otiosorum. Est vbi singula disciplina vberius doceantur; at nusquam omnes simul discipline tanta diligentia fideq;, reiectis quæ ad inanem ostentationem & Sophisticen pertinent, docentur, quam Lovanij. Plurimos deinde mœstus recolit in omni facultate viros vitâ doctrinâq; clarissimos, ac non è vulgo animas, qui rem litterariam mirificè exornant, & Belgij decus tuentur, nec intermori unquam sinent. De ijs nos infrâ. Multitudo studiosorum si definienda numero sit, æstimet qui volet. Theologorum legiones primo Academiæ sæculo reperire Lovanij fuit, ut author est Barlandus. Studiosorum Iuris ultra sex millia, sunt qui ante civiles in Belgio turbas viderunt. Et ille litteratorum Phœnix Iustus Lipsius lib. I. Lovanij sui. Ante annos, inquit, triginta septem scio ad septena aut octona millia eorum, qui Masis operabantur, domicilium habuisse. Pulcher aspectus! Cum Batavi, Frisii, Menapij, ultteriores Germani, & magna Nobilitas occurreret: cum Galli, Britanni, Hispani, Itali, & de longinquis etiam gentibus Europa. Hæc nos vidimus, & mixti ijs fuimus. Et pau-

paulò pòst. *Musa, & illa artes, quas colimus, hic locum habent, & nos ipsi quos tam annos aut discimus hic, aut docemus?* Idem Vir ille supra invidiam suâ virtute & doctrinâ positus, Carmen hoc Academiæ Gloriz sacravit.

*Salvete Athena nostra, Athena Belgica,
O fida sedes Artium, & fructu bona,
Lateq; spargens lumen, & nomen tuum!
Te Gallus & Germanus, & te Sarmata
Invisit, & Britannus, & te duplicis
Hesperia alumnus. quam frequens frequentia
Stripavit olim, & advenarum copia!
Qua minuit aliquid civium fateor furor,
Et Mars cruentus: sed fuere, quis neget?
Et fructus etiam apparet. O quot millia
(Ita dico) protulisti insignes viros,
Auxilia vel consilia publica res?
Quot Fama in ade consecrasti nomina,
Perennibus victura scriptionibus?
Et porro profetis, & sacrabitis,
Si donat aliquam minor pacem Deus.
Donabis autem. Vota vos modo & preces
Concipite, & in partem advocate Virginem,
Patrona qua vestra audis, & Dei parens.*

Reticere de Academia Serenissimi Principis Alberti Pij iudicium sine nefas. Is in Diplomate Visitationis Academiæ Anno supra millesimum sexcentesimo decimo septimo factæ, ita inquit. *Non sine summa consideratione oculos convertimus in Universitatem nostram Lovanensem, qua Dei benignitate ita à sui exordio crevit, ut ante initium novissimorum bellorum civilium absolutam habuerit perfectionem, utpote qua in Sacra Theologia, in Iure Canonico & Civili, Medicina, Philosophia, Mathematica, lingua Greca, Hebraica, Latina Professione suos habuerit, & etiamnum habeat Praefectores viros omni iudicio doctissimos. Igitur vel hoc vno tanti Principis testimonio perfectionem omnem, & laudem assecuta Lovanienfis Academia est.*

CAPUT V.

Forma Academiae, & eius Regimen.

Forma Academiae huius mixta est, & rectè Monarchiam Aristocraticâ ratione temperatam dixerò. Rector enim vnus est, Academiae

miæ caput, qui gubernat, sed cum Academico Senatu. Quippe hic moderatur omnia temperatque, & ab eo Rector ipse pendet. Constituunt Senatum Academicum, atque adeo Academiam ipsam quinque Facultates, quarum prima est Sacræ Theologiæ, secunda Iuris Canonici, tertia Iuris Civilis, quarta Medicinæ, quinta Artium. Ex hac, qui Decani sunt, aut è quatuor Gymnasiarchis, aut publici Professores, vel Collegiorum aliquorum moderatores in Senatum assumuntur. Cæterarum Facultatum Doctores in Senatu omnes sunt. Invitus tamen nemo huic Ordini adscribitur. De Civilibus Academiæ negotiis ad Senatum ipse Rector refert, & ex omnium aut plurium Facultatum suffragio fit Senatusconsultum. Posteaquam enim de re quapiam retulit Rector, secedunt Facultates singulæ, & consilium viritum capiunt. Quod visum fuerit, Facultatum Decani ex Ordine renunciant. Concludit Rector, & statuit. Interim omnium in hoc Academico Senatu plena venerationis gravitas est, sed cùm facilitate comitateque permixta, ut facilitas de iusta autoritate nihil detrahat, gravitas neminem absterreat. Quod dum intuetur ac sentit Iuventus, erga Doctores suos reverentiam, erga Cives placidissimam pacem, cum omnibus concordes amicitiam, ubique modestiam servat, semper assidua, sedula, strenua. Ab hoc Senatu leges emanant, quibus Academia regitur; edicta, quæ pro temporum necessitate sanciantur. Controversiæ, quæ in iudicium adducuntur, seu rei civilis sint, seu criminalis, Rectoris sententiâ finiuntur. Quæ minoris momenti negotia passim occurrunt, ad Rectoris & Ordinariorum Academiæ Deputatorum (hi sunt quinque Facultatum Decani) reijciuntur, ut suo iudicio ea ipsi moderentur. Maiora Senatus cognitioni reservantur. Coit Senatus, quoties Rectori, cuius est eum cogere, visum fuerit. Celebriora quotannis & ordinaria Comitia sunt septem. Ex ijs Rectoralia quatuor; ac duobus quidem Pridie Calendas Martij, & Septembris novi Rectoris electio inaugurationisq; celebratur: duobus alijs pridie Calendas Iunij & Decembris in supremo magistratu suo Rector novâ electione aut confirmatur, si bene rexerit, aut alius renunciatur. Tum III. Nonas Novembris Sacra pro Academiæ benefactoribus solemniter fiunt. In ijs inter preces publicas Martini V. Pontificis, Ioannis IV. conditoris, Pontificum, Regum, Principum ac aliorum de Academia beneficio singulari optime meritorum nomina à Sacerdote Sacrificante recitantur, ut sacro hoc officio Academia gratum illis animum quotannis rependat, & eorum memoriam nunquam se interituram.

terituram testetur. Peractis Sacris, Rector quod è re Academiæ eo tempore esse videtur, Senatui proponit. Deinde Postridie D. Thomæ Apostoli x1. Calendas Ianuarij sedente Academico Senatu ingrediuntur in locum Comitiorum Notarius, Promotor, Accensi (qui vulgò Bedelli) Procuratores, & eiusmodi alij minores Magistratus, singulique vlitatâ formula officijs se suis abdicant, Rectori Senatuiq; resignant, & ut in eadem rursus admittantur, supplicant. Id ubi peractum, & in sententias itum est, retineri eos in officijs placet, qui necessarij sunt; in cæterorum, imò omnium mores, & vitam per Rectorem & Deputatos inquiri eos qui muneribus suis integrè functi sunt, recipi, qui secus, corrigi, & quandoque officijs privari. Postremò celeberrima sunt Calendis Octobris Comititia. In his frequente Senatu, & affluente Studiosæ Iuventutis Corona, Orator ex una aliqua per ordinem Facultate de Artium scientiarumque omnium dignitate ac præstantia perorat: tum Statuta & leges Academiæ, quibus Iuventus dirigitur, per Notarium recitantur, futuræ toto anno lectiones per singularum Facultatum Bedellos denunciantur, eæque secundâ Octobris die inchoantur. Si quæ alia res publicum consilium Postulet, de eâ Rector ad Senatum refert. Atque hoc commune Academiæ regimen est; singulæ interim Facultates certis legibus suos regunt, & studium magnâ sedulitate dirigunt.

C A P U T V I.

Rector Academiæ.

SUmmum & unum est Academiæ caput, seu Princeps unus: hunc *Rectorem* appellamus. Ejus dignitas omnino magna est. Quippe omnes Urbis Magistratus, clarissimi omnes viri, & quicunque dignitatum gradus illi assurgunt, & de via decedunt. Quivis alius honor submittere huic fasces debet, atque idcirco, quod suprema sit Rectoris in Academia potestas, ac tanta, quanta olim Brabantix Ducis, qui eam illi cessit, & Magistratus, qui resignavit. Cardinalibus tantum, & Apostolicis Nuntijs, qui Legati de latere simul existant, in Academia cedit, qui Rector. Carolus Quintus, ille Imperatorum verè Maximus, Anno c15. 15. xlv. huic Academiæ Principi loco cessit, & latus texit. Is erat tunc Indocus Ravenssteyn Tiletanus S. Th. Licentiatus. Nimirum, ut quantus Sapientiæ Magistris honor

debeatur, palam hoc exemplo faceret, ita postulante studiorum favore, & Academicarum personarum dignitate. Ea fuit tanti Cæsaris admiranda humanitas. Imitati illum sunt, & hanc Academici Rectoris dignitatem coluerunt Illustrissimus Gerardus Groesbekanus Leodienfis Episcopus, Princeps, & Amplissimus Clarissimusque Vir Andreas Gaill I. C. Cæsareæ Majestatis Consiliarius & Legatus. Hi enim cum de Pace Belgica ex Imperatoris Rodolphi Secundi voluntate acturi Lovanio Gandavum contenderent Anno cId. Id. Lxxvi. Rectoris latera utrimque cinxerunt, & inter se medium procedere voluerunt. Nicolaus Everhardus à Middelburgo I. C. Clarissimus & Supremi Senatus Belgici Mechliniæ Præses in locis argumentorum legalibus, L. cxvi. *de tanquam seu respectivâ. Videtur*, inquit, *Rector Universitatis præferendus in Sessione etiam Episcopo loci vel diocesis, qui interest Actui celebrando in Universitate, non ut Scholaris, sed ut Episcopus. Et ita observari vidi, si rectè memini, in quodam Actu solemnî tempore D. Joannu de Horen Episcopi dum vixit Leodienfis. Erat eâ tempestate Leodienfis Diocesis Lovaniû. Et verò quanti facere Rectorem & Academiam oporteat illustri ad posteritatem exemplo Carolus Bellicosus (vulgò Audax) Brabantiae Dux ostendit. Is anno partæ salutis cId. cccc. Lxi v. mense Januario Antuerpiam Provinciarum suarum Ordines evocarat, & Academiae Rectorem aut adesset unâ vellet, missis litteris monuerat. Aderant igitur Brabantiae, Hannoniae, Artesiae, Comitatus Namurensis Ordines, Prælati item, Nobiles, & quorundam Flandriae Oppidorum Deputati: aderat & Academiae Rector eo tempore Robertus de Lacu I. V. Doctor, quem cum aliis ex Academia Viris Clarissimis benignissimè & gloriosissimè excepit. Cum autem coram Duce, qui tum in Aula Cœnobij Divi Michaëlis cû Consilio suo erat, comparere omnes deberent, præcepit Dux, ut Academiae Lovanienfis Rector coram se primum dicendi locum obtineret, declarans se illum, & Academiam Lovaniensem nobilissimum honoratissimumque Brabantiae totius membrum habere; ipsum deinde congregati ibidem Ordines dicendo sequerentur. Hanc Ducis voluntatem Toparchi Bergæ ad Zomam Rectori, ut iussus erat, significavit. Neque quisquam hunc honorem Principi Academiae tum invidit, quod in illo & Academicis Viris virtutis & sapientiae moderatoribus honorandam esse virtutem sapientiamque omnes judicarent. Splendorem adferunt huic Dignitati Accensi, seu Bedelli. Cum enim in publicum prodire Rector, ante eum ite Accensus, & argenteum præfert*

sup.

sceptrum; pone Famuli sequuntur. Exeuntem autem ad Comitiam, quæ certis anni temporibus statisque diebus celebrari solent, ut jam ante commemoravimus, aut cum solemnibus indicta supplicatio est, vel festus aliquis è primis dies, octo ac nonnunquam plures Accensi præcedunt, singuli argenteum gestantes sceptrum auro obductum, insignia honoris amplissimi. Et quidem eum solemnibus interest per Urbem Supplicationibus, comitantur illum ordine suo omnes omnium Facultatum Doctores, ac Magistri, qui in Academico sunt Senatu; quos deinde sequuntur Fisci Advocatus seu Syndicus, Promotor, Secretarius, & alij qui functionem Academicam obeunt: tum Satellites. Ipse Rector togâ, pileoque Magistrali insignitus semper procedit, & in humeros extensum habet paludamentum rubrum (aut certè violaceum si Theologus sit Rector) cuius oræ variegatis pellibus prætexuntur. Id à Principum imitatione & exemplo est; nam eorum olim talis erat cultus, ut caput formato ad eum usum paludamento velarent. Caputium vulgò & à re ipsa dicimus. Porro Dignitas hæc nunc semestris est, ut olim apud Romanos Dictatura sex dumtaxat mensium. Antea trimestris erat, sed mos nunc obtinuit, ut ad trimestre aliud in eodem supremo Magistratu novâ quasi electione relinquatur ac confirmetur. Eligendi Rectorem hæc una ratio est. Pridie quam Magistratu suo defungatur, res à eo gestas, recitante Secretario, Academiae Deputati audiunt, examinant, probant. Sequenti Comitiorum die coacto Concilio gratias ipse Rector pro delato sibi Principatu & honore Senatui agit, & si quid minus ex voto omnium à se gestum est, ne minus rectè voluntati adscribant, rogat. Vicissim illi à toto Senatu pro suscepto & administrato Magistratu supremo gratiæ per Decanos aguntur. His peractis quinque electores, ex singulis Facultatibus unus, nominantur, qui iuramento publicè præstito in conclave Comitio adiunctum sese recipiunt, neque inde prius recedunt, quam re inter eos consultatâ de Rectore renunciando conveniat. Primi suffragij ius habet ille, ex cuius Facultate futurus est Rector; ceteri deinde Facultatum Ordine. Vbi plurium suffragijs idoneus aliquis regimini iudicatus est, Vir maturus, gravis, prudens, rerum experientia probatus, virtutis dignitate venerabilis, è conclavi in Consilij locum revertuntur, & Rectorem illum pronuntiant. Nec mora qui Principatu defungitur paludamento sese exiit, quo & alijs summi huius Magistratus insignibus novus Rector, præstito tamen prius iuramento, confestim ornatur. Tum Ac-

censu ad Sacra, quæ Comitij finitis peraguntur, illum Senatu sequente deducunt, exinde domum. Ipse sibi Vicarium seu Prorectorem, quem vult designat. Eligi verò Rector Clericus & cœlebs debet, non coniugatus, non Religioso cuiuspiam Ordini voto adstrictus. Incapax est, qui uxorem habet. Rectoris officium est ius dicere, in maleficijs reos Scholares & Academicos poenis animadvertere, privilegia tueri & Scholæ dignitatem, ad omnium officia attendere, ne quid detrimenti Academia capiat, videre. Hæc ut præstet Decanos quinque Facultatum tanquam intimos Privatosque Consiliarios habet, & de eorum sententia, quod è re Academicæ est, decernit, aut ad Senatum Academicum refert, cuius cogendi potestatem solus habet, aut qui eius vices gerit.

Primus Academicæ Princeps seu Rector fuit, quod ita Pontifex vellet, in quinquennium electus Wilhelmus Nepotis Artium Magister, & Iuris Canonici Baccalaureus, Ecclesiæ D. Petri Scholasticus. Creatus est Anno clō. cccc. xxvi. viii. Idus Septembris in Curia seu Senatorum Domo, & in signum Principatus traditum impositoriumque capiti eius est Caputium variegatis intertextum pellibus. Lego tamen in antiquis Annalibus, *Caputium cum pennis (vel pannis) de vario fouderatum.* Præstito deinde iuramento Principatum inijt, quo tamen anno sequenti clō. cccc. xxvii. mense Maio sese abdicavit, Academicæque Senatui resignavit.

Suffectus Wilhelmo fuit secundus Academicæ Rector Ioannes à Groesbeeck, e Legum Doctor, quem ex Familia Illustrissimi Gerardi à Groesbeeck Cardinalis & Episcopi Leodiensis fuisse eius insignia testantur. Videbantur non ita pridem illa in eius quondam Domo, quæ D. Claræ Templo in hac Vrbe vicina est.

Tertius Rector Ioannes Neele Medicinæ Doctor, & Professor.

Quartus Gerardus Bruyn Decretorum Doctor, & Ecclesiæ Collegiæ D. Petri Decanus.

Nicolaus Prumius I. V. Doctor, Rectoratum sæpius inijt, ac primum anno clō. cccc. xxix.

Nicolaus de Midy Parisiensis S. Theol. Doctor, primus ex Facultate Theologica Rector renunciatus est anno clō. cccc. xxxiii.

A conditâ autem Academiâ ad annum usque clō. cccc. xlvi. trimestres Rectores fuerunt; exinde semestres, quorum primus Andreas Horenbort de Capella Decretorum & S. Theol. Baccalaureus. Cæterorum seriem Rectorum hic non contexo, dum eam curiosus Lector

ACADEMIA LOVANIENSIS.

12

Lector videre potest in Fastis Acad. usque ad Annum cld. lxx. xlii x.
ult. Feb. Nos subsequentium Rectorum novam seriem hic damus.

Vlr. Aug. 1649. D. Vopiscus Fortunatus Plempius Med. Doctor III.

Vlr. Augst. 1650. Reverendus & Consultissimus D. Balduinus Feuts I. V. L. Præses Collegij Drutij.

Vlr. Augst. 1650. Eximius Dominus Sebastianus Stockmans S. Th. D. & Profess. 19. Decemb. 1650. obiit, & tunc munus subivit Eximius D. van Werm S. T. D. & P.

Vlr. Feb. 1651. Consultissimus Dominus Henricus de Haulthomme Præbyter, I. V. L. & Profess. III.

Vlr. Aug. 1651. Consultissimus Dominus Martinus Bredael Pre-byter, I. V. L. & Profess.

Vlr. Feb. 1652. Clarissimus Dominus Petrus Dorlix Medicinæ Do&. & Professor III.

Vlr. Aug. 1652. Eruditissimus Dominus Melchior de Cuypere Presbyter, S. T. Licent.

Vlr. Feb. 1653. Eximius Dominus Franciscus van Viane S. T. D.

Vlr. Aug. 1653. Clarissimus Dominus Franciscus de Baillencourt Presbyter, I. V. D. & Prof. II.

Vlr. Feb. 1654. Clarissimus D. Henricus Loyens I. V. D. & Prof. III.

Vlr. Aug. 1654. Eximius Dominus Ioannes Recht S. T. Doctor & Profess. II. postolatus à Facultate Medicinæ.

Vult. Feb. 1655. Eruditissimus D. Iacobus Sclessin S. T. Lic.

Vlr. Aug. 1655. Eximius Dominus Theodorus Sylvoltius S. T. D. & Professor.

Vlr. Feb. 1656. Clarissimus Dominus Franciscus de Baillencourt Presbyter, I. V. D. & Prof. III.

Vlr. Aug. 1656. Clarissimus D. Henricus vanden Creeft I. V. D. & Professor II.

Vlr. Feb. 1657. Eximius Dominus van Viane S. T. D. II.

Vlr. Aug. 1657. Reverendus Dominus Nicolaus Meys Præbyter, Ecclesiæ Cathedralis Leod. Canonicus.

Vlr. Feb. 1658. Eximius D. Iacobus Pontanus S. T. D. & Prof.

Vlr. Aug. 1658. Clarissimus D. Henricus Loyens, I. V. D. & Prof. IV.

Vlr. Feb. 1659. Reverendus & Consultissimus Dominus Martinus Bredael Presbyter, I. V. L. & Professor II.

Vlr. Aug. 1659. Expertissimus Dominus Ioannes Gansmans Medicinæ Lic. & Profess.

Vlr.

NICOLAI VERNULÆI

Vlt. rev. 1660. Reverendus & Amplissimus D. Nicolaus Meys Presbyter, I. V. L. Ecclesiæ Cathedralis Leodienſis Canonicus, & Hasbanix Archidiaconus.

Vlt. Aug. 1660. Eximius Dominus Ioannes Sinnich S. T. Doct. & Profess. II.

Vlt. Feb. 1661. Clarissimus Dominus Hugo Brady Presbyter I. V. D. & Professor.

Vlt. Aug. 1661. Clarissimus Dominus Thomas Stapletonus Presbyter, J. V. D. & Professor.

Vlt. Feb. 1662. Eximius Dominus Andreas Laurent Presbyter, S. T. Doct. & Prof.

Vlt. Aug. 1662. Reverendus & Amplissimus D. Nicolaus Meys Presb. J. U. L. Ecclesiæ Cathedralis Leod. Canon. & in eadem Hasbanix Archidiaconus.

Vlt. Feb. 1663. Eximius D. Symon Servatij S. T. Doctor.

Vlt. Aug. 1663. Dominus Hugo Brady Presbyter J. U. D. & Pontif. Profess. II.

Vlt. Feb. 1664. Clarissimus D. Hilarius van Werm J. U. D.

Vlt. Aug. 1664. D. Thomas Stapletonus J. U. D. & Profess. ordinar. II.

Vlt. Feb. 1663. D. Guilielmus Sarens Presbyter, S. Th. B. Form. & Regens Pedagogij Porci.

Vlt. Aug. 1665. Eximius D. Henricus Scaille Præbyter, S. T. Doctor.

Vlt. Feb. 1665. Clarissimus D. Natalis Chamart Presbyter J. U. D. & Prof.

Vlt. Aug. 1666. Clarissimus D. Ioannes Guilielmus Blansche J. U. Doct.

Vlt. Feb. 1667. Eximius D. Simon Servatij S. T. D. Seminarii Leodienſis Preses, postulatus à Medica Facultate II.

*Inter Academicos Rectores magna sanè nomina, quorum
maximum, Pontificis Maximi.*

ADRIANUS FLORENTII Academiæ Principatum tenuit c13. cccc. xc. 111. Iterum c13. 13. 1. Postea Pontifex Maximus eius nominis Sextus renunciatus est, & Ecclesiam vniversam gubernavit Papa summus, qui Academiam Lovanienſem rexerat, Doctor Theologus.

R E -

RECTORES, qui postea Episcopi.

Ioannes Bourgeois à Montibus S. Th. Doctor & Professor, Episcopus Cyrenensis.

Remigius Driutius Episcopus Brugenfis.

Petrus Curtius Episcopus Brugenfis.

Cunerus Petri S. Theol. Licentiatus, Episcopus Leeuwardienfis.

Martinus Balduinus Rithovius Episcopus Iprensis.

Henricus Cuycius S. Theol. Doctor, Episcopus Ruræmondensis.

Iacobus à Castro S. Theol. Doctor, Episcopus Ruræmondensis.

Ioannes Malderus S. Theol. Doctor, Episcopus Antuerpiensis.

Cornelius Ianfenius S. Th. D. Epif. Iprensis.

Guiliel. ab Angelis S. Th. Doctor nominatus Epif. Ruræmon.

RECTORES, qui postea Consiliorum Præsides.

Ioannes Aurifabri Decretorum Baccalaureus & Legum Licentiatus, Præses Luxemburgensis.

Nicolaus Everardi à Middelburgo I. V. Doctor, Supremi Mechliniensis Senatus Præses.

Ludovicus Schoor I. V. Doctor Secretionis Consilij Bruxellæ Præses.

RECTORES, qui postea Consiliarij.

Hermes de Winge I. V. Doctor, Secretioris Consilij Bruxellæ Senator.

Stephanus Craesbeeck Lovaniensis I. V. Doctor, Brabantæ Consiliarius.

Iacobus van Haecht Lovaniensis I. V. Doctor, Namurci & Brabantæ Consiliarius.

Gerardus Corselius I. V. Doctor & Antecessor, Consiliarius Catholicæ Maiestatis primo Mechliniæ, tum in Secretis eius Consilio Bruxellæ. Hic octies Academiæ Principatum Lovanij tenuit.

Petrus Stockmans I. V. D. & Professor Regius, nuper Catholicæ Maiestatis in supremo Cōcilio Brabantæ, nunc in secretiori Bruxellæ Cōsiliarius. Et non ita pridem Philippi IV. gloriosissimæ memoriæ Regis Catholici in Comitij Ratisbonensibus pro Circulo Burgundico Ablegatus.

Franciscus de Baillencourt J. U. D. & Prof. Magni Conf. Mechl. Consiliarius.

RECTORES, qui D. Petri Decani.

Gerardus Bruyn quartus Academiae Rector, de quo supra.

Henricus de Mera Decretorum Doctor.

Guilielmus Bont I. V. Doctor.

Ioannes de Thimo Lovaniensis Decretorum Licentiat.

Nicolaus Coppin.

Ruardus Tapperus S. Theol. Doctor.

Michaël Drulius.

Martinus Rithovius.

Ioannes Molinæus I. V. Doctor.

Michael Bayus S. Theol. Doctor.

Henricus Cuyckius S. Theol. Doctor.

Cornelius Reyneri Goudanus, S. Th. Doctor.

Iacobus Bayus S. Theol. Doctor.

Iacobus Ianfonius S. Theol. Doctor.

Guilielmus Fabricius S. T. Doctor c. 15. Dec. xxvi. Decanus.

Guilielmus Mercerus S. T. D.

Libertus Fromondus S. T. D. & Professor Primarius

Iacobus Pontanus S. T. D. Librorum Censor, & privilegiorum nunc Conservator.

RECTORES, qui clara nobilitate.

Generosus D. Dionysius de Montmorency Legum Licent. Anno c. 14. cccc. xliii. Rector.

D. Conradus de Mera Toparcha de Crasen, & in Ordinum Brabantiae Consilio.

D. Ioannes Groesbeecke ad S. Servatium Traiecti Canonicus.

D. Antonius Haveron Collegij Sancti Donatiani Fundator.

Cæterorum Rectorum nomina Annalium memoria intermori non finet. Multi Clarissimi, Iurisperiti & Medici clavum hunc Academicum tenuerunt, quorum Elogia Gloriæ infusæ sacrabimus.

Ioannes vander Heyden Lovaniensis I. V. Doctor, Supremo hoc Magistratu fungebatur Anno c. 15. Dec. xxvi. cum Academia jam ab annis centum erecta sæculare Iubilæum solemnè pompè cele-

celebravit. Ipse, ut erat facundissimus, publicè Academiam tunc laudavit, & bene ei apprecatus est. Eius vitam Franciscus Titelmannus scripsit.

Duo à conditâ hætenus Academiâ dum Rectoratu funguntur è vivis excesserunt. Primus fuit Ludovicus Leunis I. V. Licentiatius, Anno c1515. LXXV111. Secundus Eximius Dominus Sebastianus Stockmans S. T. Doctor & Professor Anno c1515. 13c. L. Collegij Pontificij Præses.

C A P U T VII.

CANCELLARIUS *Academia.*

Secundus in Academia Honor est CANCELLARIJ, isque perpetuus. Eius officium est, titulos & honores Academicos Magisterij, Licentia, Doctoratus, exactis Studiorum spatijs, auctoritate Pontificia, conferre more in Academijs recepto. Jurisdictionem nullam exercet; habet verò in publicis confessibus omnibus proximum à Rectore locum. Hæc munus sibi vendicat quicumque Ecclesiæ Divi Petri Præpositus est. Ita voluit Pontifex Martinus Quintus, eodem quo Academiam concessit Diplomate. Hæc in eo sunt verba: *Singuli verò, qui cursu feliciter consummato in ea Facultate, in qua huiusmodi inhæserit studio, & bravium obtinere meruerunt, sibi que etiam pro aliorum erudimento docendi Licentiam ac Doctoratus sive Magisterij honorem petierint elargiri, per ipsorum inibi Doctores sive Magistros Præposito (quem Cancellarium Studij in Oppido huiusmodi esse perpetuò volumus) si illic præsens fuerit; alioquin Decano dictæ Ecclesiæ, pro tempore existentibus, sive alijs ab ijs deputandis præsintantur, ut ab illis, si servatis consuetudine & modis super talibus in dictis Studijs generalibus observari solitis, ad hoc extiterint idonei sufficientesque reperti, licentiam & honorem fortiantur & reportent ante dictos. Et quidem præsintanti quamprimum illos adepti fuerint, absque ulterioribus ab eis habendis examine & approbatione, in ipsa Facultate, in qua licentiam & honorem attigerint, in ipsa legere & docere libere & licite ubique possint, & valeant.* Mos autem conferendi honores Academicos hic est. Exacto studiorum spatio Candidatus prævio examine idoneus, qui Academicâ laureâ donetur, iudicatus, & Facultatis sententiâ admissus, Cancellario sistitur. Qui sistit, Doctor quispiam est, atque in Theologicâ Facultate Præses à

Candidato electus ; in Iure & Medicina Prior , ut vocant ; in Artium Facultate Decānus. Hic Orationem imprimis publicè recitat , ac plerumque de studij istius dignitate præstantiaque , aut de quapiam alia gravi & ad usum temporum accommodata materia. Vbi peroravit , Candidatum ab indole , virtutibus , studioque & doctrinâ commendat , monitisque in posterum salutaribus nonnunquam instruit. Tum consuetudo ad Cancellarium sermone , Candidatum illi præsentat , dignum petito honore Facultatis suæ iudicio denunciat , & ut eum conferre illi velit , suo & Facultatis suæ nomine rogat. Formula præsentandi ejusmodi est.

Te igitur N. N. Baccalaureum , à Facultate nostra examinatum , idoneum repertum & admissum , nomine eiusdem Facultatis præsen-
to Admodum Reverendo Amplissimoque Viro ac Domino , D. N. Collegiata Ecclesia Sancti Petri Lovanij Præposito , & celeberrima hujus Universitatis Cancellario longè dignissimo , in N. Licentiâ decorandum & insigniendum , Peractâ præsentatione Candidatus in genua procumbit : Cancellarius autem editiore in loco sedens , lineâ & Canonicali amictus veste Lauricâ illum donat , honoremque & gradum Academicum impertitur. Formula , quam recitat , hæc est.

Ego N. N. Insignis Ecclesia Divi Petri Præpositus , nec non huius Alma Universitatis Cancellarius , tibi N. N. Baccalaureo , auctoritate Apostolicâ damus licentiam & Facultatem legendi , docendi , disputandi , resolvendi , & quælibet actus Scholasticos ad Facultatem N. spectantes hic & ubique locorum exercendi. Damus tibi insuper facultatem cathedram Magistralem ascendendi secundum morem & consuetudinem dictæ Facultatis , In nomine Patris , & filij , & Spiritus sancti.

Locus , si Theologus Candidatus sit , Auditorium Théologicum est ; si Iuris aut Medicinæ , Ecclesiæ D. Petri Chorus ; in quo olim quoque Artium Magistri renunciabantur , at nunc in publicâ Artium Scholâ. Ab hac ratione abest perniciofa facilitas , quempiam ad honores Academicos provehendi , qui sese parum idoneum exhibuerit ; quod compertum sit ple-
tasque Academies , vel idcirco periisse , quod indoctos promiscuè ductosque accepto pretio promoverint. Cum Doctrinatus in-

signibus quispiam est insigniendus, recepto more is à Cancellario honorem ex formula imprimis consequitur, tum insignia à Doctoribus, quibus eam Cancellarius potestatem facit. Illa non eadem in omnibus Facultatibus sunt, nos infra de ijs. Cæterùm si Cancellarius præsens in Urbe non sit, aut fungi hoc munere per valetudinem non possit, locum ejus obtinet, & munus obit Ecclesiæ Divi Petri Decanus, à Cancellarij tamen nomine abstinet. Ita instituit Martinus Quintus Pontifex, sanxit & confirmavit Albertus Pius Belgarum Princeps. Seriem Cancellariorum ducentis iam annis, quibus hac Academia insigni cum laude sua stetit, mirentur sanè non immerito cuncti. novem tantummodo fuerunt.

Primus fuit Wilhelmus ab Ascha filius Wilhelmi Toparchæ in Ascha, & apud Joannem Quartum Brabantix Ducem Oeconomus & Palatij Magistri. Erat hic post obitum Joannis Baronis de Rotzelaer Divi Petri Lovanij Præpositus vigesimus Anno c15. cccc. xix. renunciatus. Anno igitur Præposituræ suæ septimo, qui erat ejus sæculi xxvi. conditâ tum priùs Academia Cancellarij munus suscepit, & annis quinquaginta uno administravit. Obijt Anno c15. cccc. lxxvii.

Eodem anno renunciatus est secundus Academix Cancellarius Dominicus de Bissidonis natione Burgundus, hujus Urbis & Montensis in Hannonia Præpositus, Cameracensis Ecclesiæ Archidiaconus, & Vesuntinus Canonicus. Præfuit huic officio annis decem, & è vita excessit Anno c15. cccc. lxxxvii. v. Idus Iunii. Sepultus est in Æde Divi Petri.

Successit illi eodem Anno iv. Idus Junij Nicolaus Roterus Luxemburgensis, tertius Academix Cancellarius, cujus nomine possessionem adiit Franciscus Bussidius Luxemburgensis, Præpositus Leodienfis. Magni ille nominis Ruterus. Quippe trium Principum Consiliarius, Lovanienfis & Harlemensis Præpositus, Ecclesiæ Cameracensis per Brabantiam Archidiaconus, & Canonicus Lyranus, qui Anno c15. 15. ii. v. Idus Augusti in Æde Divi Petri Lovanij Atrebatensi mithrâ donatus est. Cancellarij honorem Anni xxii. obtinuit. Obijt Mechliniæ Anno c15. 15. ix. xvii. Calendas Decembris. Lovanij in Æde Divi Petri sepultus est.

In eandem dignitatem IV. Academix Cancellarius assumptus est eod. anno Conradus Renner van Ghingen Patriâ Germanus, & ex Illustri

cum Brunswicensium Stirpe, potentissimo Carolo Quinto Imperatori à Consilijs, & apud Catholicos in Hispania Reges Orator. Vir admirandæ prudentiæ, & sacrorum Canonum Doctor. Vixit in hoc munere, absens tamen ab Academiâ, annis xxiii.

Liberâ Conrardi resignatione quintus Academiæ Cancellarius designatus est Rogerius de Tassis S. R. E. Prothonotarius, & Ecclesiæ Divæ virginis Antuerpiæ Decanus. Patrem habuit Ioannem Baptistam de Tassis Cursum, seu, ut vulgò dicunt, Postarum, Imperante Carolo Quinto, Magistrum. E vivis abiit Anno clò. Id. xc. iii. Postridie Idus Martij, cum annis sexaginta & vno Cancellarij dignitatem obtinuisset. Antuerpiæ sepulchrum habet.

Defuncto Rogerio annis quatuor sine Cancellario Academia fuit. Tandem Anno clò. Id. xc. viii. Nonas Iunij sextus Academiæ Cancellarius declaratus est Georgius ab Austria, Maximiliani primi Imperatoris ex filio Nepos. Fuit hic Alberto Pio Austriaco Belgarum Principi primus à Cubiculis & Eleemosynis. In hoc Magistratu vixit annis xxii. Obijt Bruxellæ, anno clò. Idc. xix. xi. Cal. Maij Lovanij in Æde D. Petri sepultus est.

Georgij Successor Serenissimorum Archiducum Alberti & Isabellæ voluntate designatus est anno clò. Idc. xvi. v. Calendas Maij Nobilissimus & Amplissimus Vir Caius Antonius Hopperus Ioachimi Filius S. R. E. Prothonotarius, Qui ubi primùm vitâ functus est Georgius ab Austria, Magistratum hunc Academicum iniit, & anno clò. Idc. xxvi. qui secundus Academiæ sæcularis fluxit, septimus fuit Cancellarius: Vir qui virtutes pro dignitate habuit & insigni vitâ illas protulit.

Nobilissimo Hoppero Octavus Academiæ Cancellarius Coadjutor, & Successor datus est, à Serenissima Archiduce Isabella, Perillustis D. Franciscus Joannes de Robles, è Comitibus d'Anappes, Regij Mechliniæ Nosocomij Præfectus, Serenissimi Leopoldi Guilielmi Belgarum Gubernatoris magnus Eleemosynarius, & Regij Oratorij Archi-Capellanus. Postea Iprensium Episcopus

Perillustri huic & Reverendissimo Roblesio nonus successit Carolus d'Ovynes, Sanctioris Concilij Præsidis filius.

Decimo nunc locus vacat.

CAPUT VIII.

CONSERVATOR *Privilegiorum Academia.*

Tertius in Academia honor est, isque etiam perpetuus, Iudicis privilegiorum seu Conservatoris munus. Primus post Cancellarium locus in publicis conventibus Conservatori debetur & datur: Jurisdictionem exercet, quâ Jura Privilegiaque Academiae tuetur ac servat, atque hinc illi nomen. Institutionis eius hæc causa. Nascente primùm Academia postquam, ita volente Martino V. Pontifice, Brabantiae Dux, Præpositus, Decanus, Capitulum & Magistratus Oppidi Lovaniensis jurisdictionem omnem suam in Rectorem & Universitatem transtulerunt, Rector supremâ illâ potestate ornatus Academiae regimen ita accepit, ut causarum omnium civilium ac criminalium, quæ quidem ad Academicos & Scholares pertinerent, Iudex esset. Ea erat amplissima Rectoris Jurisdictio, sed extra Academiam sine viribus. Evocari ad Rectoris Tribunal non poterant, qui eius in se imperium non agnoscebant. Ita fiebat, ut qui in Academia erant, Rectoralis Jurisdictionis subsidio uti non possent, lite etiam certare eo in loco, in quo bona eorum sita, aut initi contractus, cogerentur; magno sanè sumptu suo, & studiorum iacturâ. Hinc incommodo ut obviam iret provida summorum Pontificum indulgentia, constituti sunt Apostolicâ autoritate Iudices, quos Conservatores appellamus, quorum officium est manifestam invasionem, iniuriamque ab Academicis & Scholaribus depellere, & ac de certis eorundem causis iudicare. Martinus Quintus Pontifex Diplomate Romæ dato Anno c. d. cccc. xxvii. v. Idus Septembris Iudices ac Conservatores nominavit Episcopum Traiectensem, Abbatem Monasterij B. Mariæ Tongerloensis, & Ecclesiæ D. Petri Lovanij Decanum. Idem Anno c. d. cccc. xxviii. Calendis Maij abrogatâ Abbati Tongerloensi, & ad D. Petrum Decano potestate, in eorum locum Sanctæ Gertrudis Lovanij Præpositum, & Divæ Gudulæ Bruxellæ Decanum Diplomate alio substituit. Quadraginta post annis Paulus Secundus Pontifex Maximus Anno c. d. cccc. lxxviii. vii. Calend. Septembris per Apostolicum Diploma perpetuos Conservatores designavit Abbates duos, Beatæ Mariæ Parcensis, & Divæ Gertrudis, ac deinde Divi Petri Lovanij Decanum. Verùm cum certis mota causis Academia iterum

iterum alios postulavisset, idem Pontifex anno sequenti Traiectensem denuo Episcopum, Divæ Gertrudis Abbatem, & ad Divam Gudulam Bruxellæ Decanum ademptâ alijs potestate surrogavit. Quibus demum anno clb. lb. Lxii. xiiii. Calend. Maij Pius Quattus tres alios potestatis & authoritatis eiusdem Conservatores, ad Divum Petrum Lovanij Præpositum, & Decanum; Ecclesiæ item D. Jacobi Decanum adiunxit. Atque hi sex etsi ex Apostolicâ institutione Iudices sint ac Conservatores designati, eorum tamen vnus duntaxat Iurisdictionem nunc exercet, & aperto Tribunali Academiæ iura tue-
tur, iniuriasque depellit. Is est, cui Academia munus hoc exercendum præsentat. Præsentandi verò hic receptis iam moribus est modus. Posteaquam Academici Senatus sententiâ constitutum est, cui ex nominatis à Sancta Sede Conservatoribus deferenda sit muneris huius excrcendi Provincia, Rector cum Academiæ Deputatis, aut hi etiam sine illo, electum Conservatorem adeunt, Diplomata Summorum Pontificum Martini Quinti, Pauli Secundi, Pij Quarti, ac aliorum deinde, cum nonnullis, quæ ad constituendam hanc potestatem necessariæ iudicantur, litteris alijs, offerunt, & ut pro suo in Academiam affecta iurisdictionis Conservatoriæ provinciam subire velit, rogant. Vbi acceptavit, Conservator est. Porro Conservatorum potestas Martini Quinti Pontificis Diplomate his verbis sancita est.

Nox igitur adversus occupatores, detentores, presumptores, molestatores, iniuriatores, & alios temerarios supradictos, illo volentes eisdem Rectori, Doctoribus, Magistris, Scholaribus, & dictæ Universitatis personis præsentibus & futuris remedio subvenire, per quod aliorum prædictorum compescatur temeritas, singulisque aditus committendisimilia arctius præcludatur, discretioni vestra per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos vel alium seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus Deputati esset Conservatores & Iudices, præfatû Rectori, Doctoribus, Magistris, Scholaribus, & eiusdem Universitatis personis efficaci defensionis præsidio assistentes, non permittatis eosdem super præmissis & quibuscumque alijs bonis, rebus & iuribus ad illos communiter vel divisim spectantibus à quibuscumque indebitè molestari, vel eû gravamina, iniurias sive damna irrogari, aut contra privilegia, concessiones, & indulta, sub quacumque etiam verborum forma ipsis Rectori, Doctoribus, Magistris, Scholaribus, ac dictæ Universitatis personis à Sede prædicta, vel alias hætenus concessa, seu impofterum quomodolibet concedenda, infringi seu violari aliquatenus, vel etiam impugnari, facturi dictû Rectori, Doctoribus, Magistris, Scholaribus, & ipsius Universitatis personis

personis, cum ab eis vel ipsorum aliquo aut suis procuratoribus, super his fueritis requisiti, de praeliis & alijs personis quibuscumque, super restitutione huiusmodi Castorum, Villarum, terrarum, locorum, Iurium, Iurisdictionum, reddituum, proventuum, & aliorum bonorum quorumlibet, nec non de quibusvis molestiis, iniurijs, atque damnis, caterisque ipsorum tam realibus, quam personarum actionibus presentibus & futuris. In illis videlicet, quae iudicalem requirunt indaginem summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij; in alijs vero prout qualitas negotiorum exegerit, iustitia complementum, occupatores, seu detentores, molestatores, praesumptores & iniuriatores huiusmodi, nec non contradictores quoscumque, & rebelles cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quandocumque & quotiescumque expedierit auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Plura in illo Diplomate. Atque ea omnia eadem Apostolica auctoritate Paulus secundus iterum concessit; quae cum essent in vicinis circumquaque Provinciis publicata, neque ulla suffragari cuiusquam ignorantiae excusatio posset, sancivit ne amplius litterarum Apostolicarum tenorem Conservatores mandatis & citationibus suis inferere tenerentur. Pius Quartus Pontificiae potestatis robur ipsidem adiecit. Nec ipsi sua auctoritate Principes defuerunt. Ideo Philippus Secundus Brabantiae Dux cognomento Bonus, cum generali Sanctione praecipisset ne Iudicum Ecclesiasticorum mandatis, quae sine sua Facultate ac consensu emanavissent, quispiam obtemperaret, aut executioni illa mandaret, postea anno 1500. XLVII. publico Diplomate declaravit, nequaquam se Sanctione sua voluisse aut velle Conservatorum Academiae Lovaniensis mandata quovis modo impedire, aut vim ac robur illis adimere, quae proinde ut hactenus, ita in posterum auctoritate Privilegiorum Academiae concessorum effectum suum sortirentur. Idem Princeps verè Bonus, in Diplomate, quo concessa per Apostolicam Sedem Academiae Privilegia auctoritate sua confirmat anno 1500. cccc. LX. xv. Calend. Septembris, *Concedimus insuper, inquit, tenore praesentium Conservatoribus Privilegiorum dictae Filiae nostrae Universitatis Lovaniensis potestatem suis iniuriantibus iudicè obviandi, & viâ Canonica Sanctionis contra ipsos iniuriantes procedendi secundum quod Apostolica Sedes eis concessit.* Mandat deinde locorum omnium

nium Prefectis & Magistratibus, ut hanc suam secuti voluntatem, Privilegiorum Academiæ Lovaniensis usum nequaquam impedi-
ant. De Caroli Audacis Burgundiæ & Brabantia Ducis volun-
tate, nemo dubitaverit: is enim pro nominandis Conservato-
ribus alijs & confirmandâ eorum potestate apud Paulum Secun-
dum Pontificem Maximum intercessit, & eandem suis postea
litteris sancivit. Maximilianus Imperator, Philippus Pulcher,
Caroles Quintus Imperator, & Philippus Secundus Hispania-
rum Indiarumque Rex, omnes Belgarum Principes, datam Aca-
demiæ Conservatoribus à Sede Apostolicâ potestatem publicis
Diplomatibus suis ratam esse jusserunt.

Cæterum ut Conservatorum Academiæ seriem aliquam à pri-
mis ejus initiis demus, etsi qui Apostolicâ autoritate desi-
gnati erant, exercere Iurisdictionem singuli possent, factaque
Academicis, quem vellent, pro sua quique causa, eligendi
potestas esset; tamen cum ea Conservatorum multitudo nequa-
quam è re Academiæ esse videretur, potissimum cum domo &
oppido se movere quandoque oporteret, placuit ut unius Con-
servatoris, quem Academicus Senatus elegisset, tribunal adiretur.

Primus, si Annalium fidem sequamur, Conservator fuit Walte-
rus Moliart Lovanij ad D. Gertrudem, quinque ante conditam Aca-
demiâ annis, Abbas electus. Obijt anno cD. cccc. LXVII.

Secundus Theodoricus Brachelius Sanctæ Gertrudis Abbas, qui è
vivis excessit anno cD. cccc. LXXXVII.

Eodem anno x: calend. Iunij Rectore Gaspare Ægidij de Leodio
tertius electus est Conservator Ioannes vander Moere Decretorum
Licentiat, Sanctæ Gertrudis Abbas, qui quoniam jurejurando Aca-
demiæ obstrictus erat, ne quid adversum ejus tribunal obijci posset,
absolutus est. Obijt 111. Nonas Maij anno cD. D. xiv.

Quartus deinde Conservator fuit Venerabilis Vir Magister Ioan-
nes de Wemelingen, Divæ Gudulæ Bruxellis Decanus.

Quintus Anno cD. D. xxvi. mense Novembri electus fuit Anto-
nius Nuwenhoven, S. Gertrudis Abbas, Rectore tum Ioanne de My-
rica I. V. Doctore, qui litteras ei Apostolicas privilegiorum Aca-
demiæ concessorum præsentavit. Discessit è vita eodem anno 1x. Cal. Ia-
nuarij, Pridie Natalis Christi.

Sextus Petrus Was S. Gertrudis Abbas. Huic Academiae Rector Joannes de Myrica anno c13. 13. xxv11. xiv. calendas Februarij Pontificum & Principum Diplomata obtulit. Obijt Anno c13. 13. 1111. xvi. cal. Martij.

Septimus Philippus de Hofden Abbas S. Gertrudis, qui defijt inter mortales esse anno c13. 13. 1111. v. calend. Junij.

Octavus Laurentius Metius S. Th. Licentiatus, & D. Gudulae Bruxellae Decanus, cui anno c13. 13. 1111. in inferiori Ecclesiae D. Petri Capitulari loco Academiae Rector Gisbertus Logden Artium Magister, & J. U. Licentiatus recepto jam more litteras praesentavit. Designavit suum in Academia Vicarium Iudocum Ravensteyn S. T. Doctorem & Professorem, ad D. Petrum Canonicum, & Praepositum Walcuriensem.

Nonus Joannes vander Linden S. Gertrudis Abbas, & catholico Regi à consilijs. Obijt anno c13. 13. 1111. x1. cal. Februarij.

Decimus Eximius Vir Michaël Bayus S. Th. Doctor & Professor, Ecclesiae Divi Petri Decanus. Hic Anno c13. 13. 1111. in locum vander Linden Academiae autoritate surrogatus est, cum ille ab Vrbe tum abesset.

Undecimus Adrianus de Beaufort S. Gertrudis Abbas, qui è vivis migravit anno c13. 13. 1111. Pridie Nonas Aprilis.

Duodecimus Arnoldus ab Eynthouts Sanctae Gertrudis Abbas, qui ex hac vita discessit anno c13. 13. 1111. v. Idus Martij.

Decimus tertius Ludovicus ab Eynatten Abbas Sanctae Gertrudis. Obijt calendas Maij c13. 13. 1111. xxvi.

Decimus quartus Eximius Vir Guilielmus Fabricius Noviomagus, S. Th. Doctor, & D. Petri Lovanij Decanus, qui secundo Academiae saeculari anno Conservator fuit.

Decimus quintus Caius Antonius Hopperus Filius celeberrimi I. C. Joachimi Hopperi Frisii, equestris ordinis viri, Philippi II. Hispaniarum Regis Consiliarij, & magni eius sigilli Praefecti scriptis clarissimi Protonotarius Apostolicus, Divi Petri Lovanij Praepositus, & Academiae Cancellarius. Obijt anno c13. 13. 1111. xxxiv. x11. Kal. Sept.

Decimus sextus Franciscus Joānes de Robles è comitibus d'Anapes, Protonotarius Apostolicus, Regij Nosocomij Praefectus, Gubernatori Leopoldo Austriaco ab eleemosynis, Sacelli Burgundici Bruxellis Archicapellanus. hic Lovanii Ecclesiae collegiatæ D. Petri Praepositus, & Academiae Cancellarius, & exinde Iprensium Episcopus.

Decimus septimus Winandus de Lamargelle Prænobilis, & Ducalis Abbatie S. Gertrudis primus Abbas Mitratus, & Ordinum Brabantie Assessor Ordinarius.

Decimus octavus Amplissimus & Eximius D. Jacobus Pontanus S. T. D. librorum Cenfor, & insignis Ecclesie D. Petri Lovanij, ob eminentem planè doctrinam, & morum probitatem, & exemplarem modestiam, & sedulam officiorum sacrorum frequentationem omnium Canonicorum votis Decanus, ab aliquot annis electus. De quo quia etiamnum vivit, plura non addimus, quamquam & maximo elogio, & altiori dignitatis gradu dignissimus sit. Hoc unum tamen addimus & vovemus: diu hunc nobis Conservatorem conservet Deus.

C A P U T I X.

Tribunal Rectoris Academiae.

TRia sunt Academiae Tribunalia, Rectoris unum, alterum Conservatoris Privilegiorum, tertium Iudicum apellationum. Atque illud quidem Rectoris primum est & ordinarium, in quo de civilibus & criminalibus omnibus causis ipse cognoscit, ideoque hebdomadatim bis, Martis & Veneris diebus, aut cum à Studijs vacationes sunt, semel, pro tribunali sedet. Ad hoc tribunal vocantur citanturque quicunque Academiae nomen dederunt, & ejus imperio subsunt. Reorum hinc sequi forum Actores quicunque debent. Ita voluit & ordinavit Martinus Quintus Pontifex, Ioannes Quartus Brabantie Dux, ac alij deinde Belgarum Principes concesserunt & cesserunt. Pontificie Bullae anno dñi. mccc. xxv. v. Idus Decemb. datae verba sunt hæc: Rursus quoque omnium & singulorum causarum & negotiorum cognitio atque decisio, Doctorum, Magistrorum, Scholarum, membrorum atque servitorum eorundem, sive Clerici, sive laici fuerint, & etiam de quibuscunque criminibus & excessibus correctio & punitio ac omnimoda super illis Iurisdictio ad Rectorem Studij in eodem oppido, & non ad Ducem seu eius successores, Duces Brabantie, Praepositum, Decanum, Scholasticum, Capitulum, Burgimagistros, Scabinos & Communitatem prefatas, aut aliquem ex eis, ipsorumque Officiales pertinere

tinere omnimodè dignoscantur : præsatisque Duci , Successoribus , Præposito, Decano, Scholastico , Capitulo, Burgimagistris, Scabinis, Communitati & Officialibus , & alijs quibuscunque , de causis & negotijs huiusmodi cognoscendi sive illa dirimendi , aut membra , aut servitores huiusmodi, vel ex eis aliquem pro criminibus & excessibus eisdem , aut quomolibet corrigendi vel puniendi , seu aliquam in eos superioritatem vel Iurisdictionem exercendi facultate & auctoritate penitus interdictis. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis & alijs contrarijs quibuscunque. Hoc huius Tribunalis est fundamentum. Atque idcirco , & quoniam Pontificiæ parentes voluntati Dux, Magistratus, Capitulum Ius omne suum in Rectorem transulerunt, gladio & Ecclesiasticis censuris animadvertere in fontes Academicos potest. Gladio tamen vix unquam; omnisque Tribunalis huius severitas in pecuniariam multam, aut aliam citra vitæ periculum animadversionem desinit , quod ætas adolescentiæ, & debitus studijs favor mitiorem mereri pœnam videatur. Ecclesiasticarum Censurarum potestatem Alexander vi. Pontifex Rectori concessit. Datum est Diploma Romæ anno partæ salutis c15. 15. 1. xv. Calend. Januarij. Huiusmodi, inquit Pontifex, supplicationibus inclinati, tibi & Universitatis huiusmodi pro tempore existenti Rectori, dummodò Clericus existat, ut tu & dictus Rector sententias & decreta per vos pro tempore prolata & facta exequi, & in personas, in quas Iurisdictionem eiusmodi habetis, præcipuè pro vestrarum sententiarum, mandatorum & decretorum executione sententias & pœnas Ecclesiasticas promulgare, & illis pro tempore innodatas ab eis absolvere libere & licite valeatis, Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Doctorum Universitatis juramento, Confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate abâ roboratis, statutis & consuetudinibus, ceterisque contrarijs nequaquam obstantibus auctoritate Apostolicâ. tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Summa igitur Rectoris & potestas & Iurdictio est, cum civilis, tum criminalis; quod ea nascente primum Academiâ Sedis Apostolicæ voluntas fuerit, & Brabantia Ducis Iure omni suo sese abdicantis mandatum. Quippe in illo Cessionis suæ Diplomate, correctionem omnem, punitionem, & omnimodam Iurisdictionem ad Academiæ Rectorem pertinere vult, ac ratam esse jubet. Nulla, inquit, nobis nostrisve successoribus.

& Officiis facultate & autoritate penitus reservata , de causis & negotijs huiusmodi cognoscendi, sive illa dirimendi. Porrò qui Rector & Supremus Academiæ Iudex est, si Iurisconsultus non sit, Assessorem sibi Iurisperitum eligit, eique in administrandâ Iustitiâ præsto sunt Fisci Advocatus, Syndicus, Secretarius, Promotor. Sunt & in eius Curia Procuratores, alijsque, quorum opera in iudicijs exercendis utilis est.

C A P V T X.

Iurisdictionis R E C T O R A L I S Confirmatio & usus.

N Vllus fuit Belgarum Princeps, qui de Academiâ bene mereri non studuerit; ut id omnes possent, quicquid Academiæ Conditor constituit, approbarunt. Igitur cum ille ius omne suum Rectori cecisset, nihil ipsi ex eo reservatum sibi esse voluerunt. Philippus Bonus anno cdo. cccc. lx. xv. Cal. Septembris publico Diplomate quicquid Academiæ Ioannes Quartus eius Conditor concessit, ratum habuit, & si opus esset, de novo indulgit; utque suum in Academiam quam filiam suam appellat, affectû testaretur, alia singularis indulgentiæ privilegia eidem dedit, & in perpetuum frui permisit. Eundem affectum Carolus Audax, Maximilianus Imperator, Philippus Pulcher pari benevolentia concessioneque suis in Diplomatribus consignarunt. Adcò nihil Rectoris Academiæ authoritati detractum voluerunt, ut etiam eam à se emanare quodammodo voluerint. Carolus Quintus Imperator vno Diplomate Prædecessorum suorum Principum concessiones complexus, anno cdo. 15. xxxi. mense Novembri prudenti consilio maturaque deliberatione omnia ac singula à prædecessoribus suis concessa Academiæ Privilegia rata esse iussit, approbavit, confirmavit, & quantum opus esset, iterum concessit, nullâ interim unquam Sanctione suâ quicquam ex ijs imminutum volens. Philippus Secundus Hispaniarum Rex & Belgarum Princeps Cæsarem Patrem secutus iisdem verbis idem perpetuâ Sanctione mense Maio anno cdo. 15. lvi. decrevit. Albertus Pius, quem Academia meritò Patrem alterum appellat, in illo suo Visitationis Academiæ Diplomate non in civilibus tantum causis, verum etiam in criminalibus supremam Rectoris Iurisdictionem his verbis sancivit. *Si quod Deus avertat, inquit, homicidia à Studiosis cuiuscunque qualitatis sint, committantur, sine ulla dissimulatione Pro-*

motor in eos animadvertat, dictoq; carceri mancipet, donec per sententiam Rectoris pro casus exigentia & circumstantijs, quid de ijs agendum sit, decernatur. Volumusq; ac distictè precipimus, ut non pecuniariâ duntaxat pœnâ, sed etiam corporalitate scelere dignâ severè puniatur, servato tamen ordine iuris, & habitâ privilegiorum studiosi concessorum consideratione, ne nimia conviventia huiusmodi inhumana scelera alantur, aut indiscretâ Officiatorum severitate studiosi ab Universitate deterreantur; & si quidem ausu-gerint, abscondantur, & proclamantur. Mandat idem Princeps Louanien- sis vrbis Prætori, ut excitato per studiosos tumultu, si cohibere eorum impetum Academicus Promotor non possit, præsto ipse sit, & subsidium ferat, si à Promotore rogetur. Et quemadmodum absente Promotore manus iniicere delinquentibus studiosis potest, ita eosdem restituere Academiæ Rectori, vel eius Promotori sine morâ difficul- tateque debet. Hæc certa Principum est voluntas. Tanta verò Rectoris Iurisdic-tio Academiæ salus est; nec aliter coërceri Iuventus lasciv-ia, & imprudens ætatis illius fervor potest. Absentia parentum au- daciam facit, pecunia, quæ plerumque in manu est, scelerum occa- sionem subministrat. In ea improvidi Iuvenes abripiuntur, si vindicem non timeant eum, cuius imperio subsunt. Itaque adolescentiæ incon- tinentis frænum est Iurisdictionis Rectoralis timor. Timorem hunc auget paratus delinquentibus carcer, de quo hæc Alberti Pij Sanctio est in Diplomate Visitationis, Carcer quoque Universitatis in solito loco re- adificetur, ut noxi ibidem custodiantur, donec causa eorum instructa vel con- demnari, vel absolvi per sententiam Rectoris meruerint. Et verò si ea tri- bunalis Academici potestas non esset, constitui sanè deberet. Nemo ad hoc Scientiarum Emporium liberos suos ablegat, ut cum in lubricâ istâ ætate peccaverint, eos in vincula Prætoriani Satellites detrudant, è vinculis in tribunal Prætor vrbanus producat, in tribunali de capite periclitentur. Credunt exteri eosdem hic esse studiorum moderatores, & morum correctores; eosdem Sapientiæ Magistros & vitæ Iudices. Tolle privilegia & debilitasti studia. In prætorij sisti eos, qui Sapi- entie operantur, est nefas.

Quamquam etiam usus Iurisdictioni huic robur addidit, nec quis- quam hætenus duorum sæculorum spatio in Academia reus, qui non causam in Rectoris tribunali dixerit. Longum esset singula conscriptari, ne tamen deficiat fides, hanc exemplis firmemus, Anno cl. Id. xxxv. cum Caroli V. Imperatoris nomine Belgicas provincias administraret Maria Austriaca Hungariæ Regina & Imperatoris Soror, Adrianus Blehem

Blehem urbis Prætor Christophorum Stain natione Germanum, seditionis excitatæ reum, & sceleris non vnius convictum in vincula primum coniecit, deinde protractum in publicum urbis Prætorium capitis accusavit. Hunc cum Academia tanquam suum, & qui nomen dedisset, frustra repeteret, delatæ sunt ad Gubernatricem querelæ, quæ confestim, ut reus Rectori traderetur, mandavit. Verum cum parere Maiestati Regiæ Prætor recusasset, atq; etiam captivum referato carcere dimisisset, in capitis & fortunarum omnium discrimen venit, hæsissetque in periculo, nisi clementiorem Academiam invenisset. Adesse enim coram Regina & facti rationem dare iussus fuit, ubi cum defensio hureret, Laurentij Blioul Toparchæ de Laert, & Academicæ preces vitam illi servaverunt, inclinantibus ad hunc favorem Panormitano, Cancellario Nigri, Ludovico Schoor; sed eâ lege, ut de sumptibus omnibus responderet inprimis, tum in propositas sibi conditiones iuraret. Anno cl. D. LXII. Eduardus Morus ex Familia Thomæ Mori Angliæ quondam Cancellarij, & Ioannes Licot, ambo Angli, stupræq; clari, cum de vi & latrocinio accusati Antwerpæ in custodia essent, supplicem libellum & preces suas ad Margaretam Parmæ Ducem Philippi Secundi Regis Sororem, quæ tum Belgij Præfecturam tenebat, pro vita deprecantes miserunt. Dux ubi utrumq; Academicæ Lovaniensis Studiosum esse intellexit, & cum sollicitas Anglicæ nationis, ac Illustrium quorundam Virorum pro ijs quotidie preces audiret, scriptis ad Academiam litteris eos Rectoris animadversioni restituit. Wilhelmus Gooris itidem studiosus in vincula à Præfate Lovanij coniectus de incendio postulabatur. Eum cum frustra Academia repeteret, delatæ ad Brabantia Cancellarium sunt querelæ. Nec mora, ut reus Rectoris Tribunali subijceretur, severè mandatum. Iterum Lucas Couwenhoven manifestæ violentiæ & furti convictus ab urbane Præfate in custodia detinebatur; conquesta apud Principem Academia est, & reum Studiosum suum recepit. Plura alia in Annalibus nostris sunt exempla; sed & exteri Rectoris nostri potestatem agnoverunt. Ideò anno cl. D. XLIV. Bruxellensis urbis Prætor (quem Amptmannum vocant) cum Academicum quandam custodiæ mandavisset, repetitum ad Rectoris tribunal remisit. Nostris verò etiam temporibus anno cl. D. DC. XXI. Nonis Iulij H. Crevesens Traiecti Prætor Hermannum Essinck Litterarum Humaniorum Studiosum, & homicidij in Vico Houtem patrati reum, cum ille ab Academia repeteretur, Promotori restituit. Quæ in se Generosus Vir

Clau-

Claudius de Lannoy, de la Mottry, eiusdem urbis Præfectus Regius singularem erga Academiam favorem testatus est. Cætera consultò prætereo. Hic annorum tot retro lapsorum usus inanem eorum arguit conatum, qui criminalem Academici Rectoris iurisdictionem, quantum est in se convellunt. Moventur eâ ipsi ratione, ut opinor, quod cum anno cD. cccc. xxvi. vii. Idus Novembris ius omne suum Ioannes Quartus Academiae cessisset, paulò post Decembri mense, xvi. Cal. Ianuarij tres Doctores, qui tres ijs initijs Facultates constituiebant, Pontificij, Cæsareique Iuris, & Medicinæ, reclamante interim Artium Facultate, iterum Duci criminalem in sæculares Iurisdictionem resignarint. Fecerint illi sanè, quod facere nequaquam potuerunt; ignarus, qui cesserat, Princeps Academiae Conditor fuit; & cæteri, qui illum in Brabantia secuti sunt Duces, cessionem eius approbaverunt, usus confirmavit. Extiterunt homicidæ postea, raptores, violenti stupri, & grandiorum noxarum rei, sed omnes Rectorum sententiâ coerciti pœnas dederunt; etiam plerique absentes, nec unquam Prætorum forum subijce, qui Academicus. Ita aut esse Academia non potest, aut ea esse suprema debet, iubente Martino Quinto Pontifice, Rectoris potestas. Ea quantum venerationis in hominum animis olim obtinuerit, prima Academiae tempora testantur. Anno cD. cccc. xlvii. Pridie Nonas Iulij Rectore Ioanne Sucquet cum Mechliniense Capitulum contra Academicam inhibitionem Henricum Cottium Scholarem carceribus suis mancipavisset, missò tandem ad Academiam Syndico suo Renero de Tielen libertate captivum donarunt, & coram Senatu Academico declararunt, nihil se Rectoris Iurisdictioni derogatum velle, agnoscere se illam, & Academiae amicitiam velle; si quid perperam factum, veniam deprecari, octodecim Saleucia (ea olim moneta) offerre, pro ijs Nicolaum Mussion eiusdem Capituli Canonicum, fidem suam obligare. Annuit Academia, & ut amicos haberet tantos deprecatores, libenter indulgit. Anno autem cD. cccc. xlix. Nonis Martij Rectore Gerlaco Bont, cum Ioannes Vander Elst Vogel, Nicolai de Sancto Guigerico Prætoris Lovanienfis Clientis Sacerdoti cuidam Academico vim intulisset, & in Rectorem contumeliosis inuestus verbis, affixas latæ in se excommunicationis à Conservatore litteras lacerasset, ac paulò post Scholarem alium Walterum de Goetenhoven diris verbis mulctavisset, & insanas in Rectorem Promotoremque Academicum minas evomeret, Magistratus Urbis autoritate in vincula

conjectus est. Inde tandem eductus positus apud publicum Auditorium vestibus, ac retento duntaxat indusio manu unâ ceream candelam, alterâ virgas gestans per forum, & sacram D. Petri Ædem præeuntibus tribus Accensis procedere coactus, ad Augustinianorum Cœnobium pervenit. Hic cum Academiæ Senatus frequens esset, ad Rectoris genua sese abiecit, & oblati illi virgis correctionem submissè petijt. Tum ad D. Gertrudis Templum deductus, cum in ejus limine Conservatorem offendisset, flexis genibus identidem culpam deprecatus est. Ac postremo resumptis vestibus in Curiam reversus Magistratus sententiâ biennali exilio mulctatus est. Referre plura eiusmodi exempla possemus, sed uno alteròve adhuc commemorato sit modus. Illata vis erat Academiæ Promotori anno clō. cccc. l. Idibus Iunij, & ut credebatur, consilio Cameracensis Archidiaconi. Erat is tum Bruxellæ Ioannes de Brabantia, cui nec mora mandatum, ne Urbe se moveret, sub pœna triginta marcharum argenti; Lovanij etiam coram Academico Senatu compareret, ac se in pœnam Canonis *Si quis suadente Diabolo*, incidisse declarari audiret. Sollicitus ille, ut debebat, confestim Lovanium advolat, Rectori & Senatui se sistit, culpam pro fratre suo Philippo (is Promotori vim intulerat) deprecatur, dolorem suum ostendit, & Academiæ arbitrio sententiæque sese submittit. Iungebant pro eo preces Sancti Donatiani Præpositus, & Wilhelmus Bont ad Divum Petrum Decanus. Absolutus tandem Academiæ decreto est, & mulcta fratri ejus, qui supplex paulò post accessit, irrogata. Anno clō. cccc. li. mense Novembri Ioannes Lauduns Prætor Ghinleigenensis, quod violentas manus injecissè cuidam Academico accusaretur, publicis in Comitijis defensionem obtulit, & si hæret, pœnæ se subiecit. Anno demum clō. cccc. lxxxj. Ioannes Berrens nocturnæ in studiosos violentiæ reus, cum fauciato præterea Sacerdote Excommunicationis fulmine percussus esset, veniam inprimis coram Academico Senatu flexis genibus, ac nudato serè corpore, deprecatus est; deinde præeuntibus Promotore & Accensis duobus altera Resurrectionis Dominicæ die linea amictus veste, ac ceream candelam gestans ante Rectorem, cum supplicatio ad D. Michaëlis Ædem esset, processit; inde reversus porrectâ Rectori ac quinque Decanis virgâ, punitionem postulavit. Ita nemo olim Academię auctoritatem impunè sprevit, omnes coluerunt.

CAPUT XI.

Tribunal CONSERVATORIS, & Iudicium Appellationum.

Secundum Academiæ tribunal est Conservatoris, seu Iudicis privilegiorum. Cognoscit hic de causis omnibus, quæ adversus externos ab Academicis suscipiuntur, hosque in privilegiorum possessione tuetur. Sedet pro tribunali hebdomatim bis, Mercurii & Sabbathi diebus, aut cum à studiis vacationes sunt, certis in causis semel. Ad hoc tribunal vocantur, quicumque extra Academiam, aut qui illi nomen non dederunt, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, dummodo ultra duas diætas à fine diocesis, ut loquitur Pontifex, quispiam non trahatur. Tribunalis huius fundamentum est ea potestas, quam Martinus Quintus, Paulus Secundus, Pius Quartus Pontifices Maximi Conservatoribus dederunt, de qua nos supra. Eam Brabantix quicumque postea Duces fanciverunt. Cum autem Ecclesiasticum hoc tribunal sit, si quis parere recuset, in eum Conservator Excommunicationis fulmen exerit; si contemnat, Iudicem à sæculo advocat, & vi cogit. Magno sanè Academicorum commodo erectum est hoc tribunal, cuius auxilio illi oppido se non moventes æs alienum aut quodvis debitum petunt & obtinent, inque bonis omnibus suis conservantur. Assessorem Conservator sibi sumit Iurisperitum, qui causas cognoscit, & de iis consilium suum promittit; cum autem pronuntiandum est, sedet ipse Iudex pro tribunali. Sunt in ejus Curia Notarius unus, Procuratores, & alii, qui mandata exequentur. Hi omnes Academiæ autoritate constituuntur, & ab ea pendunt. Quippe quotannis xi. Calend. Ianuarii in loco Comitiorum coram Rectore & Senatu Academico officiis se suis abdicant, & pro iisdem recipiendis supplicant. Primis Academiæ initiis invisum multis hæc Conservatoris tribunal fuit, dum oppida quædam suos tueri volunt, & evocari non sinunt, peruicaciâ magis, quam iure. Ideo etiam tribunalis huius autoritatem Academia, quantâ potuit sedulitate, semper defendit. Anno cId. cccc. LI. Rectore Radulpho de Beringhen Artium & Decretorum Doctore Ioannes Beverssius Senescalcus Host-ratenfis cum Davidem Gererdens Academiæ Nuntium, & Conservatoris mandata exequentem in vincula conjecisset, Academiæ autoritate coactus

coactus est, inprimis coram Rectore & Senatu culpam deprecari, deinde prostrati coram Scabinis, Pastore, ac ibidem præsentè Academicæ Promotore vitream unam fenestram, in qua duæ effigies essent, una D. Petri cum Academicæ insignibus, altera Divæ Catharinæ cum suis, juxta Primarium templi altare, juratâ fide polliceri, ac mox etiam exhibere. Præterea Conservatoris mandatum exequi, Academicæ coronas decem pendere, Romam ad Divum Petrum, cum Rectori visum esset, peregrinari. Anno autem cdo. cccc. lxxviii, non absimilis insolentia graviter est punita. Cortenacenses quidam, Ioannes Metten, Ioannes Gepelle, Iudocus Stache, Henricus Marion, Academicæ itidem Nuntium Hermannum vander Heyen à Conservatore cum mandato missum invaserant, percusserant, litteris & pecunijs spoliabant: posteaquam delata ad Academiam querela est, coacti sunt ipso Purificationis Virginis die lineis amicti vestibus in Choro Divi Petri, & ad Rectoris genua prostrati veniam deprecari, tum ante ipsum ceream gestantes candelam, dum publica processio fit, procedere. Denique Pridie Calend. Martij in Rectoralibus Comitij coram Academico Senatu delictum suum confiteri. Postremò Cortenaci alterâ Resurrectionis Dominicæ die, ut hoc exemplo cæteri omnes Academicæ auctoritatem revererentur in lineis iterum vestibus indictam supplicationem comitari. Superledeò consultò p'uribus. Ab hac Tribunali ad Apostolicam Sedem provocatio est.

Tertium Academicæ tribunal est Iudicum Appellationum. Sic dicti illi sunt, quod ad eos à Rectoris sententiâ provocatio concedatur; atque ij pro numero Facultatum sunt quinque. Eliguntur Comitij Rectoralibus, seu quotiescunque Rector fit novus, & ex singulis Facultatibus unus. Rectoris sententiam ipsi aut confirmant, aut corrigunt; ab iis, verò ad Apostolicam etiam Sedem, aut Pontificium in Belgio Nuntium vel Legatum provocandi ius est. Inter eos cæterorum suffragiis unus eligitur, atque is Iurisperitus, coram quo lites omnes aguntur, instruunturq; in quibus, si quid interea, ad Ius promovendum, decernendum sit, ipse ordinat; ubi definitione opus est, Collegas convocat, ex eorumq; sententia pronuntiatur. Còventus hic apud Theologum Iudicem fit, scq; ex scedula sententiam recitat. Antiquissimum est hoc Tribunal, & ab ipsis Academicis initiis, si Annalibus sit fides, usus duobus iam sæculis confirmavit. Origo ab Academicis potestate est. Hæc enim quemadmodum voluit penes Rectorem Iurisdictionis exercitium esse, ita Iudices hos Appellationum constituit, ut pronunciatas ab eo sententias examinarent, & aut confirmando robur adderent, aut corrigendo vim detraherent. Sic ut à Rectoris iudicio ad ipsam quodammodo

modo Academiam provocatio sit, quam illi, qui ab ipsa iudices nominantur repræsentant. Horum Iudicum, qui Iurisperiti non sunt Assessores Iurisconsultos assumunt, aut eos sanè consulunt. Idem apud eos, qui apud Rectorem, Notarius; iidem in utraque Curia Procuratores. Citationes etiam utrobique per Accensos fiunt.

CAPUT XII.

Dictator Academia, Quæstor, Advocatus Fisci, Notarius, Promotor, Syndicus, Signator, Bedelli.

Sunt & in Academia Magistratus alii, quorum maiores aliqui, aliqui minores. Omnium opera aut regimini utilis, aut iustitiæ administrandæ. Eorum officium ac munus indicabo.

Dictator inprimis est, sic dictus, quod mittendas quocunque litteras ipse concipiat ac dicat. Eius proinde officium est, Academię nomine litteras pro temporum necessitate ad quemcunque scribere, aut aliunde ad Academiam missis respondere. Priusquam verò obstringentur aut mittantur litteræ, coram Rectore & Academię Deputatis recitantur, earumque exemplum asservatur. Ad hoc munus eligi vir litterarum & iuris cognitione præstans solet, idque quotannis x1. Calend. Ianuarij in publicis Comitibus, huiusque muneris participes singuli sunt suo ordine Facultates.

Est deinde Quæstor, seu Receptor, cuius est quę Academię debentur recipere, itque ærarium referre. Huius officium annuum est, & iisdem, quibus supra, Comitibus, x1. Calend. Ianuarii servato Facultatum ordine eligitur. In hoc vita: probitas & fides attenditur, etsi etiam Fideiussorem constituat. Rationes suas bis quotannis pridie Comitiorum Rectorali-um exhibet: audiunt Rector & Academię Deputati.

Advocatus Fisci hos sequitur. Eius officium est cū in Academia, tū extra eā magnā sedulitate eas omnes causas adversus quoscunq; prosequi: quę contra Privilegia & Academię libertatē sunt susceptę. Promotori etiā consilio & omni ope in iis litibus adesse, quas adversus delinquentes & legum Academicarū prævaricatores intētarit. Proinde ne quid ignoret, omnis consilij publici particeps fit; Senatui, quoties coit, interest, & cum Decanis apud Rectore deliberat. Eligi ad hoc munus solet vir integer, prompto ingenio, maturo iudicio, multā Iuris utriusque sententiā: tam diu verò eo fungitur, quamdiu ipsi, aut Academię visum.

Notarius idem qui Secretarius. Hic Senatusconsulta in tabulas refert; item Decanorum apud Rectorem placita. Ideò Senatui semper, & Deputatorum conventibus interest; nec abesse à Tribunali debet, quoties aut causæ dicuntur, aut Rector pronuntiat; quem etiam, ut Senatusconsulta exequatur,

tur, monet. Litteras studij testes, & quæ aliæ vsui esse possunt, conscribit. Si quid pro tempore decernendum, præsto est. Assumitur ad hoc officium vir probus, & Iurisperitus, quique Apostolicâ vel Cæsareâ, aut utrâque jam authoritate Notarius sit renuntiatus.

Promotor est Academiæ Prætor. Lites intentat & Ius promouet, unde illi fortè nomen. Rectori præsto in omnibus est, de voluntate ejus quotidie inquirat, si quæ sint Academicorum delicta, ad eum defert, & quid agendum sit, intelligit: singulis noctibus, si necessitas aliqua esse videatur, vicos Urbis perambulat, aliquando solus, nonnunquam cum urbano Prætor. Suos habet Satellites, quibus, si tempus exigat alios interdum adjungit. Demum id munus ejus est in Academia, quod Prætorum in urbibus: istud Academiæ legibus continetur. Rationes suas quotannis bis ante Comitia Rectorali a Rectori ipsi & Decanis exhibet. Præsto illi est Fiscus Notarius, cum aut quippiam cognoscendum aliud.

Syndicus olim Fiscus Advocato junctus erat, cuius consilio lites inchoabat, dirigebatque; hodie ejus munere Fiscus Advocatus plerumque fungitur.

Præter hos, unus etiam est Primariarum litterarum Signator, ut vocant. Ab officio nomen habet. Officium est Primarias Conservatoris litteras approbare; si approbet, Rectoris sigillo munit. Et quoniam quæ pro huiusmodi litteris penduntur, ipse recipit, accepti rationes Academico Quæstori quotannis bis exhibet. Primarias litteras vulgò dicunt, quibus quispiam æs suum, aut bona alia in Academicum aliquem transfert.

Sunt & Bedelli, seu quis malit, Pedelli, quos Accensos latine vocamus. Ij quinque sunt; quippe singularum Facultatum unus: Eorum officium est, prælectiones, disputationes, ac ferias etiam seu à studiis vacationes publicare; Rectorem statis diebus omnes cum sceptris præcedere; ejus, cum opus est decreta denunciare; ad studiosorum officia in prælectionibus publicis attendere, & si qui nondum sint Academiæ albo inscripti, Professoribus indicare; ea, quæ Academiæ pro collatis honoribus seu titulis debentur, colligere, & Quæstori numerare. Singuli demum suarum Facultatum Decanis præsto sunt, & quæ illi pro tempore ordinant, exequuntur.

CAPUT XIII.

Subditi, seu ut vulgo, Supposita Academia.

Academia, seu Respub. hæc litteraria, ut Magistratus suos, ita suum etiam populum habet, in eademque Vrbe Lovanii urbano Magistratui parent, quidem Academico. De illis sermo nobis nullus; hos censere hic operæ pretium est, ut ex quibus Academia coalescat nemo ignoret. Varij autem eorum, qui Academiæ nomine censentur, ordines sunt. Ac primo in ordine sunt, quicumque Academicis titulis donati, Doctores, Licentiati, Baccalarei, cuiuscunq; demum studij seu Facultatis. Eâ tamen lege, ut quæ litterariæ professioni repugnant, nequaquam exercent; non Quæstores aliorum sint Toparcharum, non vicorum Prætores; non alio sæculari Magistratu fungentes, multò minùs mercaturam, aut vilem artem aliquam exercentes. Qui aliquem vrbis Magistratum gerunt, aut in eius ministerio degunt, Civitati, non Academiæ subditi sunt. Secundum ordinem constituunt quicumque Scholares seu Studiosi. Hi omnes Rectoris & Academiæ imperio sub sunt, seu nomen illi dederint, seu libertate quâdam vagentur. Quippe quisquis Lovanium appulit, ut studij operetur, Academiæ subditus censetur. Tertius ordo Religiosorum est virorum, quorum Cœnobia Academiæ vnita, seu, ut dicunt, incorporata. Nos de ijs alio in loco. Quarto ordine comprehenduntur Typographi omnes, Bibliopola, Librarij, & quorum ars circa libros tantum, si ab Academia admissi probatiq; sint. His omnibus Sanctione Academicâ prohibitum est, ne hæreticorum libros aut typis excudant, aut alibi excusos vendant, ne adoleseant, quorum ætas 25. annum nondum attingit, libros sine Gymnasiarchæ, in cuius Schola degunt, consensu emant, aut ad se quovis modo recipiant. Si in Gymnasio non agant, constare de Rectoris voluntate aut eius, cuius hospitio utuntur, si de Academico sit Senatu, debet. Qui secus faxit librorum iacturâ mulctatur & Rector ad se recipit. Cum celebriora sunt Academiæ Comitia, aut indicæ supplicationes, Rectorem togati præcedunt. Quinto ordini accensentur Bedelli, Notarij, Procuratores & quicunq; Tribunalibus serviunt. Item Collegiorum Quæstores, ac demum Academiæ Nuntij. Habet enim ipsa in provinciam vnamquamque Belgicam, & in primarias quasdam civitates Nuntium vnum. Hi omnes Rectori

Rectori iurant, fideiussorem dant, Academiæ insignia gestant; cum publica & generales sunt Supplicationes ante Rectorem præcedunt, nisi ab Vrbe tum absint Sexti ac postremi ordinis sunt Doctorem aut Licentiatorem viduæ, si vitæ genus maritis vitâ functis non mutant, nec commercia exercent. Omnium deniq; Academicorum Ministri & Ancillæ, quam diu in eorum obsequio sunt, & mercaturæ non vacant. Atq; omnes omnium ordinum tum prius Academicâ libertate, privilegijsque fruuntur, cum nomen Academiæ dederunt, seu ut vulgò, Intitulati sunt, Rectori solemne iuramentum præstiterunt, ac Religionis Christianæ professionem iuxta Pij Quarti Pontificis Maximi constitutionem coram Academico Rectore fecerunt.

Finis Libri Primi.

NIC-

NICOLAI VERNULÆI

ACADEMIA

LOVANIENSIS

LIBER II.

CAPUT I.

Facultas Theologica.

ACADEMIÆ initium, & quoddam eius corpus ostendimus; nunc ad partes imus. Hæ sunt Facultates, quarum prima si dignitatem spectemus, Theologica est; si institutionis tempus, postrema. Martinus V. Pontifex Maximus Lovanij omne genus Artium docendi potestatem fecerat, sed eodem Diplomate Theologiam Scientiarum Reginam exceperat. Igitur cum ille è vivis excessisset, & in Apostolica Sedis fastigio Eugenius IV. sederet, Philippus Bonus Burgundiæ & Brabantiae Dux Legatos Romam ad Pontificem mittit, inter quos Henricus Meranus Doctor. Aegrè illi, sed cum sollicitas Philippi Ducis, Magistratusque & Populi Lovaniensis preces sæpius repeterent, tandem Theologiæ studium impetrarunt. Expositum est Pontificium Diploma Romæ anno cId;cccc.xxxi. Nonis Martij, qui dies Divo Thomæ Aquinati Sacer est, Pontificatus Eugenij anno primo. Concessionis hæc verba sunt: Nos qui Theologia Facultatem huiusmodi ad Christi fidelium adificationem & salutem animarum, nec non propulsandos errores instaurari studijs gestimus assiduè, ipsorum Ducis, Burgimastorum, Scabinorum, & Communitatis in hac parte supplicationibus inclinatis, auctoritate prædictâ statuimus & ordinamus, quod etiam deinceps in dicto Oppido Facultas Theologia huiusmodi futuris perpetuis temporibus vigeat & observetur, ac in ea congruis habitibus cursibus sufficientes idoneique, reperti à Praeposito, Decano, vel Deputando ab ipsidem, quibus propterea rite presentati fuerint, gradus & insignia magistralia recipere, nec non in præfata Theologia legere ac docere, ac ipsi universi quoque ac singuli Magistri, Licentiat, Baccalaurei & Scholares Universitatis ipsius Oppidi in Facultate Theologia huiusmodi, omnibus & singulis privilegijs, indultijs, immunitatibus, & indulgentijs, quæ alijs Doctoribus & Scholaribus eiusdem Universitatis

ex quibusvis Apostolicis & alijs concessionibus quæ modelibet suffragari vel competere poterint, uti & gaudere valeant, eâdem auctoritate tenore præsentium indulgemus. Hac concessione, auctoritate Pontificiâ, factâ, evocati sunt aliunde Professores, qui felicibus auspicijs Theologicum studium inchoarent. Venerunt Parisijs Nicolaus de Midy S. Theol. Doctor, & Antonius de Racaneto Ordinij S. Augustini Religiosus. Venerunt Coloniâ Ioannes Wyningen Prædicator, Heymericus de Campo S. Th. Doctor, Godefridus de Loe Carmelita. Quibus paulò post adjecti sunt S. T. Lovanii Doctores Andreas de Capella, Henricus de Boecholdia Franciscanus, Petrus Veille & Ioannes de Oesterhoust Prædicatores, Ioannes Varenaker. Atque hi nascente Academiâ Theologicæ Scholæ dignitatem sustinuerunt. Ijs honorarium annuum Vrbs persolvit, donec anno cId. cccc. xliii. Eugenius IV. Pontifex tres ad Divum Petrum Canonicatus una cum Plebaniâ Professionibus Academicis annexuit. Ac duos quidem ordinarij duo in Theologia Professores possederunt; tertium Iurisperitus, Plebaniam Theologus alius. Idem Pontifex eodem Diplomate decem alios in eadem Collegiatâ D. Petri Ecclesiâ Canonicatus erexit, quorum duos duo ordinarij S. T. Professores obtinerent, cæteros Iurisperiti, Medici, & Publici Facultatis Artium Professores. Hi omnes arbitrio suo Scripturarum divinarum librum aliquem publicè interpretabantur, aut sacrarum aliud argumentum ad usum temporum exponebant. Anno deinde cId. Id. lvi. xlii. Cal. Martij Carolus V. Imperator, cum Franciscus Abbas Divi Petri apud Gandavenles ad usum Professorum Academicorum mille florenos annuos, ex majori summâ, quam illi Cæsar pendebat, reliquisset, ducentos Professori uni, qui Sacras quotidie Scripturas profiteretur, assignavit, ac ducentos deinde alios Professori alteri, qui Magistri Sententiarum libros diebus singulis interpretaretur, addixit. Quorum laboribus cum eiusmodi honorarium nequaquam par videretur, Philippus Secundus Hispaniarum & Indiarum Rex, Belgarum Princeps ex Canonicatibus quindecim, ad quos in Ecclesia D. Petri jure suo viros idoneos præsentat, Pontificiâ Pij IV. auctoritate quinque pro Academicis Professoribus deputavit. Et quidem in duorum possessionem missi sunt duo illi Sacrarum Scripturarum & Magistri sententiarum Professores; tertius Canonici Iuris Professori addictus est, quartum occupavit Cathedismi seu Religionis Christianæ Institutionum Magister; ac denique quintus librorum Censori relictus est. Verùm cum postea

ad Scholæ Theologicæ utilitatem dignitatemque visum esset expedire, ut pro Magistri Sententiarum libris Theologicum Divi Thomæ Aquinatis opus in Sacro auditorio explicaretur, Anno clō. Io. xcvi. Calend. Maij, Pridie D. Marci Vir Eximius, & verè Clarissimus Ioannes Clarius S. Th. Doctor relicto in posterum Sententiarum Magistro feliciter D. Thomæ Theologiam est auspicatus. Atque ut tantum onus unius humeri non soli sustinerent, Philippus Secundus novam iterum Professionem erexit, quam primus obtinuit Ioannes Malderus, postea Antuerpiensis Episcopus. Illi Rex ducentorum florenorum honorarium, & primum collationis suæ in D. Petro Canonictum, quem quidem vacare contingeret, addixit; ac paulò post etiam ipse possedit. Hac in re egregiam Academix operam præstitit Ioannes Vendevillius cum Regius Sanctioris Consilij Senator esset, gratiâ potens & meritis præclarus.

Hodie igitur novem sunt in Sacra Theologiæ Facultate Professiones, quarum una Scripturarum Sacrarum, in qua Iacobo Iansenio successit Vir Eximius Io. Paludanus: duæ deinde, ut vocant, Scholasticæ, obtinuerit Eximij Viri Guilielmus Mercerus & Ioannes Wiggers: atque hæ tres dierum sunt singulorum. Quarta, quæ Catechismi est, suas habet Festis ac Dominicis diebus prælectiones. Quinque reliquæ, quæ ordinariæ sunt professiones, certo tempore exercentur, siquæ annum ordinariè absolvunt, & in explicandis sacris litteris occupantur. Eâ verò brevitate, perspicuitateque omnes docent, ut auditores nec diuturnitas deterreat, nec obscuritas impediatur. Suo ingenio nemo fidit, Ecclesiæ sensum, & Sanctorum Patrum consensum omnes sequuntur. Philosophicas quæstiones, & eas, quæ plus subtilitatis, quàm utilitatis habent, nemo hic tractat. Omnium hoc iudicium est, Christianam Religionem philosophis subtilitatibus non niti, sed divinarum litterarum autoritate, & Sanctorum Patrum testimonijs fulciri. Qui nimium Philosophiæ tribuit in religione, multum fidei detrahit, & erroribus viam aperit.

Cum autem Theologiæ Doctores omnes Sacram hanc Facultatem constituunt, tum in ea secretius quoddam octo Doctorum Consilium est. Hi studium prudentiâ suâ dirigunt, & leges pro temporum necessitate ferunt. In hunc ordinem qui adoptari ambiunt, quâ docendo, quâ disputando, doctrinæ suæ & sedulitatis specimen edunt. Eligunt illi & admittunt, qui in eo ordine sunt; idque Pridie Cal. Octobris, qui dies D. Hieronymo sacer est.

Curriculum Theologico bravio destinatum septennii hodie est, olim decennii. Exercitia eo tempore præter lectiones, varia sunt. Atque inprimis disputatio una hebdomadim est sesqui horæ Sabbathi diebus, quam subire quicunque ad honores in hoc studio aspirant, debent. Honores sunt Baccalaureatus, Licentiæ, Doctoratus.

Baccalaureatus hic duplex est; unum Biblum, alterum Formatum, seu Sententiarum appellant; quod illo Biblia Sacra, hoc Magistri Sententias prælegendi potestatem accipiant. Utriusque Candidati rigido à Doctoribus examine inprimis probantur, tum publicâ disputatione eruditionis suæ specimen edunt. Deinde ut honorem consequantur, brevem exhibent in aliquem divinarum litterarum, aut Magistri Sententiarum librum, commentarium, factâque publico in Auditorio in utramque partem dissertatione Baccalaurei renunciantur.

Candidati Licentiæ publicis quatuor Disputationibus, quibus seniores quatuor Theologi ordine præsent, se probant; tum in omnibus Scripturæ Sacræ, & Magistri Sententiarum libris examinantur, exhibitoque in hoc Commentario, si idonei sint, ad Lauream suscipiendam Facultatis decreto admittuntur. Stato honoris obtinendi die Candidati in Capitulari Ecclesiæ Divi Petri loco Cancellario Academiz digni laureâ denunciantur; inde in Auditorium Theologicum deducuntur. Hic Doctor ille, qui præest, de gravi & sacrâ aliquâ questione copiosè ornatèque disserit inprimis, tum eo, quem supra retulimus, modo, Candidatos à vita doctrinæque commendat, & Licentiæ honore insigniendos Cancellario præsentat, à quo illi mox honorem consequuntur.

Nemo interim honoris ullius in hac Facultate capax est, qui Artium Doctor non sit, & de tribus auditis publicè lectionibus trium Magistrorum testimonijs fidem faciat. In Religiosis Artium ille Doctoratus non exigitur, atque iis privatorum in Cœnobijs Professorum testimonia sufficiunt, ut honoribus, prævio Doctorum examine, ornentur.

Supremi honoris seu Doctoratus insignia nemo hic, nisi qui scientiâ præclarus, moribus gravis, ætate maturus, reportat. Trigessimum attigisse annum oportet, aut ætatem doctrinæ præcellentiam superare. Doctrinæ specimen tribus unâ hebdomade disputationibus nullo Præfide ac quibuscvis oppugnantibus exhibetur.

Duobus deinde diebus inaugurationis Doctoralis ritus absolvuntur. Ac primus quidem, ut recepto vocabulo utar, Vespertiarum est. Vespertinis quippe horis in Auditorio Theologico Candidatus veste,

(quæ

(quæ Baccalaureorum propria est) caputioq; ad margines pelibus munito indutus Baccalaureo cuiuspiam quæstionem utrimque à se agitatam proponit, cui posteaquam satisfactum est, inferiorem suggestum occupat. Tum è Doctõribus unus, quem Interpretem terminorum appellant, Candidatum varijs laudibus extollit, quæstionemq; mox ei Theologicam tribus distinctam thesibus & typis excusam, proponit; de qua ubi doctè copiosèq; Candidatus disserat, idem ille thesim primam velitatione quasi factâ oppugnat, ac duas alias duo deinde, qui ordine præcedunt, Doctores exagitant. Quibus peractis Præses iucundâ & iocosâ multum oratione leviores quosdam Candidati mores recensendo carpit, & si quæ sint ridicula ante actæ vitæ facta non sine sale perstringit. In omnium risu Candidati patientia laborat, & erumpere indignatio non audet. Humilitatis hæc disciplina est.

Alter dies Aulæ Doctoralis appellatur, & ipsam inaugurationem horis ante meridiem absolvit. Igitur ubi Candidatus Auditorium vnde quaq; aulæis vestitum ingressus est, flexis ante Præsidem genibus Magistrali Pileo, (quem Biretum vocant) Is est purpurei coloris bysso viridi seu laureolâ ornatus. Epomide Doctorali ipse se Candidatus vestit. Olim Academiæ Cancellarius, cui eam, ut iam ante retulimus, potestatem Pontifex fecit, Magistrali Pileo Candidatum donabat, honoremq; Magisterij impertiebatur: aliud nunc usus invexit, & Præses inaugurationem perficit. Accepto Magistrali Pileo Magistrali suggestum Candidatus ascendit, deq; Theologiæ laudibus & præstantia perorat. Vbi finem imposuit, puer quidam insigni cultu ornatus Baccalaureo (quem expectantem appellant) quæstionem vnam proponit, ad quam posteaquam respondit, à Candidato oppugnatur. Tunc quatuor Oratores ex minoribus suggestibus, qui maioris utrimque latera cingunt, copiosè de gravi aliqua ac sacra materiâ disserunt. Exinde longo Academicorum & externorum amicorum ordine solemnique pompâ ad Divi Petri Ædem, mox ad convivij locum disceditur. Hic etiam ne pompa desit, dum ferula in mensas inferuntur, præcedunt tubicines quatuor, deinde accensi, quos Præses & Doctor novus sequuntur. Cætera persequi opus non est.

In hac Sacrà Facultate qui Theologiæ operam dant, talari omnes veste, & Magistrali bireto vtuntur.

Baccalaurei Collegium constituunt, in quo Decanus vnus & Fiscus. Ille Collegas, ubi opus est, convocat; hic singulorum in disputationibus negligentiam, si officio suo desint, notat & mulctat. Ex omnibus

nis vnus præcellenti ingenio & doctrinâ ab ipso Facultatis Decano eligitur. Hujus officium est Baccalaureatus Candidatos, cum disputationum publicarum arenam ingrediuntur, primo loco atque unâ horâ oppugnare: & quoniam vacationum tempore ejusmodi Disputationes olim instituebantur, hinc illi nomen, *Prior Vacantiarum*.

C A P U T I I.

Celebritas Facultatis Theologicæ.

VT in hoc Lovaniensium Theologorum Ordine viri semper quâ vitæ integritate, quâ doctrinâ celeberrimi extiterunt, ita Facultatis suæ nomen, qua latè Europa pater, venerandum Principibus omnibus, & Gentibus effecerunt. Oraculum quoddam divinum jam olim hæc Facultas visa est; ab ea in religionis negotio responsa omni tempore petita sunt, & datis omnes acquiriverunt. Nemo de eo unquam dubitavit, quod hæc Facultas definivit. Consuluerunt in multis controversijs illam Serenissimi Belgarum Principes Philippus Bonus, Carolus Bellicosus, Maximilianus postea Imperator, & eius responsis Religionem, pacemque publicam firmaverunt. Anno clō. 15. LV. cum hæresis Lutheri latè serperet in fidei Christianæ exitium, Sacra hæc Facultas Aphorismos triginta duos in publicam lucem emisit, quibus Catholicam & Orthodoxam Religionem asseruit. Ij Carolō Cæsari ita placuerunt, ut cum ad hoc opus Lovanienses Theologos excitavisset, tum in hæreditarijs suis Belgij ditionibus eos recipi observarique supremâ autoritate præceperit. Luthero autem ita vehementer displicuerunt ut cum rationibus convellere eos non posset, more suo convitiis plaustro in Lovanienses Doctores evomeret. *Hæreticos, idololatrias, sanguinarios homines, stupidos magistrillos, crassos rudesque ventres, Faledistam progeniem viperarum, & Lovanicas bestias* appellabat. *Facultatem Theologicam in Academia Lovaniensi Vaccinatam seu Vaccarum stabulum* esse dicebat. Ab hoc Hæresiarcha tantoperè vituperari quantæ tandem est laudis? Sed & ille Hæreticorum mos est contumeliis adversarios obruere, cum argumentis superare non possunt. Audiet & laudabit omnis posteritas, Lovaniensis Academiæ Theologos impijs Lutheri conatibus inter primos se opposuisse. Henricus Octavus Angliæ Rex cum varias Europæ Academias promissis innumeris & muneribus maximis

tenta-

tentaret, ut suum cum Catharinâ Reginâ divortium probarent, solos Academicæ huius Theologos sollicitare non est ausus, & de obtinendâ eorum pro se sententiâ desperavit. Ea erat iam eo tempore fama, Lovanienſes Doctores ſupra corruptelas eſſe. Debebat Philippus Secundus Hiſpaniarum Rex mittere aliquos ad Sacrum Tridentinum Concilium, in quo omnis doctrinæ & ſapientiæ Antiquiſtes ex totâ Europâ comparebant, ex hac Facultate, quos mitteret, elegit Michaëlem Bayum, Ioannem Heſſelium, Cornelium Ianſenium. Et hi tres tria velut oracula in illo Eccleſiæ univerſæ conſeſſu apparuerunt, quibus nihil doctius eſſet nihil humilius. Iterum cum inſiſta pax quædam eſſet Gandavi anno clō. 15. LXXVI. inter Regios, & conſcederatarum Provinciarum Procères, non eam prius ratam habere Philippus Rex voluit, quam Theologi Lovanienſes vnâ cum Iuriſperitis ſuis litteris approbarent, ac in eâ nihil eſſe, quod Catholicæ Româ quæ Eccleſiæ repugnaret, teſtarentur. Idem quoque cum avertere à Belgio ſuo graſſantem hæreſim deſideraret, inter conſtitutos Pontificiâ authoritate Inquiſitores Iudocum Ravenſtenium, & Michaëlem Bayum Facultatis huius Doctores eſſe voluit. Nimirum religionis conſervatrix ſacra hæc facultas iudicabatur, ex eaq̃ue proinde quam plurimi ad Infulas novâs vocati ſunt, cum hac vnâ tantum ratione retineri in Belgicis ditionibus Religio poſſet. Et verò quod ea in maiori ſanioriq̃ue Belgij parte vigeat; quod in Eccleſiaſticis tantus virtutis ſplendor eluceat, quod accurata morum ubique diſciplina cernatur, acceptum ferre huic Facultati Belgium debet, quod ab eâ tot eximios animarum Curatores, tot invictos hæreticorum oppugnatores, tot ſeveros morum Cenſores accepit.

Exſtitit ex hoc Sacro Collegio Adrianus VI. Pontifex Maximus. Exſtiterunt Eximij Doctores & Epifcopi, Franciſcus Sonnius Antuerpienſis, Cornelius Ianſenius & Guilielmus Lindanus Gandavenſes, Cunerus Petrus Leowardiſenſis, Iacobus Pamelius Audomaropolitanus, Henricus Cuyckius & Iacobus à Caſtro Ruramundenſes, Ioannes Malderus Antuerpienſis, Ioannes Bourgeois à Montibus Cyrenſis. Sed nolo perſequi omnia Facultatis huius merita, cum mereri amplius quotidie non deſinat, & famam non ſine invidia laceſſat.

Facultates Iurū Viriusque.

Facultates Iuris in hac Academia duæ sunt, vna Canonici seu Pontificij Iuris, altera Civilis seu Cæsarei. Singulæ Decanum suum habent, atque is inter Academix Deputatos seu Rectoris Assessores est, bisque quotannis Comitij Rectoralibus eligitur. Ambæ verò Collegium vnum constituunt, cui qui præest, Collegij Prior appellatur. In his Facultatibus tredecim sunt professiones. Ac inprimis in Canonico Iure primariam, seu, ut vocant, Matutinam habuit Clarissimus Vir Iacobus Santvoort: Secundam, quam horis post meridiem absolvit, Vir item Clarissimus Michael vanden Perre. Hi duo Ius Pontificium inter se patiebantur, & ad illud quicquid novissimi Iuris est reducebant, triennioque finiebant. Vbi absolverant, ne eundem semper lapidem voluerent, prælectionum vices retentis tamen horis iisdem mutabant. Tertiam obtinebat eo tempore Clarissimus vir Andreas del Vaulx, qui festivis diebus, ac alijs, quibus feriæ sunt, docendo, Iuris Canonici summam, seu Canonicas Institutiones annis singulis absolvebat. Quartam habebat Clarissimus Vir Ioannes Sexagius, isque matutino tempore Gratiani Decretum prælegebat. His accensentur aliæ duæ, quas qui obtinent, æstivarum vocationum tempore præcipuum aliquem Pontificij Iuris Titulum interpretantur.

In Iure autem Civili tres ordinariæ sunt Professiones, quarum primariam ac matutinam eodem Anno habebat Vir Clarissimus Stephanus Weyms; Secundam item matutinam Clarissimus Vir Henricus Zoefius, ac tertiam horis post meridiem Clarissimus Vir Cornelius de Pape. Atque hi tres trifariam Ius omne Cæsareum ita dividebant inter se, ut quotidie prælegendo, quicquid antiqui, quicquid novi Iuris est, triennio interpretarentur. Duæ præterea sunt, exque quotidianæ, vna Institutionum, altera Codicis Iustinianæ. Has tum obtinebant Clarissimus Doctor Antonius Perçius, & Consultissimus Vir Diodorus Tuldenus I. C. qui annis singulis Prælectionum suarum materiam absolvebant, & alternis eandem horasque permutabant. His accedunt aliæ duæ, quæ æstivarum quoque vocationum temporibus absolvuntur. Atque vna quidem Institutiones summam perstringit; altera circa præcipuum aliquem Iuris Titulum pro arbitrio Professoris occupatur. Omnibus cum suprema lex sit Inventutis utilitas

litas; in hanc curam singuli incumbunt, ut summâ perspicuitate Iuris Theoriam doceant, & usum seu praxim simul ostendant; quibus proinde libertum est, quæ minus ex usu videntur, præterire, & quæ ingenio suo assequi ipsi auditores, tanquam facilia, possunt, compendio percurrere. In necessarijs omnium labor hæret, & in arduis potissimum ingenia se produnt. Hic verò cum professionum istarum hoc tempore sit status & ordo, tum non idem primis Academiæ initiis fuit. Parva ut omnium rerum, ita Facultatum Iuris primo initia. Ac ipso, quo erecta est Academia, anno, Iuris studium inchoarunt Ioannes à Goesbeeck legum Doctor, & Nicolaus Prumius I. V. D. His statim accesserunt Con-sultissimi Clarissimiq; Viri Ioannes van Gronsfelt, Antonius van Everbede, Wilhelmus Bont, Arnoldus Risennalde, Ioannes Snavel; quibus omnibus ex Urbis Ærario annuum honorarium pendebatur. Anno verò MD. cccc. xlii. cum Eugenius IV. Pont. Max. tres in D. Petro Canonicatus Professionibus Academicis anrexisset, cessit unus Institutionum Canonicatû Professori. Idem etiam cum decem alios eodem in templo atque eodem anno Canonicatus erexisset, quatuor ex ijs docendi onus cum in Canonico, tum Civili Iure acceperunt in eorumq; professionem missi sunt Professores. Anno demum MD. lxxvi. v. Idus Februarij cum Pontificiâ Pij IV. autoritate Philippus II. Hispaniarû Indiarumq; Rex quinque Canonicatus Collegiatæ D. Petri Ecclesiæ, ad quos quidem præsentare Rex solet, Professoribus deputasset, eorum unum Decreti professor accepit. Eiusdem summâ libertate, & in Academiam singulari prorsus affectu Civilium institutionum & Codicis Prælectiones quotidianæ sunt institutæ: illa Ioanni Vendevillio primum, hæc Petro Peckio collata. Operæ pretium fortassis nunc erit Prælectionû singularum primos olim, atque aliquos deinde Doctores cognoscere.

Matutinâ in Iure Canonico primus obtinuit Nic. Prumius, ac deinde Ludovicus de Garfys, Conradus de Mera, Wilhelmus Bont, Ioannes de Lysa, Dominicus Cabart, Wilmarus Bernaerts, Ioannes Wame-sius, Gerardus Caverfon, Nicolaus Goblet, Cornelius Sylvius, Iacobus van Haeght, Iacobus Sanvoert, Hugo Brady.

Pomeridianam Heinrichus de Mera, Ioannes Rudolphi Flamingus, Robertus de Lacu, Petrus de Thenis, Michaël Drutius, Ioannes Vendevillius, Petrus Peckius, Carolus de Vuignacourt.

Matutinam in Iure Civili Ioannes de Groesbeecke, Ioannes de Gronsfelt, Gerlacus Bont, Ioannes Papenhoven, Ioannes de Nivel-la, Gabriel Mudæus, Elbertus Leoninus, Philippus Zwerius, Gerar-dus

duſ Corſelius, Stephanus Weyms, Diodorus Tuldenus, Michaël vanden Perre, nunc Henricus Loyens.

Pomeridianam Henricus Bruons, Ioannes de Groenſelt, Ludovicus Rolantius, Ioannes de beka, Nicolaus Heerns, Ludovicus Schoor, Iudocus de Vroye, Michaël Herehout, Cornelius de Paep.

Decreta primus interpretatus eſt Arnoldus de Reiſſenare, deinde Rodolphus de Beringhen, Gerardus de Thymo, Theodoricus de Viridi Valle, Michaël Drutius; & poſt alios Iacobus van Haecht, Cornelius de Paep, Corn. Filius. Novam Decreti Profeſſionem auſpicatus eſt Petrus Ximeus, tum Ioannes Molineus, Ludovicus Carrion, Ioannes Wiringus.

Inſtitutiones Iuris Civilis prælegere incepit Henricus Rheter, cui inter plures ſucceſſerunt Antonius Lanckman, Nicolaus Vlyen, Hermes de Wirghene, Gerardus Caverſon, Petrus Gudelinus. Vbi ad dies ſingulos ea lectio Regis Philippi II. autoritate revocata eſt, Ioanni Vendevillio, ut ſupra diximus anno 1515. 1511. primo Profeſſori ſucceſſerunt Ioannes Ramus, Petrus Vanderanus, Philippus Zwerius, Carrion, Kemmerius, Weyms, Sylvius, Corſelius, Perezius. Profeſſionem Paratitutorum ſeu Codicis poſt Peckium adierunt Gerardus Caverſon, Michaël Herebout, Petrus Gudelinus, Ioannes Garry, ac alij deinde. Ita nec eadem ſemper Profeſſionum conditio fuit, & Profeſſiones ſuas nonnunquam Doctores mutaverunt, quod alix alijs ſunt & ordinis altioris, & honorarij amplioris. In ijs nec omnes nominavi, nec ordinem fortassis tenui; quippe non id propoſitum nobis fuit, ſed initia tantum, & progreſſum aliquem notare. Reliquorum nomina erui poterunt è Faſtis Acad.

Nunc ut cætera perſequamur, Studium Iuris utriuſque olim quinque, nunc quatuor annorum eſt. Exacto biennio aut ſeſqui anno, ijs qui ad Baccalaureatum adſpirant, lex cum Capitulo à Doctoreſibus aſſignatur, examinantur deinde, & duas concluſiones ijsdem oppugnantibus tuentur. Admiſſi cum idem publico in Auditorio præſtiterint, Baccalaurei renunciantur.

Ut Licentiæ honorem quiſpiam adipiſcatur. publica in Schola ſuæ eruditionis ſpecimen diſputando ſemel edit; ſubijcitur deinde rigido per univerſum Ius Doctorem examini, ac tandem contra quolibet oppugnare volentes ſolemni diſputatione certam aliquam Iuris materiam repetit. Vbi repetijt, Doctores cum Academico Rectore eum ad Eccleſiæ D. Petri Chorum in ſigni pompâ deducunt, ubi poſteaquam recepto,

cepto, quem antea commemoravimus, more à Cancellario honorem est & Licentiæ gradum consecutus, domum eandem pompâ reducit. Fuit mos olim, ut qui Licentiati renunciati essent, postmodum doctrinæ suæ specimen ederent, & publicè docerent, is hodie exolevit.

Qui pro Doctoratu Candidatus est, Collegio Iuris utriusq; inprimis fit supplex, & eius sententiam expectat. Neque enim ad Doctoralem in hac Academia Lauream quispiam evehitur, nisi acrimoniam ingenij, indefessam laboris constantiam, doctrinæ præcellentiam commendatus; ut nimirum Academiæ honori, Reipublicæ usui sit. Quippe meritis & doctrinâ Iurisperiti nomen, non pecuniis Lovanij emitur. Posteaquam Collegij decreto admitti posse videtur, coram eodè statâ die rigidissimo examine doctrina eius probatur. Nihil in Iure universo ignorare debet. Ut deinde vir idoneus & laureâ dignissimus ab omnibus iudicetur, tribus unâ hebdomade Disputationibus confidente utriusq; Iuris Facultate, oppugnantibus Decano & Baccalaureorum doctissimis; ipsi etiam instantibus & acriter urgentibus Doctoribus, suæ eruditionis specimè edit. Si omnium expectationi, & petite Dignitati responderit, Collegij sententiâ admittitur, & inaugurationis dies designatur.

Pridie, recepto hic more, sollemnis per urbem invitatio fit. Præcedunt tubicines & Bedelli; post hos primarij duo Professores seu Iuris Antecessores, tum ipse Candidatus, atque omnes in equis. Subsequitur deinde Juvenum Iuris studioforum turma quædam ad similitudinem spectaculi equestris, cultu splendidâ, & colore aliquo, quem quidem Candidatus elegerit, in Baltheis cristisq; distincta. Missilia quædam munuscula sparguntur, & hoc sollemnis invitationis apparatus dies absolvitur. Ipso inaugurationis die eadem pompâ, sed sine equis, in Publicum Auditorium Candidatus deducitur. Atque hic inprimis flexis ante Cancellarium genibus eius benedictione Doctor creatur ac renunciatur. Renuntiandi hæc formula est.

Ego N. Insignis Collegiata Ecclesia Divi Petri Præpositus, & Alma huius Universitatis Cancellarius, te N. Iuris utriusque Licentiatum à Collegio Facultatis Iuris utriusque idoneum repertum, admissum, & mihi præsentatum auctoritate Apostolicâ creò & pronuntio Iuris utriusque Doctorem, dans Clarissimis Viris N. N. Doctoribus & huius Aëus Præsidentibus potestatem te Doctoralibus insignibus in dictis Facultatibus vestiendi secundum morem & consuetudinem dictarum Facultatum, In nomine Patri, & Filij, & Spiritus Sancti.

Candidatus deinde suggestum ascendit, inque eo Antecessorum Doctorum manibus Doctoralia insignia recipit. Imprimis *Librum clausum,*

ut Sacra Iuris dogmata in animi scrinio recondita teneat. *Librum aper-*
rum deinde, ut cum usus exiget, eadem illa Iuris dogmata hinc depro-
 mat. Tum capiti *Pileum* imponitur, quo potissimum Doctoris honore
 & nomine donatur. Is est colore viridis & diffusâ bysso, ut virentem
 Doctrinæ laudem designet; eminens est, ut Laureæ Doctoralis recor-
 datio in spem sit æternitatis, ad quam aspirat. Postea digitus *Annulo*
 insignitur. Est hic argumentum Doctoralis ingenuitatis, & cuiusdam
 quali arthæ conjugalis symbolum, ut quodammodo Iurisprudentiæ
 desponsatus, individuo & illibato scedere illi adhæreat. Exinde humeri
Epomide, seu, *Caputio* vestiuntur. Florem ac vigorem designat, quem Iu-
 risprudentiæ sponsæ suæ conservare incontaminatum debet. Rubei &
 velut ignei coloris est, ardentis in Deum & homines amoris signum.
 Postremo *Cingulo*, seu *Auræ catenâ* cingitur, ut in animo colligatas
 virtutes omnes retineat, nec solutus sit, nec dissolutus, stetque semper
 velut in procinctu. His peractis inaugurationis Doctoralis ceremoni-
 is Antecessores Candidato dexteram porrigunt, & *Osculum* offerunt.
 Hoc amplexu Doctorem novum salvere jubent, suumque in ordinem
 recipiunt, & amore nunquam intermoriturum pollicentur; vota simul
 addunt & gratulationes. Dum hæc fiunt Doctoralia munuscula, pilei
 quibusdam, aliis Chirothecæ distribuuntur. Et hæc quidem in omni actu
 Academico. Finitis omnibus, solemni iterum pompâ ad Templum D.
 Petri, inde ad Convivium disceditur, in quo pompa alia, & omnium
 Academiæ Ordinum hilaritas.

Unum addam. Præter exercitia Publicarum his Facultatibus Le-
 ctionum, & Disputationû, quæ frequentissimæ pro honoribus Academi-
 cis instituuntur, una hebdomadim fit Sabbathi diebus Disputatio, cujus
 materia mensibus singulis ter ex Civili Iure, semel ex Canonico sumi-
 tur, hodie hæc Sabbathina fit sub Præsidio Clarissimi Viri Thomæ
 Stapletoni. Hæc prima est Iuris Studiosorum velitatio. Nemo interim
 Positionem ullam aut moribus honestis aut Christianæ Religionis pa-
 rum congruam in Arenâ publicâ proponit. Vigilans hæc in re Theo-
 logicæ Facultatis cura est, cuius censuræ, iam ab ipsi Academiæ ini-
 tiis, publico Decreto obnoxium est, quicquid in Disputationem ad-
 ducitur. De Baccalaureorum utriusque Iuris Collegio nos infra. Ad
 studium hoc ut nemo admittatur, nisi qui Logicam, ut minimum, me-
 dioctriter calleat, anxie Iurisperiti observant, quod sine ea in Iuris-
 prudentiæ adyta non facilis sit accessus. Verè illi proficiunt, qui su-
 prema Artium insignia promeriti sunt.

CAPUT IV.

Celebritas Facultatum Iuris utriusque.

Facultatum Iuris utriusque Collegium in Academia Lovanienſi, ut hoc tantum dicam, nihil aliud eſt, quam Themidis quoddam Oraculum. Ab hoc enim ex univerſa Europa reſponſa petuntur, nec à vulgo litigantium, ſed à Principibus & Regibus. Iuſtitiam hic loqui omnes putant, hic Scevole ſunt, Vlpiani, Pauli, Pöponij, Bartholi, Baldi; aut ijs certè pares: imò Iuriſconſulti hic ſunt, & hæcenus fuerunt, leges ipſæ loquentes. Ab hoc Collegio reſponſum aliquando ex Italia petitum eſt, cum inter Sereniſſimos Florentiæ & Ferrariæ Duces de Iure, ut vocant, præcedentiæ, controverſia non exiguæ contentioni eſſet. Ex Hiſpania Martinus de Arragonia Dux Villæ Formoſæ, & Comes Ripacuriſæ, cum adverſus potentiſſimos duos competitores pro Dominijs & Caſtellis Figueruelas, Cabanas, Azeur, in iudicio contenderet, Facultatum harum ſententiam expetiit. Ex Burgundiâ miſſi aliquando Lovanium fuerunt, qui ſuper graviffima lite inter Comitem de Roppeſtein, & Illuſtres Dominos de Oſtenberge Iuriſconſultorum arbitrium audirent. In Ducatu Luxemburgienſi cum Marchio Badenſis pro Præfecturâ Rodemacherienſi adverſus Comitem de Nwenart ageret, Facultatum harum poſtulata opinio eſt. In Saxonia gravis non ita pridem exorta contentio fuit inter Illuſtriſſimum Ducem Weimarienſem & Illuſtriſſimi Ducis Oldenburgienſis filios, atque ea de conſeſſu ſuffragijque ordine in Comitij Imperialibus. Ut decideretur placuit Lovanienſium Iuriſperitorum ſententiam audire. Atque ut noſtrorum temporum fidem teſter, Illuſtriſſimus Princeps Wilhelmus Wolfgangus Dux Neoburgicus & Iuliacenſis, nuper cum ſibi iure competere contenderet hæreditaria Palatinatus bona & Electoralem eiufdem in Imperio dignitatem, ultro Facultatem hanc Iuris conſultuit. Citare Germaniam univerſam, imò omnes Europæ Provincias poſſem, ſed in clariffima luce labor eſſet. Quam id viſitatum ac frequens eſt in Belgio noſtro, ut in ſingularum Provinciarum Senatu Doctorum Academiæ huius reſponſa & conſultationes exhibeantur. Imò verò etiam cum gravis aliqua lis iam definita iterum ad cognitionem revocatur, ſæpiſſimè ex Academia Iuriſperiti ad

Senatum evocantur, ut horum quoque iudicio, quod pronuntiatum est, aut corrigatur, aut confirmetur. Ex horum & Theologorum consilio anno cld. Id. L. Carolus Quintus Imperator ad Hæresim è Belgio exterminandam singulare quoddam edictum publicavit. Ex eorundem iudicio Philippus Secundus librorum reprobatorum & prælegendorum Catalogum anno cld. Id. LVI II. in suis ditionibus proposuit. Taceo viros primæ Famæ, qui ex his Facultatibus prodierunt, de quibus infra. Ex ijs sanè evocati sunt illi aliquando Doctores ad Senatum Belgij subsellia, & ad ipsum Secretius Principum Consilium, qui Patriæ salutem procurarunt, & Ducum, Regumque dignitatem suis consilijs sustinuerunt. O nomina Immortalitatis Fastis inscripta! Arnoldus de Beca, Marcus de Steenbergis, Iucæus de Rheino, Franciscus Cranevelt; Hermes de Winghe, Ludovicus de Pari, Christophorus Gendt, Petrus Peckius, Ioannes Malcotius, Stephanus Craesbekius, Thomas Zoësius, Gerardus Corselius. Iam illi verò præstantissimi Consiliorum Præsides in omnium memoriâ laudem occuparunt, Everardus à Middelburgo, Ludovicus Schoor, Ioannes Molinæus, Petrus vander Aa, Ioachimus Hopperus, Ioannes Benninck. Inter celebres Ecclesiæ Antistites suâ famâ vixerunt, Ioannes Vendevillius, & Remigius Driutius. Ita hæc Facultas, tanquam equus quidam Troianus Heroas sacros dedit & profanos; ex eaque ingens semper in Ecclesiam & Rempublicam fructus redundavit, & verò etiam in posterum semper redundabit.

C A P V T V.

Facultas Medicinæ, & eius Celebritas.

Quartæ Academix Facultas est Medicinæ. Hæc, ut aliæ, Decanum suum inter Rectoris Assessores, seu Deputatos habet. Is Comitij Rectoralibus aliorum more eligitur bis quotannis. Quia verò hæc Facultas Collegium suum etiam habet, ei qui præest, Collegij Prior appellatur.

Professiones in hac Facultate ordinariæ sunt quatuor. Prima est Theorica, quæ circa parvam Galeni Artem, Aphorismos Hippocratis & Methodum Praxeos generalem occupatur. Hanc obtinuit Vir Clarissimus & Expertissimus Thomas Fienus, cuius doctrinæ fama remotissimas etiam regiones, & Principum Palatia pervagabatur. Secunda practi-

practica est, quam exercuit, & egregiè exornavit Vir item Clarissimus & expertissimus Gerardus de Villeers, omnesque humani corporis morbos, singulari perspicuitate ac Methodo docuit. Et verè fuit est ab experienciâ, ut virorum Nobilium ac Principum sanitas dependere ab eius manu videretur. Tertia Institutionum Medicarum est, quam habuit an. 1627. Vir Clarissimus Petrus Castellanus, in quo utrumque Medicinæ Artem amplius, an Philologiam admireris, ignores; nihil ipse in utraque ignorabat, doctus & disertus, Annis singulis Institutiones absolbat. Quarta est Anatomica duabus anni partibus distincta; ac hyeme quidem Anatonem ipsam ostendit; æstate Chirurgiæ compendium auditoribus tradit. In hac Professione fuit Vir Clarissimus Mich. Ophemius, cuius cû fama & expectatione gloria quotidie crevit.

Quatuor hi Facultatis huius Professores Collegium in eâ constituunt, examini Candidatorum præsent, studium omne dirigunt. Cæteri qui Doctores sunt, nihil autem publicè prælegunt, suam operam in Candidatorum examine conferunt, & publicis Actibus interfunt. Primò Academiæ conditæ anno Medicinæ studium inchoavit Nicolaus Neele Medicinæ Doctor. Deinde Ioannes Wesel, & Henricus van Oisterwyck Medicinæ itidem Doctores. Ex Urbis Ærario honorarium, ut cæteri, acceperunt. Tum anno cld. cccc. xliii. cum Eugenius Quartus Pontifex novos in Ecclesia Divi Petri Canonicatus decem erexisset, ex ijs duo Medicinæ Professoribus cesserunt, qui certo anni tempore aliquem pro arbitrio suo tractatum publicè interpretantur. Cæterorum honorarium Regia liberalitas auxit. Ac duas quidem Institutionum & Anatomix Professiones Albertus Pius Archidux Austriæ Princepsque Belgarum, ut Facultatis huius splendorem amplificaret, postremis annis instituit, etsi Anatonem quoque iam ante nonnulli tradiderint.

Porro triennio Medicinæ studium ad finem decurrit. Primus Institutiones Medicas Professor est Patavinus & Lovaniensis Med. Doctor Franciscus Sassenus Lovaniensis, qui, ductâ uxore Domicellâ Paschasiâ de Poortere, Matri Patris mei Petri à Langendonck Sororis fuit.

Absoluto sesqui-anno, ijs qui ad Baccalaureatum adspirant, à Doctoribus Aphorismus vnus Hippocratis assignatur, circa illum oppugnantur, rigido examine probantur; tum in publico Auditorio præviâ quadam Disputatione Baccalaurei renuntiantur.

Licentiæ Candidati ut ad honorem Laureamque consequendam admittantur

admittantur, auditorum Medicinæ partium omnium testimonio Professorum fidem imprimis faciunt, publicè de gravi aliquâ materiâ in Disputationis arenâ respondent, ac deinde per universas Medicinæ partes à Doctoribus examinantur. Posteaquam Collegij decreto admissi sunt, publicam iterum Disputationem seu Repetitionem instituunt, quâ finitâ ad Divi Petri Templum solemnî pompâ deducuntur, ibique more in Academia recepto Licentiæ honorem laureamque à Cancellario ex formulâ reportant.

Doctoratum verò non aliter hic, quam in Iuris utriusque Facultatibus, qui aspirant, adipiscuntur. Vbi Examinati à Doctoribus sunt, hebdomade vnâ ter publicè respondent nullo Præside, ac oppugnantibus quibuscumque. Postquam constitutus est inaugurationis Doctoralis dies, Pridie solemnî equestrisque per urbem pompâ invitant: tum ipso die Doctores imprimis à Cancellario creantur ac renuntiantur; deinde ex eiusdem autoritate Doctoralibus insignibus per eum, qui præest, Professorem ornantur. Liber illis clausus & apertus præsentatur, Epomide vestiuntur, Pileo donantur, annullo insigniuntur; monili aureo cinguntur, osculo demum in Doctorum Ordinem recipiuntur; tum in templum, inde in Convivij locum deducuntur. In omnibus Doctoratus Candidatis ætas, probitas, bona fama, & quædam corporis species cum dignitate coniuncta attenditur, ut & animo & corpore cum gradus sui honorem, tum Academiæ decus sustineant.

Tanta verò Facultatis huius celebritas est, ut Principum Belgij decreto cautum sit, ne quis ad Artis Medicæ exercitium admittatur, nisi qui Lauream in Belgica Academia sit consecutus vel à Doctoribus Academicis, aut nonnunquam Cubicularijs Principum Medicis, examinatus probatusque sit. Item ne cui Belgicarum Provinciarum vrbes honorarium assignent, qui non Licentiatus aut Doctor Belgicæ Academiæ dereto pro meritis sit renunciatus. Et verò Facultatis huius dignitatem iam ab ipsis Academiæ initijs, viri summâ eruditionis præstantia ita sustinuerunt, & hodie etiam sustinent, ut cum nomine suo Academiæ famam latè extenderint, ab externis quoque Principibus desiderati, & quandoque evocati. Testis fuit vir Vernulæi ætate Doctrinæ Famâ celeberrimus Thomas Fienus, quem in Bavariam aliquando Serenissimus Dux Maximilianus evocavit, & Belgij Principes interioris Cubiculi sui Medicum habuerunt. Sed lucere tantus Sol in Academico theatro debebat, non ad Aulam natus, sed ad Cathedram factus,

factus. Hâc quoque ætate nostrâ testis nobis est scriptis & famâ notissimus Vopiscus Fortunatus Plempius, qui Monasterij Westphalorum, Fabio Chisio tum S. R. E. Cardinali; nunc, sub nomine Alexandri VII. Pontifici Max. innotuit, & etiamnum in delicijs est; dum ibidem Excellentissimo D. Gaspari de Braccamonte, & Gusman, Comiti de Pennaranda, Philippi IV. gloriosissimæ memoriæ, Regis nostri Catholici ad Pacem universalem Legato, & Pacis Hispano-Batavæ Conciliatori solertissimo, sagacissimoque, ex Universitate nostra evocatus Archiater adesset. Alij tuerunt, quibus elogium inter viros illustres infra ponemus. Æsculapios nemo hic unquam desideravit.

Est & in hac Facultate Collegium unum Baccalaureorum, in quo Decanus unus & Fiscus. Disputationum exercitia hebdomadatim in eo fiunt, quibus præsidere Doctorum aliquis ferè solet, aut Decanus.

C A P U T V I.

Facultas Artium.

Quinta Academiæ Facultas est Artium, etsi tempore, & quia cæterarum est fundamentum, prima. Ejus caput Decanus est, qui Rectori cum Decanis alijs assidet. Quadrimestre est ejus regimen, eligiturque ter quotannis novus, Pridie Cal. Octobris, Calendis Februarij, & Junij.

Senatus in hac Facultate ex quatuor Nationibus, Brabantiz, Galliz, Flandriz, Hollandiz constat. Ex ijs per ordinem Decanus & Receptor eliguntur; singulæ verò Procuratorem suum habent. Atque hi quatuor Procuratores cum Decano, Receptore, & quatuor Gymnasiarchis Consilij minoris ordinarii sunt Deputati. De minoribus Facultatis negotiis ipsi decernunt; quæ majoris momenti sunt Decanus ex eorum sententia ad Senatum, cujus cogendi potestatem habet, aut qui eius vices gerit, refert. Habent etiam Deputati concessione Pontificiâ potestatem nominandi Magistros ad quasvis toto Belgio beneficiorum collationes. De ea nos infra.

Receptor primû in omni confesso locum post Decanum habet; eligitur quotannis semel Mense Junio Pridie Natalis D. Io. Baptistæ: bis verò rationes accepti & expensi exhibet, Ianuario & Julio mensibus.

Decanus non nisi Epomide humeris superiniecta prodit, & cum ad publicos Academiæ Actus eundem est, Sceptrum illi Accensus præfert, habet-

habetque primum post omnes superiorum Facultatum Doctores , locum . Eius atque universæ Facultatis ea potestas est , ut quantumvis gravia atque enormia Suppositorum eius delicta sint , de ijs cognoscat , us dicat , atque puniat .

Punitio , mitior quædam est animadversio , quæ virgâ in favorem lubricæ adolescentiæ & studiosorum absolvitur , idque vel in publicâ Artium Scholâ , vel in Gymnasio . Exemplum in Facultatis Annalibus quam plurima sunt . Anno c15. 15. xxxix. Pridie Calend. Septembris Guilielmus de Meldert Bruxellensis homicidij reus coram Decano ac præ sente Facultatis Bedello in Gymnasio Castri punitus est . Anno c15. 15. xlviii . xiv. Calend. Maij Antonius Stallen Bethuniensis , de homicidio postulatus , cum Iuvenis quidam ex vulnere ab ipso non procul ab Heuria inflicto obiisset , in Gymnasio Falconis animadversionem subiit . Præ sentes fuerunt Decanus , Receptor , Syndicus , Bedellus . Eodem Anno Idibus Augusti Petrus à Castello Gymnasij Liliij alumnus de vi publicâ cuiusdam civis ædibus illatâ accusatus , sententiâ Facultatis in publicâ Artium Scholâ præ sentibus ibidem Decano , Professoribus primarijs , Syndico , Bedello , & omnibus quatuor Gymnasiorum Physicæ auditoribus pœnas luit . Animadversionem hanc executi sunt Syndicus , & Magistri quatuor . Eodem etiam anno cum Ioannes de Heze Logicæ apud Falconenses auditor excitati tumultus & violentiæ reus ab Academico Rectore in vinculis detineretur , ubi illum Veneranda Artium Facultas repetijt , restitutus est , & pœnæ in Gymnasio suo subiectus . Anno c15. 15. li. xiv. Cal. Aprilis Natalis Rosseu de Bassæa Gymnasij Liliensis Metaphysicæ auditor cum Antonium de Armenteria condiscipulum suum impacto in brachium dextrum cultro occidisset , delicti veniam inprimis deprecatus est , tum in publicâ Artium Schola coram Decano , Syndico , Magistris , Bedello , & omnium Gymnasiorum Metaphysicæ auditoribus virgâ cæsus est . Ceciderunt illum eiusdem Gymnasij Magistri . Cum autem Magisterij gradum paulò post suscepturus esset , placuit ut ultimum omnium eius nomen recitaretur . Anno c15. 15. lxxviii . Prid. Idus Augusti Petrus Vismeefters Pædagogij Standonici auditor , & homicidii reus pari modo in publica Artium Schola spectantibus Decano , Magistris , & Logicæ auditoribus , atque aliis quamplurimis , ipsis quoque homicidæ consanguineis quibusdam , virgâ correctus est , indeque ad Divi Martini Cœnobium reductus pœnam aliam diebus aliquot jejunando subivit . Non omnia confector , nec est opus . Hanc potesta-

potestatem adhuc hodie iure sibi veneranda Facultas vendicat, & paternâ quadam animadversione suos corrigit, quibus ea felicitas contingit, ut de vita nequaquam periclitentur, & à pœna nullum dedecus aut infamiam contrahant.

Nunc verò ut de studio dicamus, duplex est Facultatis huius studium, Philosophiæ l'udium biennio decurritur. Logicæ enim novem circiter menses dantur, Naturali scientiæ octo, Metaphysicæ quatuor, repetitionibus demum Philosophiæ totius ultimi tres impenduntur. Exercitia studij huius Philosophici in quatuor Gymnasijs, quæ Pædagogia vocantur, fiunt, & quotidianæ in ijs quatuor prælectiones sunt, quarum duæ ante meridiem, post meridiem aliæ duæ, cum in Logicæ, tum in Physicæ auditorijs absolvuntur. Statæ tamen seriæ sunt Martis & Iovis diebus, ac tunc prælectiones matutinæ sunt, post meridiem autem quædam circa vespertum repetitiones. Singulis in Gymnasijs quatuor sunt Philosophiæ Professores, quorum duo primarij, duo secundarij dicuntur. Partiuntur hi Philosophiam universam inter se. Ac primùm in Logica Primarij Porphyrij Isagogen, Aristotelis Categorias, & eiusdem prioris ac posterioris Analysis libros interpretantur; Secundarij explicatis primo Logicæ Prodidagmatibus, Aristotelis de Interpretatione libros, Topica & Elenchos tradunt. In Physica Primariorum munus est libros octo de Physico auditu, tres de Anima, & Metaphysicam explicare; Secundariorum Sphæram Ioannis de Sacroboſco, Aristotelis libros de Cælo, Generatione & Corruptione, & Meteororum interpretari. Primarij horis ante Meridiem sextâ & decimâ; Secundarij post meridiem secundâ & quartâ docent, atque ita ut horâ unâ è Doctoris ore Auditores dictata excerpant, alterâ examinentur, & relectarum rationem lectionum reddant. Disputationum exercitia aut privata sunt, aut publica. Privata in Pædagogijs singulis fiunt, eaque duplicis generis. Inprimis Studioſi Iuvenes certis horis propositis quibusdam inter se quæſtionibus contendunt, errata notant, & Magistri iudicio submitunt; is exinde Doctioribus ordinem & locum assignat. Præterea singulis Lunæ & Veneris diebus Disputationes de Logica aliqua, Physiçâq; materia Præſide Professorum per ordinem aliquo sunt. Initium in Ianuario accipiunt, & cum Iunio finiunt. Publica, in Artium Schola, quæ Vîcûs appellatur, fiunt, eaque duplicis etiam generis. Primo Lunæ ac Veneris diebus Ieiunij Quadragesimalis tempore Gymnasiorum omnium Physiçæ Auditores in certas classes distributi inter se pro gloria

concertant; alter alteri certaminis materiam præscribit. Deinde octo aliæ Dominicis diebus Disputationes instituuntur, quarum initium Ianuario mense ducitur. Interfunt itidem omnes Physicæ Auditores cum Professoribus suis, in ijsque duo præfixis thelibus, per horam vnam singuli, respondent; oppugnantur à Priore Baccalaureorum, (is est ex doctioribus electus quispiam) ab alijs deinde.

Honores, seu gradus, qui in hac Facultate reportantur, sunt Baccalaureatus, Licentiæ, Magisterij. Ante hos publicus vnus est Actus, ut vocant, *Determinantia*. In eo singuli Iuvenes Logicæ studiosi in celebri totius Academix confesso de quæstione aliqua Ethica, quam Præses Professorum aliquis, propouit, sententiam suam dicunt. Hoc modo Philosophiæ se studiosos profitentur, nullum vero gradum consequuntur.

Baccalaureatus hic duplex est. Vnum post trimestre in Physica studium examinati adipiscuntur: alterum absoluto Metaphysices cursu, posteaquam de vniuersa Philosophia publicè responderunt, obtinent.

Pro obtinendo Licentiæ gradu Candidati Gymnasiorum omnium Venerandæ Artium Facultati simul omnes inprimis præsentantur, eodemque die coram ijs futuri eorum Examinatores (ij sunt primarij Gymnasiorum omnium Professores à Gymnasiarchis nominati) iurèiurando sese obligant, nihil se ab ijs recepturos, quo suum favorem addicant, & pro singulorum meritis ordinem se constituturos. Deinde ad Examen admittuntur. Hoc verò duplex est, Tentamen vnum, alterum Examen appellatur. Pro utroque tota Candidatorum cohors tres in classes distribuitur. Prima Classis duodecim complectitur, inque ea ex singulis Gymnasijs tres, qui Professorum sententiâ doctissimi iudicantur, locum habent. Secunda Classis itidem duodecim, qui post primos doctissimi ex quatuor Pædagogijs pari numero, nominantur. Ijs adiunguntur duodecim alij, qui *Aspirantes* dicuntur. Tertiam Classem cæteri omnes constituunt. Qui primi ordinis sunt tribus ferè horis per vniuersam Philosophiam examinantur; qui secundi duabus; qui tertij dimidiâ, idque cum in Tentamine (ut vocant) tum in Examine. Omnium responsa singuli, qui examinant, in chartam conijciunt, domi relegunt, ordinem omnium ac singulorum constituunt, scribuntque. Absoluto demum Examine, statò die, Examinatores ordinis à se conscripti Catalogos in manibus Decani consignant, qui eos Gymnasiarchis tradit. Hi conferunt inter se, & ingenioso quodam artificio data pro ordine suffragia reducunt, certumque.

tumque nec ulli obnoxium controversiæ ordinem Candidatis singulis designant.

Vbi omnium renunciatus est primus, in eius Gymnasio tres dies ac noctes campano ære signum datur pulsaturque, & studiorum vacatio indicitur. Alia præterea publicæ lætitiæ signa. Plurimi hunc honorem luventus æstimat, & in omnium oculis est, qui reportat. Tertio post die in publicâ Artium schola Candidati hoc modo Licentiatii renunciuntur. Inprimis Venerandæ Facultatis Decanus præviâ publicâ oratione Candidatos Cancellario præsentat; hic propositâ quæstione aliqua iubet, ut Candidatorum primus respondendo eruditionis suæ specimen edat, ipseque illum oppugnat; tum ex catalogo omnium nomina, eo ordine, quem ex Professorum Examinatorum suffragiis Gymnasiarchæ constituerunt, ab Accenso recitantur. His peractis Cancellarius solitâ formulâ Licentiatos creat & pronuntiat.

Anno clō. cccc. xxix. Wilhelmus ab Ascha primus Academiæ Cancellarius primam in Artium Facultate promotionem in Choro Divi Petri celebravit, Licentiatosque tredecim renuntiavit. Auctus est paullatim hic numerus, annoque sequenti clō. cccc. xxx. creati sunt Licentiatii viginti duo; tum sequentibus ex ordine annis xxxii. xl. xli. xlii. xliii. Tandem ea frequentia fuit, ut postremis his annis ultra ducentos, & quidem anno clō. lxx. xxv. ducenti triginta sex lauream in Artibus reportarunt. Cum autem confluenta ad D. Petri templum innumerâ multitudine tumultus ingens, & parum decens excitaretur, permisit Wilhelmus ab Ascha Cancellarius anno clō. cccc. lxxvii. ut deinceps in publica Facultatis Artium Schola Licentiæ in Artibus gradus conferretur.

Ad Doctoratum qui aspirant, ubi eadem in Scholâ ad quæstionem à Præside suo sibi propositam ex inferiori loco responderunt, suggestum ascendunt, pileum seu biretum Magistrale à Præside recipiunt, & eodemque potestate illi facti Doctores seu Magistri renuntiantur. Tum quæstionem utrumque à se agitatam Doctori alicui Artium resolvendam proponunt. Vbi resolvit gratiis pro more actis disceditur.

Hactenus de Philosophiæ studio & exercitijs. Litterarum studium jam à condita Academia in quatuor Gymnasios florentissimum fuit. In ijs Grammaticæ Rhetoricæque professiones quam plurimæ: unde cum Ferdinandus Alvaresius Dux Albanus, & Belgij Præfectus universum Academiæ statum ac omnes in ea Professiones cognoscere desideraret, publico scripto, quod ad illum Academia transmisit, præter Philoso-

phicas, litterariæ in singulis Pædagogii professiones, ut minimum quatuor in quibusdam plures etiam sunt enumeratæ. Eas tantâ sedulitate hæc Facultas fovit, ut cum de Vaulxiani humaniorum litterarum Collegii erectione hîc ageretur, vehementer resisterit, quod separari à Scholis suis litterarum Professiones nollet. Atque ut iis maior splendor compararetur supplicavit aliquando Facultas Philippo II. Hispaniarum Regi Belgarum Principi, ut Regiæ Majestatis munificentia iuvaretur, ut liberaliori honorario peritissimos litterarum Professores undequaque ad Scholas suas alliceret. Huius studii splendorem supra, cum de Academiæ progressu ageremus, ostendimus. Hodie *Sacratissima Trinitatis Gymnasium* litterarum studium mirificè exornat; de quo nos infra.

Præter privatas in Gymnasijs Professiones, duæ sunt in Artium Facultate publicæ, Ethicæ una, altera Rhetoricæ. Earum prælectiones & exercitia in publica Schola fiunt; illius Dominicis ac festivis diebus mane horâ sextâ; huius iisdem horâ decimâ, quod ita Facultatis Statuta velint. Hoc tempore tamen Martis ac Iovis diebus Rhetor docet; Ethicus festivis horâ decimâ. Is anno cId. Idc. xxvii. fuit Antonius d'Ave S. Th. Licentiatus. Rhetoricæ seu Eloquentiæ Professionem annis triginta septem sustinuit Vernulæus. Vernulæo Successor datus anno cId. Idc. xlix. Iudocus Houbraecken S. T. L. Philosophiæ in Pædagogio Porci Profess. Nunc Ecclesiæ Cathed. Antwerpæ Canonicus, & Episcopatus Buscoduensis Vicarius Generalis: Vir miræ Sedulitatis, Vigilantiæ & Solertiæ. D. Houbraecken successit Ioannes Lackman S. T. L. Gymnasij SS. Trinitatis Rhetor, nunc Philosophiæ in Pædagogio Falconis Professor. d' Aveo in Ethicâ lectione successit Guilielmus Gutschovius S. T. L. Philosophiæ Professore. Quo ad Ecclesiæ Cathed. Leod. Canonica-tum promotus, fors cecidit super Mathiam Rosmer S. T. L. & Gymnasij Sanctissimæ Trinitatis moderatorem; Qui hodie Ethicam: uti Dominus Lackman Rhetoricam lectionem habet. Vtri-que ab anno cId. cccc. xliiii. Eugenii Quarti Pontificis auctoritate Canonicatus unus in D. Petri Æde est annexus. Nihil verò olim duabushisce Professionibus aut splendidius, aut utilius est visum: earum auditores omni tempore Gymnasiorum omnium Studiosi fuerunt, Logici etiam Physicique, nec fas cuiquam, nisi talari induto veste, ad has lectiones accedere. Deducere Iuventutem Magistri ipsi solebant, circumsedere, & in officio cunctos continere.

Nec

Nec erat hic labor sine pretio ; nummus enim primùm aliquis, postea plumbeum aliquod signum distributum. Fuit etiam accensi munus partes omnes Scholæ publicæ circumlustrare ; manus & oculos Iuvenum auscultantium explorare, de libris necessarijs inquirere. Nec sine causa, tanta illa Facultatis sedulitas ; ut nimirum verè docti essent & elegantes, qui ex eius Scholis in publicum laureâ decorati prodirent. Ideo nemo ad examen pro magisterij gradu admittebatur, nisi qui de auditis his lectionibus Professorum testimonio fidem faceret. In auditis etiam sub Ethico, Rhetoreque, non aliter quam in Logicâ Physicâque Candidati omnes examinabantur. Hæc omnia, Facultatis decretis, sancita sunt, usus utiliter confirmavit. Vsum postea ij abrupterunt, qui Philosophiam à litterarum & Artium bonarum societate seiungendam tam inutiliter putant, quam insipienter ; seu qui pulcherrimum Scientiarum ornatum non ferunt. Aliter enim hæc hodie se habent, & vix se habent ; nec illa Gymnasiorum omnium frequentia est, nec cura. Professores interim ad publicos Pædagogiorum omnium Aetus Facultatis decreto invitantur. Hæc olim Hugonem Harlemensem, quod ab urbano Magistratu ad Eloquentiæ Professionem non satis idoneus evectus esset, anno cld. cccc. xlii. à publica Cathedra removit. Et verò publicam hanc Eloquentiæ Professionem viri semper magnæ in litteris famæ sustinuerunt ; Petrus de Rivo, Henricus Deulinus de Minori-Villa Artium & Decretorum Doctor, Ioannes de Palude, Adrianus Barlandus, Guilhelmus Lupus, Ioannes Baptista Grammay, in cuius locum Vernulæus & alij successerunt. Ethicam non ita pridem quatuor ordine viri eximij S. Theologiæ Doctores professi sunt, Guilhelmus Mercerus, Ioannes Schinchelius, Guilhelmus ab Angelis, Antonius d' Ave.

C A P V T V I I.

Gymnasia, seu Pædagogia Facultatis Artium.

Facultati Artium quatuor Gymnasia, quæ vulgò Pædagogia, subcensentur. Horum initium iam ab ipsis Academiæ initiis est ; imo ante conditam Academiam Ludi quidam erant Litterarij, Scholæque triviales, in quibus erecta postmodum Academia, cepit unâ cum litteris Philosophia doceri. Equidem cum anno cld. cccc. xxvi. tum esset prælectionum omnium Lovanii initium, varii Academicâ autoritate Magistri in publicâ Artium Schola Philosophiæ partem aliquam

aliquam diversis horis interpretari ceperunt, non pauci etiam privatis in ædibus. Ea vero cum lectionum & Magistrorum multitudo parum ex utilitate publicâ fructuque iuventutis esse videretur, anno, cld. cccc. xlv. Facultatis auctoritate quatuor tantum Domus, in quibus Facultatis Prælectiones & exercitia fierent, constitutæ designatæq; sunt. Hæc sunt quatuor Pædagogia; ideoque in posterum nemini, nisi Professoribus duobus publicis Ethico & Rhetori, publica Artium Schola patuit. Ita decretum anno cld. cccc. xlviii. Imo etiam placuit, ut nulli amplius privatim artem ullam prælegerent: atque idcirco cum alias ante, tum anno cld. l. xlii. Sanctione publicâ venerandæ Facultatis prohibitum est, ne quis privatim, etiam Grammaticam doceret, nisi eos, qui Pædagogium aliquod, aut Divi Petri Scholam frequentarent. Ordinatum etiam postea anno cld. cccc. lxi. ne quis in Pæagogiis quidquam doceret, nisi in Facultatis Senatum receptus esset.

Cæterum omnium Pædagogiorum eadem est disciplina. Alumni diebus singulis, ubi à somno excitati sunt, simul omnes in Aulâ publicâ conveniunt, & matutinas preces persolvunt. Primâ prælectione finitâ Missæ officio interfunt; toto die nisi veniâ ab aliquo è Rectoribus obtentâ pedem Collegio non esserunt. Vesperis postquam à cœna horam circiter unam animi relaxationi dederunt, serotinis precibus simul omnes vacant, inde ad studium quietemq; discedunt. Interdiu certis horis singuli in cubiculis suis student, alij prælectioni interfunt. Ita verò Iuventutis Moderatores totum tempus partiuntur, ut nulla sit toto die hora, quæ non aut studio, aut prælectioni, aut recreationi sit destinata. Ad singula officia campanæ ære signum datur, & abesse nefas est. Circumeunt Moderatores, ne quis officio desit, curant, ad omnium officia attendunt, ideoque singulorum cubacula intrant, visitant, etiam noctu. Non major est Parentum cura, quam horum in Pædagogii Moderatorum. Dominicis ac festis diebus Sacrum Missæ officium, & post meridiem Vespere Musico concentu decantantur. Horâ etiam ante meridiem septimâ sacra una prælectio est Institutio- num Christianæ Religionis seu Catechismi. Omnium unum est idioma latinum, nec vernaculæ linguæ usus admittitur. Planè ut hoc modo formata Iuventus non possit non & ad frugem, & ad spem parentum assurgere, quæ tantâ sedulitate moribus honestis imbuatur, & Doctrinæ seu Artium omnium exercitiis perficitur.

In singulis autem Gymnasiis seu Pædagogii Gymnasiarcha unus est, quem

quem Regentem vocant, Hic est Gymnasij caput, & supremus Moderator, cuius est duplex cura, Oeconomix una, altera Disciplinæ. Quippe eius est de necessarijs omnibus Gymnasio providere, in quo tres sunt Convictorum Ordines, singuliq; pro facultatibus suis pendunt. Eius quoque est Professores omnes assumere, ad eorum officia attendere, ne partibus suis desint, curare, ut Iuventus nullum in moribus aut scientia detrimentum patiatur, diligenter cavere. Ideo omnes illi subsunt, & parent: ipse à Gymnasij Provisoribus constituitur, & quotannis rationes illi accepti expensiq; exhibet. Et quoniam vix vnus hominis cura regimini par est, vicarium sibi eligit, cuius est potissimum ad Iuventutis officia attendere, & cum abest Gymnasiarcha, disciplinæ præesse, omnesq; in officio continere. Ea etiam Gymnasiarcharum dignitas est, ut eo nomine tantum in Academiæ Senatum recipiantur, ad publicos Facultatum omnium Actus invitentur, & in Artium Facultate ordinarij sint ac perpetui Deputati seu in minori consilio Decani Assessores.

De singulis verò Pedagogijs dicendum etiam est aliquid, inter quæ cum nullum antiquius alio sit, & ab ipsis Academiæ inijs omnia originem habeant, nullum alteri hoc ordine præferimus. Sunt autem quatuor, & ab insignibus suis nomen habent, Lilij, Porci, Castri, Falconis.

GYMNASIUM LILII ab insigni Lilij nomen habet. Fuit humaniorum primo litterarum Schola, deinde conditâ Academiâ unum è quatuor Pedagogijs factum est, in quo liberales Artes cum Philosophia prælectæ. Huius possessor, ac Rector primus Carolus Virulus Lovanio oriundus anno cdo. cccc. lxxxix. filium suum Nicolaum Virulum Gymnasiarcham constituit, tum quatuor post annis domum hanc suam, jam in Gymnasium erectam, ad usum studioforum pauperum, docentiumq; Magistrorum eidem eâ lege reliquit, ut quinquaginta quotannis coronas penderet cum ipse, tum qui illum postea Gymnasiarchæ sequerentur. Adiunxit filio suo ad huius Scholæ regimen Leonem Outers Hondiscotatum, qui postea Leodii Canonicus ac Cantellarius & S. Pauli Præpositus vixit. Fuit hic Peripateticæ sectæ Philosophus magni nominis, & quotidie, quod ita Virulus constituisset, prælegere Philosophiam, annis decem tenebatur. Ita Gymnasium hoc primis illis temporibus Gymnasiarchæ possederunt, Professores pro arbitrio suo deputarunt, onera omnia & commoda sua fecerunt; posterioribus deinde annis dati sunt Gymnasij Proviso-

res, quibus hoc tempore Gymnasiarcha rationes exhibet. Sunt in hoc Gymnasio Scholæ duæ, una Logicæ, altera Physicæ Metaphysicæque.

Post Virulum, & Leonem Outers Collegium hoc administrarunt Ioannes Nevius, Ioannes Heems, Franciscus Favillon, Ioannes Planchoyus, Walterus Walteri, Theodoricus van Maelcote, Ioannes Piermont, Ioannes à Fine, Lambertus Damidde, Ioannes Masscur, Petrus van Wilfaerden, Ioannes Wipion, Embertus vander Biest, Baldricus Buterne, qui cum hinc migrasset Aquisgranum Primariæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ Canonicus locum reliquit Iacobo de Grits qui excellentem illam, quam hodie conspiciamus, & quam ante discessum suum moliebatur dictus Buterne, portam perfecit, & annum structuræ ut denotaret, hoc chronico eandem insigniavit,

PÆDAGOGIVM FLORENTIS LILII,

Quique & novo atrio, & novo ædificio idem Collegium adauxit & exornavit.

Prodierunt ex hoc Gymnasio viri quam plurimi quâ virtute, quâ scientiâ illustres, cū antea Iuvētutis formatores essent, ad Insulas postea vocati sunt. Inprimis Petrus Curtius & Remigius Drutius Brugeses Episcopi, Ioannes Duployck Atrebatensis, Henricus Cuyckius Ruræmondensis, Petrus Pintaffobrius Tornacensis, Ioannes Sixtus Audomārensis, Gissenus Vrondius Suffraganeus Mechliniensis, Franciscus Buiseret Namurcensis primò Antistes, tum Cameracensis Archiepiscopus. Prodierunt & illa litterarum lumina D. Erasmus Roterodamus, & Iustus Lipsius; ante utrumque Martinus Dorpius vir ætate suâ ut eximius Theologus, ita Facundissimus Orator, Rhetoricam in hoc Gymnasio non paucis annis prælegit. Ita Lilium hoc Academicum per viros doctrinâ præstantes sese erexit, & per diffusam latè scientiam gratissimum odorem semper effudit.

GYMNASIVM PORCENSE ab ipsis quoque Academicæ incunabulis initium accepit. Quippe Ioannes Widoe conditâ primum Academicâ Domum suam in platea, ut vocant Præpositi, sitam ad Scholæ vnius usum reliquit, quæ cum è regione Porci Sylvestris esset, vulgò Schola Porci cœpit appellari. Eius Institutor ac Rector primus extitit Henricus de Loe vir scientiâ & vitæ sanctitate celeberrimus, qui vigesimus quartus Academicæ Rector anno dñi. mccc. xxxvi. fuit; cūque annis iam pluribus Gymnasio præfuisset anno ab Academia

con-

conditâ circiter xlv. Gergo Carthusianorum ordini sese voto adstrinxit, in eoque exactis quadraginta annis, ætatis sue anno lxxv. Christi clâ. cccc. lxxxv. obiit. Circa Gymnasij huius institutionem consilio quoque & auxilio adfuit Nicolaus de Valkenisse, qui Academiæ Re-
 ctoratum iniit anno clâ. cccc. xxxv. vir item singularibus animi do-
 tibus illustris.

Cum autem ad primam illam Gymnasij Domum nonnullæ aliæ accessissent, stetit non paucis annis ea in parte Gymnasium, quæ hoc tempore Standonica Domus hortus est, & angiportus vicinus. Tandem Theodoricus ab Amsterdamo Gymnasiarcha, qui Pædagogium à Nicolao de Mera emerat, idem illud Ioanni Standonck, seu pau-
 peribus Standonicis vendidit. Illius atque horum nomine Adrianus Florentius postea Pontifex Maximus, qui eâ ætate Standonica Do-
 mus Visitator erat, Gymnasium emit, quod mutato nomine cum de-
 inceps Standonicum appellari deberet, vulgò tamen Porci nomen re-
 tinuit. Demum Matthæus de Dordrace eas sedes, quibus hoc tempore Gymnasium continetur, à Ioanne Binckienfi Theologiæ Professore, & ad Diuum Petrum Canonico circa annum clâ. lç. xvi. comparavit. Huic eas iam ante venderat Reverendissimus D. de Bergis Episcopus Cameracensis, cuius insignia in Pædagogij muris adhuc hodie visun-
 tur. In hoc Gymnasio quatuor humaniorum litterarum Scholæ fuerunt & Philosophicæ duæ sunt, in quibus ea juvenum Studiosorum fre-
 quentia semper fuit, ut numero hoc Gymnasium alia ferè hætenus superarit. Rhetorum Porcensium Orationes duobus voluminibus in
 Germaniâ editæ, præter tot alias eorundem Dissertationes, in mani-
 bus passim sunt, & huius Scholæ famam extendunt.

Matthæo Theodorici, de Dordrace in regimine susceperunt, Pau-
 lus Roelsius, Matthæus Boden, Servatius Sassenus, Franciscus Dra-
 lantius, Martinus Cauerenne, qui cum hæc scriberet Vernuleus, hoc
 Gymnasium novis & splendidis ædificijs ita adornavit, ut alter
 Gymnasij Conditor dici iure possit. post hunc Martinum præfuerunt,
 Antonius Loverius, Antonius Dave, Petrus Mannaerts, Guiliemus
 Sarens qui etiamnum præest, & sedulus Collegium administrat, è
 Pastore Berthemenfi, loci huius Moderator & ad S. Petrum Lovanij
 Canonicus, & nuperrimè Academiæ Rector Magnificus.

Existerunt ex hoc etiam Collegio primis ac summis honoribus vi-
 ri dignissimi, ut virtutum, ita sapientiæ, quædam lumina. Inprimis
 Pontifex unus Maximus Adrianus Sextus, Cardinalis unus Enckavor-
 dius;

dius; Archiepiscopi duo Mechlinienses Matthias Hovius, Iacobus Boonen; Episcopi plurimi, Franciscus Sonnius & Ioannes Malderus Antuerpienses; Guilhelmus Lindanus & Iacobus à Castro Ruræmundenses. Vixit & floruit hîc in Rhetoricæ professione Adrianus Barlandus summus in Historia & Eloquentia vir. Leonardum Lessium huic Gymnasio acceptum debet Societas IESV, qui ex eo litterarum & Philosophiæ cognitionem, primum suæ famæ incrementum, reportavit. Atque ut alios præteream, de quibus inter viros Illustres dicendum, prodijt hinc Vir Clarissimus Gerardus Corfelijs, nuper summum Academiæ decus, nunc in Secretiori Regiæ Majestatis Consilio Senator amplissimus.

GYMNASIUM CASTRI, quod veteri Castro proximum sit, nomen accepit. Fundatorem habet Godefridum Gompel patriâ Dessellensem. Hic cum ante conditam Academiam suam in Domo Juventutem doceret, tum ubi illa anno cId. cccc. xxvi. initium sumpsit, cum aliis ipse Facultatem Artium constituit, & ad annum usque cId. cccc. xlviii. continuam juventuti regendæ docendæque operam, præterquam quod subinde ob corporis infirmitatem diuturnumque morbum advocaretur, impendit. Primus igitur Gymnasiarcha hîc fuit, Dommusque suam ad perpetuum Gymnasij usum, & pro pauperibus in Artium Facultate operam studijs danvibus, reliquit. Hanc ejus voluntatem heredes & testamenti eius executores anno cId. cccc. lvi. ratam esse jusserunt. Exinde Gymnasiarchæ curam Domus, & Scholæ regimini ad hæc usque tempora susceperunt. In hoc Pedagógio duæ hodie sunt Studii Philosophici Scholæ, pro Logicæ Phycicæque auditoribus.

Gymnasiarchæ fuerunt, post Godefridum van Gompele, Hermannum Braut, & Reinerum Rotarium tres primos Regentes, Ioannes Moelelaer, Antonius Guilielmi à Poortvliet, Cornelius Sculteri, Ioannes Steinaerts, Ioannes Laet, Martinus Ionathas, Petrus Gerardus Pottius, Ioannes Bruyninx, Antonius Lollius, Franciscus Paludanus, Andreas Labeo, Ioannes Buterne, Petrus Lombaerts, Antonius Noyelle, Ioannes Willemot, Robertus Molle, hodie hîc regit D. Philippus van Beringhen S. T. L. qui Collegium hoc vir gnævus Eminētissimo ædificio insigne fecit; egregio hoc suo opere autor ut & Augustiniani Patres, & Gertrudani Nobiles nova & splendida ædificia huic in sui commodum correspondentia extruxerint.

Dedit verò etiam hæc Schola non paucos Ecclesiæ Præsules, Cornelium

nelium Iansenium Gandavensem Episcopum, Matthiam Lambrecht^s Brugensem, Cunerum Petri Leuwardensem, Petrum Simonis Iprensensem, Gisbertum Masium Sylva ducentem, Philippum Cosseau Nantensem in Franciæ regno. Dedit & Reipublicæ amplissimos Senatores, inter quos non ita pridem ex Cathedrâ philosophicâ ad Senatus Hanonix subsellia, atque inde ad supremum Belgij apud Mechlinienses Consilium vocatus est Vir Amplissimus & Ornatissimus Philippus Ionart. Sanè ex hoc Castro Academico multi viri inclyti ad honores in Ecclesiâ Republicâque profecti arma ea acceperunt, quibus Ecclesiam propugnarent, & cõmissas sibi Reipublicæ partes egregiè tuerentur.

GYMNASIUM FALCONIS à Falcone, quem pro signo præfert, nomen habet. Situm quippe sub initium Academiæ eo in loco fuit, qui hac in Vrbe Vetus Falco etiamnum appellatur; inde ad eas ades, in quibus hodie cernitur translatum, nomen retinuit. Eæ verò cum temporis lapsu ruinam minarentur, ne florentissimo hoc Gymnasio Academia destitueretur, ex quo tot illustres pietate doctrinâque viri prodierant Martinus Rithovius Primus Iprensis Antistes, & Ioannes Vendevillius Tornacensis Episcopus suis opibus, ac quorundam aliorum subsidiis à ruinâ Gymnasium hoc vendicarunt, totumque penè collapsum restaurarunt. Inde cum veneranda Artium Facultas, cuius hoc Pædagogium erat, Rectori uni seu Gymnasiarchæ illud elocavisset, ut eius regimen suo periculo commodoque susciperet, vererenturque nonnulli ne colabascente paulatim disciplinâ exiguus aut nullus in Rempublicam fructus redundaret, tandem anno Christi 1610. Id. xcvii. emerunt Gymnasium hoc inprimis nobilis vir Carolus Tackoen, qui tamen paulò post iure suo sese abdicavit; tum Clarissimus D. Nicolaus Zocsius Iurisconsultus Canonicus & Officialis Cathedralis Ecclesiæ Tornacensis, ac postea Sylva ducentis Episcopus. Ita pristino splendori restitutus est Falco, & hodie cæterorum Gymnasiorum nulli aut disciplina, aut studiosorum numero fere cedit, in eoque, clausis humaniorum litterarum Scholis, duo sunt Philosophicæ auditoria, Logicæ unum, alterum Physicæ Metaphysicæque. Gymnasiarchæ fuerunt Gaspar de Kinschor, Nicolaus Pannetier, Balduinus Guilielmi, Ioannes Sandraet, Nicolaus Coppin, Petrus Buretijs, Guilielmus Everaerts, Nicolaus Lupilius, Iacobus Laurentij, Petrus Morelius, Ioannes Coex, Iacobus Sapidus, Petrus Morelius, alter, Guilielmus Vossius, Bartholomæus ab Angelis, Ioannes Dilenus, Antonius d'Averoult, Laurentius Zoenius, Hadelinus Iunius, Antonius Vossius,

Iacobus Daulmerie, Claudius Loffon, Ioannes Bancx, Iohannes vanden Boffche. Hodie Gymnafiarcham agit Ampliffimus D. Nicolaus Meyſ Moſæ-Traieſtinus I. V. L. Eccleſiæ Cathed. Leod. Canonicus, & Haſbania Archi-Diaconus. Collegium hîc mirificè adornavit, & novis ædificijs dives fecit, & facere pergit.

Vocati ad Episcopatum apices aliquando ſunt ex hac Schola, in primis Petrus Lombardus Archiepiſcopus Armæcanus, & Primas Hiberniæ; deinde Martinus Rhitovius Epicoſopus Iprenſis, Ægidius de Monte Daveatrienſis, Nicolaus à Caſtro Middelburgenſis. Alii ad alias in Republica dignitates.

C A P V T V I I I.

Celebritas Facultatis Artium.

Optimè de Academia merita eſt Artium Facultas, cui in deſcendendis privilegijs animus nunquam deſuit. Ideò cum anno cId. cccc. xxvi. iv. Idus Decembris pauci quidam Doctores, qui Iuris utriuſque & Medicinæ Facultates, nondum conſeſſo Theologiæ ſtudio, repræſentabant, Academiæ nomine criminalem in Scholares tantum Iuriſdictionem, iterum in Brabantia Ducem tranſtuliffent, reſtitit Artium Facultas, & partim Academiæ ius retinendum iudicavit, effecitque, ut ſigillo, quo obſignatæ reſignationis huius litteræ fuerant, nunquam amplius Academia uteretur. Iterum anno cId. cccc. xxviii. vii. Idibus Novembris cum Iacobus Uyter Liemingen, & Gerardus de Haenewyck Vrbiſ Conſules Academiam urgerent, ut criminum, quorum rei eſſent Academici ordinibus ſacris initiati, cognitionem punitionemque Leodiienſi Epicoſopo, in cuius Diœceſi eâ ætate Lovanium erat, permitteret, iamque aſſentirentur Nicolaus Prumiſ, Ioannes Groesbeeck Iuriſconſulti, & Ioannes de Neele Medicinæ Doctores, reſtitit ruſum Facultas Artium, in qua eo tempore plures, quam quadraginta erant, quorum Decanus Arnoldus Amici; nec ullis minis aut vi, quæ etiam intentabatur, adduci potuit, ut aſſenſum daret. Vnde re infectâ diſceſſum, & Academiæ ſua iuriſdictione integra permanſit.

Quod ad ſtudium attinet, nunquam aut Lycæi, aut Academiæ, aut Stoæ Athenis tanta olim celebritas, quanta Lovanii Artium eſt Facultatis. Hîc Philoſophia vigorem, hîc ſplendorem, ſi ullibi terrarum, habet. Illius ſexdecim ſunt Profeſſores, prima Academiæ inge-

nia, quorum nonnulli duodecim, non pauci quindecim, quidam etiam viginti annos in Philosophico pulvere, florem proinde ætatis, consumunt. Alibi invenias qui duo aut tria Philosophici Studij stadia decurrant docendo; hic qui octo, qui decem; imò qui sub hoc gravissimo onere iucundè convescant.

Non ad ostentationem sapiunt, aut ad pompā sunt Philosophi; non nebulas ex Aristotele, non nubes, ut sic dicam, & inania captant, sed in veræ ac germanæ Philosophiæ fundo occupati, hunc arant, ex hoc metunt, nihil in eo non à se discussum relinquunt. Iam ea est Orbis confessio, nullibi melius, quam Lovanij, Philosophiam doceri.

Quotannis supra ducentos Artium lauream ex hac Facultate reportant; quæ Academiā parem numerum dabit? Excitat Professorum industriam, & discentium diligentiam æmulatio illa, quæ inter omnes Facultatis huius Magistros & studiosos est maxima, sine tamen invidiā, aut inimicā contentione. Quippe concors est studiorum discordia. Et dum singularem laudem ac decus reportant, qui primas in Magistrorum renunciatione obtinent; dedecus verò & infamiam illi, qui postremò in ordine recensentur, fit, ut nec Professores docendo, nec discipuli discendo laboribus ullis parcant. Honestā hinc omnium & laboriosa ambitio est.

Quod si etiam Facultatem hanc ex ijs æstimare licet, qui in eā aliquando docuerunt, dedit illa acutissimos Philosophos, Beveros, Crocardos, Othones, Lyranos, & alios. In eā Philosophiam professi sunt, Adrianus vi. Pontifex Maximus; Henricus Cuyckius Antistes Ruræmundensis, Franciscus Buissèret Episcopus Namurcensis, Philippus Cospeau celeberrimus in Francia Nantensium Antistes, Ioannes Malderus Antuerpiensis Episcopus, alijsque quamplurimi. Et verò nullus fere Ecclesiasticæ aut Politicæ dignitatis est ordo vel gradus, in quo non hætenus fuerint & etiamtum sint, qui aut Philosophiam hinc docuerint, aut in eius ludis exercitati fuerint.

Huius Facultatis celebritate permoti Summi Ecclesiæ Pontifices, tot & tantis privilegijs eam condecorarunt, ut paria nullibi inveniantur. Clemens Octavus cum Alberto Archiduci Austriæ, & Belgicarum Provinciarum tunc Governatori Lovaniensem Academiam anno cdo. Id. xevi. commendaret, eum hortatus est, ut potissimum Facultatem Artium suo favore complecteretur. Illi debet Theologicæ Facultas, quotquot illustres Theologos ferè hætenus habuit, & etiamnum habet. Plurimi quoque, qui celeberrimi Iurisperiti ex hoc Facultatum

cultatum superiorum seminario ita prodierunt, ut magnam famæ suæ partem referre Facultati Artium acceptam debeant. Sed tollo de hac tabula manum. Quippe ad huius Facultatis laudem & æternam commendationem illud vnum satis est, quod illi inuideatut.

C A P V T I X.

Professiones Publicæ Historiarum & Matheſeos.

Item Schola Publica.

Nihil equidem Facultatibus illis quinque, quas hætenus descripsimus, deesse potest, in quibus tot, & tam necessariæ prælectiones, quæ & dies singulos, & annos continuo labore exercitioque implent; ne quid tamen Academiæ deesse videretur, institutæ quoque sunt Professiones publicæ duæ, una Historiarum, altera Matheſeos; in utraque viri semper magni quâ doctrinâ, quâ fânâ.

Professionem Historiarum publicam inclyti Brabantæ Ordines instituerunt, ad eamque magno semper munere ac beneficio viros celeberrimos evocarunt: Fuit primus veteris Historiæ professor Lovanii Ioannes Stadius, utriusque rei ipse testis, in epistola sua nuncupatoria, qua Commentarium suum in L. Flori. libros. IV. de gest. Rom. Illustrissimo, Amplissimoque Populi, Statuumque Brabantiæ Ordini consecravit, hisce verbis: *Reverendus Patribus, Prælatibus, Brabantia, Nobilitati, & Civitatum Vestrarum Oratoribus, hoc est Unverso ORDINI VESTRO gratias reipub. nomine habemus maximas, quod Historiam vitæ Magistram, quæ nimis tu contempta iacebat, sublevandam & recreandam suâ liberalitate decreverint. & pulchre infra: Personam, quam me AMPLISS: ORDO VESTER in Historica Professione suscipere iussu. &c.* Vir fuit omni fere doctrinâ liberali imbutus, & qui in Mathematicis disciplinis primas suâ ætate tulit. Post illum ab Henrico tertio in Franciam ad Matheſeos professionem evocatum, cum aliquot annis hæc professio Historiarum vacasset, rogatus & invitatus est à Brabantæ Ordinibus Iustus Lipsius, cum è Batavia sese subduxisset, & Leodijageret. Venit, & in publico Athenæo veterem Historiam explanavit. Hunc cum suum Historiographum Philippus II. Hispaniarum Rex, & Belgarum Princeps esse iussisset, honorarioque cohonestasset, facta hæc quoque professio regia est: Obijt Lipsius Anno clj. lxx. vi. x. Cal. Aprilis. Ei successit Mediolano evocatus Erycius Puteanus, qui

publicum hoc munus egregiè exornavit. Sed de his inter Viros Illustres postea dicendum.

Publica Matheseos Professio authores quoque fundatoresque habet Brabantiae Ordines. Eam obtinuisse primus videtur Gemma Frisius, vir Carolo V. Imperatori propter Mathesin, in qua excellebat, gratissimus, etsi privatim quoque in ædibus suis Mathematicas docere artes solitus fuerit. Post illum publicam professionis huius Cathedram occupavit Ioannes Stadius Mathematicorum suo tempore præstantissimus; adeoque Historiam & Mathesin summa cum laude publicè est interpretatus. Successit illi Petrus Beaufrardus Mathematicus & Medicus insignis, ac multiplicis omnino eruditionis. Post huius è vitâ discessum cum annis triginta circiter Professore Mathematico destituta Academia fuisset, quod civilibus tumultibus turbatâ patriâ de pacis ornamentis vix cogitare liceret, tandem Adrianus Romanus Mathesin docuit circa An. cdo. 15. LXXXVI. eoque in Germaniam Herbipolim evocato ad Matheseos professionem assumptus est ex Academia Vir Clarissimus Ioannes Sturmius Artium & Medicinæ Doctor, qui ut ingenii acumine pollebat & multâ rerum cognitione; ita professionis suæ dignitatem sedulâ operâ multo tempore sustinuit. In resignantis ob exactam ætatem Clarissimi Sturmii locum venit Gerardus Gutschovius Medicus, & Mathematicorum Peritissimus, qui hodie plurimorum cum fructu, bellissimè hanc spartam adornat.

Professionum istarum exercitia in publicâ Academiæ Schola fiunt. Publica Schola vetus quoddam ædificium est anno cdo. cccc. xvii. à lanificibus extructum, Halas appellant. In eo quinque sunt Auditoria; unum inferius Theologiæ; superne quatuor, Juris Canonici, Juris Civilis, Medicinæ, Matheseos. Hanc Domum publicæ Auditioni Senatus Populusque Lovaniensis conditâ primum Academiâ, cum iam ante Lanifices aliò commigrassent, destinavit.

C A P U T X.

Collegium Trilingue seu Bussidianum.

COLLÉGIUM TRILINGUE, quod notitiæ linguarum, Latinæ, Græcæ, Hebraicæ destinatum sit, nomen accepit. Dicitur & alio nomine Bussidianum ab autore. Author fuit Hieronymus Bussidius, Canonicus Cameracensis ad Divæ Mariæ, Bruxellensis ad

Divæ Gudulæ, Mechliniensis ad D. Rumoldi, Aerienſis in Artheſia Præpoſitus, & Reginus ampliffimi Senatus Belgici Conſiliarius. Oriundus fuit ex Municipio Buſſidio, quod in Ducatu Luxemburgenſi inter Arlunum & Baſtoniam eſt ſitum, vir ut bonarum litterarum amantiſſimus, ita ſuâ ætate ſolus fere doctorum virorum fautor & mæcenas. Hic cum à Carolo V. Legatus in Hiſpaniam mitteretur teſtamentum Mechliniæ ſcripſit, codicillos Burdigalæ, ubi anno cld. Id. xvii. vi. Cal. Septembris inter vivos eſſe deſiit. Cum autem moriens opes ſuas in uſum Collegii unius trium linguarum reliquiſſet, in quo Præſes unus eſſet, tres Profeſſores, Latinus, Hebraicus, Græcus, & alumni aliquot, ceptum eſt anno ſequenti exædificari, intereaquæ in Aula Patrum Auguſtinianorum Calendis Septembris datum eſt Prælectionum initium, donec anno cld. Id. xx. menſe Octobri perfectò iam Collegio in illud Præſes Profeſſoresquæ migraverunt.

Latinaſque linguæ Profeſſor hîc primus fuit Hadrianus Barlandus; deinde Conradus Goclenius, Petrus Nannius, Cornelius Valerius. Poſt hunc ſævientibus bellis civilibus multos annos iacuit velut in ſqualore Collegium. Illud cum fruſtra ad priſtinum decus revocare tentaffet Guilielmus Huysmannus, profeſſionemquæ ſuam deſeruiſſet, tandem aliquot poſt annis eius reſtituendi author fuit Juſtus Lipſius, etſi cathedram hîc non occupavit. Succesor Lipſio datus eſt Erycius Puteanus, ſub quo florentiſſimum fuit Trilingue Collegium.

Vti & ſub Succesoribus Nicolao Vernulæo Academiæ huius concinnatore, & Bernardo Heymbachio. Lectionis huius onus hodie ſuſtinet Chriſtianus à Langendonck Lovaniensis I. V. L. & S. T. B. qui in oratione ſua auſpicali, inter reliqua, ita de ſuis Prædeceſſoribus: quæ hîc ad rem.

Meminiſſe quoque debeo quorum in locum aſcriptus ſum. In locum, qui clarus longâ & vetuſtâ Nobilium ſerie Profeſſorum. Ordine recensere hîc lubet & liceat.

In Locum Barlandi illius, qui omniû primus lectionem hanc exornavit:

Barlandi politionis litteraturæ armarij, Barlandi qui de litteratis Romanæ Urbis Imperatoribus, de Ducibus Venetis, Ducibus Brandenburgiæ, Comitibus Hollandiæ, Epiſcopis Ultraiectionis hiſtorias conſcripſit; qui hiſtoriam à Chriſto nato, ad ſua uſque tempora contexuit.

" In locum Gochlenj, qui tantâ facilitate & comitate docuit, ut poliores litteras etiam averfantibus redderet gratiosas.

" In Nannij Locum viri græcè, latineque doctissimi, viri Musis ipsis & Gratijs facti.

" In Locum *Cornelij Valerij*, quo nihil purius, tersius nihil; *Valerij*, qui non minus disertus vtilisque postquam loqui desijt, quam clarus & æternus postquam scribere. *Huysmanni* in locum qui è Professore, scholarum *Dionantensium* moderator evasit.

" Meminisse debeo cuius in locū ascriptus sum; in locū *Iusti Lipsij* *Litteratorū Maximi*: ad cuius laudes & successionē totus stupeo & hæreo.

" In tuum quoque ô! *Puteane* locum, qui *Principum Belgij* *Consiliarius* & *Historicus Regius* fuisti, qui oratoria, epistolica, *Philologica*, *Philosophica*, *historica*, *politica*, *mathematica*, & *humanæ vitæ* bivium scripsisti, & meliori semitâ finivisti.

" In *Clarissimi Vernulæi* Locum, *Cæsaræi*, *Regijque Historici*, qui *historica*, & *politica* clarè & apertissimè scribendo clarus evasit.

" In tuum demum *Bernardæ heymbachi* locum, qui scholam hanc doctissimis explanationibus, frequētissimis disputationibus celeberrimā reddidisti, qui *Nobilissimos Germanos* tuos cum auditorio toto à facundissimo ore tuo pendulos detinuisti, qui utili politico dulce historicum mirabiliter miscendo tui desiderium universis reliquisti; cui, diurnis studijs, & lucubrationibus indefessus, publico ut inservires, tui negligens, heu! minimum citò hanc sedem deseruisti ut ad meliorem migrares. qui cætera ut taceam, *Mariana Collegiæ Ecclesiæ Divi Petri*, vrbisque nostræ miracula tersissimè conscripta reliquisti. *hæc de professoribus Latinis.*

Græcæ linguæ primus interpres fuit *Rutgerus Rescius*. Secundus *Adrianus Amerotius*. Successerunt deinde *Theodoricus Langius*, *Guilielmus Fabius*, *Gerardus Corselius*, *Henricus Zoësius*, *Petrus Castellanus Medicinæ Doctör*.

Petrus Stockmans I. V. D. de quo infra in viris illustribus.

Matthæus Teige Hibernus, S. T. D. & Collegij Pastoralis *Hibernorum Præses*.

Ioannes Normenton, vulgò de Brun, nobilis Anglus. Post cuius abitum Professoris Græci munus obivit *Bernardus Heymbachius* per annos aliquot, donec successerit Anno cId. Idc. Lxiv. qui hodie docet *Ioannes d' Hamere* S. T. L. ad S. Petrum hîc *Lovanij Canonicus*, & Collegij minoris Theologorum Præses.

Hebraicam linguam profiteri primus, incæpit Matthæus Hadrianus Medicinæ Doctor, natione Iudæus. Post hunc Robertus Wackfeldius, & Robertus Thirwode Angli, Ioannes Campensis, Andreas Gennepius, Ioannes Gailiellmus, Petrus Plerius à Smenga. Valerius Andreas I. V. Doctor, qui Collegij huius exordia ac progressus scripsit.

Valerium Andream subsecutus est Ioannes Sauterus Regrado-Alouensis, qui etiamnum hodie hebraicam Linguam docet & excollit, quique sibi in chalybe curiosissimos diversorum generum typos hebraicos sculpsit, & his Formas seu Matrices (ut vocant) æneas composuit ad fundendum hebraicas Literas, & Puncta hebræis lucubrationibus, quas præ manibus habet, edendis inservitura, ut sunt *Auditorium hebræum totam Linguam Sanctam Scientiam methodicè, & copiosè continens. Eiusdem Auditorij Compendium sive Aditus ad Linguam Sanctam, Grammaticalia Chaldaica; aliag.* Laudavit hic pro funere Amicum suum & Collegam Bernardum Hymbachium Latinæ Linguae Professore.

Tantum verò Collegij huius nomen, tantaque celebritas hæctenus fuit, ut in eo plurimi Patriæ Duces, Principes, Comites, Barones, ut de reliqua Nobilitate nihil dicam, assidui auditores fuerint, & in Rempublicam Latinè Græcèq; doctissimi Heroes prodierint. Vix ab annis centum in aliqua Reipublicæ parte nominis alicuius & doctrinæ vir quispiam vixit, qui huius Collegij discipulus non fuerit. Aded Principum, Nobilium, ac Heroum Palæstra Collegium est Trilingue.

Præfuerunt hæctenus huic Collegio Ioannes Sterk, Nicolaus Wary, Iudocus vanden Hove, Iacobus Edelheer, Nicolaus de Castro, Ioannes Reineri, Melchior van Ryckenroy, Ioannes Verhaghen, Adrianus Bæcx, Fridericus Havens, Philippus Bellenus, S. T. B. F. qui hodie præest.

COLLEGIUM VAULXIANUM, vulgò Gandense, humaniorum litterarum est. Anno cD. D. LXXVIII. Franciscus Nieulant Gandavo oriundus domum suam ad erigendum in re litterariâ Collegium unum destinavit, & Provisores eiusdem Seniores quinque Facultatum nominavit. Verùm cùm onera Domus valorem excederent, hærebat in his initiis, nec assurgere Collegium poterat. Eo verò tempore grassante per Belgium Heresi cum Nobilis Vir Ioannes de Vaulx Insulensis Looyanium sese ad Cœnobium Bogardorum, ut tranquillè & in divinis obsequiis vitam ageret, contulisset, eâ usus est iucundissimâ familiaritate Iacobi Baij S. Th. Doctoris, & ad Divum Iacobum

bum tunc Decani, ut moriens Anno c15. 15. lxxxviii. viii. Idus Aprilis, illum testamēti sui, quo suas ad pios vsus opes relinquebat, executorem scripserit. Igitur Bayus, Senatus Academici & Urbani precibus motus, sollicitante potissimum Levino Goir primo Collegii Gandensis Moderatore, posteaquam Provisores anno c15. 15. xciii. vii. Calen. Maij usque omne suum, ita iubente Academiā, in illum transtulerant, quemadmodum iam anno præcedenti Prædie Idus Octobris juri omni, si quod habere posset, Urbis Senatus renunciaverat, quod supererat ex relicta à Ioanne de Vault hæreditate in Collegij erectionem convertit. Emit in primis Domum, deinde exoneravit, auxit, dotavit; deletæque priori titulo, qui nominis Nieulant, seu Gandensis Collegii erat, alium in lapide sculpi, ut in posterum Collegium Vaultianum appellaretur, anno c15. 15. xciii. curavit.

Primus Collegii huius Rector fuit Levinus Goir S. Theologiæ Licentiatus. Ejus anno c15. 15c. 11. successit Eximius vir Ægidius Baius S. Theologiæ Doctor, qui fratrem suum Hubertum Baium successorem habuit; post quem utriusque frater Collegium administravit Consultissimus vir Jacobus Baius I. V. Licentiatus & Professor.

Post hunc Ioannes Stassart. S. T. B. & Ultimus Ioannes van Dooren Lovaniensis, S. T. B. Form.

In hac Schola à primis Grammaticæ rudimentis ad Logicam usque prælectiones fiebant ingenti cum fructu. Eius testes sunt viri præstantissimi, qui in hoc aliquando Collegio latinam linguam didicerunt, inter quos Illustissimus D. Jacobus Boonen Mechliniensis Archiepiscopus; Petrus Peckius Brabantiae Cancellarius, Cornelius Sylvius & Jacobus Hæcht Pontificii Juris Antecessores, D. Pontanus Brabantiae Consiliarius & fisci advocatus, Ioannes Schinckelius S. T. D. Ut alios taceam viros Principes Barones, Doctores, Senatores, qui sub huius Collegii disciplinā cum litteris pietatem moreisque optimos hauserunt, & ut in Ecclesia aut Republica magni essent, hæc creverunt.

Splendorem vero non exiguum huic Scholæ attulerunt, qui in ea litteras aliquando professi sunt viri celeberrimi, Guilhelmus Gazet S. T. Licentiatus & ad Divæ Magdalænæ Atrebatæ quondam Pastor; Ioannes Casteler S. T. Licentiatus, qui cathedralis Ecclesiæ Antuerpiensis Canonicus obiit; Laurentius Berlinck S. T. Licentiatus ibidem Canonicus & Scriptorum famā vir Clarissimus; Andreas Catulius J. U. Licentiatus, Tornaci Cathedralis Ecclesiæ Canonicus &

Officialis ; Michael Fortius J. U. Licentiatus & Professor. Alii plures sunt, qui in commissis sibi Ecclesiæ partibus egregiè , qua virtute , qua doctrinâ munus suum adhuc exornant.

Successit huic COLLEGIUM SS. TRINITATIS, situ commodissimum , ædificio pulcherrimum , disciplinâ exactissimum, Hodie illius Moderator est Matthias Rosmer S. T. L. Ethices Professor.

Liceat hoc loco apponere , quæ aliquando de hoc Collegio non vanus Augur concepi ; dum ea iam majori pro parte video evenire : cuncta ut eveniant , rursus voveo & spero.

ALMÆ UNIVERSITATI LOVANIENSIS.

Vnico cæterarum Vniuersitatum Soli,
splendido Urbis Grædia Ornamento,
Asbenis belgiæ,
Brabantia Oculo,
nunquam non obediēti Præsulis Romani Filia,
strenua Religionis Orthodoxæ Propugnatrix,
triumphans hæcenus de hæreticâ prauitate Magistræ,
per-eximio
scholastica , moralis, omnisq; Theologia,
Lapidi Lydio,
limpidissimo Iuris utriusq; Fonti,
incorruptæ Medicorum Scaturigini,
rectissima Matheos Regule,
certissimo
ad penetrandum philosophicum labyrinthum
Filo,
refertissimo cunctorum scientiarum Scrino.
Sonor ,

Re-

Romani, hebraei, graeci,
 tergemini eloquij
 Buccina.

Humaniorum deniq; litterarum
 in novo hoc (quod eis erigitur) Athenaeo
 Adriatici non mediocri.

VENERANDÆ ARTIVM FACVLTATIS

Philosophorum Gloria,
 Litterarum Tutela,
 Virtutum Marti,
 Vitiorum Hosti,
 Alma Universitati,
 Splendori non exiguo:
 Summi Romana Cathedra Praesulibus
 semper chara,
 ab iisdem

nec non ab alijs, qua Ecclesiasticis, qua secularibus
 Principibus

ob Filios verè eximios
 Viros vndequaq; stupendos,
 Senes omnibus honorandos,
 quos

Ecclesia Imperioq; Romano
 haecenus

peperit, formavit, fovit,
 & etiam-nun

patere, formare, fovere
 non desinit
 adamata

&

multiplici beneficiorum indulto
 munita,

Brabantia, Gallia, Flandria, Hollandia

& in ijs

omniū Europae Inventutis

Cynosura.

Superiorum omnium Facultatum

Aperitrici

inse-

Inferiorum vero scientiarum
 Restauratrici,
 qua
 Elanguescentes Musas refocillando,
 avolantem Pegasus revocando,
 deiectum Apollinem erigendo
 Totam Universitatem Grudiumq; totum
 sibi obstringit.
 Magnifico deniq;
 Alma Universitatis RECTORI,
 Venerando
 Facultatis Artium
 DECANO,
 caterisq;
 Collegij Novi
 Promotoribus
 Sedulis
 felicia
 Auspicati, diuque exoptati, sed & necessarii
 Litterarum humaniorum Gymnasi
 fundamina precando,
 feliciora
 surgentis operis
 incrementa rolando,
 felicissima
 completi Collegij
 Emolumenta sperando,
 gratulatur
 minimum Angusti Universitatis membrum
 Devotissimus
 veneranda Facultatis Artium
 cliens & Famulus. C. à L.
 Anno supra millesimum sexcentessimum quinquagesimo septimo
 Kal. 7.bris.

Quod foelix faustumq; sit, Magnifice Domine Rector,
 Ampliff. Exim. Nob. Clariff. ceteriq; Domini, reviviscit
 votis omnium debilis nimium elanguentium iam Mu-
 sarum gloria; reviviscit singulari Vestra Prudentia vix iam respirans

exulantis propulsiq̃ue Phæbi Pegasus; reviviscunt, erigunturq̃ue tandem vegetanti Virtutis Vestra calore Literarum humaniorum fusculi, qui in amœnissimo, florentissimoq̃ue Grudiorum hoc Patnasso heu! nimium diu; etiam inter Flagrantissimos sublimiorum scientiarum Flores, pressi, oppressiq̃ue lateère. Florebant in hoc Lovanienſi Viridario æternumq̃ue quod spero, & voveo, Frendente licet invidia, florebut, purpureæ illæ, & veræ Theolôgorum Viola. Ridebant argentea Canonici; Roscida Civilis Iuris Lilia. Vigebant hîc rubentes sanguineoq̃ue splendore micantes Medicorum Rosæ. De luteo setrugineoq̃ue Mathematicæ scientiæ Hyacintho huic horto quam abundantissimè erat provisum. Nec erat, qui phæbi sequax, & philosophicum Heliotropium ad splendorem horti huius desideraret, adeo hîc in horto viget illud altèq̃ue surgit, ut nusquam adeo. Uni & soli humilium Mularum Narcissi desiderabantur; qui florere non censebantur, dum, ut monui, pressi, oppressiq̃ue latebant.

At nunc ad evocantem fervidi Zeli Vestri splendorem, tanquam ad vivificos cuncti parentis solis radios dejectum hætenus thyrsum erigunt atq̃ue conclusum, contractumq̃ue lethali pœne frigore calicem pandunt. Et ecce amittebant jam in hoc Athenæo tristes Musæ civile caput, iniuriæq̃ue cedebant temporum, Vos eas in libertatem restituitis, & quod nullus sperârat, altius erigitis. Vagabatur extorris Phœbus, & retortis cum cervicæ oculis indignabundo, desperantiq̃ue similis auratam, quam jam Lovanij abjecerat citharam despiciebat; Vos ne longius vagaretur, ne penitus cum abjectâ citharâ Grudium suum Heliconem defereret, amplum ei splendidumq̃ue molimini Domicilium. Rati scilicet (id quod erit) humanioribus litteris sedem erigere, & vel sic excellentiores sublimiorum scientiarum Cathedras, & subselliâ consolidare. Huic sollicitudini, Curæq̃ue vestræ Lovanium universum applaudit. Plebei, Nobiles, Patricij, Ecclesiastici, Civēs omnes Vobis sibiq̃ue gratulantur. Vobis communis boni Promotoribus; Sibi nō exigui hinc emolumēti participibus. Plebs ex hoc egregio Vestro conatu nō mediocres sibi fructus expectat. Populus plenior hinc studentium numerum, quo unico pœnè Lovanienſibus commercium stat & viget, non abs re imaginatur. Nobiles & Patricij dum gaudentes opera vestra tacitè comprobant, è prolibus suis viros omni scientiarum genere pollentes præstolantur. Ecclesiastici & probis moribus instructos, & non incultos litteris humanioribus Sodales hinc sibi præſagiunt. Omnes hoc opus vestrum utile Lovanio prædicant,

Grudij

Grudiazque Palestræ necessarium asserunt, quo non humaniores dumtaxat litteras: sed sacrosanctum Theologiæ studium, viridem iurispergentiæ Lauream, aureum Medicinæ annulum, cæterasque inestimabiles sublimiorum facultatum gemmas vobis & Lovanio vindicatis & asseritis. Laborabunt certe ut credant posterî tam splendidum à Vobis rei litterariæ Pa'tium, hoc calamitoso ferventis belli tempore, nec paribus omnino viribus exædificatum esse. Profitebuntur verò singuli quotquot Lovaniensem Diliam bibunt bibentque Vos singulari Dei beneficio, non sperato cuiquam ausu, zelo sonorâ perpetis famæ bucciâ deprædicando humaniores Lovanij litteras, erexisse, reclamante temporis calamitate, Bellonâ obstrepente, & sua viscera rodente Invidiâ. Dicent omnes eo facto Lovanium, eiusque animam Universitatem fore conservatam. Glorietur quandoque suprema studiorum Regina Theologia se ex hac Palestiâ iuvenes accepisse, quos in promptos divini verbi Præcones efformabit; è quorum ore pusillanimes, tepidique ad virtutem animi blanda nec minus fortia incitamenta percipient; quorum dulcisono blandiloquæ vocis motu prompti & alacres altius ad Deum elevantia stabella sentient; Quorum tonitruantibus iustæ increpationis ictibus peccatores divini verbi fulmina præ terribilibus tempestuosi æris fulminibus perhorrescent magis: Qui denique sanctam, verendam, nec indocto terendam Oratoris sacri Cathedram tum ut vitia propulsent, tum ut virtutes inculcent non verebuntur ascendere. Gaudebit & Iurisprudencia candidatorum suorum inter ordines huius scholæ discipulos se habere; qui iuris utriusque legibus armati, ac Reginæ Eloquentiæ armis decorati leges tueri, viduas defendere, pupillos tutari, egenis subvenire, innocentibus opitulari, latentes reos condemnare & queant, & velint: nec enim memoriâ leges tenere, sed eloquenti ore posse defendere Iurisconsulto gloriosum est. Tales Iuris Mystas incorruptus Lovaniensium Senatus hinc quandoque sperabit, & iam se posse sperare gaudet. Expectabit hinc bene-loquentes cum iudicio Prætores, verbi fluos cum prudentiâ Consules, non elingues cum solertia Syndicos, qui civitatis iura in sagacissimo prudentissimorum Præbantiæ statum Conventu tueri, Conciviumque suorum, & iustas petitiones, & qualescunque denique resolutiones dilucidè & succinctè queant exponere, qui advenientibus in hanc urbem Principibus viris pro cuiusque dignitate felicem omnibus gratulari possint adventum. Hoc Senatui Lovanienti, hoc Iurisprudentiæ, hoc Theologiæ nova, quæ

castis

castis Camænis panditur, præstabit arena. Nec aliæ cæterarum scientiarum Facultates sua hinc profluentis vilitatis spe destituentur; omnes etenim ex hac arena selectos sibi pugiles, Professores puto, adoptabunt, qui abstrusa reconditaque penitioris scientiæ suæ mysteria clare favente Suadâ avidis discipulorû auribus & menti linguâ & stylo valeant intillare. Adeo Toti Lovanio hoc laudabili saluberrimæ curæ vestræ conatu subvenitur. & quod vnis humanioribus litteris profuturum speratur, omnibus scientijs opitulatur. Liceat igitur exclamare: ô felix Lovanium! felices in Lovanio Cives! felix cum suo corpore Lovanio Vniversitas! felices omnes quibus in hoc vno Musarum domicilio redundans adeo lætæ felicitatis erigitur Promptuarium. Gaudeant Lovanienſes Incolæ qui probam suarum prolium institutionem tot ardentibus votis tandem non incassum expetivêre: gaudeant, qui neglectam eam hætenus vel nimium flaccidam, remissamque deploravêre: ea etenim, ea præ foribus est Grudiæ Iuventutis Institutio, quam, si reviviscerent, prisca Lacedæmones Lovanienſibus inviderent. Exurgant, exultentque quotquot etiamnum pios, probos, modestos, studiosos, eruditos filios bene solliciti Parentes exoptant; ea quippe Iuventutem docendi, formandi, instruendi in litteris, in moribus, in pietate methodus adaperietur, de qua nunquam, in hodiernam usque diem, gloriari potuit Lovanium. Fælix igitur Lovanium! fælix & faustum etiam inter medios infausti belli turbines Gradium! Verum quid me cohibeo! non vnus civitatis res hîc agitur; nec vnus tantum Lovanij commodo perpolita docendæ, instituendæque Iuventutis norma cuditur. Intra Lovanienſium mœnia futurum eximij huius operis emolumentum sese non continet. Ast felici omnibus saltu angusta nimis Athænarum nostrarum claustra transiit, & tamen, quæ medullitus amat, & Grudiorum castra non deserit; speratum quippe bonum sui teste Philosopho diffusivum, dum cum Lovanienſibus communicat, exteris quoque præsentat, & dum à Vobis publico Vniversitatis, Urbisque bono laboratur, vicinis etiam locis, Brabantia sc. toti toti que Flandria, Belgioque toti laboratur. Plura dico: Militiæ, Paci, Principi, Regi laboratur: Pontifici, & Ecclesiæ laboratur. Omnibus his pariter laboratur, dum Catholice Iuventutis commodo publicè insudatur. Et quis dubitet publico Vos bono insudare? quis neget Iuventutis Belgicæ commodi Vos satagere, dum publicum hoc eidem Gymnasium constanti, & mente magnanimâ non cessatis perficere? Quis adeo stolidæ mentis, corrupti

rupti Iudicij, excussique cerebri, qui non videat publicum Christi-
ano-Catholici Orbis Bonum peragi, dum cernit Magnificum hoc ei-
dem Athenum erigi? Athenum; ex quo, uti mecum omnes boni,
& vovent, & optant, providi militiæ Duces, strenui pacis Concilia-
tores, solertes Principis Consiliarii, prudentes Regis Ministri, tan-
quam ex equo Troiano prompti milites, sunt prodituri. Athenæum
quod Ordini sacro Viros germinabit doctrinâ conspicuos, probita-
te venerandos, vitæ innocentia laudabiles, Viros quos nunquam
avaræ mentis inflammet furor.

viros — in quæis veteris vestigia recti
& niores — ductis meliore metallo
cernere licebit; & de quorum nemine cani poterit hoc Horatij:

Parcus deorum cultor & infrequens.

Athenæum tandem quod tri coronato Vertici, clauigero regni
cælestis Præsuli, omnium vè Christo Deo militantium Catholicor-
um in terris Patri subditos, reverentes, obediensque filios educa-
bit. Quod Ecclesiæ contra grassantes, pullulantesque hîc circumqua-
que hereticæ pravitatis hydras indefessos Hercules, & fidos
& sedulos & satagentes in messe operarios subministrabit. Hæc, alia-
que plura novum quod erigitur præstabit Athenæum. Tanti etenim
interest publicas ad instituendam ritè Iuventutem Scholas erigere, ut
sine illis vel Imperium, vel Regnum, vel Remp. vel Provinciâ,
vel abjectissimam quamque Urbem bene posse consistere vanum sit
& impossibile. Probare hæc, omnesque, quos, uti spero novum ali-
quando Collegium largâ, quod dicitur, manu profunder, & quo-
rum jam

cornu retinet divite copiam,

Singulatim fructus enumerare breve gratulationis compendium
non patitur. Nolo hîc præstantiam dignitatemque humaniorum Lit-
terarum, quatum tantus in qualibet facultate usus est, ut ipsa quæ-
cumque tandem eruditio illâ neglectâ, horrida quædam, incompra,
inconditaque sit barbaries, &

rudis indigestaque moles

super cuius faciem ne mica lucis sed densæ tenebræ. Nolo inquam hîc
litterarum præstantiam dignis eloquentiæ stoliculis exornare. Nolo de
rectâ Iuventutis institutione, qua nihil in Rep. teste Bodino, utilius
ac melius cogitari potest, orationem texere. Propositi mei non est in-
stitutionis modum verborum & styli penicillo delineare; hæc omnia,
è quibus

è quibus profecto erigendi Athenæi fructus non obscure elucescerent tacitus prætereo, ne vigilantiam, curamque Vestram ingenti, magnifico, splendidoque hoc molimine nimis occupatam nimius detineam. sed Deo Vobisque propitiis alteri tempori & loco reservo. Hoc tantum dico Magn. Cæterique Amp. DD. eam laudem hoc opere reportatis, quam non Lividi tantum antagonistiæ sed & faventes animitus aliæ urbes, probo tamen zelo, vestræ sollicitudini invident; eam laudem quâ pessumdatis Musas erigitis, quâ superiores Facultates fulcitis, quâ Vniversitatis, & Facultatis vestræ Famam & Dignitatem asseritis: laudem quam soli invidi parvi pendunt, sed vel ideo Laudem magnam, quia invidiæ obnoxiam: Eam denique laudem quam Vobis Lovanienſes, Brabant, Belgæ, Plebæi, Nobiles, Sæculares, Ecclesiastici Bonique omnes mecum applaudendo gratulantur.

C. A. P. V. T. X. I.

Politia & disciplina Academia.

Academia, quæ Respublica quædam litteraria est, suam semper Politiam habuit & disciplinam. Illa in ordinandis Academiæ rebus personisque regendis, hæc in formandis Academicorum moribus consistit; per illam singuli in officio continentur, & publica pax constat, per hanc Juventus ad Ecclesiâ & Rempublicam præparatur. Rector igitur & Academia, quâ pollent superi in subditos suos potestate, omni tempore quicquid ad Academiæ bonum spectare visum est, legibus sanciverunt, quod obesse, prohibuerunt. Politiam constituunt eæ leges, quibus Academia regitur, quarum aliquæ primo studii nascentis anno majorum nostrorum autoritate sapientiæque conditæ sunt, aliæ sequentibus postmodum annis sancitæ.

Atque ut prima Academiæ instituta non repetam, anno cld. D. xxxiii. iv. Idus Januarii Rectore Petro Montano S. T. Licentiatto Sanctiones contra nocturnam quorundam insolentiam quamplurimæ sunt factæ, eæque per Quintinum Macquet publicatæ.

Anno cld. D. lx. vi. Cal. Novemb. latæ leges sunt contra eos, qui nocturne non sine publicæ quietis damno liberius armati vagabantur. Publicavit Ioannes Peltz Academiæ Notarius.

Anno cld. D. lxxiv. iiii. Cal. Martii Rectore Ioanne Caverſon J. U. Licentiatto gravissimæ in eos pœnæ decretæ sunt, qui impio

more sacrorum tempore in *Ædibus Sacris* obambulabant. Eadem iterum decretæ sunt Anno *clō. Id. Lxviii. vi. Idus Aprilis* Rectore Cūnero Petri Theologo, & publicante tum Cornelio Spapio Bello.

Anno *clō. Id. Lxvi. iv. Cal. Aprilis* Rectore Carolo Gœsuino à Brugis Medico sancitum est, ut quicumque Academicorum quempiam in domum suam reciperet, eius nomen, cognomen, patriam intra triduum Rectori significaret. Qui secus faceret sex florenorum multa puniretur.

Anno *clō. Id. Lxx. Nonis Maij* sanciverunt Rector & Academia, ut quicumque prohibitos per catalogum à Rege Catholico editum libros haberent, ad constitutos in Facultatibus singulis deputatos deferrent, & hoc modo Regiæ voluntati obtemperarent.

Anno *clō. Id. Lxxi. x. Cal. Octobris* cum in vicinis circumquaque oppidis pestifera lues grassaretur, ne contagione aliquâ Academia inficeretur, Rectoris & Senatus Academici autoritate publicatæ sunt ordinationes variæ, quas Iacobus Heibergius typis suis in lucem emisit.

Anno *clō. Id. Lxxxviii. viii. Idus Iulij* Rectore Ioanne Wauter Viringo, Prætoro Carolo Tympel, Consule Ioanne Schore, cum ingravesceret annonæ caritas communi Academiciæ urbisque consilio decretum est, ut Academicorum Civiumque omnium granaria visitarentur, atque ij, quibus ultra Familiæ necessitatem grana suppetere, deferre ea in forum cogerentur. Publicavit adstante Rectore G. Willemis Urbis Syndicus. Idem cum anno *clō. Id. xxvi. Rectore* Andrea de Vauix Iuriconsulto crescente in dies annonæ difficultate ordinatum esset, per quosdam ex Academico Urbanoque Senatu visitata rursus singulorum sunt Domus, & ijs, quorum in granarijs copia maior erat, quantum hebdomadibus singulis vendere deberent, imperatum.

Anno *clō. Id. ix. vii. Idus Ianuarij* Academiciæ & Urbis auctoritate latæ leges sunt, quibus cum studiosorum, tum civium nocturnæ excursions coërcerentur, & delinquentes punirentur. Publicatæ sunt præsentibus Rectore Petro Vermey, Prætoro Ludovico Tympel, Consulibus Richaldo de Pulle, Gregorio Loomans. In ijs severè cautum est Urbani Magistratus auctoritate, ne quis Civium Studiosum aliquem, qui Academiciæ nomen non dederit, ultra triduum domi suæ retineat, aut Academiciæ Rectori quamprimum denuntiet.

Anno

ANNO MD. LXX. XV. XII. Calend. Quintiles Academicâ Sanctione coërciti sunt illi, qui natationis aut piscationis specie perturbatis sepibus & muris in hortos magnæ Beginarum Domus irrumpebant.

Alias, quæ quamplurimæ sunt, omitto. Quicquid autem solâ Academicæ autoritate decernitur, parendi necessitatem Academicis duntaxat adfert: quod Urbanus Senatus iubet, id cives tantum obligit: at verò cum ab Academia & Vrbe simul leges emanant, eæ Academicos & Cives pari nexu ligant.

Disciplina ijs legibus continetur, quæ de componendis Academicorum moribus, conversatione instituendâ, puniendis delictis sunt latæ. Per eas hæc sancuntur.

I. Ea omnium sit vestis, quæ statum & vitæ conditionem decet.

II. In Disputationibus & Actibus Academicis modestiæ omnes studeant, à convitijs & gestibus immodestis abstineant.

III. Nemo alterius famam lædat seu publicè, seu occultè; non Facultas Facultari, non studiosus studioso detrahat.

IV. Nemo choreis in publico aliquo Urbis vico intersit.

V. Nemo Oenopolia vel Publica diversoria frequentet, aut in ijs aleæ, lûsibusve illiberalibus vacet.

VI. Nemo invitis possessoribus alienos hortos, pomaria, saltus, vineas ingrediatur, aut eorum custodibus vim inferat.

VII. Nemo venationi vel aucupio cum aliorum iniuria operam det.

VIII. Nemo suspectæ famæ mulierem apud se aut in vicinia fooveat; tam procul verò absit, ut nullus pravi suspitioni sit locus.

IX. Nemo vesperi post horam nonam hyeme, post decimam æstate in publicis vici sine lumine, nec in fraudem delato, deprehendatur.

X. Nemo arma qualiacunque tandem gestet, aut gestari pro se curet; nisi Promotor, & qui cum eo; vel cui hanc potestatem Academicæ Rector fecerit.

XI. Nemo cuiquam personæ Ecclesiasticæ vel sæculari, domui, fenestris vim inferat.

XII. Nemo in publico loco metum eum, qui cadere in virum constantem potest, vlli inculat.

XIII. Nemo convenicula instituat, seditiones excitet, Urbano Academico Prætori resistat, aut minetur.

XIV. Nemo publicum carcerem effringat, Prætori vel Promotori capti-

captivos Studiosos eripiat, aut quodvis impedimentum Iustitiæ ministris obijciat.

xv. Nemo nocturnis grassatoribus aut mutua det arma, aut lo-
cet; non domos, non hortos, non cubicula.

Atque hæc quidem, & aliæ plures Academiae sunt leges; sed & quædam Facultatum sunt singularum, quædam Collegiorum. Aded nihil ad honestæ vitæ rationem pertinere potest, quod legibus sancitum non sit. Vitijs omnibus & delictis sua poena decreta est, eaque aut legibus definita, aut Rectoris arbitrio irroganda. Nemo hic impune sceleratus est, totaque Academiae disciplina, quædam est præclarissima Iuventutis institutio. Quam dum exteri admirantur, fateri ingenuè debent, nullibi Iuventutem modestiorem esse quam Lovanii; nullibi tam severâ disciplinâ contineri. Et quoniam vestium modestia signum est bonæ disciplinæ, ea fuit inde à primis initijs Academiae cura, ut Academici omnes, atque aded etiam Studiosi, togati essent. Id cum nascente primum Academia observaretur, tum anno cld. cccc. xliix. xlii. Cal. Ianuarii in publicis Comitijis decretum fuit, ut nemo Sacris, Supplicationibus, prælectionibus interesset, nisi in veste ad pedes defluente, aliàs ad mediam tibiā. Qui aliā jamictus veste vim aut iniuriam quamcumque pateretur, is frui Academiae Privilegiis non posset. Ut ipsi quoque Academicorum famuli togam ad genua usque protensam gestarent, cautum est. Monita tum etiam Artium Facultas fuit, curaret sedulò, ut discipuli eius omnes longis vestibus & biretis, ut vocant, uterentur. Hunc morem adhuc hodie in quibusdam Collegiis receptum videmus, quorum alumni non nisi togati aut in Collegiis agunt, aut in publicum prodeunt. Pileorum usus vix ullus in Academia olim; armorum aded nullus, ut cultum gestare crimen esset. Tanta verò honestorum cura morum erat, ut si quis vel incuriā, vel studio novitatis à recepto togarum vel vestium aliarum usu recederet, cæteri Studiosi eo transeunte inclamarent, *Barbata, Barbata*. Id Academia permittebat; imò jubebat. Hodie prisca illi mores, novo luxu, quem mollior educatio aliundè invehit, exterminarentur, nisi severior Academiae disciplina adhuc, quantum potest, retineret.

Finis Libri Secundi.

NICOLAI VERNULÆI
A C A D E M I A
L O V A N I E N S I S
L I B E R I I I.

C A P U T I.

*Privilegia Academia Lovaniensi à Summis
Pontificibus concessa.*

EA igitur Academia est, quam hæcenus descripsimus, in se & in partibus seu Facultatibus suis : restat, ut quibus exornata Privilegiis sit, quibus aucta foundationibus piis, quos illustres protulerit viros, qualem se à primo sui exordio gesserit, tertio hoc & postremo libro expediamus.

Atque ut primus nobis sit de Privilegiis sermo, ea vel à Pontificibus Maximis, vel à Ducibus, Regibus, Imperatoribus sunt concessa. Quippe ita grata omnibus exoriens primum Academia Lovaniensis fuit, ut Summi Pontifices Principesq; maximo sibi honori duxerint, eam non tantum suo amore complecti, verum etiam privilegiis quamplurimis donare, & singularibus munificentiae suae beneficiis exornare. In his autem describendis ut ordo aliquis sit, de concessis ab Apostolicâ Sede Privilegiis Primo dicemus, de aliis deinde.

Privilegium I. Beneficiorum fructus in absentia Studiorum causa percipere. Concessit Martinus Quintus Anno cId. cccc. xxv. v. Idus Decembris. Diplomatis Pontificii verba sunt : *Statuimus & etiam ordinamus, ut eorum singuli fructus, redditus & proventus omnium & singulorum beneficiorum suorum Ecclesiasticorum secularium & regularium, cum cura & sine cura, quæ etiam in quibusvis Ecclesiis sive locis ad præsens obtinent, ac illos pro tempore obtinere contigerit, etiam si Canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes vel officia, in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis; & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis, post Pontificiales maiores, aut in Collegiatis Ecclesiis huiusmodi*

M

principales

principales fuerint, & ad ea consueverint qui per electionem assumi, quacunq; , quoruncq; & qualiacunq; existerint, cum ea integritate, quotidianis distributionibus duntaxat exceptis, liberè percipere valeant, cum quos illos perciperent, si in Ecclesiis sive locis ipsis personaliter residerent, & ad residendum interim in eisdem minimè teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant coartari. Non obstante si primam in Ecclesiis sive locis huiusmodi non fecerint personalem residentiam consuetam &c. Eodem anno dieq; Diplomate alio huius sui Indulti Executores Pontifex nominavit. Confirmavit hoc privilegium Eugenius Quartus, & Theologis etiam indulsit.

Privilegium 11. Intra septennium ad Sacros Ordines cogi non posse. Indulsit idem Pontifex Martinus Quintus die annoq; , quo supra. Ita ille in Diplomate suo, postquam ea beneficia enumeravit, Quæ ad præsens, inquit, obtinent, aut in posterum obtinebunt, ut ipsorum ratione usque ad septennium à tempore illorum pacifica possessionis adepta computandum, dummodo post habitam pacificam possessionem eandem (nisi aliud eis super hoc Canonico suffragetur) infra annum in Subdiaconatu sit sint promoti, ad aliquem ex alijs Ordinibus præfatis (Diaconatus & Presbyteratus) se promoveri facere minimè teneantur : nec ad id à quoquam compelli possint inuiti auctoritate Apostolicâ, tenore præsentium de speciali gratiâ dispensamus.

Privilegium 111. Sacerdotes seu Ecclesiasticas personas in Academia posse leges Civiles profiteri vel discere. Eodem Diplomate idem Pontifex concessit : Illis vero, inquit, ex Rectoribus & singularibus personis eisdem, quibus utpotè in Sacerdotio aut dignitatibus, personatibus, seu alijs Ecclesiasticis beneficijs quibuslibet pro tempore constitutis leges legere vel studere canonica interdunt in iustitia ; quod nihilominus inibi dilecti filij Doctores videlicet Universitatis dicti studij leges ipsas legere, & alios actus Scholasticos in illis exercere : nec non quilibet ex Scholaribus ipsis leges huiusmodi usque ad decennium legere & studere, ac etiam in eis disputare ; nec non quosvis alios actus facere & exercere, ac Baccalaureatus & Licentia gradus, nec non Doctoratus insignia recipere etiam iuxta laudabiles morem & usum super hoc in alijs studiis generalibus observatos, liberè & licitè valeant, eadem auctoritate concedimus & indulgenius per præsentem &c.

Privilegium 1v. Extra muros Oppidi Lovanienfis evocari litis causa ad uilius iudicis Tribunal non posse, Ita voluit Martinus V. & expeditum Romæ. Diploma est anno dñi. mccc. xxvi. v. Idus Septembris, in quo ita ipse. Hæc apostolicâ & perpetuâ & irrefragabili constitu-

tione.

tione sancimus, statuimus & ordinamus, ut nullus ex dilectis filijs, Rectore, Doctoribus, Magistris & Scholaribus, caterisque personis Vniuersitatis eiusdem, in quacunque inibi Facultate licita & honesta pro tempore legentibus, aut litterarum studio insistentibus, siue quavis publica, vel privata negotia nomine Vniuersitatis predicta quomodolibet exercentibus presentibus & futuris, quibuscumque, etiam motis, re tamen ad presens integra, siue morvendis, tam civilibus, quam criminalibus, aut mixtis, etiam merè profanis causis subsistentibus, siue ratione delicti aut contractus, vel rei de qua agetur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, per quosvis executores siue Iudices, etiam auctoritate litterarum dictæ Sedis, vel Legatorum eiusdem, de presentibus, ac eorum toto tenore de verbo ad verbum plenam & expressam mentionem non facientium, forsitan pro tempore deputatos, & quibus etiam omnem quoad hoc iurisdictionem adimimus, & etiam potestatem, extra muros oppidi predicti stabili, citari, vel etiam conveniri, aut alias ad iudicium evocari valeat, siue possit. Eâ nimirum lege, quemadmodum addit Pontifex, ut Lovanii sistere se iuri in Conservatorum vel ab iis delegatorum iudicum tribunali sint parati. Decernit insuper nullius roboris futurum, quicquid contra Apostolicas huius indulti litteras à quoquam gestum fuerit seu lite intenta, seu Censuris aut penis aliis decretis. Paulus I. anno cdo. mccc. lxi. Nonis Maij, cum illi pro Academia supplicaret Carolus Burgundiæ & Brabantiae Dux, idem sancivit, permittens Rectori Academicis omnibus, ut ad suorum Conservatorum tribunalia quosvis adversarios suos liberè ac licitè possint evocare. Adrianus VI. primo Pontificatus sui anno. xvi. Cal. Iulij Diplomate per Clementem vi. edito severè mandat, ne Academici quicumque tandem auctoritate extra Academiam ad iudicium trahantur, ipsi verò quoscumque adversarios suos coram aliquo ex Conservatoribus suis evocent. Clemens VII. anno cdo. Id. xxi. vi. Cal. Decembris idem approbat ac confirmat. Gregorius XIII. anno cdo. Id. lxxviii. xxi. Cal. Iulij eidem privilegio robur addit, decretisque censuris, & pecuniaria mille ducatorum poenâ in eos, qui impedimentum objicerent, confirmat. Horum omnium Pontificum Diplomata in Academia Archivi asservantur.

Privilegium v. Personas Ecclesiasticas in Academia Medicinam profiteri, aut ei studere posse. Impetratum est à Martino V. anno cdo. mccc. xxvi. v. Idus Septembris. Ita habet Pontificium Diploma. *Illis ex dilectis rectore & singularibus Ecclesiasticis, secularibus personis de Vniuersitate studij predicti, quibus nupote in sacerdotio, aut dignitatibus, per-*

sonatibus, seu alijs Ecclesiasticis beneficijs, secularibus constitutis, aut illa obtinentibus Physicam seu Medicinam legere vel studere canonica interdicitur instituta. Quod nihilominus inibi Magistri Vniuersitatis dicti studij in illo pro tempore residentes, huiusmodi Physicam sive Medicinam perpetuis futuris temporibus legere, studere, & in illis alios actus Scholasticos exercere; nec non quilibet ex Scholaribus ipsis usque ad septennium, à tempore quo in dicto studio studere inceperint, in antea computandum huiusmodi Physicam vel Medicinam inibi studere, disputare, & in illa quosvis alios Scholasticos actus facere & exercere, nec non Baccalareatus & Licentia gradus ac Magisterij insignia in Medicina vel Physica eiusmodi recipere: etiam iuxta laudabiles morem & consuetudinem in alijs generalibus studijs observari solitos liberè & licitè valeant auctoritate Apostolicâ tenore presentium concedimus & etiam indulgemus.

Confirmavit Eugenius IV. anno cld. cccc. xlii. Idibus Aprilis, & expeditum est Senis Diploma.

Privilegium VI. Academiæ Rectorem ex Decanorum seu Deputatorum consensu nominare Academicum aliquem posse ad collationes Prælatorum, Collegiorum, Capitulorum, & quorumvis aliorum in Belgio Collatorum Ecclesiasticorum. Indulxit Sixtus Quartus anno cld. cccc. lxxxii. iv. Calendas Maij. Nos de eo infra latius.

Privilegium VII. Venerandæ Facultatis Artium Decanum ex consensu Receptoris & quatuor Facultatis Procuratorum, seu maioris eorum partis, nominare magistrum Artium aliquem posse ad beneficia Collationis Ecclesiasticæ in Belgio, Leodiensi patria, item Cameracensi. & Tornacensi. Concessit Leo Decimus anno cld. Id. xlii. xi. Calend. Octobris. Cæteri postea Pontifices confirmarunt. De hoc nos infra quoque.

Privilegium VIII. Facultatis Artium Decanum ex eorundem Receptoris & Procuratorum consensu vacantia certis mensibus in ditio-
ne Leodiensi beneficia conferre posse. Obtentum est à Paulo Quinto Pontifice Maximo anno cld. Id. xvi. Calendis Decembris.

C A P V T I I.

*Privilegia Academia Lovaniënsi à Ducibus, Regibus,
Imperatoribus concessa.*

Privilegium I: Accedentes ad Academiam, in ea commorantes, & ab ea recedentes, Doctores, Magistros, Scholaresque omnes nullibi
tributis

tributis obnoxios, & ab evectionum, invectionumque iuribus immunes esse. Ita sancivit Ioannes IV. Brabantiæ Dux & Academiæ Conditor anno clō. cccc. xxvi. vii. Idus Novembris. Sanctionis hæc verba sunt: *Inprimis siquidem in Dei nomine omnibus & singulis Doctoribus, Magistris, & Scholaribus, causa studij ad dictum nostrum oppidum accedere volentibus cum eorum familia ac libris, rebus & bonis suis quibuscumque dum venerint, moram traxerint, vel recesserint ab eodem pro tempore, quacumque sua, res, libros, & bona secum apportandi, & ea pro sua libito voluntatis deportandi sive vendendi per potestates & districtus nostros tam per terram, quam per aquam securam & liberam concedimus facultatem & fiduciam & licentiam speciales nullis repressalijs, ac alijs causis obstantibus. Concessit idem ac multo etiam amplius Philippus Bonus Burgundiæ item & Brabantiæ Dux anno clō. cccc. lx. xx. Cal. Septembris. Ita ille in Diplomate suo. Ex certa nostra scientia & gratia speciali indulsumus, dedimus, & concessimus, indulgemus, damus & concedimus per presentes privilegium, libertatem, immunitatem, & exemptionem subsequentes, videlicet plenam potestatem & omnimodam facultatem dum ad dictam suam nostram Universitatem studendi causa accedere voluerint, & in eadem steterint, seu moram aut residentiam fecerint, libros suos, res, valisas, iocalia, litteras, victualia, indumenta, & bona quacumque ad eandem suam nostram Universitatem secum totiens quotiens & quandocumque voluerint adferendi, & per quoscumque deferri seu apportari faciendi huiusmodi libros, res, valisas, iocalia, litteras, victualia, indumenta, & bona sua quacumque à dicta nostra Universitate, ad propria vel alibi ad libitum suum reportandi, vel reportari faciendi per omnes nostras & singulas terras, patrias, ducatus, comitatus, loca, dominia, & districtus per aquam, mare, & terram, liberè & absque eo, quod ipsi Rectores, Doctores, Magistri, Licentiati, Scholares, Suppositi & Servitores eorum, rerum, valisiarum, iocalium, litterarum, victualium, indumentorum, & bonorum omnium propter idolvere debeant aliquod telonium, tributum, daciā padagium, gabellam, fundum navis, aut alterum quodcunque debitum quocumque nomine censeatur. Quin in d' ab ijs sint, prout eos esse volumus, omnino liberi, exempti, & immunes, & etiam à ceteris exactionibus quibuscumque.*

Privilegium II. Eadem libertate, immunitate, iuribus & privilegijs Academicis uti ac gaudere posse debereq; quibus oppidi Lovaniensis Cives fruuntur. Hoc privilegium, Incolatus, appellatur, à Ioanne Quarto

concessum anno cld. cccc. xxvi. vii. Idus Decembris. Ita ille in Diplomate eiusdem anni. Præterea quoque pro potiori dicti studij incremento de uberiori dono gratia, & munificentia speciali volumus & ordinamus, dantes, & concedentes, quod vniversi & singuli Doctores, Magistri & Scholares causa studij in prædicto nostro Lovanienſi oppido pro tempore degentes, membraq; & Seruitores eorundem, omnibus & singulis favorabilibus iuribus, privilegijs, libertatibus, & franchisus ubique terrarum, & potestatum noſtrarum potiantur & gaudeant, quibus cæteri oppidani & burgenſes eiſdem noſtri oppidi ex privilegio de jure vel consuetudine uti atque frui potuerunt seu consueverunt, Conſtitutionibus, ordinationibus, & alijs contrarijs non obſtantibus quibuscumque.

Privilegium lll. Libros & ſuppellectilem Scholasticam ſtudioſorum Lovanienſium in pignus, aut alio eiſmodi titulo, ſine Reſtoris conſenſu accipi non poſſe. Conceſſit Philippus Bonus anno cld. cccc. lx. iv. Cal. Octobris. Expeditum Lovanij Diploma eſt, in quo ita Princeps. Præſata filia noſtra Vniuerſitati Lovanienſi Doctõibusq; Magiſtris & Studentibus in eadem tam præſentibus, quam futuris per modum ſtatuti & ordinationis perpetua conceſimus, & de gratia ſpeciali concedimus per præſentes, quod ex nunc in antea nullus lombardus ſeu alius tabulam nummulariam in dictũ patriũ noſtrum tenens publicè vel occultè ſeu quivis alius Eccleſiaſticus vel Sæcularis cuiuſcumq; ſtatus aut conditionis exiſtat, ab aliquibus Scholaribus in dicta Vniuerſitate degentibus, aut ab aliquo eorundem, aut etiam ab illis, qui ad hoc ab iſdem Scholaribus rogati ſeu commiſſi eſſent, aliquos libros ſine expreſſo conſenſu Reſtoris dicta Vniuerſitatis ſibi comparare aut emere, aut pecuniam ſeu aliquam aliam rem in pignus ſuper eis mutuari, aut alio quovis modo eos impignoratos retinere ullatenus poſſit aut valeat ſub pænâ conſiſcationis principalium denariorum, aut aliarum rerum pro eiſdem libris datarum ſeu mutuarum, aut pro quibus ipſi libri eſſent impignorari, ad opus & utilitatem noſtram applicandarum, ac etiam ſub pænâ vlterioris punitionis arbitraria pro parte noſtra in contra facientes irroganda.

Privilegium iv. Naturales & illegitimè natos in Academia Lovanienſi operam ſtudijs dantes condendi teſtamenti poteſtatem habere. Fecit hanc ijs poteſtatem ſingulari privilegio Carolus Burgundiæ & Brabantia Dux, anno cld. cccc. lxx. Calend. Martij. Quod omnes, inquit, veri ſtudentes, Doctores, Regentes, Officiati, Scholares & eorum ſervitores extranei non oriundi ex territorijs ſeu dominijs noſtris,

ſive

sive sint legitimi, sive illegitimi, etiamsi sparij essent, vel ex damnato coitu, possint ordinare & disponere testamento seu alio quovis modo legitimo de omnibus suis bonis mobilibus, debitis, li'ris, iocalibus, vestibus, vrensilibus domus, aut alijs quibuscumque mobilibus. Inhibentes nostris Vallico, Legislatoribus, Receptoribus sive cuiuslibet eorum clientibus & Commissarijs, ne de cetero in bonis ipsorum mobilibus se intromittant, aut aliquod impedimentum sub pretextu inventarij conficiendi, illegitimationis, foraneitatis, aut alio quovis modo inferant, sive prænominati sic decedentes de eisdem testati fuerint, aut aliàs disposuerint, sive non. Facit idem Princeps privilegiorum Conservatori potestatem de bonis eiusmodi cognoscendi, iudicandi, eaque apprehendendi ac conservandi, donec, ad quos illa spectare possint, manifestum fiat.

Privilegium v. Academicos extra oppidum Lovaniense evocari in iudicium, etiam per litteras Apostolicas, non posse. Pontificum quam plurimorum, ut iam ante retulimus, hoc indultum est, sed & summorum Principum, ac potissimum Caroli V. Imperatoris. Hic anno clō. Id. xxxvi. i. v. Cal. Decembris singulari Diplomate, quod Bruxellis. idiomate gallico obsignatum est, Bono, inquit, consilio & maturâ deliberatione ordinavimus, & declaramus per praesentes, quod nemo deinceps cuiuscumque status & conditionis sit, poterit trahere in iudicium in prima instantia veros Scholares aut supposita dicta Vniversitatis extra oppidum nostrum Lovaniense sub pretextu cuiuscumque resccripti vel citationis Curia Romana continentis clausulas expresse derogantes dicta Vniversitatis privilegys, vel aliàs. Nec poterunt nominati in ijs iudices ullam cognitionem causarum accipere extra dictum oppidum. Quod si iudices illi, Lovanium ira recusent, qui eiusmodi rescscriptum & citationem à Curia Romana obrinuerint, tenebuntur impetrare sub delegatiōnem, curare quoque, ut causa cognita in prima instantia alijs committatur, qui Lovanij de eâ cognoscant.

Privilegium vi. Domos ad usum Collegiorum destinari posse. Indulgit Carolus Audax Cal. Martij anno clō. cccc. lxx. cum Bruggis esset. Diplomatis hæc sunt verba Si aliqui ex dictis Doctoribus, Regentibus, vel studentibus sive extraneis, sive ex nostris Dominjs oriundis, legitimis sive illegitimis domum aliquam, vergeria, hortos, seu gardinos infra oppidum nostrum Lovaniense, seu extra seu infra banleucam seu Scabinatum pro sua recreatione seu habitationis causa pro preservatione sui suorumque servitorum seu domesticorum tempore pestilentis acquirant, volumus, indulgemus, & per praesentes libertatem eis damus. de praedictis domibus, vergerijs seu hor-

ris posse dispoſere teſtamento ſeu alio quovis modo in ultima eorum voluntate ad fundacionem duntaxat ſeu utilitatem Collegiorum erectorum ſive erigendorum &c.

Privilegium VII. Academiam Lovaniensem frui gaudereque omnibus iis iuribus, Privilegiis, libertatibus, immunitatibus, quibus gaudent ac fruuntur, Academiae Colonienſis, Viennienſis, Lipſenſis, Patavienſis, Merceburgenſis. Ita inprimis conceſſit Martinus V. eodem, quo Academiam inſtituit, Diplomate. Hæc in eo verba ſunt. *Quod omnes & ſinguli Doctores, Magiſtri & Scholares mihi omnibus & ſingulis libertatibus, immunitatibus & indulgentiis quibuſvis Doctores, Magiſtris, & Scholaribus Colonia, Vienna, ac Lipſenſis, Patavienſis, & Merceburgenſis Dioceſium oppidis ſtudioſi cauſa commorantibus per Sedem Apoſtolicam vel alias qualitercunque conceſſis, gaudeant pariter & utantur.* Confirmaverunt alij deinde Pontifices, & Brabantiae Duces.

Privilegium VIII. Academiam Lovaniensem, Doctores, Magiſtros, Studioſos, denique omnes, qui Academiae nomen dederunt, in tutela, patrocinio, protectioneque Brabantiae Ducum eſſe. Ita declaraverunt Maximilianus Archidux & Philippus eius Filius Brabantiae Duces anno Cl. cccc. lxxxvii. xiiii. Cal. Februarij. Nec tantum declaraverunt, verum etiam in tutelam ſuam & ſingulare patrocinium eam ætate Academicos omnes receperunt. Prohibuerunt quoque ne quis ipſis, aut eorum bonis vim ullam inferret, libertati noceret, tranquillitatem turbaret. Mandarunt vero Brabantiae Drefſardo, & primarum quatuor Urbium Prætoribus, ut omnem ab Academicis vim iniuriamque propulſarent, aut ſi quod illatum eſſet damnum, reſarciri conſeſtim curarent. Ac ne quis ſanctionis huius ignorantia ad ſui deſenſionem vteretur, Principum voluntas inprimis fuit, ut ea in omnibus oppidis per præconem publicaretur; deinde ut Senatus Lovaniensis in tutelæ ſignum Academicorum domibus & prædijs Ducum inſignia affigi curaret. Sanctionis huius prævaricatores publicatis bonis rei capitis eſſent.

Plura alia ſunt, ſed eorum aut iam ante libro primo facta mentio eſt, aut deinceps ſuo loco fiet.

CAPUT III.

Privilegium Nominationum Academiae à Pontifice Maximo concessum, à Principibus admissum.

Verè dictum, Præmia Artes alere, & industriam spe magnâ excitari. Igitur cum animadverteret Academia plurimos hic spei bonæ viros & juvenes post exantlatos qua docendo, qua discendo gravissimos labores, & exactam ætatis partem optimam, cum utiles esse, & fulgere in Ecclesiæ officiis ingenti cum fructu possent, jacere interim, & quodammodo in egestate obscuritateque latere, nonnullos etiam à studiis tanquam infructuosos animum avocare, supplex Sixto IV. Pontifici Maximo facta est, & ad beneficia Ecclesiasticorum in Belgio. Collatorum quosdam nominandi potestatem auctoritate Apostolicâ fieri sibi obnoxie postulavit. Intercessit pro Academia Ferricus titulo sancti Vitalis Presbyter Cardinalis, qui eâ ætate Ecclesiæ Tornacensi Pontificia Concessione præerat. Iunxit etiam pro Academia preces Maximilianus Archidux Austriæ, & Philippi Ducis eius filii auctoritas (nam tum infans adhuc erat) intervenit. Quare tantis supplicibus motus Pontifex, cum Academiam, ut ipse fatetur, semper sibi obedientem, & singulari affectu obsequioq; Sedi Apostolicæ devotam sciret expertusque esset, Academiae supplicationi annuit. Expeditum est Romæ Diploma Anno MD. cccc. lxxxiii. IV. Calendas Maij. Indulti hæc verba sunt: *Huiusmodi supplicationibus inclinati ac præfati Cardinalis gratâ intercessionem & fideli consilio inducti, Rectori eiusdem Universitatis pro tempore existenti, de quinque Magistrorum ad hoc in congregatione solita ipsius Universitatis deputandorum consilio & assensu, nominandi singulis Prælatis, Capitulis, Conventibus, Collegijs, & personis Ecclesiasticis utriusque sexus secularibus & regularibus, etiamsi Abbatissali, Abbatiali, Episcopali, Archiepiscopali aut Cardinalatus fungantur dignitate, & honore, ad quos, quas, vel qua Canonatum & præbendam, ac administrationum & officiorum, cæterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum quorumlibet cum cura & sine cura in terris temporali dominij dicti Ducis, & dilecti filij nobilis atque prælara indolis & spei infantis Philippi ipsius Ducis primogeniti consistentium collatio, provisorio, presentatio, electio, seu quævis alia dispositio communiter vel divisi pertinet & eorum cuilibet, etiamsi aliqui ipsorum extra terras easdem sedem & re-*

N

sidentia

fidenciam habeant, dummodo tamen plusquam de sex beneficijs seu officijs huiusmodi disponere vel providere, aut ad illa presentare, eligere vel nominare, seu alijs illa quovis locorum fundata conferre habeant. Si Prælati, Prælata, aut alia singulares persona, vita & Prælatura ac administratione eorum durante semel duntaxat. Si verò Capitula, Collegia, vel Conventus fuerint, singulis viginti annis unum clericum ex studentibus & graduatis dictæ Universitatis, & in illa residentibus, qui ultra quadraginta florenos auri de Camera annuatim non habeat, vel qui ob paupertatem gradum assequi non potuerit, facultatem perpetui temporis duraturam Apostolicâ authoritate concedimus, & ut sic nominare possint, ob publicam utilitatem de Apostolica potestatis plenitudine indulgemus, ac volumus, & eadem authoritate potestatem, statimque & ordinamus.

Ea privilegii concessio est, ex qua nominandi modus hîc elucescit. Inprimis nominandi potestas penes Rectorem Academicum est, sed adsit Deputatorum Academicæ seu quinque Decanorum consensus, oportet.

Nominare verò potest ad Collationes Prælatorum, Capitulorum, Conventuum, Personarum Ecclesiasticarum sæcularium & regularium utriusque sexus, ac cuiuscunque dignitatis aut conditionis, modo in provinciis tum Ducibus Maximiliano & Philippo subiectis beneficia aliqua aut officia conferant.

Eâ tamen lege, ut ij Collatores plura quam sex beneficia vel officia Ecclesiastica ubicunque terrarum sita valeant conferre. Sive interim ipsi extra prædictorum Principum provincias domicilium habeant & degant, sive in iis resideant.

Et quidem si ad Prælatos personasque singulares nominatio fiat, ea semel duntaxat eorum vitam aut Prælaturam seu administratione durante fieri potest. Si ad Capitula, Collegia, vel Conventus singulis viginti annis duntaxat etiam semel.

Ut autem nominari quispiam ab Academico Rectore possit, inprimis sit Clericus oportet; deinde in Academia domicilium habeat, sit studens, & iam aliquo gradu seu honore Academico donatus; neque ultra quadraginta florenos auri de Camera annuatim habeat.

Posteaquam nominatus est, significare Collatori nominationisque suæ litteras presentare debet, ac tum ubi beneficium aut officium aliquod Ecclesiasticum vacare quocunque, seu Apostolico, seu ordinario, ut vocant, mense contigerit, fas est ei vel per se, vel per constitutum

à se

à se Procuratorē, si ita visum illi fuerit, acceptare. Manifesta ex Diplomate Pontificio hæc omnia sunt. Quod si in mora Collator sit, aut beneficium conferre Nominato recuset, dati sunt Apostolici indulti Executores Divæ Gertrudis & Parcenſis Abbates, ac Sanctæ Gudulæ Bruxellis Decanus, qui Nominatum in possessionem mittant, & Apostolicâ autoritate, nullâ provocationis habitâ ratione, adversus quoscunque tueantur. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis iam ante concessis, aut deinceps concedendis; vel privilegiis Principibus & Nationi Germanicæ, aut cuivis alteri cuiuscunque dignitatis quavis Pontificiâ concessione indultis, quæ contra Apostolicum hoc Privilegium suffragari omnino nemini possunt. Admiserunt & ratum esse hoc privilegium iusserunt Maximilianus & Philippus Burgundiæ Brabantięque Duces anno clv. cccc. lxxxv. viii. Cal. Novembris. Quippe cum certas ob causas moti supremâ autoritate cavissent, ne ullæ in Belgicis Provinciis suis à Curiâ Romanâ gratiarum, ut vocant, Apostolicarum litteræ reciperentur, paulò post tamen supplicanti Academiæ annuentes declararunt nihil se Sanctione sua Nominationibus Academicis derogatum velle, ac quibusvis etiam Magistratibus suis, ut Academiam privilegio suo frui paterentur, nec impedimento essent, sed subsidio, mandaverunt.

Cæterum cum circa insinuationem Nominationum, quam Collatoribus ipsis fieri debere, ac circa beneficiorum collationem, pro qua rogandos primo Collatores ordinarios esse, Sixtus Quartus voluit, orti non exiguæ difficultates possent, Gregorius xiii. Pontifex Maximus Anno clv. lxxiii. prid. Nonas Septeb. ut Academiæ provideret, eiusmodi Edictum sancivit. De Apostolica potestatis plenitudine de cætero insinuationem seu presentationem eiusmodi sufficienter factam intelligi debere, si fiat per litteras ad valvas affixas, illarumque relicta copia in loco solita residentia ipsorum collatorum, si eorundem collatorum presentia commodè haberi non poterit, etiamsi collatores ipsi, quibus huiusmodi Nominationes Universitatibus prædicta facere teneretur, essent Capitula, Collegia, Conventus, Episcopi, Archiepiscopi, & Sanctæ Ecclesiæ Romanæ Cardinales, ac alij quicunque, ad quæcunque beneficia, etiam in Metropolitanis & Cathedralibus Ecclesiis sita, absque ulteriori requisitione faciendâ, vel eorundem ordinariorum Collatorum collatione expectandâ, presentium tenore perpetuo statuimus, decernimus, & declaramus.

Circa annum autem clv. lxx. cum novi in Belgio Episcopi con-

tenderent Rectoris Academici ius ad facultatem nominandi in suis Ecclesijs, quæ in Cathedrales erectæ non ita pridem erant, extinctam ac sublatam esse, siquidem nulla in Apostolico Privilegio Academicæ Rectori concessio Cathedralium Ecclesiarum facta mentio est; eaque Controversia Romanæ Rotæ Iudicibus proposita esset, pronuntiatum tandem pro Rectore est. Nimirum, *Eum posse nominare ad beneficia existentia in locis, in quibus prius habebat ius nominandi, licet postea fuerint in Ecclesijs Cathedralibus erecta.* Ita habet Decisio quæ inter Aureas Decisiones est millesima quadringentesima quadragesima quarta, anno cl. Idc. 11. vi. Calendas Quintiles, Seraphino Olivario Razallo Sacræ Rotæ Decano. Et si verò nominandi potestatem in Ecclesijs, quæ tempore concessi ab Apostolicâ Sede Privilegij Cathedralibus erant, nequaquam Rector obtineat, ius tamen nominandi habet ad beneficia, quæ alibi extra Cathedralibus Ecclesijs sita, ad veterum in Belgio Episcoporum, aut Archiepiscoporum, aut Cardinalium collationes spectare possunt. Quo de iure dubium non est, & usus confirmat.

C A P V T I V.

Privilegium Nominationum Facultati Artium à Pontificibus, concessum à Principibus admissum.

Magnum erat & præclarum sapè Academicæ Privilegium, sed quo tamen in tantâ tot Magistrorum & Scholarium multitudine nequaquam omnium egestati consulebatur; multo verò minus plus cæteris aliquid ij consequerentur, qui gravissimos quotidie labores in regendâ docendâque inventute annis quamplurimis exantlabant. Horum nonnulli cum ætatem ad occasum pene vitæ formandis instruendisque Iuvenum Studiosorum animis protraxissent, adhuc de vitæ duce subsidio laborabant, ita inopes, ut multis etiam necessarijs rebus carerent. Accedebat, quod plurima beneficia, quæ per privilegium Nominationum Academicarum obtinentur, satis opima non sint, ut honestæ conditioni sufficiant. Igitur Facultas Artium, in qua quatuor sunt Gymnasiarchæ cum totidem eorum Vicarijs, totque litterarum & Philosophiæ Professores præterquam plurimos alios Artium Magistros, ut his omnibus Pontificiæ largitatis beneficio amplius providere, & hoc veluti præmio ad studium unde quaque plures alligere posset, novum ab Apostolica Sede Privilegium simplex postulavit. *Eius precibus maximum pondus addiderunt augusti intercessores*

Maxi-

Maximilianus & Carolus V. Austriæ Archiduces, ambo quondam Romanorum Imperatores, & Margareta Austriæ itidem Archidux. Sedebat tunc temporis in primo Ecclesiæ folio Leo Decimus Pontifex Maximus, qui nequaquam ignorans tum omnium scientiarum studia vigere, cum magna illis proposita præmia sunt, novo Diplomate novum ac singulare prorsus Privilegium Venerandæ Artium Facultati concessit. Concessionis eius hæc verba sunt. *Quod Decanus vel vicedecanus pro tempore dictæ Facultatis, de assensu & consilio Receptoris & Procuratorum etiam pro tempore quatuor nationum eiusdem Facultatis per se vel ad id ab eis ob eorum absentiam, vel alias ne nominationes differantur, substituendos præstando seu maioris partis eorundem, possit singulis decem annis à data præsentium computandis, quibuscunque Collegijs, Capitulis, & conventibus semel; Prælati vero Collatoribus, Collatoribus, & alijs singularibus personis habentibus dispositionem etiam qualemcunque beneficiorum vel officiorum Ecclesiasticorum in terris temporalium Domini Maximiliani & Caroli Ducis prædictorum, seu qui eisdem vel alteri eorum aut legitimis ipsorum hæredibus spectant seu spectabunt & pertinebunt pro tempore, quo illi vel illi subiecta erunt; nec non civitate & Patria Leodiensi ac Comitatu Lossensi, & Ducatu Bulloniensi, & etiam in civitate Cameracensi, & Comitatu Cameracensi, ac Tornacensi, Morinensi & Atrebatensi Civitatibus & Diocæsis, & in Civitate Traiectensi, consistentium, etiam si aliqui eorum extra terras & loca prædicta sedem & residentiam habeant, & quacunque præfuerint dignitate, bis seu duabus distinctis vicibus vita, prælatura, & administratione eorum durante, unum ex magistris in Artibus, qui inibi in Facultate prædicta sex annis legerit seu rexerit, vel ob doctrinæ eminentiam ad docendum Logicam aut Physicam Aristotelis admissus, seu in illa novem annis promotus & graduatus fuerit, & de illius concilio sit, vel aliquando extiterit; & qui pro hac prima vice duntaxat etiam ultra octuaginta florenas auri de camera similes annuatim habeat; alius vero de cætero ultra dictos octuaginta florenas auri de camera similes non habeat, perpetuis futuris temporibus nominare. Obsignatum est Romæ Diploma anno cId. Id. xlii. xlii. Cal. Octob. In eodem idem Pontifex indulget, ut nominatus per Facultatis Artium Decanum quovis mense seu Apostolico seu Ordinario acceptare beneficium seu officium Ecclesiasticum qualemcunque cum cura animarum aut sine ea, possit, cuius tamen fructus proventusque annui sexaginta florenas auri de Camera similes, deductis oneribus, omnibus nequaquam excedant. Nec refert si ad Collatorem eundem*

alius ante per Academicum Rectorem nominatus sit, aut acceptato iam fortasse beneficio fruatur. Nequaquam etiam ad significandas aut præsentandas Collatoribus Nominationis suæ litteras obligari. Possit vero ijs non rogatis post acceptum à se beneficium in eiusdem possessionem autoritate Executorum à Sixto Quarto constitutorum, aut Decani ad Divum Petrum Lovani, quamprimum mitti. Cum autem evenire posset, ut à Rectore Academico Baccalaureis aliquis Iuris aut Medicinæ, à Decano vero Facultatis quispiam Artium Magister ad Collatorem eundem nominarentur simul aut diverso tempore, ne controversiæ locus esset, definivit Pontifex. *Quod nominatus per ipsam Facultatem* (verba eius sunt) *seu personæ prædictæ, tanquam magis meritis & qualificatus præferatur, licet litteræ nominationis alterius essent de priori data. Præterea, quod Magister Artium prius per ipsam Universitatem nominatus, nihilominus per dictam Facultatem Artium modo prædicto nominari valeat, etiam ad eandem Collationem, & utraque nominatione gaudere: ac quod semel nominatus possit secundo vel tertio nominari quamdiu ultra octuaginta ducatos similes annuatim de Camera in annuis redditibus seu fructibus beneficiorum non habeat. Voluit etiam, ut nominati præferantur, & præferri debeant quibuscunque alijs, etiam habentibus primarias preces, Regales & Imperiales, seu alias nominationes, etiam vigore quorumvis privilegiorum, & indultorum Apostolicorum quibuscunque alijs studijs generalibus, etiam Parisiensi, nunc & pro tempore, etiam motu, auctoritate & potestate, similibus concessorum cum decreto irritanti, si secus scienter, vel ignoranter fuerit ab aliquo attentatum.*

Adrianus VI. supplicante Carolo V. Imperatore hoc Leonis Decimi indultum eadem Apostolica autoritate confirmavit, & si opus foret, denuo concessit. Editum est eo iam satis functo Diploma, publicante, & idem indulgente Clemente VII. anno cld. Id. XXI. VI. Calendas Decembris. Gregorius item XIII. Attendentes, ut ait in Diplomate suo, *Universitatis Lovaniensis multa esse in fidem Catholicam & Sedem Apostolicam merita, nobis & venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus non incognita, pari potestate approbavit, & quod ad valorem beneficiorum, quæ per nominationes obtinentur, attinet, Rectorem Academiæ, & Facultatis Artium Decanum pari in iure esse iussit. Eius Diploma obsignatum est Romæ anno cld. Id. LXXII. Cal. Martij.*

Huic Privilegio ab autoritate Brabantix Ducum robor accessit.
Inpri-

Inprimis Carolus V. Imperator ratum illud esse iussit, sed his legibus, quas etiam suo assensu Artium Facultas comprobavit.

Nemo ad beneficia in Belgicis Provinciis Carolo tum Imperatori parentibus sita nominetur, qui ex iisdem oriundus non sit; aut si externus sit, in ijs annos decem studijs operam dando commoratus fuerit.

Nominandus per Facultatis Decanum coram eodem iureiurando affirmet, nequaquam se in redditibus aut proventibus annuis quorumcumque vel Ecclesiasticorum vel Sæcularium bonorum octoginta Ducatos auri de Camera possidere. Hoc iuramentum in publicas tabulas, ad quas unicuique aditus sit liber, referatur.

Nominatus ad Collatorem aliquem in his Provinciis degentem, teneatur intra mensem vnum suam ei Nominationem significare. Et quidem si ad Episcopum, ipsimet aut eius Vicario vel Officiali: Si ad Abbatem, etiam ipsi si aut Cœrebio: Si ad Capitulum; eidem, aut illi, qui præest: Si ad alios Collatores, ipsis, aut in loco administrationis illorum, vel beneficij.

Cum Collator quispiam mensibus omnibus conferre beneficia vel officia Ecclesiastica potest, qui nominatus ad illum prius fuerit, acceptare quovis mense beneficium poterit; qui secundus, non nisi exactis decem primis annis. Horum initium ut è primò administrationis die sumatur. Postea decretum est. Cum Collator divisos habet cum Pontifice menses eius vitæ aut officio durante vnum tantum in mensibus Collationum eius acceptari beneficium poterit, aliud deinde in Pontificijs.

Nominatis ad Capitulorum Collationes singulis decennijs vnum tantum acceptare beneficium fas sit.

Nemo vi Nominationis acceptare poterit beneficium Iuris patronatus nostri, aut Vassallorum subditorumve nostrorum sæcularium, non Archidiaconatus, Præposituras, Decanatus.

Cum beneficium vacare contigerit, id si in provinciis Belgarum Principi subditis acciderit, Nominatus, si modo velit, intra mensem vnum acceptare tenebitur. Si extra provincias, etiam intra mensem vnum, sed à die, quo illi de beneficio vacante constiterit, Acceptationem suam referri in publicas Facultatis Artium tabulas curabit.

Nominatio quæ Collatoris alicuius tempore sortita effectum non fuerit, prima erit ad successorem, illique recepto more significabitur.

Hæc

Hæc ex Diplomate Cæsareo, quod Gandavi obsignatum est anno c15. 15. xxxi. 1v. Idus Maij. Eodem mandat Imperator, ut. motæ propter accepta beneficia controversiæ coram provinciarum iudicibus possessorio, vt Iurisconsulti loquuntur, agitentur ac finiantur; in petitorio autem coram privilegiorum Academiæ Conservatore. Iisdem legibus Philippus II. Hispaniarum Rex & Belgarum Princeps quodcunque ab Apostolica Sede concessum Academiæ & Artium Facultati privilegium approbavit, confirmavit, admisit, Bruxellis anno c15. 15. Lxxiiii. x. Cal. Octobris. Et vero hoc privilegium, ut vere dicam, fulcrum est, quo pene solo Artium Facultas est stabilita; ærarium est, ex quo magnæ spei præmia pro Formatoribus iuventutis optime de Republica litteraria meritis desumuntur. Sine illo nunquam tam multi tot annis tam laboriosam in Academico pulvere contentionem susciperent. Quam ob causam merito Pontifices Maximi statuerunt, ut huius privilegij beneficio ijs inprimis provideretur, qui sex annis in regendâ formandâque iuventute laboravissent, seu Gymnasiarchæ, seu quarumcunque Artium & Philosophiæ Professores: ijs deinde, qui ad prælegendam Logicam & Physicam Aristotelis assumentur; actum ijs, qui iam ab annis novem magisterij in Facultate Artium lauræ donati sunt, & in eius Senatu agunt, vel aliquando fuerunt. Inter quos eum ordinem æquitas requirit, vt ij, cæteris antefuerint, qui diutius laboraverint, & quorum plura sunt in Facultatem & Iuventutem merita. Non ita pridem controversiæ locum dedit quorundam non sincerus in bonas Artes affectus, contententium nomine Legentium eos duntaxat censerî, qui Logicam aut Physicam profiterentur, non qui Grammaticæ partem aliquam, aut Rhetoricam, aut Ethicam, seu publicè, seu privatim interpretarentur. Verum cum ad cognitionem Sanctioris in Belgio Catholicæ Maiestatis Consilij delata controversia omnis esset, anno c15. 15c. xxiiii. xv. Calend. Decembris Reverendus Dominus Ioannes Drusius Parcensis Abbas, Academiæ Visitator, & Amp'issimus vir Gerardus Corselius Libellorum supplicum Magister, & Sanctioris Consilij Senator., Regiâ autoritate Iudices constituti, ita pronuntiaverunt.

Professores duo publici Facultatis Artium, alter Ethices, alter Rhetorices, habebuntur in posterum in numero magistrorum legentium in eadem Facultate, ad effectum, ut cum sex annis legerint, fruantur prerogativâ attributâ per litteras Apostolicas privilegia nominationum huius, qui sex annis legerint, in verbis. Vnum ex magistris, qui inibi in Facultate prædicta sex annis legerit.

Cate.

Ceteri Professores litterarum, etsi sex annis legerint, contenti erunt ea prerogativa, quam illis tribuit ordinatio dictæ Facultatis facta viii. Cal. Septembris, anno clv. Idc. 11. Ita, ut præferantur omnibus ceteris Magistris, exceptis ijs, qui ad legendam Logicam vel Physicam, vel ad regendum admissi fuerint. Item ijs, quibus per præsentem ordinationem attribuitur dicta prerogativa eorum, qui sex annu legerint. Hanc sententiam ratam esse Rex iussit eodem anno xiv. Cal. Decembris, utque illi Facultas Artium pareret, severè mandavit.

CAPUT V.

Privilegium Collationum in Patria Leodiensi, à Paulo V. Pontifice Facultati Artium concessum, ab Alberto Pio confirmatum.

QUod in Belgio, idem in Vrbe ac Provincia Leodiensi nominandi ius Facultatis Artium Decanus usque ad annum clv. Idc. xvi. obtinuit. Eo quippe anno Calendis Decembris Paulus Quiatus Pontifex Maximus nominandi ius à Leone Decimo concessum, ab Adriano vi. & Gregorio xiii. confirmatum, in conferendi Facultatem commutavit. Statuit enim ut deinceps Facultatis Artium Decanus in Civitate patriæque Leodiensi vacantibus per obitum beneficia mense Novembri & Ianuario, assenti entibus Receptore & quatuor Nationum Facultatis eiusdem Procuratoribus, aut maiori eorum parte, conferret. Hunc vero modum præscripsit, ut anno vno mensibus duobus Novembri & Ianuario; sequenti duntaxat Novembri mense fieri Collatio posset; atque ut is perpetuò modus alternis annis servaretur Apostolicâ autoritate sancivit. Ac ne quod circa beneficia dubium in posterum esset, primam in quibusvis Collegiatis Ecclesiis dignitatem, & eam, quæ in Ecclesia Leodiensi post Pontificalem est major, exceptit; cætera beneficia omnia, quæ quidem sæcularibus conferri Clericis solent, & ab iisdem possideri possunt, seu annexam animarum curam habeant, aut ea careant, seu Canonatus, præbendæ; personatus, Administrationes, dignitates qualescunque, ac cuiuscunque valoris sint, Facultatis Artium Decani Collationi permisit. Movit Pontificem Maximum ea potissimum ratio, quod inter Nominatos per Facultatis Artium Decanum, & eos, qui in Romanâ Curiâ agunt, perpetuæ quædam controversiæ & gravissimæ lites essent, dum illi concessio sibi ab Apostolicâ Sede privilegio utentes in

in beneficiorum, ad quæ nominati fuissent, possessionem mitterentur; hi verò eâdem sibi plerumque Collatione Pontificiâ vendicarent, nec minor circa Iudicium potestatem difficultas erat. Nam Illi ab Academiæ Conservatorum tribunali evocari, quod ita Pontifices sancivissent, nolebant; hi Curiæ Pontificiæ iudicium opponebant, & in Rotæ Romanæ Auditorio ius dici debere contendebant. Quibus omnibus controversiis litibusque ut modum Paulus V. poneret, abrogato nominandi iure, novam, ut retulimus, conferendi potestatem concessit. Concessionis hæc verba sunt: *Loco Iuris seu Facultatis nominandi concedimus Decano seu Vice Decano Facultatis Artium, ut perpetuis futuris temporibus ipsi Decanus vel Vice-Decanus de consensu Receptoris & Procuratorum quatuor Nationum eiusdem Facultatis, per se vel alios ad id ab eis substituendos præstando, seu maioris partis eorum, beneficia cum cura, & sine cura, secularia in titulum Clericis secularibus conferri, & per Clericos seculares regi & gubernari solita in Civitate, Patria & Diœcesi etiam non patria Leodiensi pro tempore per obitum duntaxat vacantia, etiamsi sint Canoniciatus & præbenda, Personatus, Administrationes; & dignitates cuiuscunque qualitatatis & valoris, non tamen maior post Pontificalem in Ecclesia Leodiensi, nec principalis dignitas in qualibet ex Collegiatis, Civitatis, Patria, & totius Diœcesis etiam non patria Leodiensis conferri, illa tamen, illos, & illas, quæ in Civitate, Patria, & Diœcesi etiam non patria Leodiensi per obitum tantum vacare contigerit in mense Ianuarij & Novembrij anni proximè venturi millesimi sexcentessimi decimi septimi, & unico mense, scilicet mense Novembrij, anni immediatè sequentis millesimi sexcentessimi decimi octavi, & sic deinceps perpetuis futuris temporibus: ita quod alternatim uno anno vacantia per obitum duntaxat in prædictis duobus mensibus, & alio anno vacantia similiter per obitum in prædicto unico mense tantum, conferre valeat Magistris in Artibus ibidem graduatis & residentibus &c.* Igitur iis conferri hæc beneficia possunt, qui ad illa potuissent olim nominari. Neque cuiusquam hic opes attenduntur; quippe quæ impedimentum, ita sanciente Pontifice, non adferant, seu ex patrimonio sint, seu ex beneficiis Ecclesiasticis. Tanta verò Decani Facultas est conferendi, ac suos in beneficiorum possessionem mittendi, quanta est ordinariorum in Provincia Leodiensi Collatorum. Neque locum hic habent Primariæ, ut vocant, præcès, seu Imperiales, seu Regales; imò nec alia Apostolicæ Sedis indulta. Nam, Nos, inquit Pontifex, quod beneficia in prædictis mensibus Decano vel Vice-Decano Fa-

sul.

cultatis Artium assignatis per obitum vacantia non comprehendantur in primariis precibus aliisque Indultis Apostolicis, nec ad illa possint fieri illorum vigore aliqua nominationes, nec acceptationes, declaramus & decernimus. Controversiarum, quæ moveri propter hæc beneficia possent, Iudicem Apostolicâ autoritate Academiæ Conservatorem constituit. Decernimus, inquit, & declaramus cognitionem & decisionem causarum super beneficijs in mensibus Facultatis Artium, ut præmittitur, assignatis per obitum tantum vacantibus, non tamen, ut præfertur, exceptis Sedique Apostolicæ reservatis, de cetero movendarum, spectare & pertinere ad Conservatores prædictæ Universitatis, ita ut Magistri Seniores & Iuniores à Decano vel Vice-Decano Facultatis Artium, ut præmittitur, providendi de beneficijs prædictis, ut supra, vacantibus, non possint etiam vigore quarumcunque litterarum Sedis Apostolicæ & Legatorum aut Nuntiorum eiusdem, etiam in forma Brevis de capiendis possessione beneficiorum nomine Camera, nec alias extra Universitatem Lovaniensem per quemcunque etiam Curialem Romanæ Curia, aut Officiale Sedis Apostolicæ, vel alium Provisum Apostolicum trahi. Ipsi vero Magistri, quoscunque suos adversarios quoad prædicta beneficia, ne præfertur, per obitum tantum vacantia, coram aliquo ex Conservatoribus trahere possint, iuxta litteras Adriani Sexti & Gregorij XII. prædecessorum. Et quoniam Traiectum ad Mosam partim ditionis Brabantia, partim Leodiensis est, sancivit Pontifex, ut ad Canonatus & beneficia Collegiatæ Ecclesiæ Divi Servatii eiusdem Urbis Nominationes fierent; eorum verò, quæ in altera itidem Collegiata Divæ Mariæ Ecclesia sunt, iuxta Sanctionis huius præscriptum, collationes.

Atque hæc de novo in Provinciâ Leodiensi Facultatis Artium privilegio. Plura verò alia idem Paulus V. eodem Diplomate decrevit. Inprimis, ut nominationes ad beneficia in ditionibus Alberti Archiducis sita, quæ ita iubentibus Adriano VI. & Gregorio XII. hæcenus deductis oneribus omnibus ad valorem usque sexaginta Ducatorum auri de Camera sunt factæ, in posterum fieri possint ad centum Ducatos. Deinde ut Seniorum in Facultate Magistrorum, item Facultatum aliarum Doctorum, & in Senatu Academico Licentiariorum annui redditus, qui, ut nominarentur, excedere Ducatos octoginta non poterant, deinceps centum & triginta Ducatis æstimari debeant priusquam à nominationibus excludantur. Præterea ut quicumque per collationem aut nominationem Facultatis Artium Decani beneficium

neficiū aliquod in Ditjone Leodienſi vel Provincijs Belgicis cum animarum cura acceptarit, admitti in eius poſſeſſionem non prius poſſit, quam ab Epilcopo per examen, nullis tamen concurrentibus alijs, approbetur. Idem etiam curam illam ſubire, ac munus exercere ſit obligatus.

Has poſtremas Pontificis Conſtitutiones Albertus Pius Archidux Auriæ & Brabantię Dux ſingulari Diplomate ratas habuit, atque ut eorum beneficio Academia Facultasque Artium fruereutur mandavit Anno clō. lxx. xli. xlii. Calend. Decembris.

C A P U T V I.

Sententia aliqua, quibus confirmata & declarata ſunt Academia Lovaniensis Privilegia.

EA haſtenus à Summis Pontificibus Principibusque conſeſſa Academia Lovaniens Privilegia fuere, eadem verò diverſorum Tribunalium autoritas ſententijs ſuis confirmavit.

Anno clō. cccc. xcv. Cum Magiſter Daniel van Roede, alias van Aken, diem dici & ad Conſervatoris privilegiorum tribunal vocari Conſules, Scabinos, ac Concilium Urbis Bruxellens curaviſſet, ut redditus annis aliquot retrolapſis non ſolutos præſtarent; ij verò impetratis à Brabantię Cancellariâ litteris Bruxellas illum ad cauſam dicendam evocaviſſent, tandem pronunciatum pro Magiſtro Daniele eſt, & ut litem contra Bruxellenses inchoatam coram Academico Conſervatore proſequeretur, decretum vii. Cal. Aprilis.

Anno clō. cccc. xcvi. Motâ in Conſilio Brabantię lite inter Conſules Oppidumque Lovaniens, & Petrum van Voendale Academia Actorem, eaque propter onus quoddam, quod *Poortgels* vulgo nuncupant, & præſtare Academici reſuſabant, definitum eſt Academia interea à dicto onere immunem eſſe debere, ac de tota lite cognoscendum ulterius. xli. Cal. Auguſti.

Anno clō. lxxv. In cauſa F. Guilielmi Corthy Collegij Crucigerorum Moderatoris contra Conſules, Scabinos, & Conſilium Oppidi Lovaniens, qui coram Academico Conſervatore cauſam dicere nolebant, & propterea ad Brabantię Cancellariam citato Guilielmo conſugerant, contententes coram eâ duntaxat diem ſibi dici, ac in ius vocari ſe poſſe, iv. Calend. Aprilis definiit Cancellaria Lovaniens nullo iure niti, reumque Guilielmu inchoatam coram Conſervatore litem proſequi poſſe.

Anno.

Anno cId. Id. XLVII. Iacobus de Merendre Academicus Lovaniensis^s obtentâ in Conservatoris Tribunali contra Georgium de Langea Flandria oriundum sententia, cum ad idem tribunal rursus eum debitorum quorundam causâ vocavisset, is verò impetratis à Flandriæ Consilio quibusdam litteris parere recusaret, quod Consilium severâ inhibitione id vetaret, & Academicum Conservatorem indictâ centum aureorum pœnâ ad revocandam citationem urgeret, Iacobus de Merendre, & Simonis Academiæ Promotor ad supremum Mechliniæ Senatum provocaverunt. Hic cum Flandri Academiæ Privilegio Privilegium suum, quo extra provinciam suam vocari se ad causam dicendam non posse contendebant, opponerent, VII. Calendas Octobris pronuntiatum esse, abrogatisque Consilij Flandriæ litteris Iacobo de Merendre, ut causam coram Academico Conservatore ulterius institueret,

Anno cId. Id. LII. In causâ Ioannis Crabbe, & Rumoldi Vyt Redemptorum Portorii, quod vulgo *VVersgelt* vocant, in Vrbe Mechliniensi, contra Religiosos Ordinis Sancti Dominici, & Rectorem Domus Standoniciæ Lovanij, dum illi vectigal illud ab his exigerent, hi verò ab eo se immunes privilegiorum Academiæ beneficio contenderent, XII. Calend. Decembris sententiâ Supremi in Belgio Tribunalis Mechliniæ condemnati sunt Actores, & à vectigali petito immunes declarati sunt rei.

Anno cId. Id. xxv. Cum Academia in partem Contributionis, quam Ecclesiastici eo tempore præstabant, vocaretur, eaque se nequaquam eiusmodi oneri obnoxiam esse propter studiorum favorem, Academiæ libertatem, Privilegia à Pontificibus & Principibus concessa, ac contrarium longissimi temporis usum sustineret, XII. Cal. Octob. Illustriissima Princeps Margareta Belgij eâ ætate moderatrix litteris suis immunem & exemptam à petita contributione Academiam esse debere, declaravit.

Anno cId. Id. xxxvi. III. Idus Maij, pari modo Augustissimi Cæsaris Caroli Quinti sententiâ Bruxellæ pronuntiatum est Academicos Lovanienses ad potorium vectigal præstandum non obligari; ijs verò etiam, ut vinum ac cerevisiam sibi invicem atque inter se tantum communicare possint, permissum.

Anno cId. Id. xix. Cum Consultissimus Vir Nicolaus Berckel I. V. Licentiatius, à Rectore Academico nominatus Canonicatum Traiecti ad Mosam in Æde Divi Servatii acceptavisset, eum verò à possessione removere vellet Reverendus Vir Engelbertus Boonen eiusdem

dem Ecclesiæ Præpositus, qui Ioanni Kerremans Canonicatum illum contulerat, iure in Brabantæ Cancellaria certatum est, ac tandem Idib. Maij pro Berckel, cui se Academia iunxerat, pronuntiatum est, & adiudicatus illi Canonicatus.

Anno cld. Idc. xx. Cum Capitulum secundæ foundationis in Æde Divi Petri Lovanij coram Academico Conservatore Abbatissam Cortenbergensem in jus ob controversiam propter decimas ortam vocasset, ea verò ad Brabantæ Cancellariam confugisset, tandem xvi. Calen. Ianuarij pro Capitulo pronuntiatum est, & Abbatissâ in Conservatoris Tribunali causam dicere coacta.

Anno cld. Idc. xxv. Consultissimus Vir Guilielmus vande Velde I. V. Licentiatius, nominatus per Decanum Facultatis Artium Canonicatum in Metropolitana Cameracensi D. Mariæ Æde acceptarat, & in eius possessionem missus erat. Cum autem Apostolicâ Collatione eundem sibi vendicaret David Haex Antuerpiâ oriundus Pontificique Maximo Domesticus & à Cubiculis, iure in Suprema Mechliniæ Curiâ contenderunt, donec eiusdem Curia sententiâ nominato adiudicata Canonicatus possessio est xiv. Calendas Quintiles.

Supersedebatur plures referre. Principum ea benignitas est, ut Academiam optimè de Orbe Christiano meritam fovere, & Privilegiis augere velint, ea Tribunalium iustitia, ut eius iura, immunitatem, ac privilegia convelli aut violari non patiantur.

Cæterum sicut his omnibus hætenus concessis & confirmatis Privilegiis Academia utitur, ita suas etiam semper habuit, & etiamnum habet consentiente Vrbe cellas publicas, quarum aliquæ vinariæ, aliæ cerevisiariæ sunt, ex quibus Studiosi, & quicumque Academici minori, quam alibi, pretio vinum cerevisiamque, ut necessitas exigit, sibi comparant. Eas verò adire, aut ex iis quicquam emere, civibus est nefas.

C A P U T V I I.

*Collegia ad Iuventutem alendam regendamque à
varijs erecta & fundata.*

Academiam Pontifices Principesque Privilegiis ornarunt, non pauci verò alii summâ pietate viri eiusdem celebritate moti, & bonum

bonum publicum promovere volentes piis foundationibus erectisque Collegiis illam auxerunt. Collegia duplicis hinc generis : quædam in quibus quotidie docetur , de quibus libro secundo diximus; quædam autem , in quibus Juventus alitur , & Studiorum subsidia præstantur. Horum pro Theologis aliqua sunt , quædam pro Juris vel Medicinæ Studioſis ; nonnulla Miscella. Ordine de omnibus & singulis dicemus.

Collegia Studij Theologici.

COLLEGIUM THEOLOGICUM omnium Academix Collegiorum primum est, erectum anno c13. cccc. xlii. qui decimus sextus post conditam Academiam fuit. Fundatorem habet Ludovicum Ryckium Patricium Lovaniensem , & Brabantix Ducis Quaestorem. Verum cum hic fundamenta tantum iecisset , plurium postea foundationibus & subsidijs auctum est.

Eius autem regimen cum propter crescentem inhabitantium multitudinem difficilior esset , placuit in duo parti ; quorum vnum *Maius* , alterum *Minus* appellatur. Id accidit circa annum c13. 10. lxi. Minus prima Collegij dose est , ei que hodie præest Vir Erud. Ioannes d' Hamere S. T. Licentiatus ad D. Petrum Canonicus , & Lingux Græcæ in Bessidiano Professor. Maioris tum Praeses erat Ioannes Hesselius S. T. Doctor , quem in eiusdem administratione secuti sunt viri planè eximij magnique nominis & famæ S. Theol. Doctores Ioannes Leonardus Hasselius , Cornelius Ianssenius , Augustinus Hunnæus , Cornelius Reneri Goudanus , Henricus Gravius , Ioannes Clarius , Iacobus à Castro , Guilielmus Fabricius , Henricus Râmpen , Ioannes Sinnigh. Hodie moderator est Eximius Vir Andreas Laurent , ad D. Petrum Canonicus & Cantor , qui è Minori huc migravit. Ex his duo Episcopali Mithrâ donati sunt , Cornelius Ianssenius apud Gandavenſes , Iacobus à Castro apud Ruræmundenſes. Huius Collegij propriæ sunt Disputationes Sabbathinæ , quæ hoc tempore , ut plurimum hõno cedant , in publico Theologorum Auditorio fiunt. Alia ibidem sunt Concionum exercitia. Vtrumque Facultati Theologicæ subest.

COLLEGIUM PONTIFICIUM auctorem habet Adrianum vi. Pontificem Maximum , qui illud anno c13. 10. xxi. cum Decanus in Ede Divi Petri Lovanij esset , Theologis destinavit , & postea ad Summi Pontificatus apicem evectus confirmavit. Moderatorum primus fuit Go-

Godscalcus Rosemundus Eyndovianus S. Th. Doctor ; deinde Tilmannus Clerici Geldropius S. T. Licen. Illi successit Michaël Bayus, huic Iacobus Ianfonius, Guilielmus Mercerus, Ioannes Schinckelius, Guilielmus ab Angelis, Sebastianus Stockmans, qui hîc Rector Academicus obiit, & magnificâ sed lugubri totius Academiæ pompâ elatus est ut finitis in D. Petri Iustis suo in Collegio sepeliretur.

Hodie Collegium administrat Stockmanno successor datus Eximius Vir Franciscus van Vianen S. Th. Doctor & Professor.

Qui Collegium hoc novo ædificio adauxit, adornavit, & exexit adeo, ut structurâ, commoditate & magnificentiâ reliqua superet. Huic quoque Viro Gymnasium, quod vulgò novum vocant, multum debet, quod eo splendore, quem hodie videmus, erectum sit.

In hoc Collegio hebdomadatim in Controversijs fidei Disputationes sunt. Item Sacræ Conciones.

COLLEGIUM REGIUM à Philippo II. Hispaniarum Indiarumque Monarcha, & Belgarum Principe institutum est Anno clō. 13. LXXIX. Eo enim anno mense Martio pro Collegij huius erectione expeditum est Regium Diploma, procurante apud Regem Ioanne Vendevillio, qui tum Regi à Consilijs erat, postea insulâ Tornacensi donatus. Qui ad hoc Collegium admittuntur, quamprimum per ætatem licet, initiari Presbyteratus ordine debent. Quippe omnes ad animarum curam formantur ; ideoque hîc hebdomadatim Iovis diebus Disputationes sunt ex D. Thomæ Theologia ; repetitiones quotidianæ auditorum proximis diebus ; Item Conciones, Explicationes Scripturæ, & officiorum, seu Casuum conscientiz, ut vocant, atque alia eiusmodi exercitia, ex quibus, tanquam ex Sacro quodam pulvere, doctissimi & probissimi in omnes Belgij Provincias animarum Curatores prodeunt. Præses primus hic fuit claræ memoriæ Vir Ioannes Stryen, Episcopus Middelburgensis ; cui successit Dominicus Reyneri Bolswardiensis S. Th. Doctor. Hunc secutus est celeberrimus Theologus Ioannes Malderus Postea Antuerpiensis Episcopus. Hunc Vir Eximius Christianus Busecum S. T. Doctor, & Catecheos Professor.

Hunc verò Melchior Cupers S. Th. L. Præses nunc est Vir Eru-
ditissimus D. Franciscus Vleminex S. Th. L. & ad D. Petrum Canonicus.

COLLEGIUM LEODIENSE auspicijs Serenissimi Principis Ernesti, Electoris Colonienfis, Ducis Bavariz, Episcopi Leodiensis erectum est

est anno cId. Idc. v. magno omnino sumptu, sed quod ab ædificijs non exiguum tibi splendorem, à studijs multam Leodicæ Gentifrugem adfert. Huic Collegio Præses primus datus fuit Ioannes Clarius S. Th. Doctor & Professor; post cuius obitum surrogatus Eximius Vir Ioannes Wiggers, itidem S. T. Doctor & Professor, & commentarijs in summam D. Thomæ clarus. Huic successit Libertus Fromondus S. Th. D. & Professor scriptis cum Philosophicis, tum Theologicis, alijsque clarissimus. Post hunc Collegium rexit Iacobus sclesin S. Th. L. & Philosophiæ Professor, postea ad S. Lambertum apud Eburones Canonicus. Hodie regit Vir Eximius D. Simon Serwatij S. Th. D. & pro nunc Magnificus.

COLLEGIUM HOUTERLEUM incepit anno cId. Id. xi. & iv. Calen. Ianuarij eius administrationem auspicatus est Ioannes Driedo Turnhoutanus tum Baccalaureus, postea S. Th. Doctor, quem testamento suo Præsidentem primum scripserat fundator. Is fuit Magister Henricus Houterle ad D. Petri Scholarcha & Miles Hierosolimitanus. Driedoni successit Iudocus Ravestenius Doctor Theologus. Exinde secuti sunt ordine Martinus Hesselius, Guilielmus Fabricius S. Theol. Doctor, Philippus Pouvaux I. V. Licentiatus, Guilielmus Mercerus S. T. Doctor, Iacobus Moreau S. T. Licentiatus, Michael de Fraey S. Th. Licentiatus Bruxella oriundus qui Collegij huius regimen Anno cId. Idc. xiv. iv. Idus Ianuarij suscepit, Carolus de Delmot S. Th. L. Antonius Loverius S. Th. L. Arnoldus Stoffels Mechliniensis ad D. Petrum Lovanij Canonicus, cui hinc ad proprias ædes migranti successit Ioannes Cobbelgiers Lovanensis S. Th. L. & Professor, D. Petri Lovanij Canonicus & Plebanus Vigilantissimus.

COLLEGIUM BAYANUM auctore Iacobo Bayo Atheniensi, S. Th. Doctore Professoreque, & ad Divum Petrum Decano institutum est, an. cId. Idc. xiv. iiii. Nonas Octobris. Eo quippe anno dieque è vivis excessit Bayus, qui quicquid possidebat Collegio suo, cuius iam ante fundamenta quædam iccerat, destinavit. Ex eius ultimæ voluntatis decreto Præses primus & Provisor designatus est eius Nepos Eximius Vir Ægidius Bayus S. Th. Doctor & Professor, qui Collegium splendidis ædificijs exornavit. Post hunc nepotem successit Nepos alter Iacobus Bayus I. V. L. & Professor: Nepotibus Eximius Vir Ioannes Recht S. Th. Doctor, qui hodie præest.

Huius

Huius Collegij Alumni, etsi Philosophiæ studio dare operam etiam possint, Theologiæ tamen auditores esse debent, Ordinibus postea Sacris initiari, & animarum curam suscipere, ad quam præviis exercitiis formantur.

COLLEGIUM DIVÆ PULCHERÆ erectum est anno cdo. Id. xvi. Nomen habet ab insigni statua Deiparæ Virginis, quæ admirabili prorsus artificio sculpta supra Collegij portam conspicitur. Nuper pulchræ Divæ Mariæ Domus appellabatur, nunc contracto vocabulo Divæ Pulcheræ Collegium dicitur. Fuit olim Prætorium de Liemingen nobilis inter Patritios Lovanienses Familiæ. Occasio Collegij huius fuit piæ cuiusdam in Academia Colonienfis foundationis divisio. Ejus quippe pars una Lovanium translata est. Auxit illam multorum postea virorum optimorum pietas & liberalitas, tantaque incrementa paucos intra annos cepit, ut primis Aeademiæ Collegijs pene par sit. Maximum aliquando futurum spes est. Ædificiis splendidissimum. Alumni Theologiæ dare operam debent, etsi etiam inchoare studium à Philosophiâ possint, ac tum Gymnasij Porcensis Scholas frequentare obligantur. Illis privata domi multa sunt Læctionum, Disputationum, & Concionum sacrarum exercitia. Rector primus fuit Cornelius Iansenius S. Th. Doctor & Professor, cui successit, Vir Eximius Henricus Paridaus S. Theologiæ Doctor & Professor. Successit Paridano Theodorus Silvoltius S. Th. D. Hodie præest Eruditissimus D. Franciscus vanden Blockhoven, S. T. L.

In his omnibus Collegijs Alumni Theologiæ Studiosi qui maximo numero sunt, Artium & Philosophiæ laureâ donati esse debent, nec recipi aliter possunt. Utuntur omnes longâ talarique veste, & magistrali pileo seu bireto. Præter privata sua, quæ domi habent, exercitia, tribus interesse quotidie prælectionibus in publico Theologiæ Auditorio debent. Ita jubent Collegiorum leges, & Sacræ Facultatis Sanctiones. De auditis à se læctionibus illis trium Doctorum & Professorum testimonio fidem faciunt. Eas qui negligunt, Collegiorum beneficio privantur, & ab honoribus Academicis Baccalareatus Licentiæque repelluntur. Prorsus accurata & severa Collegiorum istorum disciplina est, studioque laboriosissimo formantur, qui ex his Ecclesiæ Seminarijs ad sacra munia destinantur, in quibus ne quid desiderari in ijs possit, etiam cantui addiscendo, qui in Sacris Ecclesiæ officijs ordinarius, sedulam ope-

ram dant. Sunt qui ante Civiles in Belgio tumultus Theologiae Studiosos numerarunt mille ducentos & quindecim.

Collegia Studij Iuris.

COLLEGIUM JURIS Divo Ivoni dicatum auctorem non unum habet, præcipuum tamen Robertum à Lacu I. V. Doctorem, qui ad Collegij usum Domum suam extremæ voluntatis decreto reliquit anno cdo. cccc. lxxxiii. Auxerunt deinde & dotarunt alii Iuris Antecessores. Circa annum cdo. 15. lxxviii. Rector erat Ludovicus Leunis I. V. Licentiatus, quo tempore diffluentibus aliò studiosis propter occupatum militari præsidio Collegium ipse quoque in paternam domum se recepit ibidemque obiit. Direpta tunc Collegij domus fuit, & incendio partim deleta; ac pulcherrima, quæ illic erat, Bibliotheca per milites extraneo cuidam vendita, cum per interdictum, ne aveheretur retenta fuisset, & in Cœnobio Augustinianorum deposita, ibidem ferè tota periit. In ea Collegij parte, quæ ab incendio servata, multis annis domicilium habuit Ludovicus Carrion I. V. Doctor. Restauratum tandem fuit. Facultates Iuris Collegium hoc gubernant. Quippe quotannis ordine quodam tres Doctores aut Licentiatos, qui Provifores Collegii sint, designant. Præses hoc tempore est Clarissimus Vir Natalis Chamart I. V. D. & Professor Ordinarius. Præcesserunt illum Andreas Mantels I. V. Licentiatus, & Divi Servatii Trajecti Canonicus, Clarissimi viri Iacobus Santvort Iuris Canonici Doctor Primarius & Petrus Vermy J. V. Doctor & Martinus Bredael J. V. D. Item Joannes Ababiete, & Ioannes Varicius Iuris Licentiati, aliique ut videre licet in Fastis Academicis. In hoc Collegio Palæstra Iuris est, quæ Collegium Baccalaureorum Iuris appellatur. Initium iam ab annis amplius centum triginta à M. Henrico de Belliodo accepit; & cum paulo post intermissum fuisset, iterum anno cdo. 15. 111. restauratum est. Denuo ob bella civilia ab Anno cdo. 15. lxxviii. usque ad annum cdo. 15. lxxxvi. intermissa exercitia fuere, quæ inde ad hoc usque tempus magno Iuventutis fructu cōtinuantur. In hoc Collegio ferè semper Academicæ juventutis flos est, & in illud cooprantur, qui Baccalaurei titulum publicè adepti sunt. Ex ijs singulis semestribus Decanus unus, & Fiscus alius eligitur; uterque Collegiarum Baccalaureorum votis. Disputationem unam Jovis diebus

bus hebdomadatim de selectioribus Iuris controversijs habent. Ei, qui Decanus, præest, ideoque attendi in eo doctrina solet, quâ inter cæteros emineat. Præclarum sanè hoc institutum; & verè dixerim quoddam Reipublicæ Seminarium esse. Quippe plurimi hîc aliquando Decani aut ad Doctorem evecti sunt, aut in Principum, vel Patriæ Consilij dignitates obtinuerunt; cæteri etiam in Republica eminuerunt.

COLLEGIUM S. DONATIANI ab auctore primo Antonio Haveron Decretorum Doctore nomen habet. Hic anno c13. cccc. lxxxiv. cum esset Brugis ad Divum Donatianum. Præpositus, domum suam, quam Lovanij habebat, amplam & hortis amcenam: nonnullaque sed tenuia vestigalia, pro alendis sex Iuris Canonici studiosis, ad usum Collegij unius legavit. Mansit in hac tenuitate ad annum usque c13. 13. xlii. quo tempore Ioannes Carondeletus Brugis etiam ad Divum Donatianum Præpositus, & Archiepiscopus Panormitanus, vir apud Carolum V. gratus, ita luculentè Collegium hoc ornavit, vestigalibus auxit, ut meritò Conditor alter habeatur. Provisores seu Visitatores Collegij huius sunt. Antecessor Iuris Canonici, Decanus, Receptor & quatuor Gymnasiarchæ Artium Facultatis. Patroni Antistes Brugenſis, & Toparcha de Solre. Moderatores hîc aliquando fuerunt, Ioannes Kemmerius I. V. Doctör, Amandus Maillard Ecclesiæ Metropolitanæ Cameraci Canonicus, Petrus Weinants, Gratianus Reynbouts Bruxellensis I. V. Licentiatus, & Serenissimis Belgij Principibus à Sacris Oratorij. Clarissimus vir Ioannes Sexagius. I. V. Doctör & Professor. Henricus vanden Crest I. V. D. & Professor. Joannes vanden Berghie J. V. L. Hodie regit Iacobus Renſon S. T. B. & I. V. L. Exercitia domestica sunt binæ hebdomadatim disputationes, quas Præses dirigit.

COLLEGIUM WINKELIANUM authorem primum habet Ioannem Winckelium Conservatoris Academici Notariû. Hic anno c13. 12. v. heredes filiû suum Jo. Winckelium, & Claram filiam testamento scripsit, eâ lege, ut si nulla prole relicta è vivis excederent, domus eius atque omnia bona ad Collegij unius usum cederent. Vnde Joânes Winckelius Notarij filius & Medicinæ D. cum ad vitæ occasum sine spe prolis pervenisset, ac nulli etiam ex eius sorore liberi essent, Anno c13. 13. lrv. testamento suo patris sui voluntatem ratam esse voluit, atque ex eius præscripto fieri Collegium curavit, quod anno sequenti cepit initium aliquod habere, sed anno demum c13. 13. lxxv. i. perfectum est, & aliorum liberalitate postea auctum. Præfuerunt huic Collegio aliquando Clarissimi Viri I. V. Doctores & Professores, Io. Bieven, Gerardus Corſelius, Ioannes Peelmans, Adrianus Prooft, Andreas del Vaulx, Henricus vanden Crest, Franciscus de Baillencourt nunc supremi Con-

Illic apud Meclinienſes Senator, Martinus Bredael. Hodie præſt Conſultiffimus D. Natalis Clocæus I. V. L. & profeſſor. Domæſtica exercitia ſunt hebdomadariæ Diſputationes, quas Præſes dirigit. Proviſores ex Facultatum V. I. electione ordine quodam conſtituuntur.

Collegium Studij Medicinæ.

COLLEGIUM BRUEGILIANUM unicum eſt ſtudij Medicinæ. Fundatum eſt ære Expertiffimi viri Petri Bruegelij Medicinæ Doctõris, & Profeſſoris Anno clõ. lð. lxxvii. Is teſtamento ſuo ſtudioſis Medicinæ quatuor ſubſidia quædam, ſeu ut vocant, Buſas, reliquit. Voluit etiam ut domus aliqua ad Collegij uſum compararetur, eique moderator aliquis præſet, qui vel ſacerdos ex Collegio Capellanorum Collegiatæ Divi Petri Eccleſiæ eſſet, vel quiſpiam alius vir cœlebs, & bonus Oeconomus. Proviſores ſunt Decanus ad Divum Petrum Lovanij, Præſes Collegij trilinguis, & Medicinæ Facultatis Decanus. Præſuerunt huic Collegio Clariff. & Ornatiffimi Viri Medicinæ Doctõres & Profeſſores Thomas Fienus, & Vopiſcus Fortunatus Plempius. Præſt nunc vir Expert. Gerardus Gutſchovius Medicinæ Licent. Matheſeos & Anatomices Profeſſor. Fuerunt alia quoque, ſed exigua admodum, ante conditum hoc Collegium pro duobus duntaxat Medicinæ operam dantibus ſubſidia.

Collegia Mixti Studij.

COLLEGIUM ATREBATENSE Fundatorem habet claræ memoriæ virum Nicolaum Ruterum Luxemburgenſem, quodam tertium Academiæ Cancellarium, & Episcopum Atrebatenſem. Cepit anno clõ. lð. ix. quo & ipſe Fundator obiit. Alumnihic eſſe ſexdecim debent, quatuor Luxemburgenſes, tres Atrebatenſes, tres Cameracenſes, totidem Harlemenſes, duo Lovaniienſes, vnus Brèchtanus. Omnes tenuioris fortunæ iuvenes ſint oportet, quique Ecclèſiaſtico ſtatui animum applicent. Dare operâ Artibus & Philoſophiæ in Gymnaſio Porcenſi, item Theologiæ poſſunt & Pontificio Iuri. Toga talari omnes utuntur, nec alia in veſte prodeunt; preces matutinas & diurnas, quæ Deiparæ Virginis cultui deſtinatæ ſunt, in Collegij Sacello ſimul ac certis horis quotidie recitant; feſtis diebus decantant. Omnino accurata huius Collegij diſciplina eſt; ſolis in publicum exire permiſſum non eſt, adeſſe comes quiſpiam debet. Proviſores Collegij ſunt duo, Plebanus ad Divum Petrum, & Sabbathinarum in Auditorio Theologico Diſputationum Præſes, Hodie præſt Eximius Vir Gerardus van Werm, Moſæ- Traicëtinus, S. T. Doctõr & Profeſſor, ad S. Petrũ Canonicus. Succellit Ioanni Schinkelio S. T. Doctõri & Profeſſori. Succellit is Ioanni Wiggers Doctõri Theologo; hic Cornelio Reneri Goudano iudem Sacræ

Th. Doctori, & ad Divum Petrum Decano. Ante hunc Warnerus à Neomago S. T. Licentiatus quondam publicus Ethicæ Professor, quem præcessit Præsidum primus Nico'aus de Lyra S. Th. Licentiatus. Sepultus est Fundator in Æde Divi Petri, cuius sepulchri hæc inscriptio est.

Hoc saxo regitur pientissimus Pater Nicolaus Ruter de Luxemburgo, Episcopus Atrebatensis, Ducis Burgundia Consiliarius, & servitor fidelissimus, insignis huius Ecclesie Præpositus & Universitatis Cæcellarius, Collegij Atrebatensis in hoc oppido fundator magnificus, qui obiit Mechlinia anno Domini cld. Id. ix. mensis Novembrii die xix. Requiescat in pace.

COLLEGIUM SABAUDIÆ erectum est anno cld. Id. lxi. Eius author est Magnificus & Reverendus vir Eustachius Chapuys I. V. Doctor, Carolo V. Imperatori à Consilijs & libellorum supplicum Magister Ordinarius, ac quondam per annos xvi. apud Angliæ Regem Legatus. Condiderat iam ante annos quinque testamentum, sed hoc demum anno è vita excessit, ac tum verè Collegium incepit, etsi ipsemet iam senio gravis eidem à condito testamento annis aliquot præfuerit. Conspicuum est elegantibus & amplis ædificijs hoc Collegium, in illudque recipiuntur studiosi è Sabaudia oriundi, (unde illi nomen) potissimum verò ex urbe Anessiaco, quæ Fundatori natalis fuit. Ij dare operam Rhetoricæ, & Philosophiæ in Gymnasio Porcensi, Theologiæ Iurique possunt, sed adhibito Præsidis ac Provisorum consilio. Prouisores à Facultatibus Theologiæ, & utriusque Iuris certo modo ac ordine, quem Fundator præscripsit, nominantur. Præses Primus fuit Thomas Gozæus S. T. Baccalaureus ex pontificio Collegio paulo post Fundatoris obitum assumptus, Licentiatus ac Doctor renunciatus postea fuit. Secundus Embertus Everaerts Arendonkanus S. T. Licentiatus ex eodem Collegio Adriani vi. vocatus, Anno circiter vno hic præfuit, factus deinde ad Divum Iacobum Pastor & Doctor, tum ad Divum Petrum Plebanus. Tertijs Iacobus Baius Melinensis S. T. Licentiatus ex eodem quoque Collegio, & qui postea Doctorali Pileo donatus est. Nos de illo infra. Huic successit quartus Præses eruditissimus vir Ioannes Massen Leodius S. T. Licentiatus anno cld. Id. xiv. cum iam annis sex Gymnasiarcha Pædagogium Liliæ rexisset, ac totidem Gymnasiarchæ Victarius extitisset. Ioanni Massen successit Antonius Davrus S. T. D. & Professor, ad S. Petrum Canonicus, Præest hodie Consultissimus D. Francis-

D. Franciscus Loyens I. V. L. Præsbyter. Idem Fundator aliud Aneſſiaci in Sabaudia Collegium pro humaniorum litterarum candidatis non minori ſumptu, maiori forſan magnificentiâ extruxit. Ex hac Schola ad Lovaniſe Collegium alumni mittuntur. Hæc verò Collegia ita vinculo quodam ex ultimæ Fundatoris voluntatis decreto cohererent, ut communes quodammodo opes habeant, & fovere ſe invicem debeant, nec in illo quicquam ſine Proviſorum huius conſenſu poſſit immutari. Ita iuſſit, qui condidit, atque utrique leges, quibus Alumni regerentur, ipſe cum adhuc in vivis eſſet, præſcripſit. Sepultus eſt in Sacello ſuo, quod in eodem Collegio ſplendidiffimum eſt, Inſcriptio Sepulchri duplex eſt. Vna in medio.

Prænobili ac pietate inſigni D. Euſtachio Chapuyz Aneſſiacenſi patriâ Sabaudæ, I. V. Doctori prudentiſſimo. Vixit annos LVI. deceſſit XXI. Ianuarij anno cdo. Id. LVI.

Altera marginibus marmoris.

Fuit hic Divo Carolo V. Imperatori à Conſilijs, Supplicum libellorum Magiſter Ordinarius, annu xvii. apud Angliæ Regem Legatus continuus, duo Collegia, cum hoc, tum Aneſſiacenſe inſtituit, ſuiſque opibus dotavit.

COLLEGIUM VIGLIANUM anno cdo. Id. LXXIX. inſtitutum eſt per Reverendum & Ampliſſimum Virum Viglium Zuickemium ad Divum Bavonem Gandavi Præpoſitum, & in Sanctiori Philippi II. Hiſpaniarum Regis Conſilio apud Belgas Præſidem. Ampliſſimus in eo fundus eſt, & ſplendiſſimum ædificium, ſed quod primis ſerè annis incendio, cum milites illud occupaviſſent, deformatum fuit, eſt poſtea reſtauratum. Alumni hic partim Friſij ſunt, partim Gandavenſes; nec eſſe plures, quam duodecim poſſunt, quibus permiſſum litteris & Philoſophiæ primum in Gymnaſio Porcenſi, tum Theologiæ, vel Pontificio Iuri operam dare. Proviſores ſunt ſenior S. Th. Profeſſor, Iuris Canonici Antecellor, & Eccleſiæ Divi Quintini Paſtor. Præſes à Fundatore nominatus primus fuit Ioannes Carrius I. V. Licentiatus, Canonicus & Archipreſbyter poſtea Ipreſis. Hic anno cdo. Id. LXXXII. impatiens militaris inſolentiæ, quâ Collegium eo tempore turbabatur & inſeſtabatur, Lovanio diſceſſit. Succceſſit illi Petrus à Fine Lyropius tunc ad Divum Quintinum Paſtor, & Doctor poſtea Theologus. In eius deinde locum ſurrogatus eſt Ioannes Buterne I. V. Licentiatus, poſtea Törnaci Cathedralis Eccleſiæ Canonicus

nonicus. Post hunc præfuit Eximius Vir Guiselmus ab Angelis Sylvæducensis S. T. Doctor. Huic successit Amplissimus D. Iacobus Pontanus S. T. D. Librorum Censor, ad D. Petrum Canonicus & Decanus, Privilegiorum Vniversitatis Conservator. Præst hodie Eruditiss: D. Lambertus Vincent S. T. L. Doctorali Pileo berevi decorandus. Condito primùm Collegio annum circiter vnum in eo habitavit Lambertus Sprengerus Parochialis Ecclesiæ Divi Quintini Pastor. Fundator Viglius Zuickemius anno c13. 13. LXXVII. VIII. Idus Maij obiit. Sepulchrum sibi ipsi Gandavi ad D. Bavonis extruxit.

COLLEGIUM VAN DALE regiâ magnificentiâ extructum est Anno c13. 13. LXXIX. Author est Clarissimus vir Petrus van Dale I. V. Doctor, Decanus Alostenfis, & Canonicus Antuerpiensis. Motus est Arnoldi van Dale sui patris exemplo. Hic enim cum testamento suo centum florenos annuos in pauperum studiosorum subsidium legavisset, maiori pietate ductus filius domum splendidissimis ornatam ædificijs, & amplissimum fundum in Collegij vnius usum comparavit. In eo Præsidentem vnum cum duodecim alumniis esse voluit, atq; ijs studendi Artibus, & Philosophiæ in Gymnasio Porcensi Theologiæ deinde aut Iurisprudentiæ potestatem fecit. Omnes longâ talarique veste utuntur. Ipsemet annis aliquot pro arbitrio suo administravit. Is vero Collegij splendor est, ut illud sibi Brabantæ Dux in Palatium legat, & Lovanium veniens eò divertat. Provilores constituti sunt, senior S. T. Professor, ac Facultatum Cæsarei aut Pontificij Iuris itidem senior Doctor ac Professor. Primum Præsidentem instituit ipse Fundator Cornelium Hufelmans, cui successit Bartholomæus Ingelt, ac illi deinde Wolfgangus Osualdus qui se tandem ob militum præfidiariorum insolentiam Collegij administratione abdicavit. Hunc secutus est Marcus vander Wouwer, tum Adamus à Ghoir ad D. Petrum Canonicus & I. V. Baccalaureus. Illi successit Venerab. Vir Arnoldus vander Gheest, S. T. Baccalaureus. Huic Petrus van Giffene I. V. B. ad S. Iacobum Canonicus. Et Giffeno successit Guilielmus vander Horst S. T. B. F. ad D. Petrum Canonicus & Scholasticus. Hodie Collegium administrat D. Franciscus Reyfels ad S. Iacobum Decanus. Obijt Fundator anno c13. 13. LXXXI. & Lovanium translatus in Sacello Collegij sui conditus est, ubi hoc illi positum est epitaphium.

D. O. M.

D. O. M. & P. M.

R. Viri Petri van Dale , Arnoldi F. I. C.

Decani Alostensis, Canonici Antueip.

Toparcha in Ballaeri, Gheslele, Puite, Beersele.

Qui in lauta re, & supra privatim modum

Modeste, provide, pie etiam usum

Collegium hoc instituit, vestigalibus instruxit,

Alenda in bonum publicum iuventuti.

Natus Antuerpia Anno c15. 15. 1111. ibidem

Obijt c15. 15. LXXXII. Hic monumentum habes

Osb. bus cum voluntate translatis. Ut anima

Eius in beatas sedes, in apprecare

PIE LECTOR.

COLLEGIUM SANCTÆ ANNÆ instituit venerabilis vir Nicolaus Goblet Bovinienſis, juris Pontificij Licentiatus, & Collegiatæ Dionatenſis Eccleſiæ Præpoſitus, circa annum c15. 15. 1111. Locum hîc habent inprimis Fundatoris Conſanguinei; ij ſi deſint, Bovinienſes. Nomen Collegio fecit Fundatoris in Divam Annam pietas, & decem Alumnos eſſe iuſſit, designato ſingulis ſubſidio aliquo. Dare operam ſtudio Eloquentiæ, aut iam antea dediſſe omnes debent, tum Philoſophiæ in Scholis Gymnaſij Porcenſis; exinde Theologiæ aut Iuri. Talaribus omnes togis utuntur, nec aliter prodeunt. Proviſores ſunt duo, majoris Theologorum Collegij Præſes S. Th. Doctör, & Iuris Pontificij primarius Profeſſor. Præſides hi hæcenus fuerunt, Alphoſus Deilerius, Auguſtinus Hunnæus S. Th. Doctör, Ioannes Dep-tius, Theodorus. Malcotius Lovaniienſis, Lambertus Paradifiſius, Laurentius Wakeri, aliàs Weſterovius S. Th. Doctör, Ludovicus Stevens, Ioannes Clarius S. Theologiæ Doctör, Ioannes Wiringus I. V. Doctör, Carolus de Keerſmacker S. Th. Licentiatus, Henricus Rampen S. Th. Doctör. Conſultiſſimus Vir Henricus Rampen I. V. Licentiatus, Philippus van Zuerendonck S. T. L. & Eccleſiæ Cathedralis Sylvæducenſis Canonicus. Hodie præeſt Amp. D. Hugo Brady I. V. D. & Canonum Profeſſor Primarius.

COLLEGIUM CRANDONCK incepit anno c15. 15. LXXIV. Fundator eſt Marcellus Crandonck Tongelrenſis ad D. Iacobum Lovanij-Canonicus. Inſtituit autem in honorem quinque Chriſti vulnerum,

(vnde etiam Collegio hoc nomen) atque ut numerum servaret, quatuor cum Præsidente Alumnos esse voluit. Ij studiosi esse litterarum, Philosophiæ, Theologiæ vel Canonici Iuris esse possunt. Accesserunt huic Collegio Foundationes aliæ duæ, una Arnoldi Mutsart Arendoncani S. T. Licentiati, ad Divum Petrum Cantoris, & in Majori Xenodochio Pastoris: altera Petri Gras Antuerpiensis S. T. Doctoris & Metropolitanæ Cameracensis Ecclesiæ Canonici. Provisores sunt Abbas Parcenfis, & Bogardorum Pater, nunc Abbas Vlierbecanus, cui istorum Domus cecit. Præfuit huic Collegio primus Ioannes Kinderius ad Divum Petrum Scholarcha, qui Arienfis Canonicus obiit. Huic successit Servatius Sassenus S. T. Licentiatus; illi Guilielmus Fabritius S. T. Doctor ad Divum Petrum Decanus. Post hunc Collegium administravit Anno c13. 13. xcvi 11. Reverendus vir Guilielmus de Wagnies Montensis, S. T. Baccalaureus, & Ecclesiæ Divi Petri Canonicus, qui annuo octingentorum florenorum reditu pro octo studiosis Collegium hoc augere voluit ea eius certa voluntas & munificæ pietas fuit. Huic successerunt, Arnoldus vanden Abeele, I. V. B. & ad D. Petrum Thesaurarius, Libertus Fromondus S. T. D. & Professor Ecclesiæ Divi Petri Decanus, Amp'issimus D. Henricus Loyens I. V. D. & leg. Antec. Primarius, qui Collegium mirificè adornavit, uti & qui hodie præest Amp. D. Iacobus Pontanus S. T. D. Privil. Conservator &c.

COLLEGIUM DIVÆI autorem habet Gregorium Divæum Lovaniensem. Is cum anno jubilari c13. 13. lxxv. Romam Profecturus esset, vii. Idus Octobris præcedentis anni acceptâ à Rege facultate, quia adolescens adhuc erat, testamentum condidit, quo paternam domum & nonnulla vœtigalia in Collegij usum reliquit. Anno uno Romæ egit, in Belgium reversus morbo Namurci correptus supremum diem obiit. vii. Cal. Februarij c13. 13. lxxvi. Admittuntur ad hoc Collegium ex Fundatoris voluntate, imprimis qui sanguine illi juncti sunt; deinde, si illi desint, Bruxellenses. Cum autem turbulentissimis illis temporibus Collegij domum milites occuparent, atque etiam Ampl. Viri Ludovici Schoor hæredes, morâ gravissimâ lite, in Brabantix Cancellaria contenderent Divæum maternæ stirpis bona relinquere Collegio nequaquam potuisse, post multos demum à Divæi obitu annos patuit hoc Collegium. Eius Præses primus fuit Gaspar Winckelius Brugenfis S. T. Licentiatus, & ad Divi Petri Canonicus & Cantor. Ei successor est datus, anno c13. 13. xcxi. Reverendus Vir Laurentius Zoenius.

S. T.

S. T. L. & ad D. Petrum etiam Canonicus. Hodie Collegium administrat Eximius D. Henricus Schaille S. T. D. & Professor. Provisores sunt Ecclesie D. Petri Pastor, & Majoris Theologorum Collegij Præses. Quia verò Collegij huius alumni Theologiæ auditores esse debent, Theologicis debet annumerari.

COLLEGIUM PELS auctore Ioanne Pels Rechlinchusiano Westphalo quondam Academiæ huius Notario erectum est anno c15.15.LXXXIV. Recipi huc debent inprimis qui de Fundatoris stirpe seu familia sunt; deinde Rechlinchusiani, postea uxoris ejus Consanguinei, ac demum Lovanienſes. Omnes eum iam in Artibus fecisse progressum debent, ut intra tres annos cum honore Artium Magistri renuntientur. Postquam titulum hunc adepti sunt, Theologiæ aut Iurisprudentiæ studio dare operam possunt. De rebus omnibus necessarijs honestè illis providetur, quod ea illorum, qui assumuntur, tenuitas esse debeat, ut ultra sexaginta florenos nequaquam possideant. Ita piissimus Fundator parisiensi suâ, qua potissimum huius Collegij vectigalia comparavit, mediocri suorum fortunæ consuluit. Provisores sunt Primarii duo Professores Theologiæ unus, Pontificij Iuris alter. Præsidem primum ipse Fundator designavit. Is fuit Hieronymus Bogaerts ad Divum Petrum Canonicus, cui successit Ioannes Moens, atque illi Ioannes Morus Ecclesie D. Petri Capellanus. IV. fuit Foljanus Fiefve Collegiata: Divi Jacobi Ecclesie Decanus: V. Laurentius Egnoys Cortraci Canonicus: VI. Vincentius Berthys Canonicus Clivenſis: VII. D. Ludovicus Vekemans S. Th. Baccalaureus: VIII. Petrus Britzelius Lovan. ad S. Iacobum Canonicus: IX. Matthias van Tilborch Presbyter. Hodie decimus Præses Collegium administrat D. Cremers ad S. Iacobum Canonicus senior.

COLLEGIUM DRUITII instituit Clarissimus vir Michael Druitius I. V. Doctor, ad Divi Petri Decanus, Leodiensium Lovanij Officialis, & Decretorum per annos xxvii. Professor. Obijt Anno c15.15.LIX. Sepulchrum habet ante aras D. Ivoni sacras. Post ejus obitum, illo ita jubente, Domus ipsius Collegium facta est, & vectigalia quædam accesserunt pro studiosis, qui inprimis è stirpe sint, deinde Volkerinchoviani, aut è vicinis quatuor pagis; tum ex Vrbe aut agro Castrenſi; demum Lovanienſes. Dare operam Rhetoriæ, Philosophiæque Primo, Theologiæ deinde aut Iurisprudentiæ possunt, Primus Collegii Patronus fuit Reverendissimus Remigius Druitius I. V. Licentius Episcopus. Eius Nepos secutus est Remigius Druitius I. V. Li-

centiatus, qui Collegium non paucis vestigalibus auxit. Perpetuus, si è stirpe desint, designatus est Patronus, Pastor Volckerinchovianus. Provisores sunt Canonicus senior ac S. T. Professor, & Decretorum itidem Professor Ordinarius. Præses Primus Mathæus van Neufville, exin Iacobus Druitius, tum Hubertus de Moor. Post hunc Reverendus vir Balduinus Druitius I. V. L. & ad D. Iacobum Decanus: Huic successit Balduinus Feuts I. V. L. Hodie regit Eruditissimus D. Petrus Daman S. T. L. & Philosophiæ in Pædagogio Lilij Prof. Primarius.

COLLEGIUM MONTENSE cepit initium Anno clō. lō. xcvi. Author est Clariss. vir Ioannes Bieven I. V. D. & Decretorum Professor. Hic Domum suam Collegio legavit; Philippum Fratrem suum Provisorum & Patronum designavit, post eum ac deficientibus in familia hæredibus masculis seniores duos Urbis Montensis in Hannonia Scabinos, & seniores itidem Pensionarium. In eo Præsides hoc ordine fuerunt, Ioannes Buterne I. V. Licentiatus, I. Baptista Gramay Rhetor Publicus. De Vienne, Andreas del Vaulx I. V. D. Georgius Taymon, Andreas de Wipion S. T. D. Ioannes Sauvaige S. T. B. F. qui quatuor hæc subsidia sive Bursas reliquit uti & reliquum bonorum suorum quod superfuit. Successit huic Michael Wittebort. Hodie præest R. D. Nicolaus Quém.

COLLEGIUM MYLIANUM auctorem habet Clarissimum virum Ioannem Mylium I. V. Doctorem ex Ducatu Luxemburgensi oriundum. Hic cum in Hispania Madriti totâ vitâ cœlebs egisset, Anno clō. lō. xcvi. obiit. Condito autem paulò ante mortem testamento omnes opes suas, quæ illi supra privatam fortunam fuerunt, solutis prius quibusdam legatis, in Collegij unius usum reliquit. Huius extruendi curam ut suscipere vellent, rogavit Illustres Dôminos Marcum, Ioannem, Iacobum Fuggeros, liberos Barones in Khierchperg & Weissenhorn, Augustæ Vindelicorum domicilium habentes, & quorum magnæ res in Hispanijs tum agebantur, iisque ut Collegium Luxemburgi, Treviris, aut Lovanij constituerent, potestatem fecit. Illi, ut Alberto Archiduci Austriæ & Brabantæ Ducj gratificarentur, Lovanium elegerunt; ac tandem Anno clō. lōc. xix. viginti tribus post Mylii mortem annis, cum jam etiam Marcus, Ioannes, & Iacobus Fuggeri è vivis excessissent, empta est ad usum Collegij Domus una cum amplo & amœno horto. Cura hæc fuit Illustrum Comitum Ioannis Ernesti & Georgij Fuggerorum, Marci & fratrum ejus agnatorum. Et quoniam in erigendo Collegio suo Mylius præscripsit sequendum ordinem, conditiones ac statuta Collegij Vigiliani, de quo supra facta mentio est, ideo qui illius sunt, huius quoque designati Provisores sunt, Senior S. T. Doctor & Professor, ac Iuris Pontifi-

cij Primarius Antecessor; quibus Illustres Domini Fuggeri primum Vrbis Lovaniensis Consulem, ac primum Syndicum, quem Pensionarium vocant, adjunxerunt. Hi omnes eodem anno x. Calend. Augusti, primum Praesidem ex Illustrium Fuggerorum voluntate declaraverunt Nicolaum Vernulæum Academiae huius Concinnatorem, Eloquentiæ Professorem. Vernulæo successit Iacobus Baech ad S. Petrum Canonicus. Hodie Collegij Moderator est Clarissimus D. Thomas Stapletonus Hibernus I. V. D. & Professor Ordinarius, qui Collegium amplificavit & ornavit, dum Collegio continentes quasdam ædes & adjunctum hortum mercatus est. Cæterum Fundatoris ea voluntas est, ut media pars Alumnorum Collegii sui Artibus det operam & Theologiæ, pars altera Canonibus & Legibus.

COLLEGIUM S. WILLEBRORDI cum ab annis aliquot initium habuisset, confirmatum & stabilitum est An. clō. lxxv. testamento & ultimâ Fundatoris voluntate. Hic est Reverendissimus Nicolaus Zoësius Episc. Sylvæducentis, qui in subsidium studiosorum opes omnes suas Collegio legavit. Alumni, ut recipiantur, donati in artibus laureâ esse debent, studio Theologico operam dare, Baccalaureatum in eo adipisci, ac tum ad suscipiendam animarum curam sese præparare. Alumnis tamen Amersfortio oriundis, ut artibus & Philosophiæ studere possint, permittit. Præses Fundatoris testamento nominatus est Vener. vir M. Henricus van Hegelsom S. T. Bac. huic successerunt Iacobus Gesselius S. Th. B. Ioannes Westrenen & R. D. .... Kempenius Pastor & Canonicus Casselanus, penes quem hodie regimen est. Ante eos tamen, & cum adhuc Zoësius viveret, qui subsidia quibusdam studiis subministrabat, Collegiū administraverunt Laurētius Zoenius S. T. L. Christ. Beusecum S. T. D. Ever. Hesius S. T. L. Matt. Septius S. T. B.

COLLEG. ORDINIS TEUTONICI erectū est An. clō. lxx. curâ & munificentiâ G. D. Edmundi Huyn ab Amsteraedti Equitis, Provinciae ordinis Teutonicorū Provinciæ Iuncetane Comendatoris. Hic enim præclaro instituto comparatis vectigalibus subsidia in Collegio opima pro sex studiosis consignavit. Ij dare operam Philosophiæ primò, deinde Theologiæ debent; postea ubi Sacerdotes initiati fuerint ad Ordinem redire, anno uno illic probari, demū Cruce Provincialis sui auctoritate ornari. Tam diu in Collegio manere a'umnis fas est; quamdiu Provinciali visum, qui ut Musicâ quoq; in Collegio addiscant, decrevit. Præfuerunt huic Collegio Vener. Viri Lau. Keyfers S. T. B. F. Ioannes à Cauwenbergh, Matt. Cavérinne I. V. L. Herm. Fabric. qui postea Persona Eccl. S. Andreæ; & Gangulphi apud Eburones, Io. Finiers. Præst hodie Th. Vervoort, qui Collegiū meliorē & splendidiorē in ordinem redegit & redigere pergit, Ordinis Teuton. Sacerdos. -

COLLEGIUM HYBERNORUM anno clō. Id. xxiii. auctoritate Apostolicā per Sacram de propaganda fide Congregationem fundatum est. Occasionem dedit Illustrissimus Eugenius Matthæus Archiepiscopus Dublinensis, qui Romæ agens cū inopiam sacrorum in Hybernia Præconum & Pastorum exponeret, movit purpuratos Sacræ Congregationis Patres, qui paulō post empta ad Collegij usum Lovanii domo, & consignatis nonnullis subsidijs providere de Pastoribus & animarum Curatoribus Hyberniæ statuerunt. Ipse etiam Dublinensis Antistes vestigalia quædam contulit. Recipiuntur in hoc Collegium, qui ex Hybernia sunt oriundi; studere autem Rhetoricæ, Philosophiæ, Theologiæ possunt, ac deinde animarum curam in Hybernia suscipere astringuntur. Moderator primus Collegij huius fuit Reverendus Vir Nicolaus Aylmerus S. R. E. Protonotarius. Successerunt Emūndus Rellij, Matthæus Theige S. T. D. & ad S. Petrum Canonicus. & Cantor. Hodie præest D. Walterus Enos S. Th. Doctor.

COLLEGIUM STANDONICUM postremò non postremum adijcio. Institutum est à Ioanne Standonck Doctore Theologo vitâ & doctrinâ clarissimo, anno clō. cccc. xc. Recipiuntur in hoc Collegium Pauperes tantum; unde & illi hoc nomen, *Domus Pauperum*. Victus admodum frugalis & tenuis; piscibus in Collegio dumtaxat, non carnis vescuntur; vestitus, quem à Collegio accipiunt, Chlamys & caputium est seu cucullus grisij coloris. Ita Fundator iussit, ut ab hoc Collegio suo ditiores deterreret: quippe pauperum ingenioforum egestati consulere voluit. Interim hæc Domus Religionis & Litteraturæ melioris quoddam est Seminarium, in quo ad omnem virtutem & solidam eruditionem Iuvenes formantur. Disciplina ad Religiosorum institutum accedit, Quotidie certis horis in Collegij Sacello horarias Divæ Virginis Preces (olim canonicas) exsolvunt, & rei divinæ interfunt. Studium ferè continuum est, horæ relaxationi animorum paucæ conceduntur. Exercitia quædam quotidiana, quædam hebdomadaria, atque ea sunt Examina, Repetitiones, Disputationes, unde fit, ut semper ferè aut in Scholis Gymnasij Porcensis sint, aut domi exerceantur. Atque ut morum quoque ratio constet, per hebdomadas singulas Veneris diebus, recitante constituto ex ijs Censore; omnium perperam factorum coram Patre (id nomen est Rectoris Domus) rationem reddunt. Modus recipiendi alumnos hic est. Septembri mense publicum & liberum examen (concursum appellant) instituitur, in eo qui modestiâ, probitate, ingenio & eruditione cæ-

teris

teris ancillantur, Collegij subsidio digni iudicantur. Postquam admissi sunt, per trimestre probantur, ac tum veste cucullogue donantur, Patri obedientiam vovent, leges & disciplinam Collegij servaturos se, ac rem eius, quantum in se erit, promoturos pollicentur. Hoc eorum est votum, & astringuntur. Si inertia inutiles, aut pravis moribus noxij sunt, Patris autoritate pelluntur; absque eius facultate qui discedunt, censuris Ecclesiasticis redire compelli possunt. Suam in tutelam ac patrocinium Romani Pontifices hoc Collegium receperunt. Fidem facit Alexandri Diploma, quod in Archivis asservant, in quo huius Domus præclara merita recensentur. Ideo novum hoc institutum Cardinales Episcopi que probarunt, & privilegijs ornarunt. Inde est quod Pater alumnos suos, etsi nullum adhuc Ecclesiasticum beneficium possideant, sacris initiandos Ordinibus cuiusvis Episcopo, etiam sine litteris, quas dimissorias vocant, possit præsentare. Quod Censuris Ecclesiasticis in delinquentes uti valeat; quod domesticis Sacerdotibus, à patre idonei iudicati, Confessionis seu Pœnitentiæ Sacramentum administrandi, & à casibus Episcopo reservatis absolvendi potestatem habeant. Quod Oratoria struere templaque possint. Provisores Collegij sunt Plebanus ad Divum Petrum, & Carthusianorum Lovanij Prior. Rectores seu Patres plurimi fuerunt; inter eos anno cl. Id. LXXVIII. Vir Eximius Ioannes Clarius S. T. Licentiatus, postea Doctor. Nuper præfuit Eruditissimus Vir Ioannes Charlier S. T. & Iuris Canonici Licentiatus; cui ad Catedralem Namurci Ecclesiam discedenti successerunt, Venerabiles Viri Egidius Kerckoven S. T. Baccalaureus. Nicolaus van Lanckvelt S. T. B. qui postea Præses seminarij Mechliniensis obiit, Philippus Godefridi S. T. D. Adrianus vanden Sande S. T. L. pastor Beginasij Lovanienfis. Hodie Patrem agit Ioannes Daniels, qui splendido planè ædificio Collegium splendere fecit.

Initia huius Domus parva fuerunt, & primis aliquot annis exiguus alumnorum numerus, tandem crescente multorum in pauperes benevolentia auctus est, adiectæ domus aliæ, subsidia pro pluribus parata, adeoque iam anno cl. Id. xxx. Rectore Guiljelmo Hoepmael Zulreno alumni viginti quatuor fuere, plures deinde.

Quantus ex hac Domo in Rempublicam Christianam fructus redundet, nemo sanè ignorat. Celeberrimi Artium & Theologiæ Professores ex hac domo exstiterunt, laudatissimi Pastores ex ea prodierunt; Religiosi viri quam plurimi hæc educati apud Carthusianos,

Fran-

Franciscanos, & alios Sanctitatis gloriâ claruerunt. Hoc tantum dicam, aut hic; aut nullibi, virtus eruditioque comparatur, ubi disciplina regula frugalitas est & labor.

COLLEGIUM SANCTI MICHAELIS authorem habet Paulum Hubens Brëensem, qui ad Sanctum Dionysium Leodij Canonicus & Scholasticus, Lovanij supremum diem obiit xi. Kalendas Septembris Anno cdo. dco. xviii. & translatus Bream in loco natali sepultus est. Hic bonorum suorum hæredem scripsit nepotem suum Laurentium Zoenium etiam Brëensem S. T. L. & Insignis Ecclesiæ Collegiæ D. Petri Lovanij Canonicum seniore, & vice Decanum eum in finem ut Collegium fundaret; qui idcirco primam fundationem bonis suis adauxit, & dictum Collegium ordinavit nominato Præsidente Laurentio Sannen nepote suo, qui hodie S. T. L. & ad sanctum Iacobum Canonicus Collegium administrat. Obijt Laurentius Zoenius xii. Kal. Maij c. dco. li. fuit Vir qui præter mirum in agendis candorem se tam in Præclarissimorum Virorum ultimas voluntates exequendo, quam in negotia Vniuersitatis huius dirigendo præbuit perspicacissimum. Collegium tot alumnos alit, quot secundum Collegij facultates, potest, nunc plures, nunc pauciores.

Hactenus de Collegijs Sæcularium; de alijs, quæ Religiosorum sunt, In illis pias omnes percensere Foundationes longum nimis fuisset; extra illa quædam sunt, nec alicui Collegio addictæ, in subsidium tamen Studioforum. Movit olim, & adhuc hodie plurimos movet huius Academiæ gloria, ideoque benè de illâ mereri, & Rempublicam litterariam auxilio, quo possunt, iuvare augereque contendunt. Adeo prope est ut exclamem, *Lovanium nihil aliud, quam Tempia, Collegia, & Scholas esse, ac verè pietatis Delubrum, Morum Palestinam, Eruditionis Emporium.* Ut autem certum sit Collegiorum singulorum regimen, præter eos qui præsunt & regunt, constituti sunt Provisores singulorum & Visitatores. Eorum munus est quotannis Collegium visitare, præsentatos admittere, in mores alumnorum & Studia inquirere, delinquentes, & de quibus spes nulla est, removere, rationes à Rectoribus & Quæstoribus exigere, ac ne Collegia detrimentum aliquod patiantur, curare. Præter hos autoritate Academicâ ex singulis Facultatibus quidam constituuntur, coram quibus quotannis Collegiorum Moderatores rationes piarum omnium Foundationum exhibent, & Collegiorum statum, quem Visitatores cognoverunt, repræsentant. Ita bono publico Academiæ vigilan-

tia studet, & multorum pietatis monumenta, quæ hæc extant, nequaquam patitur interire.

CAPUT VII.

Schola & Collegia Religiosorum Academiae unitorum.

Conditâ Lovanienſi Academia paulò poſt anno cdo. cccc. xlvii. Pridie Cal. Sextiles Rectore Sucquet mendicantium in Vrbe Religioſorum Cœnobîa, quod ita poſtularent, Academiae ſunt unita. Iſs hæc leges datæ.

Vt Religioſi Academiae nomen darent, prius verò tum iura ſolverent, cùm titulum aliquem publicè adipiſcerentur.

Vt ex ſingulis Cœnobîis duo publicis quotidie in Auditorio Theologico prælectionibus intereſſent; omnes interea ſtudioſorum nomine cenſerentur, Privilegijs gauderent.

Vt vnumquodque Cœnobium ad ſolemnia Academiae ſacra duos ex ſuis mitteret.

Vt pro Academiae priuilegiorum deſenſione Cœnobîa ſingula tantum pro duobus ſtudioſis penderent, quantum alij, qui fortunæ mediocriſ.

Academia in ſe recipere Religioſos ſuo corpori unitos in civili- bus ac perſonalibus cauſis omnibus tueri, non in iſs autem, quæ ad Ordinem & iſtitutum illorum ſpectant.

Atque hæc primis illis temporibus leges; aliæ cùm exegit publicum bonum latæ. Dicendum verò de ſingulis Religioſorum Scholis aliquid.

COENOBIVM DOMINICANORVM ducentis circiter ante Academiam annis incepit, anno nimirum cdo. cc. xxviii. Illis Aulâ ſuâ ceſſit Henricus III. Burgundiæ & Brabantiae Dux anno cdo. cc. lvi. Erec- tum verò eſt in Studij generalis Scholam iam à primis initijs ſuis, in qua duo ſunt ſtudioſorum ordines ſeu claſſes, vna Philoſophorum, altera Theologorum: utrique certo tempore ſtadium ſuum decurrunt, & ſtudio finem imponunt. Et quidem Philoſophiæ ſtudio Profeſſo- res duo, quos Lectores vocant, dirigunt; duo itidem Theologiæ, qui Regentes appellantur; ac deinde tertius eſt, quem ſtudij nuncu- pant magiſtrum. Habet hæc Schola hoc privilegium, ut ſuos decur- ſo ſtudioſorum ſpatio Laureâ donet, & ad Lectoratus gradum, ſed intra ordinem, promoveat. Ad hanc Scholam non Belgæ tantum, ſed

ex omni natione regioneque admittuntur, hodieque in ea operam studij dant Poloni, Franci, alijque. Hic aliquando magnus ille Theologorum Princeps D. Thomas Aquinas Lectoris Officio functus est. Neque ea fama tantum est; Fidem facit scriptum quoddam, quod in Archivis huius Cœnobij asservatur, in quo ita subscriptum, *Frater Thomas de Aquino S. Th. Lector*. Eum hic olim Evangelium Alberto Magno rem divinam faciente cecinisse, certum est: Ideo & pulpitem, ex quo cecinit, & Suggestum, ex quo docuit, ad perpetuam memoriam etiamnum servant. De eximjis viris illis Dominicani Ordinis, qui nascente Academiâ Theologicum studium inchoaverunt, libro secundo retulimus. Alij æternâ memoriâ dignissimi floruerunt. Atque imprimis Ioannes Hentenius S. T. Doctor & Professor celeberrimus, ac linguæ Græcæ peritiâ excellentissimus, qui Facultatis Theologicæ autoritate Sacra Biblia suo ac genuino nitori restituit. Eius ingenium suspexerunt amaveruntque Carolus V. Imperator, & Philippus II. Hispaniarum Monarcha. Prodiierunt etiam hinc B. Thomas Cantipratanus Suffraganeus quondam Episcopus Cameraci; Eustachius de Zichenis contra Lutherum & Erasmus scriptis clarissimus; Pipinus Rosa quondam Mechliniæ Episcopus Suffraganeus, cum Archiepiscopalem illam Sedem Cardinalis Granuellanus occuparet; Godesfridus Styroy, atque alij plures, quorum memoriam hæc Academia perpetuum retinebit.

Neque tantum Doctores, sed & Divos hoc Cœnobium produxit; Beatum illum Thomam Cantipratanum, & Beatum Henricum à Calstris, ex perantiquâ nobilissimaque Familia Calstriâ, quæ in hoc Lovaniensi oppido est. Illud verò nequaquam reticendum ex hac Scholâ aliquando intra annos duntaxat triginta Doctores S. T. quatuordecim Lovanij renunciatos fuisse. Numerantur etiam septem aut octo qui nostræ ferè memoria in S. Th. Collegium adsciti sunt, quod peculiari huic ordini semper fuisse constat. Hodie generale huius Scholæ studium doctrinâ suâ dirigit F. Ioa. Ant. Dabbermont S. T. Doctor, præclarum sui Ordinis & Academiæ decus, in quo nec facundiam desiderare quispiam potest, nec ullam eruditionem; ingenio & ore magnus est. Operam suam in regenda hac Scholâ dedit F. Marius Ambrosius Carello S. Th. D. Antwerp. nunc Episcopus Ordinis Dominicani gratum delitium & honor.

CŒNOBIUM FRANCISCANORUM anno dlo. cc. xxxi. post Divi Francisci mortem quinquennio, cepit. Ita veteres eorum memoriz fidem

fidem faciunt. Hic Schola vna Theologica est, & in ea diebus singulis Prælectiones duæ, quibus Scoti Doctoris subtilis doctrina traditur, & explicatur. Disputationes item & repetitiones quotidianæ sunt, quibus quæ prælecta & audita sunt accuratè discutuntur, & velut denuo explicantur. Conveniunt quoque sæpissimè Religiosi, & dirigente Lectore vno seu Professore de officijs, seu Casibus conscientiae, ut appellant, inter se agunt, & conferendo discunt. Solemnès etiam certis per annum diebus Disputationes instituunt, & Theses seu Positiones publicè proponunt. Eæ magnà frequentia Doctorum & Academicæ Iuventutis celebrantur. Fuit & olim publica vna Scripturarum sacrarum prælectio, ad quam ex tota Academia concursus erat; verum cum à Patribus huius Cœnobij Academicus Senatus postulavisset, ut religiosi tantum & non alijs ea Schola pateret, illi pro modestia sua paruerunt, & domesticos intra parietes religiosam Iuventutem suam docuerunt. Nec aliter etiam hodie faciunt; & religiosi qui ad hoc studium mittuntur, supra quadraginta ferè semper esse solent. Philosophicum studium, quod aliquando celeberrimum hic quoque fuit, nunc alio translatus est, quod & tantæ studiosorum multitudinis capax Domus non esset, & victus difficultate laborarent. Porro quanta sit studij huius celebritas Professorum eius gloria toto terrarum orbe decantata, quæ sanctitatis an doctrinæ opinione maior sit iure dubites. Doctrinæ fundamentum vnicam ponunt Pietatem; & fere qui eruditione hic excelluerunt, vitæ integritate simul claruerunt. Hanc Deo, illam Orbi victuris æternum monumentis prabaverunt. Ille iam inter Divos Franciscus Titelmanus priusquam sub vitæ occasum Capucinorum institutum profiteretur, hic claruit, docuit, scripsit. Ille inter Theologos clari nominis Adamus Sæboldus de republica christiana optimè meritis, multis annis Theologiam hic professus est, quem quando mors triginta sex vixdum annos natum abstulit, certè mundo invidit. Ille Adamus Hechstadius, quo sacrarum litterarum & univèrsæ Ecclesiasticæ doctrinæ peritior vix ullus fuit, Scripturam Sacram hic longissimo quoque tempore & summa cum laude est interpretatus, Non ignorat Academia quantà sedulitate Lectorem hic per viginti annos egerit celeberrimus Arnoldus Estius. Testis eadem est solidæ doctrinæ, quam in Reveren. Patre F. Iacobo Pinckart quondam Provinciali, cum non ita pridem Theologiam hic profiteretur, agnovit. Illud verò egregium sane Theologorum decus, præmaturo nimis fato ex sacra huius

Scholæ Cathedra nuper abreptum F. Theodorum Smiling, cum quadragesimum sextum ætatis annum nondum explevisset, hodie adhuc Theologi I gent, boni omnes mœrent. Vt hoc tantum dicam, hic erat, si quisquam, vir bonus & sapiens. Hodie Scholæ huius dignitatem doctrinâ suâ sustinet Frater Petrus de Vrse Sacræ Theologiæ Lector. Vt interim hîc non recenseam Amandum de Ziericzeæ Chronicorum Belgicorum authorem, Theodorum à Monasterio, Nicolaum de Asca, Martinum Thuyhout, Arnoldum Alostanum, Henricum Sedulium, Ioannem Mahusium ad Episcopatum Daventriæ vocatum, aliosque quam plurimos, qui huius Cœnobij famam clarissimi nominis sui ipsendore illustrarunt. Vnum hîc gloriæ Academiæ non patitur. Is est Petrus de Monte S. Theol. Licentiatius, qui cum Rector esset, & Academiæ Principatum teneret D. Francisci institutum in hoc Cœnobio professus est, & postea Academiâ purpurâ, dimissisquæ à se, qui sceptra præferebant, Bedellis religiosam vestem induit. Lectorem hic multis annis, & Cœnobij Præfectum seu Guadianum aliquot egit. In utroque officio lumen quoddam pietatis & eruditionis fulsit. E vivis excessit anno clv. 13. LXXIX. mense Aprili. Ut Academicos titulos non adipiscerentur, qui ex hoc ordine sunt, humilitas & modestia Ordinis iam pridem decrevit:

CŒNOBIUM ORDINIS EREMITARUM S. AUGUSTINI ANNO clv. cc. LXIV. Lovanij erectum est. In hoc studium est Provinciale generalis studij privilegij gaudens. Quippe ex totâ Provincia Belgicâ, quæ limitibus suis viciniore quoque Germaniæ Lotaringiæque partes concludit, ad hoc studium ejusdem instituti Religiosi mittuntur, & prælegi cum Theologia Artes hîc omnes possunt. Dux non ita pridem Scholæ hîc erant, una Philosophorum altera Theologorum: tantò verò numero cum impar Cœnobij Domus esset, placuit ut Bruxellas ac Gandavum Philosophiæ studium transferretur. Vna igitur hodie Schola est, Theologiæ Auditorium. In eo tres quotidie prælectiones, Sacrarum litterarum una, & duæ Scholasticæ, ut appellant, Theologiæ. Singulæ Professore suum habent, probatæ eruditionis virum. Debus Lunæ ac veneris Disputationes sunt; aliis repetitionis quædam, cum in Theologia, tam etiam in Philosophia. Solemnes verò ac publicæ quotannis Disputationes aliquot propositis Theologici cuiuspiam argumenti Thesibus, & omnibus ex Academia per libellos vocatis celebrantur. Qui ex hoc ordine in hac Schola assiduam Theologiæ operam dant, circiter quadraginta sunt, & à sui Ordinis Patribus ad

Theo-

Theologicos omnes gradus, adeoque etiam ad Doctoratum possunt promoveri. Studij totius Praefectus ab ijs Magister Regens appellatur. Is est hodie Eximius Vir F. Athanasius Maigretius. S. Th. Doctor viget hic Eximius Dominus Frater Christianus Lupus Sacrae Theologiae Doctor Academicus, plurimae eruditionis, & subtilis ingenij vir, magnum sui Ordinis decus. Et verò Theologicae in hoc Cœnobio Scholae celebris haecenus fama fuit, & etiamnum est. Clauerunt in ea viri immortalitate dignissimi, Ioannes Godshebdeel Sacrae Theologiae Doctor, & Ordinis sui Provincialis, Ioannes Pauhuysius Ioannes Schrybeek Eleonorae Francorum Reginae à Confessionibus, Araoldus Regius, Ioannes Coels de Academia bene meritis, Gregorius Varetius, atque alii quamplurimi. Quippe etiam tumultuum Belgicorum tempore ad Doctoralem in Sacra Theologia Lauream non pauciores viginti, qui hinc doctrinâ clari, pertraxerunt.

Habet verò præterea hoc Cœnobium iam ab anno undecimo Humaniorum litterarum, Grammaticae Rhetoricaeque Scholae, in quibus iuventus religiosa ipsi pietate formant, & liberalibus Artibus excolunt. Ubi & ego, qui hæc suppleo, latine loqui didici.

COLLEGIUM CARMELITARUM Anno dñi. mccc. lxxix. fundatum est. Author est Godefridus de Loe Odinis Carmelitarum Religiosus S. T. Doctor Academicus & Professor. Is autoritate Apostolicâ eo tempore apud Belgas Legati, & approbante Theologicâ Facultate Domum suam ac coniunctos illi fundos iuxta Clericorum, ut vocant, seu Divi Antonij in hac Urbe Sacellum in Collegium unum pro Religiosis Ordinis sui erexit. Legem hanc adiecit, ut hoc Collegium nulli omnino Ordinis sui Cœnobio subesset, & quicquid unquam pro eo acquireretur, id totum illi cederet. In hac igitur domo Carmelitæ more in Collegijs recepto plurimi simul vixerunt, & studijs operam dederunt, usque ad annum dñi. mccc. lxxxvii. Eo anno Calendis Martij egregius ac circumspexus vir Georgius Bourgenis Artium Magister, & I. V. Licentiatus, Collegiata D. Ioannis Ecclesiae Leodij Decanus domum suam in plateâ dictâ lapideâ, & è regione Xenodochij maioris sitam, quamque tum inhabitabat, cum duabus alijs, & horto vno, Regenti Carmelitici Collegij, Religiosisque sub eius disciplinâ studentibus legavit. Hac verò etiam Rege, ut Regens, (qui Terminarius tum appellabatur) & cum eo Religiosi

studii si in hanc Domum migrarent, soli in ea habitarent, vendere aut locare eandem cuiquam nunquam possent. Adiecit & hoc onus, ut hebdomadatim ter ad Divæ Virginis aras in Æde Divi Petri Lovanii Sacra facerent. Obijt anno sequenti vi. Calendæ Aprilis, & donationem hanc suam testamento firmavit. Quare relicta priore Domino constitutum in hac nova Collegium est, & annos supra centum ac triginta Carmelitæ Religiosi sub vnus Moderatoris seu Regentis imperio summâ sedulitate studia hîc coluerunt. Tandem anno cld. Id. xvi. i. autoritate constitutorum ab Apostolicâ Sede Iudicum, qui Georgij Boutgenis voluntatem commutarunt, vendita ea Domus est & Collegium in novam ad Divæ Catharinæ Domum, quam ædificarunt, translatum. Hic quotidie vna Philosophiæ, Theologiæque altera prælectio est, ac simul ad publica Academiæ Auditoria Religiosi mittuntur. Ita fit, ut publicè discant, & privatim.

COLLEGIUM PRÆMONSTRATENSIMUM anno cld. Id. LXXI. v. Cal. Decembris trium Abbatum curâ & ære fundatum est. Ij fuerunt Carolus vander Linden Prælatus Paracensis, Egidius Heyns Averbodienfis, Michaël Malenus Ninoviensis. Emerunt illi in Collegij usum ædes illas, quæ in hac Vrbe Grimbergenfis Monasterij erant, & qui vendidit eius loci Abbas Gerardus Campenhoudt pro suis ius ad Collegium retinuit. Vt etiam locus aliquis hîc suls esset egerunt postmodum, etsi non eodem tempore, Antistes Antuerpiensis, Prælati Tongerloënsis & Heylessemensis. Qui in hoc Collegio Religiosi degunt Academicas scholas, & publicas prælectiones frequentant, gradus Academicos cum tempus est, adipiscuntur, domi privata exercitia habent, & publicis intersunt disputationibus. Ijs præest Moderator aliquis. Is hoc tempore est Eruditissimus Vir F. Carolus Cogen S. T. Licentiatus, qui & disciplina commissos sibi Religiosos format, & studium industriâ suâ promovet, ut aliquando, cum Prælati visum, ad Cœnobia sua multâ eruditione aucti revertantur.

COLLEGIUM S. ANTONII A PAPUA anno cld. Id. ix. munificentia Philippi III. Hispaniarum Indiarumque Regis, curâ autem ac sollicitatione Illustrissimi Tuamensis Archiepiscopi Florentij Contij tum Hiberniæ Provincialis Ministri erectum est. Primum, cum fundamenta jacerentur lapidem suis manibus posuerunt Serenissimi Belgarum Principes Albertus & Isabella Clara Eugenia. In eo Religiosi suæ ex vero *Observantis*, qui Seraphici Francisci institutum profitentur. Duæ hîc sunt Scholæ, Philosophiæ una, altera Theologiæ: in utraque prælectio-

lectiones quotidie duæ, disputatio una. In Auditorio Theologico etiam per dies singulos quædam, sed mediâ duntaxat horâ, de Casibus conscientiarum lectio est, & festis diebus de fidei seu Religionis controversiis. Solemnnes quotannis in Theologia Disputationes semper tres, sæpius plures, invitatis ex Academia quamplurimis, celebrantur. Vtriq; studio Lectores duo præsunt. Religiosi Auditores sunt, atque ij ferè semper numero circiter sexaginta; inter quos nuper hîc simul debebant duo Comitum filij, duo Vicecomitum, quatuor Baronum, ac plures alij. Hactenus Theologiæ, Philosophiæque Lectores in hoc Collegio quindecim fuerunt; ex eo verò in varijs Europæ partibus sexdecim, atque etiamnum hoc tempore alibi decem Theologiam aut Philosophiam proficiuntur, qui ex hac Schola prodierunt. Accepit hinc Hibernia duos Archiepiscopos, unum Armachanum, alterum Dublinensem; Episcopum etiam unum Elsinensem. Accepit hinc quoque Ministros Provinciales tres Monæm, Fildæm, & Mathæum; Guardianos, ut vocant, XL. Sacros Oratores XLVI. Missi hinc in Scotiam sex fuerunt, quorum quatuor Cornelius Vardæus, Patritius Brady, Paulus Onellus, Patritius Hegerty Ultonienses Diplomate S. Congregationis de propaganda fide auctoritatem acceperunt, & biennij tantum spacio supra sex hæreticorum millia Catholicæ Religionis asseruerunt, quemadmodum Sædi Apostolicæ facta nuper est fides. Neque imperitæ multitudinis tantum moti per eos animi, verum etiam quorundam hæreticæ sectæ Doctorem, quorum unus è Scotia oriundus non ita pridem Lovanium adductus animum ad Sacrum Religionis nostræ studium in Hibernorum Collegio contulit. Sed ante hos alij quoque hac in Provincia egregiam pro amplificanda religione operam navarunt. Edmundus Cane orator non è vulgo sapius in vincula conjectus, & cui crux à Sectariis fractum. Ioannes Stivardus gente Scotus, è laicorum, ut appellant, huius Collegij ordine, cuius animus in fidei propugnandæ negotio ita generosus fuit, ut cum vinculis onustus Londinum ad Iacobum VI. Regem perductus esset, illo spectante & stupente imperterritus ipse Romanam Religionem confessus sit. Excessit è vita anno 1610. Id. xxv. Recensere non opus est eos, qui aut hic in Belgico exercitu laborant, aut in Poloniam hinc missi Hibernis ibi militantibus sunt præsto. Illi verò, qui egregij religionis propugnatores in carceribus & ergastulis vitam posuerunt, suâ morte & famæ immortalitatem, & felicitatis æternitatem sunt consecuti Thomas Geraldinus, & Ochan, ambo summx eloquentiæ, pietatis,

pietatis, doctrinæ viri. Claruerunt hic Religiosi viri virtute & doctrinâ verè magni. Inprimis Illustrissimus Florentius Conrius Archiepiscopus Tuamensis, cuius unicum studium jam ab annis septendecim est solius Augustini lectio. Doctè ac subtiliter non pauca hic scripsit Illustrissimus Hugo Cavellus Archiepiscopus Armachanus inter summos hujus ævi Theologos. Illustrissimus Thomas Flemingus ex Præfecto Collegij hujus & Professore Archiepiscopus Dublinensis electus. Reverendissimus Boetius Eganus Elfinensis Episcopus. Magna quoque Collegij quondam decora, Donatus Monæus, & Bonaventura Hossæus. Ille primus Collegij Præfectus, in Hibernia Provincialis Minister: hic ingenio subtilissimus ore facundissimus.

Hactenus Vernulæus: addam & ego pauca, quæ ad Collegij hujus & Gentis Hibernicæ splendorem & commendationem: Hoc anno c10. 10c. 1xvii. quo hæc addimus, octavâ Maij Jubilæum Annum Collegium celebravit. Quo exiguo temporis spacio complexit tempora multa: à sua enim prima Fundatione ad hunc currentem annum numerat, qui pro fide interfeciti sunt XV. Archiepiscopos III. Episcopos IV. totius Ordinis Definitores Generales II. Provinciales Ministros VIII. centum & plures Guardianos; publicos sacrarum & scholasticarum rerum Scriptores XIV. Theologiæ Lectores Jubilatos XII. alios tum Philosophiæ tum Theologiæ Lectores, Divini verbi præcones & zelosissimos Missionarios CL X. quorum quinque missi in Schotiam octodecim millia hominum Christo & Ecclesiæ peperere. Nec hoc Notatu indignum, quod ab ingressu Cromwelli in Hiberniam sive Scotiam Majorem usque ad annum c10. 10c. 1xiv. conversa sint à Schismate & Hæresi ultrâ viginti millia nongenti septuaginta, quorum plerique per Missionarios hujus Collegii conversi sunt: uti authenticè constat ex epistola R. adm. P. Antonij Dochartij Provincialis Hiberniæ dicto anno ad Capitulum Generale Romanam missâ. Prodiit quoque ex eodem Collegio, præter alios plures vitæ innocentia, & probitate conspicuos, R. P. F. Michaël Duvinus S. T. Lector, qui Genus Deo animam reddidit non sine Sanctitatis opinione dum post mortem Sanctitatis indicia dedijt. Obijt autem ante annos circiter duodecim. Hodie Collegium regitur per Ven. Adm. P. Bernardum Fallonium S. T. Lectorem. studium Theologicum hic dirigunt Ven. adm. P. P. F. Franciscus Kennedy Lector Jubilatus, & F. Bonaventura Keoin. Philosophico præfunt VV. PP. F. Bonaventura Relly, & F. Franciscus Feganus.

COLLEGIUM CANONICORUM REGULARIUM S. AUGUSTINI Anno cdo. Id. xviii. Calendis Novembris prima initia accepit. Authores sunt Priores duo, Antonius van Berghim Viridis Vallis, & Ioannes Peterſim Cœnobij Bethlehemitici. Hi enim ad Collegij uſum domum comparaverunt; conſenſit Generalis eorum Ordinis Albertus Luychenius eo quo ſupra anno, iv. Nonas Septembris. Mittuntur ad hoc Collegium ex ijs Cœnobijs Religioſi, quæ Capituli ſunt Windeſemenſis. Habent Præfectum unum ſeu Regentem; inſtituti ſui legem ſervant; & exercitijs domeſticis formantur; Scholas interim Theologiæ publicas, ac Philoſophiæ quandoque addeunt, & Academicis interſunt diſputationibus. Gradus ſeu titulos Baccalaureatus & Licentiæ, cum ſuperioribus viſum adipiſcuntur.

Annumerari Collegijs Religioſorum poſſunt etiam Domus, quæ Prælatorum quidem hoſpitiſto deſtinatæ, ſæpe tamen etiam ſtudiorum uſui ſerviunt, ut Domus Villarienſis, Averbodienſis, Tongerloenſis, Sanctorum Bernardi, Trudonis, Bertini.

Porro præter hæc Religioſorum unita Academiæ Collegia, Patres Societatis Ieſu ſuum etiam Lovanij Collegium habent. Eorum duo primùm circa annum cdo. Id. xlii. in Urbem venerunt; paulò poſt aucti numero ſunt, & Collegium factum eſt. Dotavit illud Levinus Torrentius Antiſtes Antuerpienſis, ante quem Ælius Schoranus Patriſius & Conſularis Vir liberaliter eos juvit, accedentibus aliorum ſubſidijs, ut domum ſibi compararint. In hoc Collegio tres quotidie prælectiones ſunt, una Scripturarum ſacrarum, & duæ ſubtilioris Theologiæ. Diſputationes hæc frequentes ſunt cum publicæ, tum privatæ, atque alia, quibus inter ſe de Theologico aliquo argumento conferunt, exercitia. Unus etiam Hebraicarum litterarum eſſe Profeſſor ſolet. Auditores ordinarij ſunt Religioſi eiufdem Societatis, quibus exteri nonnulli ſeſe jungunt, ij nimirum, qui aut ad gradus Academicos nō aſpirant, aut qui aliquod auditis prælectionibus Academicis ortum naſti, illud lectioni alicui huius Collegij audiendæ impendunt. Philoſophicum ſtudium privatos intra parietes, ac pro ſuis tantum habent. Hæc non ita pridem celebres eruditione ſua floruerunt Ioannes Deckerius, & Martinus Delrius; ac nuper etiam Leonardus Leſſius vitæ & ſcriptis clariffimis Theologus. Hodie huic ſtudio præeſt Reveren. P. Guilielmus de Schildere cuius nomen iam publicis ſcriptis etiam famoſum eſt. In hoc quoque Collegio claruit aliquando Illuſtriſſimus Robertus Bellarminus, poſtea Cardinalis, & Purpuratorum

rum Patrum, imò totius Romanæ Ecclesiæ fulgentissimum decus, qui & voce & calamo quamdiu vixit, Religionem Christianam ita egregiè tutatus est, ut profligavisse horum temporum Hæreses doctissimis suis Controversiarum libris videri possit. Quoniam verò Lovaniensem Academiam suo etiam amore ita complexus est, ut suam operam ad eius defendenda privilegia promptissimam semper obtulerit, libet hic illius ad Academiam litteras, quibus suum in eam affectum testatus est, subtexere.

Magnifici Dominis

D. RECTORI & UNIVERSITATI Studij

Generalis Lovaniensis.

Magnifici Domini, Agnovi ex litteris vestris veterem erga me benevolentiam florentissima Lovaniensis Academia. Nam quod de mea vel eruditione, vel pietate predicatis, id ipsum vobis non tam veritas, quam charitas persuasit, ea enim est, qua de hiis, qui per eam diliguntur, bona omnia facile credit, ex eadem benevolentia factum recolo, ut cum ante annos triginta Lovanii Latinas Conciones haberem, & juvenis adhuc, necdum sacri initiatus, neque in eo dicendi genere exercitatus essem, tanti tamen concursus ad me audiendum ferent, ut ego ipse mirarer. Hac sanè neque ex memoria mea unquam, neque ex memoria vestra, ut video, exciderunt. Quamvis inter nos charitas mutuis officiis fovenda est, ut non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. Acceperam iam dudum ex Domino Petro Lombardo privilegia quadam Academia Lovaniensis in dubium revocari; & tunc quidem diligenter commendavi causam vestram Illustrissimo Domino Cardinali Aldobrandino, cum delectis ludicibus à Sanctissimo Pontifice. De calumnia verò Academia structa a falsis fratribus nihil audivi, nisi hoc ipso tempore, quo litteras vestras accepi, quando idem Dominus Petrus Lombardus sin. ul. calumniam structam & detectam significavit, ita ut mea opera necessaria non fuerit. Obtuli studium meum eidem Domino Petro, quasi operam meam uti voluerit in iis, qua ad Academia vestra commodum velexificationem pertinet; officio meo non defuisse videat. Interim Domino Rectori totique Universitati, cui addictissimum me esse fateor, a Deo celestium donorum copiam quam maximam precor. Datum Roma die XXVIII. Julij clc. lxx.

Magnificarum DD. VV.

Addictissimus

Robertus Cardinalis Bellarminus.

COLLE

COLLEGIUM DOMINICANORUM HIBERNORUM, quod D. Thoma Aquinati sacrum est, nuper accessit, anno cD. lxx. xxv. In eo studium Philosop. & Theol. & auditores sunt ejusdem instituti & Provinciæ Religiosi, qui præterquam quod ad severam Dominicane Regulæ normam vitæ suæ rationes accuratè componant, in studium ita strenuè incumbunt, ut eorum vita quædam sit continua studiorum, precum, contemplationum exercitatio. Interim publica etiam Academiæ exercitia tantâ diligentia frequentant, ut ijs solis vacare videantur. Præest illis Reverendus vir F. Dominicus Relly. Studium autem dirigit Frater Balthasar à Sancto Thoma. Eorum pietas & modestia bonorum omnium auxilium moretur, ut, quod quidem illis propositum est, fortissimi adversus hæreticos Athletæ existant, & patriæ suæ sacram opem ferant. Templum sibi novum nunc extruxerunt, cujus præcipui Benefactores RR. DD. Gregorius & Henricus Ioyens, hic quondam in Hibernia Pastor, ille ad D. Gudulam Brux. Canonicus.

CAPUT IX.

Canonicorum Collegia & alia quædam loca Academiæ unita.

Collegia Canonicorum in hac Urbe duo sunt, ad Divi Petri unum, alterum ad D. Iacobi. Illud authorem habet Lambertum primum Comitem; Qui incrementa addiderunt, plures, atque etiam privati aliqui, postea fuerunt. Hodie octodecim Canonici sunt, Decanus unus, & Præpositus, qui simul Academiæ Cancellarius. Hoc verò Eincuriæ primò fuit, inde Lovanium anno cD. cccc. lvi. translatum est. Egit hoc ut Urbis Lovaniensis solitudini & inopiæ consulere Philippus Bonus Brabantæ Dux; concessit Nicolaus Quintus Pontifex Maximus Academiæ etiam intuitu, ut Canonici in ea excolerentur, & ipsi illam excolerent. Decani suprema hîc dignitas est. Utrumque Collegium Academiæ unitum est, & quidem illud Divi Iacobi jam ab anno, cD. D. lxxxiv. Pridie Cal. Martij; posterius alterum Divi Petri. Leges, quibus utrumque unitum est, hæc sunt.

Salva remanebunt Decano & Capitulo universa sua iura, privilegia, franchisia, libertates atque præeminentia quomodolibet ipsis competentes respectu quarumlibet aliarum ab Universitate dicta Communitarum, Collegio-

rum, aut singularum personarum; quatenus tamen illa privilegij Universitatis Lovanienſis illuſque Suppoſitis per ſanctam Sedem Apoſtolicam & Duces Brabantia conceſſi & indulgi non adverſentur ſeu praiudicent.

D. Reſtor habebit omnimodam Iuriſdictionem iuxta tenorem erectionis Univerſitatis in quibuſcumque cauſis tam civilibus, quam criminalibus prædictorum tam Decani & Capituli ac Suppoſitorum eiſdem. Salvo quod dñi Decanus & Capitulum habebunt ſeu retinebunt cognitionem & correctionem quorumcumque exceſſuum per Suppoſita Capituli in Eccleſia, Capitulo, Camiterio, Proceſſionibus, aut alibi circa divinum officium commiſſorum; nec non circa ſtatuta concernentia præſentationem, reſidentiam, perceptionem, diſtributionem & privationem fructuum, ac Collegialia alia Suppoſitorum prædicti Capituli.

Sed ſi Decanus & Capitulum in prædictis exceſſibus diſſimulaverint, & Suppoſita ſua, ut debent, non correxerint, ſupplebit Reſtor dicti Decani & Capituli negligentiam.

Si à ſententijs aut decretis dicti Decani & Capituli in Caſibus à iure permiffiſ interponatur appellatio, quod fiet ad Magnificum D. Reſtorem tanquam ſuperiorem.

Non decernet D. Reſtor contra Decanum vel aliquem Canonicum ullam citationem aut inhibitionem, niſi præmiſſa gratoſâ monitione.

Quando commune Suppoſitum Univerſitatis & Capituli decederet condito teſtamento, quod illo caſu eiſdem teſtamentum primo exhibebitur D. Reſtori, & coram eodem aperietur & publicabitur, & quatenus opus fuerit, confirmabitur, & infirmabitur. Deinde ſimuliter exhibebitur D. Decano & Capitulo, niſi Decanus, aut alius per Decanum & Capitulum deputandus coram dicto Reſtore comparere maluerit, ut ſic interſit, quando dictum teſtamentum à D. Reſtore aperietur & publicabitur.

Et ſi in teſtamento nulli ſint deputati Executores, deputabuntur à Reſtore & Decano coniunctim, qui anno executionis finito tenebuntur reddere rationem coram D. Reſtore & Decano, vel ab ijs deputandis.

Absolute vero, concluſo & approbato computu ſuper abſolutione vel continuatione executoris ſeriet D. Reſtor ſententiam, ſicut in cauſis Suppoſitorum Univerſitatis facere conſuevit.

Si autem commune Suppoſitum moriatur ſine teſtamento, deputatio Cuvatoris fiet conjunctim per DD. Reſtorem & Decanum, qui ſimuliter coram Reſtore & Decano, ut ſupra, rationes ſuas reddere debent.

Item omnia Suppoſita Capituli Lovanijs reſidentia debebunt intitulari, ſi antea intitulati non fuerint, aut ſilaci fuerint, ſolvens, intra intitulandum.

Cæterum priori illi ad Divum Petrum Collegio aliud quod *Secunda Fundationis* appellatur, adjectum est. Eugenius IV. Pontifex Maximus Apostolico Diplomate, quod Senis anno clō. cccc. xliiii. Cal. lunij expeditum est, cum pro dotanda Academia Brabantia Dux ipsa Academia, & Senatus Populusque Lovaniensis supplicarent, certarum in Brabantia Parochiarum redditus & vectigalia, pro erigendis in Æde Divi Petri tot Canonicatibus & Professionibus, quod commodè possent, uniri percipique iussit. Eâ verò lege, ut Professores, qui ijs Canonicatibus fruerentur, ad sacros ordines non astringerentur; gauderent autem iisdem prorsus, *juribus, privilegijs, honoribus, libertatibus, immunitatibus, indultibus quibuscumque in omnibus & singulis pari modo absque differentia quacunque*, quibus antiqui Canonici; *neq non Stallum in choro, locumque & vocem in Capitulo haberent*, ita ut non diversi Canonicatus, sed auctus priorum numerus censeretur. Ipsi Canonici novi redditus suos ex æquo inter se partirentur. Constitutus Pontificij Diplomatis executor fuit Guillelmus Bontius Archidiaconus Antuerpiensis, & ad Divi Petri in hac Urbe Decanus. Is eodem anno, cum urgeret Academiae Syndicus, Apostolicarum litterarum auctoritate novos Canonicatus Pontificiam secutus voluntatem erexit, & eodem, quo priores, jure donavit, redditibus tantum distinxit. Ad eos autem cum præsentare viros idoneos jure suo Urbanus Magistratus vellet, Bontius alio consilio motus, quod Executio displicere videretur, Apostolicam institutionem immutare conatur, Magistratum in consilii sui partes adducit, cum eo concordiam quandam anno clō. cccc. xliiv. xlii. Cal. Februarij, sed diversissimis à prima Canonicorum institutione conditionibus, init. Paulò post pridie ejus diei, quem *Palmarum* dicimus, primi Canonici in possessionem missi sunt. Ut certus conatus esset, persuasum id temporis Duci, ut Concordiam approbaret. Ut autem hoc Collegium non esset, aut secundum initam & approbatam Concordiam esset, jam Româ, ut ferebatur, novum Diploma impetratum erat. Suspecta Academiae res fuit. Igitur ut novo conatui occurreret, & hoc suorum Professorum Collegium, primam studij sui dotem, tueretur, Bontium inprimis jurejurando obstringit, nihil novi Diplomatis auctoritate tentare; deinde ut omnes ac singuli, qui in Academico Senatu sunt, jurent serpsimam Collegij hujus institutionem, libertatem, jura omnia ac privilegia conservaturos, iubet. Placuit & tacto manu pectore viritum iuratum est; utque omnes Sacramenti huius religione etiam in posterum tene-

rentur, tertiò ad Academiam de eadem re relatam est, omnibusque in eandem sententiam certatim euntibus Senatufconsultum factum. Demum anno clò. cccc. xlviii. xv. Calendas Quintiles nunquam à prima Collegij huius institutione recedendum esse frequenti Senatu ac nemine intercedente vel obrogante decretum est. Permissum quoque Canoniciis novis, ut Academiæ authoritate iura sua quo possent modo tuerentur. Paulò post leges Collegij huius scriptæ sunt, & iuramentorum datæ formulæ. Inter eas vna, qua Decanus se obligare deberet, secundum institutionis primæ normam, Collegium regere. Quippe idem utriusque Collegij Decanus est. Ac ne quam obligationem Concordia cum Urbano Magistratu inita, & à Duce approbata adferre crederetur, anno clò. cccc. lxi. x. absolutionis Diploma Apostolicâ authoritate impetratum est. Eius Executor cum designatus esset Leodienfis Officialis, libellis ad Ædium sacrarum valvas affixis, diem omnibus, quorum interesset, dixit, utque adessent, ac Concordiam rescindi audirent, Apostolicâ authoritate præcepit. Nemo comparuit, aut quicquam opposuit. Quamquam iam antea per Pontificem in erectionis Diplomate decretum erat his verbis, *Iritâ & inania decernimus omnes & singulos processus, quos haberi, ac sententias, censuras, ac pœnas, quas ferri & promulgari, ac quicquid contra tenorem & effectum presentium per Sedem eandem, sive aliàs per quemcumque Apostolicâ, vel aliâ quavis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari*

Hæc verò cum ita se habeant, assidue tamen inter utrumque Collegium controversiæ hætenus sunt, dum Canonici novi primam suam & Apostolicam institutionem sequi volunt, antiqui concordiam servare se velle contendunt.

Porro in novo Collegio decem sunt Canonicatus & totidem ijs annexæ Professiones, in singulis nimirum Facultatibus duæ, de quibus iam libro secundo diximus.

Præter hæc Canonicorum Collegia nomen etiam Academiæ dederunt, & eius facta sunt membra Cœnobia quædam cum in Vrbe, tum Suburbana.

In Vrbe, MARTINIANORUM COENOBIIUM inprimis, quod authore Henrico Wellens ad Divi Petri Sacellano Collegium honori Divi Gregorij sacrum primo fuit. In eo Clerici Daventriâ adsciti docendo scribendoque occupabantur, dato circa annum clò. cccc. xliii. initio. Mutato deinde vitæ genere Canonicam Divi Augustini regulam

lam professi sunt anno clō. cccc. XLVII. quique tum rector erat *Begidius Walramus* factus est Prior. Consensit & approbavit *Ioannes Leodienſium Antistes*, & *Windeſemenſi Capitulo* vnitus est Prioratus. Claruerunt hīc doctrinā virtuteque illustres *Nicolaus Winghe*, *Martinus Lipſius*, *Guilielmus Montenſis*, *Petrus Sylvaſius*, *Ioannes Gareti*, *Adrianus Iordanus*, *Gerardus Ghelreus*, aliique plures. Bibliotheca hīc inſignis, & manu ſcriptis authorum variorum voluminibus celebris.

CARTHUSIANI circa annum clō. cccc. LXXIV. liberalitate *Walteri Waterletij*, *Malbodiensis Præpositi* fundum suum acceperunt; aucti deinde domo & vesticulibus anno clō. cccc. LXXXIX. per *Margaretam Caroli Burgundi* quondam vxorem, & *Mariam Guilielmi Arſchotani Marchionis* viduam. Huius Cœnobij Prior plurimum in *Academia Collegiorum* est Proviſor. Illuſtres hīc extiterunt, virtutum ſuarum merito *Ioannes Delphius*, *Theodoricus Perſyrius*, *Theodoricus Eurſtedius*, *Florentius Harlemenſis*, aliique, quorum pietas publicè nota.

Suburbana ſunt *Bethleemiticum*, & *Cœleſtinorum Cœnobium*. Illud regularium *S. Auguſtini Canonico*rum intra primum ab urbe lapidem, quā *Mechliniam* itur, ſitum eſt; hoc in *Heverlea* magnificis Heroum *Croyana* Familia monumentis celebre eſt.

Atq; his omnibus cum aucta *Academia* ſit, tum nova in dies accedunt & anno clō. lcc. XXVI. cum hæc ſcriberet *Vernulæus R. D.* *Edmundus Iouuentius Alnenſis Archimandrita* Collegium hīc pro ſuis in ſua domo moliebatur. *Flōreſſienſis Prælatus* idem cogitabat, & fundos iam emerat. De utroque Nos hæc ſubnectimus.

COLLEGIUM ALNENSE Fundatorem habet dictum Reverendum admodum Dominum *Edmundum Iouuentium Alnenſem Abbatem*, qui ut ſui, monaſticā diſciplinā domi bene imbuti, ſtudijs pietatem exornarent Collegium hoc inſtituit, ut patet ex hac ſuperpoſita portæ inſcriptione.

D. Bernardo ſacratum

Alnenſe Collegium Auſpicijs R. adm. D. *Edmundi Iouent Abbatis Alnenſis*, 33. pro ſuo quo in literas ferebatur amore D. C. anno 1629

Fundatum autem eſt Collegium ſub Præſectura primi Præſidis R. D. Hiero-

D. Hieronymi Reyers Trudonopolitani, qui Edmundo Iouventio, in Præfulari dignitate successit. Sub quo nunc Amplissimo Domino Alnensis Abbatia, & hoc Collegium *mansuetè & liberaliter* florent & vigent. Præclaro sacello Collegium hoc insigne est; habitationem D. Præsidi & studentibus commodam satis habet, ad quam non tantum Abbatia Alnensis sed & alios studiosos admittit. Horto patulo, amœno, & frugifero gaudet, qui ad occiduum solem subsidente paulatim solo gratissimum, longè latèque per civitatem & ultra Lovanienses muros Bruxellam versus prospectum præbet; sed & orientis solis amœnitate ne Inquilini destituerentur eminentem ultra ædificium in quadro turrim habet hoc Collegium etiam suo per civitatem prospectu gratissimam. Studiosi ultra id quod publicas scholas frequentent, bis in hebdomada domesticis disputationibus interfunt sub Præsidio D. Præsidis, qui hodie est R. adm. D. Innocentius Bastin, vir gravis, doctus, & sedulus.

Seminarij Floressiensis in Academia Lovaniensi erigendi Facultas, & eum in finem fundum emendi indultum data sunt à Serenissimis Belgarum Principibus Alberto & Isabella 2. Augusti 1617. R. adm. D. Ioanni Roberti B. Mariæ Floressiensis Abbati Dignissimo, Ordinis Præmonstratensis Vicario Generali, & Circariarum Floressiensis, Flandriæ, & Westphaliæ Visitatori Apostolico, Collegij huius Fundatori, qui fundum emit, sed ob varias rationes sub onere certorum reddituum; pecuniam tamen reliquit redimendis redditibus sufficientem, qua Successor ejus R. adm. D. Carolus de severi dictum fundum exoneravit, quem hoc tempore modernus Abbas Amplissimus D. Guilielmus de Iaet novo & splendido ædificio intendit exornare. Primus Collegij Præses fuit Ægidius de Taxillis S. T. B. F. huic successit Norbertus Piermans. Norberto Successor datus est R. adm. D. Petrus Willemaers Lovaniensis, qui & hodie suâ vigilantia Collegium providè administrat. Atque adeo tribus Præfulibus Collegij huius Benefactoribus totidem Præsides correspondent. Collegij locus amœnissimus est, & hortus à moderno Præside visui & usui mirificè adaptatus, in quo Seminarij huius studiosi, qui Floressiensis & aliarum Abbatiarum Ord. Præmon. gallici præsertim idiomatici alumni sunt, varia & sufficientia corporis exercitia sibi constituerunt, ut aliud excurrere non debeant, illa ut inquirent. Duobus fontibus irriguus hortus est, quod & indicat inscriptio Lapidis maiori Collegij huius portæ superius positi, quæ sic se habet.

Hic gemini fontes Græcus fuit atq; Latinus.

Sic. eos appellat Lodou. Vives

Valent.

in linguæ exercitatione ad Philippum

Hispan. & Angliæ Regem

Anno 1556.

HÆc lapidis inscriptio : quam ut elucidemus , ipsius Ioannis Lodovici Vivis verba damus , quæ habet in sua linguæ Latinæ exercitatione Colloquio vndecimo , cui nomen Vestitus & deambulatio matutina. Verba sub finem Colloquii habentur & hæc sunt :

Sed ego iam extimulor appetentiâ, redeamus domum jentatum.
 „ Ma. Quid tandem ? Be. Panem , Butyrum , cerasa , pruna cereola ,
 „ quæ tantopere videntur nostris Hispanis placuisse , ut illarum nomine pruna omnia nuncupent ; vel si hæc non sint domi , decerpemus folia aliquot buglossæ , & salvix , quæ addamus butyro. Ma.
 „ Bibemus vinum ? B. minimè verò , sed cervisiam , & quidem tenuissimam ex flava ista Lovaniensi : vel aquam puram & liquidam
 „ hauistam è fonte Latino , aut Græco. M. Quem tu fontem Latinum vocas ? quem Græcum ? B. Illum qui iuxta portam est , Græcum solet nominare Vives : vteriozem illum , Latinum , causas ipse reddet tibi , cum
 „ illum convenies.

Ex hisce dialogi verbis non vanus Augur conijcio , quin imo certum statuo Lodovicum Vivem hunc locum , dum Lovanij superiori sæculo degeret & hæc scriberet , inhabitasse vel in delicijs habuisse : & hinc certe dignus locus est , qui ob tanti Viri & literarum , memoriam & amorem novo ædificio restauretur , & splendeat.

COLLEGIUM MINIMORUM S. FRANCISCI DE PAULA anno 1601. Id. xxxix. vi. Eid. Febru. fundatricem ac dotatricem habuit D. Ernestinam de Ligne , viduam Excellentissimi D. Ioannis Comitis de Nassou , Principis Rotnacensis , Equitis Aurei Velleris &c. Foundationis ratio hæc dicitur , quod dicta D. Ernestina masculam Prolem à divina Clementia impetrarit patrociniò potissimum sancti Francisci de Paula. Ab annis iam circiter decem Minimorum Collegium adnidente Urbico Magistratu ad Sanctam Genovesam translatum est , quo in loco nunc Minimi paulatim exurgunt sub directione Vicarij sui R. P. Adriani Houtmans. Præter exercitia studiorum domestica , publicas quoque Theologorum scholas sedulo frequentant Collegij huius alumni.

COLLEGIUM BOGGARDORUM Patres Capituli Zepperensis ejusdem Ord. fundarunt. anno clō. lxx. xl. die xxvii. Augusti ab Universitate admissum est sub legibus & certis conditionibus, quibus anno proximè sequenti dicti Patres subscripserunt prid. Eid. Januarij. Collegij huius hodie Præses est Rever. adm. Pater Petrus de Buyscher Ordinis Definitor, qui Domicilium & bene patentem aeri hortum sedulò pergit adornare. Studium hi Bogardi Philosophicum Bruxellis habent, quin & Antverpiæ Theologicum, quod hodie dirigit R. adm. Pater Egidius Gabriëlis vir summæ capacitatis & expectationis; qui hoc mense Majo anni 1667. dum hæc supplemus, Capituli celebrandi Dominica IV. post Pascha Præses seu Vicarius Generalis à totius Ordinis Priore Generali constitutus est.

Votum pro Academia.

Omniſibus hiſce alijsque Academia noſtra aucta & adornata eſt, faxit immortalis Deus ut florentiſſimæ Academicæ gloria, quæ tam multorum in ſe amorem convertit, & pietatem excitat, nulla aut fortunæ aut invidiæ vi unquam collabſcat.

C A P U T. X.

Illuſtres Theologi Lovaniſes.

Non parum, ut ſpero, in admirationem Academicæ huius conſecram, ſi quibus Illuſtribus viris hætenus, tanquam ſyderibus quibuſdam, claruerit, oſtendero. Quia tamen ij quam plurimi ſunt, atque ipſe ſibi obſtat numerus, ſummos tantum, atque eos tecenſebo, quorum nomina in templo Gloriæ, & Famæ Annalibus celebriora. Mirentur omnes, una hæc Academia tot & tantos in omni ſcientia protulit, quot & quantos ex multis provincijs vix quiſquam expectaret. Ab Illuſtribus Theologis auſpicabor, & ab eo inprimis, qui hanc Academiam aliquando, poſtea univerſam Remp. Chriſtianam ſacrâ ſupremi Sacerdotij poteſtate gubernavit.

ADRIANUS VI. PONTIFEX. MAXIMUS.

Salve, ô prima Academicæ gloria, Sanctiſſime Pontifex Adriane. Et tu ô Academia, in hoc tuo Alumno jure ſanè gloriare. Hic eſt ille, qui ſolo virtutis & doctrinæ ſuæ merito humanæ culmen dignitatis attigit, & quo altius in tertis aſcenderet, non habuit. Hic eſt ille,

le, qui inusitato exemplo docuit, nihil nimis arduum virtuti, nihil desperandum indultit, Natus Ultrajecti ad Rhenum, Daventrie humanioribus litteris imbutus, Lovanii in Porcensi Gymnasio alumnus, Philosophorum primus, in Theologia palmam omnibus praeipiens, ad D. Petri Decanus, Academiae Vice-Cancellarius, Carolo V. Praeceptor datus, ab eo Hispaniae Prorex constitutus, & Episcopus Derruensis, à Leone X. Cardinalis declaratus, post illum undequadragesima purpuratorum Patrum suffragiis Pontifex absens creatus. Omnia fuit, ut omnibus imperaret; & cum imperaret, nihil sibi in vitam infelicitis accidisse testatus est, quam quod imperaret. Ea erat divina eius animi moderatio, quae sibi semper, quicquid accideret, constitit. Et cum eius virtus in difficilissima tempora incidisset, aliquando dicebat, sibi incundum fuisse Lovanii Gymnasium cum studiorum laude moderari, quam Roma Pontifici in Sede Christianae Remp. cum omnibus malis affectam, & recessis nervi magnopere debilitatam administrare. Obijt Anno clp. 13. xxi. xv. Cal. Octobris, Pontificatus mense vigesimo.

RUARDUS TAPPERUS.

EX Adriani Scholâ extitit Ruardus Tapperus. Huius commemorato nomine statim perfectae Theologiae consummatio audientis animo oboritur. Iure sanè. Nam Theologiam annis xxxix. voce & stylo docuit, Academiae decus, Caroli V. Imperatoris & Philippi II. Regis delitium. quorum familiaritatem illi non adulatio, sed vitae sanctitatis consiliat. Huic repurgandae ab haeresibus patriae provinciam iidem Monarchae demandarunt. Sumpsit calamum, & Theologiae Facultatis de fidei dogmatibus articulos doctissimis Commentariis illustrando signum quodammodo ad debellandas haereses sustulit. Eius etiam consilio constituti novi per Belgium Episcopi, ut ad adversus nascentes haereses pro Ecclesia vigilarent. Ad Concilium Tridentinum accitus, & à Maria Caroli V. Sorore Belgarum Gubernatrice missus honoratiori loco donatus est, & ubi ingenium suum ac doctrinam differendo explicavit, illum Sacri Patres humanae Sapientiae saltigium adeptum esse pronuntiarunt. Natus Enchusiae, Bruxellis obiit anno clp. 13. lxx. Martij 11. Lovanii in Aede D. Petri sepultus est.

JOANNES DRIEDO.

Adriani quoque foetus Ioannes Driedo Turnhoutanus. Qualem
T 2 dixero?

dixero? Divini verbi arcam. Talem se ad Divum Iacobum Pastor, & egregius Ecclesiastes ostendit; talem se adversus Lutherum, quem Romanæ religionis propugnator aggressus est, exhibuit. Scripta vim ingenij & doctrinæ cum insigni modestia testantur. Immatura mors cum tantum virum Academiæ invideret, abstulit anno clō. lō. xxxv. in Æde Divi Iacobi conditus est.

MARTINUS DORPIUS.

O Prædanda hic eloquentia, ut Martinus Dorpius laudetur. Is est in cuius ore suada sessitavit, in cuius pectore omnes scientiæ Domicilium habuerunt. In Liliensi Gymnasio pulcherrimum ipse Liliū, & cum Rhetoricam Philosophiamque docendo gratissimum odorem effudisset, in Theologiam eximium effloruit. Dicam cum Adriano Barlando, qui ei quondam familiarissimus. Plus in uno hoc viro amisit Schola Lovaniensis, quam ut dici aut æstimari potest. Mirè Petrarum omnium fabulas tenebat; Oratorum & Historicorum libros omnes excusserat; Dialecticorum argutias callebat; Physices arcana pervestigaverat. In Sacris litteris nihil tam arduum & difficile, de quo non subtiliter & accuratè disputarit. Quam latinus & elegans, planeque Romanus illi sermo? quanta divinarum eruditio? Addo ego.

*Dorpius ingenium sacra cum panderes arte,
Cælestes habes hic, fama ferebat, opes.*

Obijt anno clō. lō. xxv. prid. Cal. Iunii. Sepulchrum habet Lovanii in Porticu Carthusianorum. Tantum virum Batavia dederat.

IACOBUS LATOMUS.

LAtere Iacobus Latomus nunquam potest, cuius præstantissimo ingenio Lovanium quondam fulsit. Vir, ut erat multa eruditionis, pietatis, modestiæ, ita ejus domus tanquam delubrum quoddam, unde Parochi de casibus conscientiæ oracula referēbant, patebat. Nemo acrius in hæreticos tum ab inferis emergentes consurrexit; & si fateri ipsi victi velint, in sacro pulvere scriptis suis jugolavit. Iure se beatum dicat tanto Doctore Lovanium. Nihil illo maturius, nihil prudentius fuit. Dignus qui non moreretur, mortuus tamen est anno clō. lō. xxiv. prid. Cal. Iunii, in Æde D. Petri conditus est. Cambroniensis ex Hannonia erat.

IOAN-

IOANNES LEONARDUS HASSELIUS.

EA Hasselii gloria, Iohannem Leonardum dedit; ea Lovanii superbia, Doctorem illum & Professorem habuit. Rarâ excellēbat conjunctione summi ingenij, & summæ prudentiæ; utriusque condimentum singularis pietas fuit; quodque omnium admirationem excitabat, Latine, Græcè, Hebraicè, eleganter loquebatur. Innotuit his dotibus Philippo II. vir eximius, ab illo Tridentinum ad commune Ecclesiæ Catholicæ Concilium missus fuit. Utinam etiam remissus, mors immatura ibidem retinuit anno 15. 15. 11.

JOANNES HESSELIUS.

Etiam Lovanium sibi egregium decus suum Iohannem Hesselium genuit. Is est cuius Schola quædam Theologorum officina; imo veit equus Troianus, ex quo tot insignes Theologi prodierunt. Celebris fere fuit quicumque Doctorem illum habuit. Tantus ad illum audiendum concursus fiebat, ut pene solus docere posse crederetur. Divinum in illo omnes ingenium agnoscebant, quo nihil esset perspicacius. Et vero tum potissimum innotuit, cum extincto Hasselio ad Tridentinam Synodum à Philippo II. missus Christianos Antistites suæ doctrinæ admiratione perculit. Felicior Hasselio, quia rediit, & Concilij finem vidit. Acerrimus quamdiu vixit Hæreseos oppugnator extitit. Scripta testantur, quæ illi nullam quietem concesserunt. Concessit ipse satis in ætatis flore anno 15. 15. LXVI. VII. Idus Novembris. In Æde Divi Petri sepultus.

JUDOCUS RAVESTENIUS.

Theologicæ Scholæ splendorem nescit, qui Iudocum Ravestenum ignorat. Totus erat ex eruditione & morum gravitate compositus, ac sicut erat prudentissimus, ita de eorū fama ausa mentiri fuisset. Summam prudentiam justitiamque ostendit factus Academiæ Privilegiorum Conservator; iudicij maturitatem cum consulentibus responderet; acrimoniam cum disputaret; sedulitatem cum doceret. De Ecclesia vel idcirco optimè meritus est, quod Mæthæum Flaccum Illyricum impiæ Confessionis Antuerpiæ archiepiscopum scriptis suis confutavit. Tileto oriundus erat; Lovanii obiit anno 15. 15. LXX.

Ioannem Molanum vero quis satis unquam laudavit? Lovaniensis ipse urbis non ultima gloria; vir acris iudicii, & indefesse diligentiae, nihil abstrusum, & memoria dignum in Belgio relinquit, quod non eruerit. Ut Brabantiam suam illustraret, sacram Ducum militiam scripsit; ut Caelum, Natales Sanctorum Belgij dedit. Ut eius scripta aia taceam, nihil eius vitâ laboriosius fuit; aut docebat semper, aut scribebat, aut peregrinando Bibliothecas Belgij antiquissimas excutiebat. Audiat Posteritas Baroni de hoc viro testimonium. Tanti viri, inquit, de Ecclesiâ Dei & veritate Cathol. cā optimè meriti ne brevem sedulam deperire equanimiter patior: cui (dicam ingenuè) isthac omnia hac ex parte accepta fero, quod in densissimam Syllam primus ipse ingressus, mihi alijsque aditum patefecit; quæ etiam non sine cum ego, tam eruditissimos plurimum nos edebere libenter agnoscamus & confitemur. Excessit è vivis Lovanij anno clō. 15. lxxxv. xiv. Cal. Octobris Sepultus est in Æde Divi Petri ubi ipse quondam Canonicus.

CORNELIUS IANSENIUS.

Quem virum Deus bone! ex Academiâ Lovaniensi? mitto Oratorem aut Antistitem, Theologum summum quæro. Is est Cornelius Iansenius-Hulstensis, cui cum Academiâ supremam Theologiæ Lauream dedit, simul Theologiam ipsam, facundiam, & pietatem in eo coronavit. Ad Veritatem ipsam appello, quæ immortalia eius scripta pia, erudita, elegantia comprobavit. Insignis quondam Gymnasij Castreusis alumnus; celeberrimus Tungerloensis Abbatiae per annos duodecim Theologiæ Professor, eximius Lovanij ad Divum Iacobum Ecclesiastes. Ad virtutem facundè animos inflammabat; à vitij acriter revocabat. Laudem omnem verbo complectar. Nemo Iansenio doctius doctrinam Sacram unquam est interpretatus. Illi ex tota Europa Sapientiæ Antistites in Concilio Tridentino applausuerunt. Inde reversus primus apud Gandavenfes Episcopus est renunciatus, quo in munere vehemens Hereticorum oppugnator vixit. Mortuus tandem anno clō. 15. lxxvi. iiii. Idus Aprilis

Quantum Sol Cælo tantum Iansenium Orbi est.

MICHAEL BAIUS.

Hic est vir ille, quo nihil doctius, nihil modestius se vidisse testatus est apud Romanum Pontificem Cardinalis Toletus, Hic est, in quo summum ingenium & summa modestia simul enituerunt. Gloriatur in eo Vrbs Athenis, in cuius territorio natus est; Pontificium Collegium, in quo alumnus & præses; Porcense Gymnasium, in quo discipulus & Philosophiæ Professor fuit; Theologica Schola, quæ illum Doctorem celeberrimum, & quadraginta per annos Professore habuit; Tota Academia, quæ sub eo Vice-cancellariò & privilegiorum Conservatore floruit. Imo Belgium, in quo pravitate hæreticæ Inquisitor à Pio IV. nominatus fuit. Ipsa etiam Ecclesia, quæ admirabilem eius doctrinam summa cum virtute coniunctam in Tridentino Concilio est admirata. Aut viva virtus & doctrina fuit Baius, aut ex virtute & doctrinâ totus. In hæreticos doctissimum calamum strinxit, in pauperes liberalem semper manum extendit. Oraculum omnibus consulentibus patuit; cum doceret, eius auditoribus omnis locus angustus fuit. Augustinum nonies totum legit, & Testamenti novi libros omnes publicè decies explicavit, antiqui multoties. Obijt anno clō. ID. LXXXIX. xvi. Septemb. Sepultus in Aede Sacra Collegij Pontificij.

IOANNES LENSÆUS.

Sed ecce quis in manibus Dōctor? Ioannes Lensæus Belliolanus. Alter Augustinus, alter Lactantius: illius doctrinam mente complexus est, huius elegantiam ore facundissimo expressit. Magna ille Falconensis Gymnasij gloria, ubi Aristotelem interpretatus est; maior Theologicæ Facultatis, in qua nunquam sine applausu docuit. Famam illi æternam Christiana Respublica debet, & eam suis scriptis promeruit. Obijt totâ lugente Theologorum-Scholâ anno clō. ID. xci. i. b. Postrid. Cal. Iulij.

HENRICUS GRAVIUS.

Lovaniensis Vrbs, patriæ suæ, decus Henricus Gravius, postquam xx. annos publicam Cathedram summa cum laude tenuit, Romam à Gregorio XIV. ut Pontificio Typographeo & Bibliothecæ Vaticanæ præset, evocatus est. Gratus admodum purpuratis Patribus

Patribus, sed inprimis Cardinali Baronio, quicquid eius iudicium, & solidam doctrinam mirum quantum admirabatur. Idem cum quinto ab adventu mense anno cl. Id. xci. postidie Cal. Aprilis lugentibus Doctoribus omnibus in Vaticano Palatio obiisset, amico tumulum ad Sanctam Mariam posuit.

HENRICUS CUYCKIUS.

Non postremum Academiæ ornamentum Henricus Cuyckius Colenburgensis, virâ pius, studio servens, dictione elegans. In Academiâ Philosophiam moralem in Schola publica, Theologiam apud Martinianos & Gertrudanos interpretatus est. Ex Decano Divi Petri Antistes Ruræmundensis factus tuendæ religionis zelo summam laudem accepit. Scripta zelum istum atque eius doctrinam toti Orbi testantur. Fatis concessit Ruræmundæ anno cl. Id. ix. Nonis Octobris. Inter alia quæstionem quodlubeticam de Anno Iubilæi scripsit. Nimirum is mos est à Colonienſi in hac Academia, ut mense Decembri ijs diebus, quibus olim Romani Saturnalia celebrabant, solemni titu in publicâ Artium Schola per sex dies quotidie Orator aliquis quæstiones tres, de quacunque re ei tandem lubet, orando tractet. Magnus nunc temporis ex totâ Academia ad hoc Auditorium concursus fit; ipse etiam, qui à Facultate Artium constitutus præest, varias præ arbitrio suo quæstiones, ut respirandi tempus Oratori det, Magistris & Doctoribus Academicis, alijsque notæ alicuius viris proponit. Dat operam simul ut gratâ varietate, & festivo lepore tædium audiendi tollat, & recreet. Eæ sunt quodlubeticæ quæstiones.

THOMAS STAPLETONUS.

Si ita fieri posset, in Thomam Stapletonum Gente Anglum & rosas & lilia congereremus. Nihil eius ingenio vivacius, nihil pectore fecundius, nihil doctrinâ solidius fuit. Vir supra invidiam, & Theologorum sui ævi decus. In eo Latinæ Græcæ, Hebraicæ linguæ cognitio; in eo omnis eruditio. Ad fidem Orbis & famam appello, notissimus enim ubique est. Nemo scire creditus est quod Stapletonus ignoraret, qui ad omnia Sapientiæ arcana infinitâ lectione penetraverat. Homo erat, sed cum Lovanij è sublimi loco sacras litteras interpre-

interpretaretur, qui audiebant plusquam hominem illum iudicabant. Vnus erat omnium dolor cum sermoni finem imponeret, & cum ab eius ore in confertissimâ auditorum turbâ etiam exercitatissimi in Sacra scientia viri penderent, aliquid se semper addiscere fatebantur. Eæ sunt doctissimæ eius lucubrationes, quas omnis cum applausu ætas excipiet. Ea gloria eius est, quod Romam à Pontifice Maximo evocatus sit, ut locum purpuratos inter Patres fortiretur. Sed impari tanto honori ultimam senectutem suam iudicavit, & paulo post anno cdo. Id. xcviij. prid. Id. Septembris inter mortales esse desijt vir immortalitæ dignissimus. In Æde D. Petri tumulatus est.

IOANNES CLARIUS.

Recentioris memoriæ Ioannes Clarius Tungrensis; egregium Lovaniensis Scholæ decus, vir & ingenij magni & doctrinæ. Vt hoc tantum dicam, ea auditoribus dictavit, quæ prælo sunt digna; sicque Scholam insigniter exornavit, dignus qui illustris Theologis annumeretur. Obijt Lovani anno cdo. Id. xi. xxij. Augusti, sepultus in Choro templi Divi Petri.

IACOBUS BAIUS.

Hic magni Michaelis Bay nepos Iacobus Baius Melinensis in agro Atheniensi, qui patrui virtutem & doctrinam æmulatus æternam sui memoriam insigni Christianarum Institutionum opere ubique desiderato, & iam toties excuso typis, reliquit. Vir animi sinceri & candidi, cuius virtus tanti æstimata, ut ad D. Iacobi Decanus à Ioanne Austriaco Belgij Præfecto constitutus sit, & postea ad D. Petrum Cononicorum suffragiis. Regiam Catecheseos Professionem annis xxij. tenuit. Vitâ functus est anno cdo. Id. xiv. iij. Nonas Octob. In Æde D. Petri sepultus.

IACOBUS IANSONIUS.

Hic non è multis Doctor vnus, sed inter multos prope singularis Iacobus Iansonius Amsterodamensis, ad Divum Petrum Decanus, Academiæ Vicæ-cancellarius, & Regius Sacrarum Scripturarum Professor. Quanta viri huius doctrina fuerit, cuius pectus reconditæ

sacrarū litterarum, & Sanctorum Patrum sapientiæ quoddam scrinium fuit, testis est Theologorum Schola, quæ illum adhuc hodie luger. Eius verò vitæ Sanctimonia, qua clarus vixit, nota toti Belgio & circumjacentibus, locis est, cuius causa nemo Lovanium venit, qui videre Iansonium non desiderarit. Ubi è vivis excessit turmatim ad corpus eius visendum ex totâ Urbe & Academia omnes confluerunt. Tangere, oscula figere, è vestibis & comâ aliquid decerpere singuli contendebant; nec unquam venustior ulli visus est, quàm post mortem; & verò etiam suavissimum emitti ex ejus corpore odorem nemo non judicabat. Desijt inter vivos esse anno clō. Idc. xxv. & apud Michaëlem Baium in Pontificij Collegij Sacello voluit sepeliri. Cogor hîc stylum cohibere, nam ne post mortem laudaretur ipse vetuit, vel hâc ipsâ modestiâ summam laudem consecutus.

EPISCOPI *Theologi Illustras.*

FRANCISCUS SONNIUS.

E Tiam alibi claruerunt, qui ab hâc Academiâ splendorem suum acceperunt, Theologicâ laureâ Illustrissimi Antistites. Quantus Sol FRANCISCUS SONNIUS fuit? Ut erat acerrimo ingenio & excellâ animi magnitudine, ita stylo, voce, opere serpentes aetate suâ hæreses propemodum jugulavit. Magna ipse Brabantiae suæ gloria, è Doctore Lovanienſi Sylvaeducensium primò, tum Antuerpiensium Antistes fuit. Demum apud hos damno publico obiit anno clō. Id. lxxvi. Prid. Cal. Quintiles.

GUILIELMUS LINDANUS Dordracensis, quantos ubique radios sparsit? Alumnus quondam Gymnasij Porcensis, Philippi II. in Britannia Theologus, Doctor deinde Lovanij renunciatus, ac tum in fidei violatæ reos per Bataviam Frisiamque Quæſitor constitutus; tandem Ruræmundæ Episcopus primò, postea Gandavi Iansenio successor datus est. Nimirum is fuit, qui omni munere in Ecclesiâ dignus judicatus est: imò qui à Gregorio XIII. coram Illustrissimo Purpuratorum Patrum Senatu laudatus, Obijt Gandavi anno clō. Id. lxxxviii. iv. Nonas Novembris.

CUNERUS PETRUS Zelandus, è Castrenſi Gymnasio ita prodijt, ut laureâ ornatus Theologicâ tanquam Castrum quoddam insuperabile furentibus tum hæreticis objiceretur. Cum Ecclesiam Leowardienſem
Anti-

Antistes regeret, conijci in vincula ab ijs potuit, sed non vinci; in exilium mitti, sed non frangi. Emerfit pulchrior, & Academicam Colonig Cathedram occupans, pietatis & doctrinæ radijs mirum quantum fulsit. Sed abiit tandem Sol tantus in occasum anno c15. 15. LXXX. & apud trium Magorum Mausolæum tumulum pro meritis obtinuit.

Quid dicam de IACOBO PAMELIO Aldenardensi? Ille est, qui postquam Theologicam ex hac Academia lauream reportavit, Romam à Gregorio XIII. evocatus, à Sixto V. ad Rabani Mauri editionem excitatus, à Cardinalibus Hosio & Sirleto in familiam est invitatus. Multum ab illustri genere Baronum in Flandria Pameliorum claritatis acceperat, sed plus excellentiæ per omne virtutis & doctrinæ genus sibi compararat. Erat is, qui Episcopos alios juvando Ecclesiæ Belgicæ rem optimè gerebat, sed cum & ipse Audomarensium designatus Episcopus esset, invidit illum mundo mors, & Montibus Hannoniæ anno c15. 15. LXXXVII. XIIII. Cal. Octobris abripuit.

PETRUS LOMBARDEUS gente Hybernus, & Lovaniensis Academiæ Doctor, ab ipsâ Romam missus, à Clemente VIII. Archiepiscopus Armacanus, & Hybernæ totius Primas renunciatus est. Hic magnum quondam in Philosophiæ Theologiæque Professione nomen est adeptus; maius verò cum Romæ celeberrimæ præstantissimorum totius Orbis Doctorum congregationi, ut controversa de divinis auxilijs questio discuteretur, præses est datus. Si unquam publici joris doctissime eius lucubrationes fiant, & gentem & nomen eius æternum reddent. Vixit cum eruditione singulari, tum insigni virtute & modestiâ admirandus: devixit anno c15. 15. XXIV. & in Urbe sepulchrum habet.

JOANNES MALDERUS, inter Theologos & Antistites magni nominis, qui postquam Regio Pastorum seminario summâ cum laude Lovanii præfuisse. & doctrinæ suæ sanâ Scholam Eximius Doctor, & Clarissimus Professor implèset, ut in Ecclesiastico fastigio fulgeret, ad Antuerpiensem Insulam est vocatus. Hunc ipsi Hæretici suspexerunt, & suspiciendo timuerunt. Subtili ingenio, judicio profundissimo, & solidâ doctrinâ clarus Vir fuit, & hisce aliisque dotibus summus Antuerpiensium Pastor ovibus suis annos viginti & unum bene præfuit. Obijt anno c15. 15. XXXIIII. XII. Kal. Novembris, Lovaniensium non immemor fundator huius Collegio quod à magnò hoc Viro *Collegium Malderi* nuncupatur: huic hodie præest Eruditissimus Dominus Levinus Debbaut S. Theo. L. & Professor & ad Sanctum Petrum Canonicus.

Sine invidiâ vitâ fructos tot illustres Theologos laudavi ; possem & sine invidiâ vivos. Virtutem & doctrinam incolumen nemo non prædicare sanæ mentis potest. Vivit & vivit ad Academiæ Lovaniensis gloriam Marius Ambrosius Capello S. T. D. Eximius qui iam etiam Antuerpiensem Cathedram Antistes Præstantissimus juxta ac Vigilantissimus adimplet & adornat. Atque ut stylum ab assentationis suspicione revocem , taceo eximios hodie in Facultate Theologicâ viros , qui prædecessorum suorum famam suo nomine sustinent , & industriâ suâ Scholæ celebritatem extendunt.

C A P U T X I.

JURISCONSULTI *Illustres.*

Venerari etiam eorum memoriam sane decet , qui in hac Academia quædam Iuris sydera fulserunt , & ejus Gloriam doctrinâ totiusque Orbis famâ sustinuerunt. Atque ut primum ab ipsis Academiæ incunabulis producam , is est

IOANNES DE CRONFELT.

Quætantus hîc Iuris Mysta? sexies principatum in Academia tenuit; annis triginta primam Iuris Cathedram tanta cum dignitate, & legum Scientiæ opinione occupavit, ut legum Monarcha passim audiret. Obijt anno cl5. cccc. LXXIII. & in Æde D. Michaëlis conditus hoc in ænea ibidem lamina Epitaphium habet.

*Cultor iustitia, legumque Monarcha Ioannes
De Cronfelt fama celebris tumulo iacet isto,
Nec Comitibus titulo caruit. Nam lustra fere sex
Hunc videre vices primas retinere cathedra
Legum, qua fuerat annis primis octo potitus,
Iunius hunc nonis rapuit currentibus annis,
Mille quadringentis decies septem tricens annis
Christi, cuius pæcis æternâ pace fruatur,
Gertrudisque sua coniux hoc clausa locello.*

GABRIEL MUDÆUS.

Ipso nomine hîc notus est, celebris Iurisprudentiæ Sacerdos GABRIEL MUDÆUS Brechtanus, cujus adhuc pueri ingenio delectati

ti Academiæ Optimates eum in familiâritatem suam admiserunt ; etiam ipse Adrianus Florentij postea Pont. Max. Vim ingenij tum ostendit , cum in Liliensi Gymnasio palmam à Philosophia reportavit. Eandem & insignem facundiam , cum adolescens in supremo Galliarum Senatu amplius quam integro die stupentibus Senatoribus omnibus in causâ Comitum-Stabuli perorans auditus est. In eo subtilitas ingenij supra fidem , maturitas judicij supra ætatem , memoriæ vis supra opinionem erat. Is est , qui Iurisprudentiam primus è suggestu ita docuit , ut cum illa litterarum scientiam , & antiquitatis notitiam magno audientium fructu conjungeret. Ideoque tanta eius eruditionis fama erat , ut amplius quam bis mille juris studiosi eius tempore Lovanii numerarentur. Vitam cum morte commutavit anno 110. 12. LX. XI. Cal. Maij , in Æde D. Michaelis sepultus est.

ELBERTUS LEONINUS.

Bommelia ELBERTUM LEONINUM Academiæ dedit ; Academia Doctoratus insignibus donavit , & primum Canonum Antecessorem habuit. Ut hoc tantum dicam , Iurisprudentiæ oraculum fuit , & consilia ab hoc uno ab omnibus ea ætate petita. Obijt Arnheimij Geldriæ Cancellarius anno 110. 12. XCVI. 11. Cal. Januarij.

FRANCISCUS CRANEVELDIUS.

Noviomago oriundus Franciscus Craneveldius primi nominis Jurisconsultus Lovanij fuit , & ut erat genere nobilis , ita excellere legum scientiâ quoque voluit , ut nobilis bis esset ; hac tamen , quam stirpe , maior. Lauream ejus , qua in Academiâ clarus erat , dum suspiciunt Brugenses , oratorem & Urbis suæ Syndicum adfiscunt. Sed clarescere in majori theatro vir tantus debebat , idè ad Supremum Belgij Senatû Mechliniam à Cæsare est evocatus. Hic de Jurè nemo doctius respondit , & quod mireris , inter tot tribunalis istius occupationes , tanquam alter Cato , Græcè jam senex loqui didicit. Nimirum quod ad summam eruditionem necessarium est , in se deesse non est passus. Nemo tum doctus fuit , qui eius familiâritatem non ambiret. Obijt Mechliniæ ipso D. Francisci die anno 110. 12. LXIV.

VT Phidiæ signum simul aspectum & probatum est, ita Nicolai Everardi Middelburgensis ingenium. Nam ubi supremam Iuris lauream præceptoribus vultus Arnoldo Beka, & Petro de The-
nis Lovanijs adeptus est, vir ad Rempub. natus, statim ab Henrico à Bergis Cameracensium Principe Ecclesiasticæ Curie Iudex est constitutus; mox Hollandiæ Senatui Præfès à Carolo V. datus, ac de-
inde ab eodem Mechliniam revocatus supremi Senatus Belgici Princeps fuit. Ut de ingenij eius monumentis taceam, ut erat varia eru-
ditione & mentis acumine præstans, ita faciendo publici Iuris Topica legalia Dialecticam ratiocinationem Iuris Sacerdotibus necessariam esse demonstravit. Mechliniæ in vivis esse desijt anno cId. Id. xxxii. v. Idus Augusti.

PETRUS PECQUIUS.

Celeberrimi Mudæi discipulus & Collega quondam Petrus Pec-
quius Ziricæus, Præceptoris sui doctrinam & famam est æmu-
latus. Testis est Iurisprudentiæ Schola, quæ Doctori illi & Professori per annos triginta maximo auditorum concorsu applausit. Dignus maiori Theatro, Mechliniæ Supremi Consilij Senator est constitutus. Pectus illi ad omnium amicitiam natura formarat, ingenium ad im-
mortalitatem; sed & ira pius exstitit, ut in istis bellorum Belgico-
rum turbis pene abeuntem Patrum Religionem magnâ contentione retineret. Benè de Orbe universo meritis, qui Iurisprudentiam tam
luculentis ingenij sui monumentis illustravit; optimè de Belgio, ac de Brabantia potissimum, qui filium PETRUM PECQUIUM huius quo-
que Academiæ Iurisconsultum bono publico reliquit. Deus immor-
talis, quem virum Mechliniæ in Supremo Senatu, tum Sanctioris Consilij Senator, ac deinde Belgicæ militiæ Iudex, & Brabantiae Cancellarius fuit. Nulla dignitas erat, cui par ingenium eius non esset. Nemo facundius Pecquio Legatum egit. Testis est Mathias Impera-
tor, qui eius ingenio & eloquentiâ confici omnia posse iudicavit. Testis Henricus IV. Franciæ Rex, qui eius facundiâ superari diser-
tissimos Gallos affirmavit. Nostri Principes fidem eius, industriam, & integritatem laudaverunt. Obijt Pater Mechliniæ anno cId. Id. lxxxix. xvi. Cal. Augusti, Louanij in Aede D. Michaëlis sepultus.

IOANNES WAMESIUS.

Hic est Iurisconsultus. Sit sanè Ioannis Wamesij Leodienfis hoc nomen, in quo ad summam Iurisconsulti laudem nihil omnino defuit Omnia imò summa in illo fuerunt, ingenium, iudicium, memoria; ad quæ cum labor indefessus accederet, (nam etiam ipsi orium labor erat) nihil potuit in Iure ignorare Wamesius. Extollat Antiquitas Crassum & Scævola; in vno Wamesio fuit, quicquid in duobus istis, summa Iurisprudentia, & summa Eloquentia. Cumque Naturâ ad omnem laudem factus esset, dubium de se omnibus reliquit, ad Academiam, an ad Remp. magis idoneus foret. Ad Remp. illum vocavit Ioannes Austriacus Belgij Prorex, cum ei locum in Sanctiori Regis Consilio præsentavit, sed pro modestiâ suâ excusatione usus operam suam Iuventuti Academicæ subtrahere noluit. Vir apud Optimates Academicæ, quorum pars magna erat, gratosus, apud populum venerabilis, omnibus æquè carus. Inter alia ingenij eius monumenta eminent Responsa seu Consilia, quorum auctoritas in Principum Curijs tanta est, ut velut quædam ad sententias præiudicia sint. Obijt Lovânij anno clb. 10. xc. xii. Cal. Sextiles, & in Æ de D. Petri sepultus est.

IOACHIMUS HOPPERUS.

Ivre sane Academia Ioachimo Hoppero Frisio elogium debet, qui illius fulgentissimum aliquando sydus fuit. Hic est qui Iurisprudentiam arte primus applaudente frequentissima Schola clarissimus Professor docuit. Hic est, cuius famâ motus Philippus II. Hispaniarum Rex, eum ad supremum Mechliniæ Senatum vocavit, inde ad Sanctius suum Bruxellis Consilium extulit, demum equestri honore auctum rebus Belgicis apud se in Hispania præfecit. Tot honoribus dignum semper pectus exhibuit, in quo perfectam Philosophiam cum Iurisprudentia concludebat, ideo in hac cæteris excellentior, quia illam adiunxerat. Neque alia Doctrina eius fuit, quam vita; innocens sanè & cum sanctitatis opinione; ut qui tam piè viveret, verè Philosophus esset; qui tam prudenter Reip. negotia tractaret, verè Iurisconsultus esset. Virum perfectum ne quæramus, hic erat. Et verò etiam Academiam sibi obligavit, qui filium reliquit virtutum suarum heredem, Virum Reverendum & Amplissimum Caium Antonium.

nium Hopperum, ad D. Petri quondam Præpositum & Cancellarium. Vitam ipse Madriti finivit anno c13. 13. LXXVII. Calendas Ianuarij, Sepultus est in Æde SS. Trinitatis.

IOANNES VENDEVILLIUS.

EN Iurisconsultus clarissimus, Senator præstantissimus, Antistes sanctissimus Ioannes Vendevillius Academiæ Lovanienſis ornamentum, Curix Regiæ decus, Ecclesiæ Belgicæ lumen. Iurisconsultum Academia suspexit, cum Tulliana facundiâ in maximo auditorum, etiam illustrium, concursu, ius explanaret. Senatorem in Sanctiori Regis Consilio à Ioanne Austriaco constitutum, quod prudentissimè integerrimèque Reip. negotia moderaretur, Belgium univ-
ersum amavit. Antistitem vitæ sanctimonia & raris virtutum exemplis clarum omnes coluerunt. Vix ullus in eo ordine aut maioribus, aut pluribus meritis omnium laudem occupavit. Quasi eius unius curæ relicta Ecclesia Respublicaque esset, ita sollicito studio & indefesso labore illam propagare, hanc conservare contendebat. Pro illa tot Pontifici Maximo Gregorio XIII. pro hac tot Monarchæ optimo Philippo II. consilia suggessit, ut parem tantis curis mentem nemo, præter Vendevillum, præstare posse crederetur. Dignum proinde illum familiaritate suâ iudicarunt Divi Carolus Boromæus, & Philippus Nerus, ac cum ijs Baronius Cardinalis. Interim cum vir esset in omnium amore, & supra omnium invidiam solâ meritorum suorum magnitudine, nihil erat Vendevillio modestius, nihil humilior. Opem suam nullâ in re, quæ quidem ad Ecclesiæ vel Reipub. utilitatem esset, desse patiebatur; si præstare non posset, Pontificum & Principum opem suo consilio comparabat. Sed quoniam omni elogio maior est, stylum cohibeo. Obijt tantus Præsul Tornaci anno c13. 13. xci11- quem Vrbis Flandriæ celeberrima, Insulæ, produxerat.

PETRUS GUDELINUS.

Iurisprudentiæ, si vllus, celebris mysta Petrus Gudelinus Athenſis, Falconenſis Gymnasilj quondam discipulus. Iuris-Pro'lyta ubi factus est, & suscepto causarum Mechliniæ patrocinio vim ingenij sui ostendit, abesse tantum decus Academia passa non est. Quippe in eo ingenium erat, quod nulli cedebat; iudicium, quo omnes superabat; doc-

doctrina, quâ quicquid sciri poterat, complectebatur. Omnes enim artes & Principes linguas didicerat, quæ ne ad inanem ostentationem essent, singulari pietate, probitate, modestiâ eas exornabat. Adeo vir bonus erat, & Iurisconsultus perfectus. Quantum lumen in Academiam diffudit, cum annis xxxvii. Clarissimus Doctor & Professor stupente semper Scholâ Iurisprudentiam explicavit? Ea omnium vox erat, Gudelini ore Themidem loqui, Gudelinum legum arcam esse, à Gudelino ius omne proficisci. Cum tot annis Iuris Candidatos in Schola formavisset, tum ad Forum respexit, & immortalibus operibus in eo laborantes erudit. Decessit Lovanii xv. Cal. Novemb. anno clj. Id. xix. In templo Carmelitarum Discalceatorum sepultus est.

Sed ut elogijs modum ponam, gaudeant famâ suâ & nominis immortalitate, illæ non è vulgo Iurisperitorum Animæ, & æterna Academiæ Lovaniensis decora, Hermes de Winghen, Ludovicus de Schorre Lovaniensis Eques Auratus, & Consiliorum Status, atque Sanctioris Præses, Volmarus Bernaerts, Ioannes Molinæus, Gerardus Caverfon, Philippus Zwerius, Ioannes Malcotius & Stephanus Craefbekius Lovanienses, & Brabantia postea Senatorès; Cornelius Sylvius & Iacobus van Haecht Lovanienses celeberrimi Iuris Civilis Antecessores. Tales hi omnes extiterunt, qui, si nulla iura nullæque leges fuissent, iura dare & leges potuissent. Vnius adhuc nomen propter ingentia in se merita sine honore Academia non audit. Is fuit

GERARDUS CORSELIUS.

O Magni Wamesij magnus nepos! In eo cum verè candida virtus esset, Academiæ Cor fuit; cum Doctrinam summam haberet, Academiæ Sol fulsit. Quid ignorare potuit, qui Gymnasij Porcensis Alumnum, in eo postea Aristotelem; in Trilingui Collegio Græcas litteras; in Iurisprudentiæ Auditorio Professor, & Iuris Civilis Antecessor leges tot annis est interpretatus? Tantum virum ex Academia Albertus Pius ad Rempublicam vocavit, & in Supremâ Belgij apud Mechlinienses Curiâ Senatorem primò, tum in Sanctiori suo Bruxellæ Consilio, constituit. Fuit felix per eum Respublica, qui octies Academiæ principatum & fasces sumendo feliciter gubernavit. Etiam in Republica Academiæ decus crevit. Ad illius exemplum eius nepos, PETRUS WEYMSIUS Stephani filius, qui ut erat cum disceret prima

Scholz gloria, ita fuit, in foro dum egit, Fori laus præclara. Dignum Curia & Senatu pectus, ex quo multiplex doctrina tam facundè effluit.

Etiam in eo Academia gloriatur, quod Cornelium de Paep Lovaniensem habuerit Iuris Civilis Antecessorem & Magni Henrici Zoesij successorem, qui quantus Vir fuerit dignissima Paepio Progenies ostendit; Cornelius Paternis vestigijs insitens I. V. D. & Decretorum Prof. Regius, ac Canonum postea Ordinarius evasit, mortuus heninimum cito, dum Romæ magno cum Sinnichio Academicus Delegatus degeret. Leo & Libertus Cornelij etiamnum superstites Liberi redivivum in se paternum Genium exhibent. Hic S. T. L. Parcensis Abbas est, Ord. sui Præmonst. Vicarius Generalis, & Statuum Brabantia Assessor Ordinarius: ille, ut vex ex ungue Leonem noscas, ex S. Q. Brux. syndico & Consiliario, ad supremum Brabantia Concilium Consiliarius & Fisci Advocatus ascendit.

Habuit & hæc Academia, in quo gloriari potest, Antonium Collins, qui nulli secundus, secundas in Scholis artium tulit, Philosophia postea Castrensi in Pædagogio Professor Primarius, hinc I. V. D. Concilio Provinciali Hannonia Assessor fuit, Arthexia deinde Praefes; cum eam Provinciam Prudentissimè dirigeret ad Regis Concilium sanctius Bruxellas evocatus paucos, quod dolendum, annos eam Spartam adornavit.

Gloriatur & dolet etiamnum Mechlinia quod à Lovanienfi Academia Diodorum Tuldenum acceperit, sed nimium cito amiserit: is namque post Primariam Læguin Cathedram, quam subtilissimè & latinissimè scriptis & vivâ voce doctissimus adornaverat, ad supremum Belgij Concilium evocatus vix quatuor menses supervixit: sed vixit & viveret in scriptis & Filio Pater, qui Patri non degener furculus nunc succrescit.

Idem hodie supremum Mechliniense Concilium Academiae nostræ debet quod nostrum I. V. D. & Prof. Franciscum de Baillencourt Consiliarium Prudentissimum habeat; quem Mechlinia non invidemus, sed diu sospes ut vivat & crescat Vovemus.

Quid hic reticemus, MAGNUM MECENATEM NOSTRUM PETRUM STOCKMANS dū Præclaros Iuris Antistites recensemus? Primas in Scholis Artium tenuit ut primus inter Iuris Mystas elucesceret, inter quos cum dicto Diodoro Tuldeno magno socio socius Major anno hujus sæculi xxxi. vii. Idus Decemb. relatus est; cum nostro in Bullidiano

Audi-

Auditorio Græcas Literas doceret Græcè & Latinè doctissimus. Vix annum alterumve inter Juris Sacerdotes Stockmannus adscriptus erat, & illico Juris Scipionem se exhibere debuit, Regius Titulorum Professor : sed & hoc Fulcro Magnus Rex indigebat, & eo usus est dum eum in supremo Brabantię suę Concilio Consiliarium voluit, dum sanctiori suo Concilio immiscuit ; dum ad comitia Ratisbonensia Circuli sui Burgundici ablegatum misit ; Hic ille juris Scipio est, qui Regi nostro Carolo II. jus suum in Brabantia Ducatu luculentissimo & doctissimo scripto contra jus devolutionis malè prætendentem fortissimè sustinet. Plura non addo ; dum omni laude hic Scipio maior est. Gaudet & sibi applaudit Academia Lovaniensis quod suo ex juris Arboreto hunc Scipionem Regum maximo præbere potuerit ; quo aliquando ipsa se sustinuit & sustinere gaudet.

Iis igitur floruit aliquando Juris Antistitus Academia ; alijs hodie floret, qui & famam egregiè tuentur, & Scholam assidui contentione laboris exornant. Nec desunt quos Posteris suspicient, Clarissimi viri Antonius Perezius Doctor Iubilarius, primus, famâ & scriptis notissimus, Henricus Loyens atque alij, qui nunquam toti morientur ; post fata sua etiam vivent.

CAPUT XII.

MEDICI & MATHEMATICI *Illustres.*

A Medicis quoque non exiguam Academia laudem accepit, & floruerunt hic, qui aut antiquis pares essent, aut certè non cederent ; imo qui Medicorum gemmæ essent. Prodeant ergo etiam illi

GEMMA FRISIUS, CORNELIUS GEMMA.

Merito ævi sui gemmam GEMMAM FRISIUM Medicis Illustribus & Mathematicis annuero. Demi suæ ordinariè mathematicas disciplinas tradebat ; publicè Medicinam, & illas quoque interpretabatur. Tanta huius viri celebritas erat, ut illum salutandi causâ Bruxellâ Lovanium Aulici advolarent ; ipse etiam Carolus V. Imperator sapius ad se illum evocaret. Dignum æternâ memoriâ ingenij monumenta testantur. Doccomij natus erat, Lovanij obiit, xxv. Maij anno clō, lō. lv. In Æde Dominicanorum sepultus.

CORNELIUS GEMMA non inferior patre filius, ab illo velut hereditariam doctrinam & Cathedram accepit. Erat hic præstantissimus Medicus, sed qui non minor Philosophus, Poeta, Rhetor. Ita omnium Artium coloribus hæc gemma pellucebat, & ut pretiosa esset secretioris Philosophiæ arcana concludebat. Tantus vir cum divinâ quâdam mente esset, seipso tamen adhuc maior, cum scribebat, videbatur. Excessit è vivis anno cld. Id. LXXVIII.

ANDREAS VESALIUS.

DIvinus ille Andreas Vesalius (nam ita apud Fallopium audit) grande quoque Academiæ huius est decus; & qui nobilissimam Patriam, Bruxellam Principum sedem est nactus, principatum etiam inter ævi sui medicos obtinuit. Ex Castrensis Gymnasij Scholâ cum prodijt naturalis Philosophiæ cognitione admodum excellens summâ aviditate celeritateque ita Medicinam arripuit, ut angusta illi nimis Academia esset. In Italiæ Academijs ingenium suum explicuit, & simul omnium in se admirationem convertit. Nimirum is erat, quo nemo melius Anatomen exhiberet, nemo doctius aut voce, aut scripto corporis humani fabricam explicaret. Ided apud Parisienses obsoletam secandi rationem stupentibus Medicis ab interitu vindicavit; & Lovanium reversus Doctores ad exactiorem corporis humani contemplationem inflammavit. Quid mirum si Respub. Veneta tantum virum munificâ liberalitate ad suum Patavij Gymnasium evocarit? Etiam ipse Cæsar Carolus V. & Philippus II. valetudini suæ illum præfecerunt. Verum non placuit Aula, & dum peregrinatio in Palestinam placet, reditum tempestas negat, & in vastis Zacynthi nemoribus ab inopia morbus extinguit, anno cld. Id. LXIV. Idibus Octobris.

HIEREMIAS TRIVERUS.

Nemo fere Lovanij Medicus, qui suæ ætatis Medicos non superavit. Talis fuit HIEREMIAS TRIVERUS BRACHELIUS, qui tantâ vberis ingenij felicitate Medicinam Lovanij docuit & scripsit, ut non tantum in hac Academia gloriam æternam sibi comparavit, verum etiam apud cultissimas omnes gentes cum honoris præfatione semper nominetur. Utinam præmaturam mortem euitare potuisset, quæ illum

illum anno clō. Id. LIV. ut apud posteros nominis Immortalitate efflorescat , abripuit.

NICOLAUS BIESIUS.

Acceptum Gandavo refert Nicolaum Biesium Academia. Quem virum ? si mores spectemus , nitidissimum ; si sermonem , eloquentissimum ; si formam , venustissimum. Etiam Hispanicè loquebatur. Tot dotibus illustris ab Academia electus est Orator , qui Albanum Ducem salutaret , atque alias etiam periculosissimis temporibus Academiæ nomine ad eundem legationes obiret. In Medicinæ professione eam famam obtinebat , ut à Maximiliano II. Imperatore tuendæ eius valetudinis ergo evocaretur , apud quem , etiam liberis Cæsaris legendus obiit anno clō. Id. LXXIII. sed doctissimis ingenij monumentis apud posteros vivit.

REMBERTUS DODONAËUS.

Lovanienſis Academiæ Laureâ insignis Rembertus Dodonæus Mechliniâ oriundus , clarum inter Medicos nomen obtinuit , vel idcirco potissimum , quod herbarum cognitione excelleret. Ut nihil ignoraret , Europæ Academiis fere omnes frequentavit ; ut honoraretur , à Maximiliano II. ad regendam valetudinem est evocatus. Etiam illi Aula displicuit , & Colonia Medicinæ professionem primò , postea Lugduni Batavorum occupavit , ubi anno clō. Id. LXXXV. VI. Idus Martij obiit.

ADRIANUS ROMANUS.

Inter eos , qui Lovanienſis vrbis patriæ suæ famam victuris æternū monumentis & ingenij gloriâ extenderunt , non postremus sanè est Adrianus Romanus , Medicus egregius , Mathematicus præstantissimus ; vir ut acris ingenij , ita summi iudicij. Scripta illum sui ævi Mathematicorum principem testantur , & posteritas agnoscat. Dignus , quem Cæsar Mathematici sui titulo decoraret , & Equitis aurati honore. Dignus , qui Principes doceret , quos in Germania Poloniaque , cū evocatus Lovanio esset , auditores habuit , imo familiares. Testis est Magnus Samoscius Poloniæ Cancellarius , qui Romani consuetudine biennio integro admodum est delectatus. Obiit Moguntia , cū in Belgium cogitaret , VI. Nonas Maias anno clō. Id. XV.

THO-

Nemo elogium Thomæ Fieno Antuerpiensi inuidebit. Primariam in hac Academia Medicinæ Cathedram annos triginta septem summa cum laude occupavit Magnum profecto Academicæ ornamentum. Æstimabit Posteritas, cum illum à Maximiliano Bavariz Duce ad interioris Medici officia evocatum; ab Alberto Belgarum Principe in Cubicularium Medicum adscitum; à Bononiensibus proposito mille aureorum honorario ad primam Medicinæ Professionem invitatum, intelliget. Sed abesse tantum sydus à Scholis suis Academia ægrè ferebat, & ipse amantissimæ Patriæ suæ deesse nolebat. Vixit hæc, & per ipsum Academia vixit; quibusque cœperat ingenij monumentis sibi nomen, Academicæ famam æternam peperit. Glorietur Lovanium eum se habuisse Doctorem, quem ipsi Urbes aliæ inviderunt.

Iis qui vixerunt, non inferior vivit Vopiscus Fortunatus Plempius Amstelodamensis. Perfectum in partum hic Vopiscus crevit, ut plures is postea medicos fœtus eosque perfectos formaret & ederet. Bononiâ hic medicus Doctor venit, Bonus Lovanij Medicorum Instructor ut evaderet; & hoc Fortunato Academia felix est, qui clarissus ut videremus, *Ophræmographiam* scripsit; & Medicos ut fundaret *Medicina fundamenta* jecit. Æstimabit Posteritas Plempium dum sciet eum Monasterij Westphalorum Medicum fuisse Excellentissimi D. Gaspari de Braccamonte & Gufman, Comitis de Pennaranda ad Pacem Vniversalem pro Rege Catholico legati: stupebit cum intelliget Plempium tum propter exactam Medicinæ notitiam, tum propter Latinitatem & morum gravitatem Fabio Chisio R. E. Cardinali Nuntio Apostolico, in eodem Monasteriensi conventu, innotuisse, & in delicijs fuisse, & nunc ab eodem Pontifice Maximo Alex. VII. eundem amari.

Cum ipso etiamnum, Petrus Dorlicxius vivit: qui Academicæ gloriam Clarissimi Medici intermori nunquam sinent, & Facultatem suam exornabunt.

C A P V T X I I I.

PHILOSOPHI & PHILOLOGI *Illustres.*

Philosophos nemo negabit duobus iam sæculis Lovanij fuisse subtilissimos; per hos enim ad primam nominis sui celebritatem Academia confluxit. Nemo Oratores, Historicos, Rhetores, & quovis politioris doctrinæ genere rasantas desiderabit; per hos enim, qua latè patet orbis, suam famam extendit. Ex prima illa Philosophorum familia pauci publicis scriptis sese prodiderunt, contenti laudem suam iuventutis fructu netiri; ex Philologorum ordine plurimi consecratis posteritati monumentis æternum sibi & Academiæ nomen pepererunt. Ex Philosophis etiam quamplurimi, posteaquam docendo multis annis claruerunt, ad Theologicam aut aliam migrantes Facultatem sublimioris studij famam ambiverunt. Ex utriusque, ut modus sit, aliquos in hos illustrium virorum ordines referemus.

Philosophiæ Professionis clarissimum lumen IOANNES SIRIACUS, aliàs, BEVERUS, Hanno, Porcesi Gymnasij Professor. Eius ingenio nihil subtilius, eius memoriâ nihil promptius. Philosophicam Cathedram XXI. annis tanta cum laude tenuit, ut nemo scire posse videretur, quod Beverus ignoraret. Aristotelem de Physica auscultatione commentarijs illustravit. Obijt anno cld. Id. LXIII. in Æde Divi Petri ad aram S. Crispini sepultus.

IOANNES STANNIÆX GOULETANUS, Beveri Collega, & in eodem Gymnasio Porcesi Professor. Hic quoque suâ aetate Philosophorum quidam Princeps, cuius ingenio accepti feruntur illi in Organum Aristotelicum Commentarij, quos vulgo Lovanienses appellant, & qui etiam num doctiori hoc sæculo, si doctrinam solidam æstimemus in pretio sunt. Verè Philosophus, non Sophista fuit.

AUGUSTINUS HUNNÆUS Mechliniensis, Philosophos inter & Theologos nomen adeptus est. Philosophiam annis quam plurimis tantâ celebritate in Castrensi Gymnasio tradidit, ut nemo Philosophorum doctus elegantiusq; docere posse crederetur. Eadem faciunt, quæ de Logicæ præceptis publicam in lucem emisit. Fuit in sublimiori postea Theologiæ Facultate Regius Professor, cuius ingenium ac doctrinam tanti Gregorius XIII. æstimavit, ut illum ad scripta SS. Patrum ex manu scriptis emendanda elegerit. Quippe in eo accurata
Hebra-

Hebraicæ Græcæq; linguæ cognitio erat; atque illam anno vno, hanc quatuor in Trilingui Collegio docuit. Obijt maioris Theologorum Collegij Præses anno cld. Id. LXXVII. v. 11. Idus Septembris.

IOANNES RUBUS Athenfis celeberrimi quoque inter Philosophos nominis cum in Porcensi Gymnasio Aristotelem interpretaretur. Sed nascente Duacensi Academiâ, ad eam migravit, & inter Theologos eximius ipse Doctor fuit, Academiæq; illius novæ Cancellarius, & ad Diyum Petrum Præpositus obiit anno cld. Id. xcv.

IOANNES STADIUS Loenhoutanus, primus veteris Historiæ Lovanii Professor, & Mathematicorum Princeps, tantâ laude claruit, ut Reges, Principes, & Illustres plurimi viri pro eo quodammodo certarent. Eius contubernio aliquamdiu delectatus est Robertus à Bergis Leodienfium Præful & Princeps. Coluit illum Allobrogum regulus; Parisius Henricus tertius evocavit, & Regium Matheleos Professorem constituit. Frequens ad illum Nobilium quotidie concursus erat; frequentior auditorum vndique eius famâ excitatorum numerus. Obijt Parisijs anno cld. Id. LXXIX. xv. Calendæ Quintiles:

HADRIANUS BARLANDUS Zelandus magnum litterarum ornamentum, ac vir, quemadmodum illum Erasmus prædicat, *nullo suo, sincerus & amicus, promptâ quadam ac putâ sermonis facilitate*, Optimatibus Academiæ charissimus extitit. Quid fuerit politioris elegantie studiosus, scripta loquuntur, quibus æternam memoriam sibi comparavit. Rhetoricam in Gymnasio Porcensi professus est; Latinam Professionem Collegij Trilinguis in Aulâ Patrum Augustinianorum auspicatus est; publicam deinde Eloquentiæ Professionem Magistratus Urbani suffragio & Senatus Facultatis Artium consensu suscepit. Vbiq; libenter auditus, semper laudatus, auditorum illustrium multitudine celebratus. Tandem de humanitatis studij optimè meritis obiit anno cld. Id. XLII.

PETRUS NANNIUS Alcmarianus. Hic est ille, quem omnes in Belgio doctrinâ excellentes amaverunt; quem Cardinalis Perenottus, & Nicolaus Everardus Præses coluerunt; quem in Italiam Savonenfium Antistes Iacobus Eliseus magno stipendio invitavit. Omnibus propter ingenium come & blandum gratus, propter eruditionem admirandus, propter linguarum primarum peritiam, quam scripta eius testantur, suspiciendus. Floruit in Latinâ Collegij Trilinguis Professione, in qua quoties docuit, toties nobilissima Iuventus multiplicem eius doctrinam & inusitatam facundiam obstupuit. Mortuus est anno cld.

Id. Lxii. conditus in Æde D. Petri Lovanij, vbi Epitaphium illi in marmoreo lapide posuit Sigismundus Fridericus Fuggerus Baro in Kirckberg & Viana, tanquam amico paterno, & Patris iussu.

CORNARDUS GOELENUS Mengerichusanus eiusdem Collegij Trilinguis Professor efflorescentes ætate suâ in Belgio litteras magis magisque excitavit, tantamque docendo laudem obtinuit, ut nobilissimos Auditores suos nunquam assiduitate satiarit. Placuit Thomæ Moro Angliæ Cancellariò, & hoc magnum sit summæ eruditionis & facundiæ testimonium. Argutum illi ingenium erat, & quicquid scribebat, felicissimo stylo fundebat. Cum annis xx. docuisset, obiit anno cld. Id. xxxix. viii. Cal. Februarij, eumque funebri oratione Nannius laudavit. Sepultus est in Æde D. Petri.

CORNELIUS VALERIUS Vltraiectinus Goclenij discipulus, sed nec illi, nec Nannio cedens. Hic est ille Ducum, Principum, Comitum Doctor; nam assidua in eius auditorio prima Belgij Nobilitas erat; & eius sermonis elegantia comitalque trahebat. Æstimet posteritas ingenij eius monumenta, nihil ignoravit in Politiori doctrina & Philosophia Valerius, qui castissimo & elegantissimo stylo disciplinarum orbem conscripsit. Humanioribus litteris summam animi humanitatem iunxit, vel ideo etiam omnibus gratissimus. Decessit Lovanij anno cld. Id. Lxxviii. iiii. Idus Aug. cui in Æde D. Petri monumentum posuit Præceptor discipulus Georgius ab Austria ad D. Petrum Præpositus, & Academiæ Cancellarius.

IUSTUS LIPSIUS.

VNus hic pro omnibus, & tanquam omnes, dicamne etiam? plus quam omnes, Iustus Lipsius Iscanus. Quantus vir? *Litterarum sæculi nostri lumen* Scaliger appellat; *Raphelengius Trismegistum Doctorumque solem*; *Doula Senatus eruditorum principem doctissimum*; *Cruiterus Amorem Musarum*; *Casaubonus præstantissimi ingenij eruditissimum & clarissimum virum*; *Scribanius Gloriam temporum*, quo nihil exactius eruditiusque est. Hoc dico, Hic est Lipsius, omnem gloriam suo nomine concludit, vir famâ orbi notus, ocellus Belgij, vniversi Phœnix, Sol Antiquitatis, Historiæ omnis promus & condus, Sapientiæ & Prudentiæ anima. Invideant Academiæ omnes, hic Lovanij Historiam veterem Regius Professor & Consiliarius magno audito-

sum ex tota Europa advolantium concursu & favore explanavit, Albertumque & Isabellam Belgarum Principes auditores habuit. Nemo illum tam in terris natum, quàm ex coelo lapsum putavit, atque idcirco summi vndeunque viri, ut Lipsium viderent, Lovanium veniebant; Reges & Principes Amplissimis stipendijs & honoribus propositis ad se evocabant. Sed ut nihil doctius, ita nihil Lipsio modestius; patriam relinquere noluit, in qua mortuus anno clā. 1606. vi. x. Cal. Aprilis. Sepultus in Æde D. Francisci.

ERYCIUS PUTEANUS.

E Scholā magni Lipsij, Erycius Puteanus Venlonensis, Præceptor datus in Regia Professione Successor ab Alberto & Isabella Principibus Belgarum, Brabantiaque Ordinibus. Qua dignus, vel hoc ipso æstimandus; æstimatus iam tamen antea à primis Italix viris, & à Frederico Cardinali Borromæo, cui familiaris & carus. Mediolani Eloquentiam plures annos professus est; inde Lovanium venit & cum politiori litteratura, Politicam, Historicam, & omnem Sapientiam vitā, voce, stylo Regius Professor & Consiliarius docuit. In eo omnes ingenium, elegantiam, facilitatem, modestiam admirabantur & amabant. Natus ad omnes Artes videbatur, & ad virtutem compositus. Talem illum scripta testantur, professio exhibuit, conversatio probavit. Vixit magnum sæculi nostri Decus, & de Belgio, imò de Orbe univervo bene mereri doctrinā suā non neglexit.

PHILOSOPHUS ET PHILOGOS ILLUSTRÉS Vernulæus dedit, horum seriem hi adaugeant.

PETRUS à CASTELLO.

M Usarum & Gratiarum Castellum fuit PETRUS à CASTELLO. Hic illæ tanquam apud Apollinem, delictum suum inveniunt, hic hæ grato complexu connexæ, nudas sese sed castas amplexabantur. Hoc in Castellum & Themis se & Meditrina Dea recepit; quinimo in illud tota quandoque commigravit Græcia. Atque adeo Latinis & Græcis, Medicis & Jurisconsultis gratum hoc Castellum fuit. Latinas namque litteras, quas humaniores vocant, præcipuèque linguam Petrus Castellanus Aurelij apud Gallos excult & professus est; ibidem Astrææ gratus Jurisconsulti titulum meruit.

ruit. Hinc in Patriam redux, hac in Academia Medici titulo & honore Doctorali auctus Medicos docuit, & in Trilingui Auditorio Zoëtio successor datus Græcam Linguam Professor est; & Illustris ipse ut evaderet, Vitas Illustrum Medicorum conscripsit, & de Festis Græcorum syntagma composuit Festivus ipse.

NICOLAUS VERNULÆUS.

Qui Academiam hanc Lovaniensem concinnavit ut inter hos Illustres Academicos Illustre nomen obtineat, omni titulo promeritus est NICOLAUS VERNULÆUS. Hoc vigente & vivente, non dicam VERNULUM sed maturam segetem Latine & Clarissimæ Musæ invenerunt. Magnus hic Philologus fuit, qui quamquam S. T. L. & Cæsaris, Regisq̃ue Historicus, Publici simul Eloquentiæ Professoris & Academici Oratoris munus sustinuit; & ut eloquentior foret per suos Humaniorum litterarum discipulos quam eloquentissimè persæpe dixit, & per eosdem, etiam Eloquentiam ut exerceeret, tragico cothurno excelluit Porcensi in theatro. Sed Eloquentiam ne vivus tantum exercuisse & docuisse diceretur, Historica, civilia, domestica, poetica, & Oratoria clarissimè conscripta reliquit, ut & mortuus Eloquentiam doceret: jamq̃ue mortuus Philologus hic cum Puteano, cui familiarissimus vixit, quemq̃ue pro funere laudavit, vicinum tumultum obtinet.

LIBERTUS FROMONDUS.

Philologi & Philomusi, Philosophi & Theologi nomen LIBERTO FROMONDO quam optimè convenit. Libera huic, si cui unquam, Suada fuit; & hic Froidmontius felici antiperistasi maturatas Eloquentiæ uvas, plena Philosophico succo poma, & Theologis meracum vinum dedit: testantur id quæ passim extant & in delicijs sunt Fromondiscripta. Amœnissimi & Politissimi ingenij Vir hic fuit, & in Gymnasio Falconensi Philosophiam didicit, ut eximius hic Falco eandem & ad S. Michaelē Antuerpiam apud Norbertinos deferret, & hinc iterum Lovanium ad suam Falconensem scholam reportaret, in qua & Oratoriam artem multos annos docuit, ut perfectus Philologus evaderet. Sed hic perspicax ille Falco, se non continuit Mathesin & rerum cælestium cognitionem pernicibus alis & irretorto vultu

non delibavit & tentavit tantum sed pervolitavit & perscrutatus est : & ex Falcone in sacram Aquilam mutatus , S. T. D. sacrarum literarum Clarissimum & acutissimum interpretem egit , & ad sanctum Petrum Lovanij Decanus Venerabili planè senectâ diem extremum obiit , liberè nunc requiescens *in montibus sanctis.*

VALERIUS ANDREAS.

VAlere, inquit Plempius, Vita est : & hic VALERIUS ANDREAS ut Valuit vitam Academicis dedit, dum suis in Academicis Fastis eos vivere fecit. Vivat & hic in Academia nostra immortalibus Fastis dignissimus Vir, qui suâ in Belgica Bibliotheca Belgis quoque Scriptoribus literariam Vitam contulit. Quin immo vivat, dum I. V. D. & Professor Clarissimos Iuris Interpretes pulcherrima restauratione, & luculentissimis notis reviviscere fecit. Hic ille Philologus est qui latinam suam eloquentiam exquisitissimis scriptis testatam reliquit; quique hebræam suam suadam trilingui in Auditorio Lingue Sanctę Professor quadraginta duos annos excoluit.

Non immorabor his diutius; nota sunt magna illa litterarum decora, Rudolphus Agricola, Alardus Amstelredamus, Cornelius Crocus, Nicasius Vordanus cæcus, Desiderius Erasmus, Guilielmus Canterus, Nicolaus Clenardus, Ioannes Campensis, Rutgerus Relcius, Ioannes Livineius, Lambertus Hortensius, Suffridus Petrus, Andreas Papius. Omnes Lovanio prodierunt; quidam summam eruditionem hic hauserunt, ut alibi fulgerent, nonnulli & creverunt hic discendo, & claruerunt qua docendo, qua scribendo. Neque hodie desunt, qui ut hoc tantum dicam.

sublimi ferient sydera vertice.

C A P V T X I V.

RELIGIOSI *Illustres.*

ETiam sanè in Illustrium ordine censendi Religiosi illi viri sunt, qui in hac Academia versantes, quosdam non vulgaris doctrinæ radios sparserunt, & Orbem sui nominis famâ impleverunt. Ex eorum numero imprimis est,

IOANNES HENTENIUS S. Theol. Doctor, Ordinis Do-

Dominicanorum. Hic sacras publicè , privatimque literas explanavit & , ut frequenti sermone usurpabat , publicum semper bonum privato anteposuit. Scripta eius omnis ætas admirabitur. Obijt an. clō. 15. LV.

MARTINUS LIPSIVS Canonicus Regularis D. Augustini in hac Vrbe , vir inquo multiplex eruditio , & exacta linguarum peritia , aptus proinde veteribus emendandis auctoribus , quo in studio cum nullam sibi quietem concederet , immortuus est anno clō. 15. LV.

ÆGIDIUS FABER Carmelita S. Th. Lovanij Doctor. Fuit hic quoddam Sacræ & profanæ Historiæ sacrarium , qui cum in publicum suggestum aut dicturus aliquid prodibat , per innumeram auditorum turbam vix transitum reperiebat. Bruxellis è vita discessit.

PETRUS BACHERIVS Dominicanus Lovanij sacrâ laureâ donatus , & inter Theologos magnum nomen. Nemo hoc viro maiori rationum copia Hæreticos refutavit , nemo acutiori & simul facetiori sermone insectatus est. Desijt inter vivos anno clō. 1601.

FRANCISCUS TITELMANNUS Lovanij summus Philosophus , summus Theologus. Talem se scriptis publicis probavit , ipse ab omnibus probatus. Magnæ doctrinæ maiorem pietatem iunxerat , & hæc Franciscanæ Familix illum adscripsit ; eundem postea in Capucinorum ordinem transtulit. Romæ obiit , & certam sanctitatis opinionem reliquit anno clō. 15. xxxvii.

ADAMUS SASBOLDUS Franciscanus , Latine , Græcè , Hebraicè doctus , in Philosophia singularis , in Theologia eximius , Tapperi & Hasselij magnorum Magistrorum discipulus fuit. Erat vir , qui splendescere in Academia poterat , sed latere in D. Francisci ordine voluit ; quanquam latendo eruditione & vitæ sanctimoniam claruit. Decessit Lovanij anno clō. 15. LIIII.

LEONARDUS LESSIVS Brechtanus , è Societate IESU , Hic quoque in hac Vrbe celeberrimum inter Philosophos & Theologos nomen solidæ doctrinæ suæ merito obtinuit. Illi ingenium ad omnes artes & scientias , illi iudicium ad res omnes discernendas expeditum fuit. Idè ad illum tanquam ad oraculum concursus erat , & eius responsis omnes acquiescebant. Quicquid publici iuris scribendo fecit , omnium applausum tulit ; quicquid è Cathedra dictavit , ab omnibus queritur , describitur , asservatur. Ita dignum prælo iudicatur , quicquid ab eius ore vel calamo prodijt. O æternum Societatis sydus ! Fulsit , & quanquam morte abreptus anno clō. 1606. xxiij , æternum tamen fulgebit.

HUGO CAVELLUS Hybernus ordinis S. Francisci regularis observantiae, vir ingenio, pietate, doctrinâ celeberrimus. Lovanii in Collegio S. Antonij de Padua Theologiam plurimis annis est professus: inde propter singularem in rebus agendis industriam ordinis Seraphici Definitor renunciatus, cum multis annis pro ordine laboribus ac curis summâ cum laude perfunctus esset, Romam iussu Benigni à Genua Ordinis sui Generalis vocatus celeberrimam Theologiæ Cathedram in Cœnobio S. Mariæ de Ara Cœli, occupavit, summoque omnium applausu docendo illustravit: Tandem verò mortuo Petro Lombardo Urbani VIII. Pontificis Maximi autoritate Archiepiscopus Armacanus, & totius Hybernici Primas est declaratus. Verum, ô invidum magnis ingenijs Fatum! dum ad iter in Hyberniam sese accingit, impositâ libello de Arte bene moriendi ultimâ manu, insperato & inexpectato fato abripitur, XXI. Sept. anno cdo. Idc. xxvi. Illum & ordo Seraphicus, & Hybernia ereptum adhuc deplorant.

THEODORUS SMISING Westphalus ordinis S. Francisci anno cdo. Idc. xxvi. Lovanii vitâ functus. Hic vir à Theologia magnus, & vix ulli cedens; vivere si diutius potuisset, nulli. Vixit XLVI. annos natum præmatura mors abripuit; dicam etiam, Orbi invidit. Sed erat matura in illo virtus, & suis sanctimoniciæ radijs clarescebat. Dignus terrâ, qui tam doctus; dignus Cœlo, qui tam Sanctus. Ideo aut in Schola semper vel Musæo, aut in Templo Smising erat. Vnum illi opus, studere & orare. Posteritas, quæ scripta eius admirabitur, longiorem illi fuisse vitam frustra optabit.

IOANNES RIVUS Lovaniensis Ordinis S. Augustini. Rivus hic cum CORNELIO CURTIO eiusdem instituti viro vitæ & studiorum suorum cursum instituit. Vtroque hoc in fonte tanquam in Pegaseo & Aganippæo Apollineæ Musæ, Blandæ Charites, & quidquid æmiorum sed castarum Venerum est, reperire fuit, & etiamnum est: ita post mortem Curtius & Rivus Musas oblectant. Sed Parnassi in monte hic Rivus se non continuit, & cum *omnia flumina intrant in Mare*, Theologicum quoque hic Rivus petijt, quod tam feliciter attigit & penetravit, ut Lovanij S. T. L. & apud Treviros Doctor renuntiatus Rivus sit. Quin etiam sæcundus hic Augustiniani Ordinis Rivus in tantum Fluvium excrevit, ut totius Provinciæ Prior, reliquos omnes dignitate & Magnitudine superaverit. Huius tanti Rivus aqua, limpida, amœna, grata, salutaris, & omnibus fere rebus opitulans erat, quibus dotibus verè eximijs certatim omnes ad se pel-

pelligebat, refocillabat, confortabat, nec hæc sine animi recreatione. Tandem à nobis ad Noricos hic Rivus derivatus est, ubi in Comitibus Ratisbonensibus Magno Stockmanno & Magnatibus omnibus in delicijs & amoribus fuit. Ast in quantum his arridebat, & perplacebat, in tantum eisdem afflixit magis, dum ibidem toti Orbi sublunari extinctus hic Rivus est, ut apud superos cum *Fluminis imperu latificaret civitatem Dei.*

Idem Augustinianorum Ordo hodie Lupum alit, sed cicurem, mitem, mansuetum & vere Christianum. CHRISTIANUS LUPUS is est Ordinis sui & Monasterij Lovaniensis magnum incrementum: Vitæ sanctioniâ & doctissimus scriptis, quibus S. Scripturæ, & Sanctorum Patrum vestigijs pressè insistit, Vrbi, & Orbi notissimus. In Vrbe aliquando Vixit Pontifici Max. & Eminentissimis quibuscumque gratissimus, nunc apud Nos degit S. T. D. & Professor Facultatis Theologicæ Octovir, & Academiæ Ornamentum & Ordinis sui Definitor, aliquando Capituli Provincialis Præses. De vivente plura non dicimus.

Plures sunt, & verè Illustres Religiosi alij, in quorum quoque nominibus elogia sunt.

C A P V T X V.

Illustres SCHOLARES.

EA gloria Lovaniensis Academiæ est, quod tot hætenus illustres in omni Doctrinæ genere viros publico Orbis bono protulerit; ea verò etiam parta meritis superbia, quod in ea summo loco nati iuvenes, Regum, Ducum, Principum, Comitum, Baronum & primorum in Europa nobilium filij dare studijs operam, & illum suum à parentibus splendorem doctrinâ augere voluerunt. Recensere omnes opus non est; eorum tantum nomina dabo, quorum familiæ Orbi notæ, & res gestæ iam Annalium memoria ad posteritatis admirationem vulgatæ. Nationum autem discrimen sequar.

Illustres ex Belgio.

CArolus V. Imperator Philippi Castellæ Regis & Belgarum Principis filius, in Arce Lovaniensi, ut studijs vacaret, permisso Patris

Patris adhuc puer habitavit.

Antonius & Philippus Antonij Brabantiae Ducis nothi anno c15. cc. lv. Lovanium ad capefcendas litteras venere, & postea armis illustres extiterunt.

Carolus de Croy Administrator Cœnobij Affligemienfis, postea Cardinalis.

Philippus Princeps Auriacus, Comes Nassoviae, Baro Bredæ, ex Academia, ubi studiorum causâ agebat, anno c15. 15. lxxvii. xx.

Septemb. Albani Ducis mandato in Hispaniam pro personæ eius securitate ad Philippum II. Regem abductus, inde anno c15. 15. xcv. reversus.

Gerardus de Croy.

Philippus Lalain.

Philippus & Robertus Brederodij.

Petrus de Longueval.

Wilhelmus Comes vanden Berge.

Philippus de Ligne.

Ludovicus à Bergis.

Carolus & Maximilianus Comites de Bosu.

Wilhelmus de Croy, de Cheure, Caroli V. morum Formator.

Lancelottus de Brederode.

Maximilianus de Longueval.

N. Comes Embdanus.

Carolus à Meloduno Princeps Espinoiæ, Baro Antonij, Connestabilis Flandriæ.

Petrus à Werchinio Senescallus Hannoniæ, Comes Aneffinij, Baro Sifonij.

Robertus à Meloduno Toparcha Riekeburgi.

Iacobus à Meloduno Toparcha Saultyæ.

Maximilianus & Iacobus Comites de Bosu.

Ioannes de Grimberga.

Ferdinandus à Grimberga.

Maximilianus de Croy.

Antonius de Lalain.

Franciscus, Florentius, Ioannes de Mommorency.

Amorallius de Sor.

Guilielmus de Sor.

Hugo & Emanuel de Lalain.

Carolus de Croy Princeps Cimacensis, postea Dux Arschotanus,
Præfectus Finantiarum, & Balivus Hannoniæ.

Carolus Philippus Marchio de Haure.

Lamoraldu de Lingne.

Philippus de Croy.

Razo & Conrardus de Gaure Comites de Beaurieu.

Carolus, Alexander, Antonius, Eugenius Aremborgij Comites,
Fratres Germani. Primus Romæ obiit: secundus hodie Princeps
Cimacensis est; duo alij ordinem Capucinorum professi sunt.

Carolus de Ligne Comes Hooghstratanus.

Jacobus Boonen I. V. L. postea Mechl. Archiepiscopus & Belgij
Primas.

Philippus, Emanuel, Ambrosius, Antonius de Croy, filius Illus-
trissimi D. Ioannis de Croy Comitis de Solre, Equitis Aurei
Velleris &c.

Franciscus de Recourt Toparcha de Recourt, Castellanus hæredi-
tarius de Lens &c.

Philippus Carolus de Recourt Toparcha de Waloncapelle &c.

Ioannes Carolus de Glymes Vice-Comes Geldon.

Maximilianus de Hennin Dominus de Cuvillers,

Ioannes Iacobus de Hennin Dominus de Blicqui.

Procopius de Lalaing Baro in Archicourt.

Martinus Praets ex Comitibus de Praets I. V. L. Iprens. Episco.

Henricus Ogerus Comes de Riviere.

Edmundus Richardus Comes de Riviere.

Baltasar Guilielmus d' Oignies de Coupignij.

Claudius de Celles Baro de Celles.

D. De Montmorancy Princeps de Robecq.

Ernestus de Bossu ex Comitibus de Bossu.

Carolus Philip. d'Ognies Baro de Pamele.

Franciscus d' Vrsel Comes d' Hoboken.

Rudolphus Maximilianus Baro de Riviere.

Ignatius Montmorencij Comes d' Estrais.

Ernestus Ferdinandus Baro de Riviere.

Eugenius Albertus d' Alamont Ruremon. nunc Gandensis Episcopus.

Wolphangus Guilielmus de Bornoville Vice-Com es & Baro de Barli

Theodorus de Brias D. in Brias.

Engelbertus de Brias Dominus in Lanoy.

Petrus Albertus d' Vrsel ex Comitibus de Hòkoken Præpòs. S. A-
 mali Duaci nunc Baro d' Hermal.
 Gailiel : Albertus d' Afneux Baro de Creveceur.
 Gerardus de Duras Baro de Rost.
 Hen. Carolus & Philippus Edmundus Comites de Rivier, d' Arschot
 Rafo Co nes de Riviere, d' Arschot. & S. R. I. qui de Monarchia
 in Coll. Trilingui defendit.
 Ofvaldus Albertus Franciscus Comes de Berghe, Bouxmeer &c.
 Ignatius Franciscus Marchio de Lede.
 Gbriel. Franc. de Chastelet Baro d' Oulieu.
 Phil. Car. Spinola Baro d' Andre, ex Comit. de Bruay.
 Franciscus Henricus de Cotereau Baro de lauche.
 Philippus, Albertus Taye Baro de Wemmel.
 Iacbus à Wissenkerck Baro de Pellenberg.
 Arnoldus de Renesse Baro d' Elderen.

Illustres ex Germania.

Joannes Suiccardus Metropolitanæ Moguntinæ Ecclesiæ Cano-
 nicus, postea Archiepiscopus, & Sacri Imperij Elector.
 Salentinus Comes de Isenburg Metropolitanæ Ecclesiæ Colonien-
 sis Canonicus, postea Archiepiscopus. & S. Imperij Princeps Elector.
 Georgius & Richardus Comites Palatini.
 Ioannes Rheni Comes.
 Fredericus Comes à Suartzenbourg.
 Richardus & Bernardus Comites de Solms.
 Fredericus Schenck Baro à Tautenbourg Filius Georgij Gubernato-
 ris Frisiæ, postea Præses Cameræ Imperialis Spiræ, & Archiepis-
 copus Ultraiectinus.
 Christophorus Comes à Manderscheit.
 Georgius, Bernardus, Ludovicus Comites de Wytgestein.
 Henricus & Alexander Marescalli in Papenheim ex Suevia Fratres.
 Marcus & Ioannes Foggeri Barones Augustani.
 Renardus Comes à Westenbourg.
 I. Franciscus Comes de Reinenburg.
 Hieronymus Baro à Sterenborch.
 Hermannus & Philippus Comites de Manderscheit.
 Robertus Comes à Marca.

Wolfgangus Comes à Loevenstein.

Fredericus & Carolus Comites à Marovelt.

Ermenfredus Comes Ortemburgensis.

Iulius Schilyck Comes à Passan.

Guilielmus, Iudocus, Erricus Comites ab Honstein & Schouwenborch

Philippus Comes à Furstenberg.

Gerardus Comes de Mansfeldt.

Carolus Comes à Mansfeldt, postea Cæsarei exercitus in Hungaria
Dux supremus.

Ioannes Comes in Halin.

Ioannes Baro de Weilburg.

Georgius Adamus Borzita, Comes de Martinitz, Ferdinandi Ernesti
Hungariæ Regis Cubicularius, qui in hac Academia vi. Cal. Ma-
ias anno dñi. lxx. xxii. Licentiatus I. V. renunciatus est, &
Academia Vrbiſq; Optimates solemniter Epulo in Collegio Mylia-
no excepit.

Wolfgangus Matthæus Teufel liber Baro.

Ioannes Christophorus Comes à Buchaim.

Ioannes Ludovicus ab Hoyos liber Baro, Filius Illustriss. D. Ioan-
nis Balthazari ab Hoyos liberi Baronis, & apud Cæsaream Ma-
iestatem Consiliarij.

Franciscus Vdalricus à Kolowart Bohemus Liber Baro.

Vdalricus Adamus de Lobkowitz Bohemus Liber Baro.

Henricus Luitfridus ab Vlm Liberi Baronis filij Procancellarij
Imperij, Liberi Baronis in Erbach.

Ferdinandus Wenceslaus Comes à Rozdrazuwe Bohemus.

Georgius Nicolaus & Wolphanghus Andreas fratres liberi Barones de
Rosenbergh, qui hac in Academia jus publicè à se defensum Fer-
dinando III. dedicarunt.

Ioannem Michaellem & Ferdinandum Morel hinc admiscemus, dum
de jure Belli & Pacis publicè hinc disputarunt & hanc suam Dispu-
tationem Ferdinando III. bello & Pace Iustitiæ Defensori conse-
craverunt docentes: Austriaci unam esse Regulam iustitiam.

Franciscus Eusebius lib. Baro à Potting.

Stephanus liber Baro à Sternbergh.

Hermannus Egon Comes de Furstenberg.

Hermannus Otto Comes de Nassauw, Carzenellembogen, Metrop.
Moguntinensis, Colon. Trevir. nec non Cathedralis Argentinens-

lis Canonicus.

Ferdinandus Ernestus liber Baro de Buckow.

Claudius Comes de Collalto & Pirnitz, qui jus publicè hîc defendit
& Ferdinando IV. Romanorum Regi dedicavit. Obijt Bruxellis
ad Regem Anglorum Carolum II. pro Leopoldo I. hodierno
Imperatore Legatus.

Carolus Ferdinandus S. R. I. Comes de Wallenstein Bohemus.

Ioannes Adolphus Baro à Frens in Kedenich.

Ioannes Samson Baro d'Eynatten.

N. Baro de Gravawitz Bohemus.

Adolphus Otto Comes in Cronebergh & Gieroltzeck.

Eugenius Baro ab Allamont.

Ferdinandus liber Baro de Herberstein.

Ioannes Secundus Baro de Sprinzenstein.

Fredericus Hartmannus Baro de Herberstein.

N. Baro de Talmberg.

Franciscus Comes de Montfort.

Ferdinandus Leopoldus S. R. I. Comes à Nachodt & Liechtenburg,
liber Baro in Collenburg & Bruna Moravus.

Ferdinandus Kevenhiller in Aichelberg Comes de Frantsienburg Au-
striacus Viennensis.

Rudolphus Georgius & Ioannes Lazanski S. R. I. Comites de Bu-
gowe.

Fran. Cristophorus à Wangen Baro in Gerolzeck.

Fran. Ignatius Notthafft Baro à Wernberg.

Georgius Christophorus Carolus Baro à Proskaw.

Humbertus Ioannes Mauritius Lornin S. R. I. Comes de Chudenitz.

Carolus Ernestus ab Horst Metrop. Trevirensis Canonicus, Baro de
Houffalitz.

Christop. Rudolphus liber Baro ab Eybeswaldt Styrus Græcensis.

Humbertus à Præcipiano Baro de Soye.

Ioan. Christo. Ferdinandus Baro à Proskaw.

Ioan. Ernestus Breiner liber Baro.

Ioannes Ernestus Comes à Turri.

Franc. Antonius Comes à Trautmanstorff & Weinsperg Austr.

Udalricus Adolphus Vratisslaus liber Baro à Sternberg Bohemus.

Anton. Franciscus Comes de Collalto.

Fran. Ernestus Schlick Comes in Passaum & Weiskirchen,

Henri-

Henricus Guilielmus Comes de Schlick.
 Ioannes Bap. liber Baro de Verdenberg.
 Ferdinandus Zehentner liber Baro à Zehentgrueb.
 Ferdinandus Ernestus Breiner liber Baro.
 Erasmus Fredericus liber Baro ab Herberstein Styrus.
 Fran. Albertus Julius Breiner liber Baro Austriacus.
 Wolffgangus Christophorus Steger liber Baro de Ladendorffs.
 Wenceslaus Comes de Thuy Bohemus.
 Maximilianus Comes à Diedrichstein.
 Ern. Abundus, Wenceslaus liber Baro Krakowski à Kollrourat Bo-
 hemus.
 Iodocus Theodorus Baro ab Horst in Staus Milfen.
 Leopoldus Khun Comes à Liächtenbergh
 Maximilianus Franciscus Comes à Furstenberg.
 Iulius Ferdinandus Baro de Ioroffin.
 Ioan. Albertus Hoyos liber Baro. Austriacus.
 Franciscus liber Baro ab Herberstein.
 Michael Oswaldus Comes de Thun.
 Wenceslaus Rudolphus Wrabskey Fluxa liber Baro à Wrab.
 Herm. Theodorus à Siberg liber Baro in Eichs.
 Elias Godefridus Richter Comes Palatinus de Harlenberg Silecius.
 Rudolphus Adamus L. Ba. de Lessow. Bohemus.
 Emanuel Franc. liber Baro de Couriers.
 Sigismundus L. Baro ab Herberstein.
 Otto Felicianus Comes ab Haussenstain.
 Franc. Bened. Bertholdus lib. Baro ab Vngerseiz.
 Henricus Artlieb liber Baro de Frankhing.
 Ioan. Erasmus S. R. I. Comes de Regenstein & Rattenpah. Styrus.
 Nicolaus Guiliel. de Rettza liber Baro, Croata.
 Franc. Henricus Baro de Tarnperg Bavarus.
 Ioan. Henricus Comes ab Atthembs Styrus.
 Ioan. Franc. Comes de Ottingen.
 Franc. Nicolaus Comes Ladrone.
 Wolfgangus Wilhelmus Baro de Schaesberg Cathed. Ecclesiæ Spi-
 rensis Canonicus.
 Franciscus Baro de Haunspurg.
 Maximilianus Comes de Trauttmansdorff & Weinsperg.
 Carol. Ferdinandus Comes à Wallenstani.

Herman : Wenceslaus Czernin liber Baro de Chudenitz.

Adamus Franc. Comes à Wallenstein.

Ferd. Wenceslaus Comes de Losenstein.

Wenceslaus Comes ab Althan.

Franc : Carolus Berka S. R. I. Comes Howora de Dubla &c.

Franc. Baro de Spiering.

Franc. Fêdericus & Ioannes Fredericus Gienger liberi Barones Vîennenfes.

Guilielmus S. R. I. Comes à Wallenstein.

Franciscus Bernardus Princeps de Nassauw Comes de Catzenellembogen, &c.

Emanuel Maximilianus Guiliel. Comes à schonburg, eques Ordinis S. Iacobi.

Ioannes Carolus Comes à Portia.

Maxim. Adam. Ladislaus Comes de Walftein.

Ernestus Rutgerus Comes à Starenberg.

Ferdinandus Ernestus S. R. I. Comes de Trauttmansdorff &c.

Adamus Guilielmus, & Iacobus Andreas Comites & Domini de Brandis.

Franciscus S. R. I. Comes de Gafchin, qui Politicas & Iurid. defendit.

Ioannes Carolus Ioachimus Schawata Comes de Neuhaus, Baro de Rossumberg, qui Politicas in Bustdiano defendit.

Otto Wilhelmus S. R. I. Comes à Bronchorst in Gronfeld. &c.

Ferd. Guilielmus de Lobcowitz, qui Iuridicas publicè sustinuit.

Philip. Christophorus & Fridericus Wilhelmus Liberi Barones de Loe ex Wissen, qui Iuridicas Brandenburg. Electori DD.

Fridericus Wilhelmus Comes Frisæ Orientalis & Rittbergæ, Dominus in Esens, Stedelsdorff, Wittmund, & Melrich.

Franciscus Adolphus Wilhelmus Comes Frisæ Orien. & Rittbergæ Metrop. & Cathed. Ecclesiarum Colon. Argent. Paderbornensis & Osnaburg. Canonicus.

Ioannes Georgius Comes de Kueffstein.

Carolus Sigismundus Comes ab Herberstein, Neuperg, & Guitenhag, Baro in Lâtrowitz, Erebs & Prainn.

Christoph. Theodorus Comes à Scallenberg.

Habet hæc inelyta Germanorum Natio in hac Academia nostra peculiarem Bibliothecam & Congregationem iam ab antro xlii. huius sæculi institutam; Congregationis huius hodie Director est Illustrissimus

simus D. Fridericus Wilhelmus Comes Frisæ Orientalis & Rittbergæ Dominus in Efens, Stedensdorff, Wittmund, & Melrich.

Illustres ex Polonia & Lithuania.

Christophorus Dux de Zbaraz.
 Constantinus Dux de Zaslav.
 Cosmas & Joannes Duces de Ostrog.
 Joannes Radzivilius Dux in Olyka & Niesesz.
 Joannes Zolkiewski Supremi exercitus Poloniæ Ducis & Palatini Kyoviensis Filius.
 Joannes Comes in Tenozin Palatini Cracoviensis F. nunc Palatinus.
 Joannes & Nicolaus Kostka Palatini Someraniæ FF.
 Jacobus Le konolski Palatini Potlachia F.
 Georgius Ossolinski Palatini Sendomiensis F. Magnus Regni Cancellarius.
 Joannes & Ferdinandus Konopacki Palatini Culmensis Filij.
 Nicolaus & Procopius Siniawski Supremi Regis Pocillatoris Filij.
 Petrus & Stanislaus Danilowicz de Zurow Supremi Regni Thesaurarii Filij.
 Jacobus & Joannes Sobieski Palatini Lublinensis FF.
 Adamus, Georgius, Martinus Kalinouski Equitum Magistri Filij.
 Joannes Tarlo Palatini Lublinensis F.
 Ferdinandus & Jacobus Mykouski Gonzagæ Marchionis in Mirow, Supremi Marescalci filij.
 Stephanus à Gindna Palatini Rauenfis F.
 Stanislaus Comes ab Ostrorog Palatini Posnaniensis F.
 Joannes Firley Palatini Cracoviensis F.
 Stanislaus Carnouski Palatini Lenciciensis F.
 Alexander & Albertus Sapiehæ Palatini Viefpsensis FF.
 Casimirus & Thomas Sapiehæ Palatini Novogrodensis FF.
 Jacobus & Joannes Wiher Palatini Culmensis Filij.
 Albertus Modliezeuski Palatini Brestensis filius.
 Christophorus Nicolaus & Casimirus Leo Sapiehæ filij Illustrissimi Leonis Sapiehæ Palatini Viñensis, Supremi Exercituum in Lithuania Ducis, Mohilovienfis & Brestensis Gubernatoris.

chrifto :

Christophorus & Lucas de Bnin Opalinski filij Illustrissimi Petri de
Bnin Opalinski Palatini Polnaniensis.

Stanislaus Danilowicz Palatinides Russiæ Thesaurarius Regni.

Ioannes Casimirus Sapiehæ Comes in Czereia & Ryckout Palatini-
des Vilnensis, Pocillator Magni Ducatus Lithuaniz, Gubernator
Brestensis & Volpensis &c.

Benedictus Paulus Sapiehæ Comes &c.

Petrus Casimirus de Pilza Comes Korycinski Marchio in Iliaua &
Ofgrod &c. Filius Supremi Cancellarij Poloniz.

Ioannes Stanislaus Rudchij Philosophiæ Doctor & Eloq. Profes.

Sigismundus Franciscus Comes de Zakliczyn, Iordan &c.

Stephanus Potolschij Palatinides. Brassaviensis.

Nicolaus Zegocki Abbas Premetensis filius Christophori Zegocki Suc-
cammerarij Calissiensis, Babimostensis &c.

Ioannes Zegocki superioris Patruelis.

Michael Antonius Hacki Prior Olivetenensis.

Chrysostomus Benedictus Trach Gninski Abbas Wagrovecensis.

Theodorus Madalinski L. V. D.

*Ilustres ex Francia, Italia, Hispania, Anglia, Hybernia,
& Provincijs alijs.*

Lvdovicus Delphinus eius nominis postea vndecimus Galliarum
Rex, Caroli VII. filius, cui cum essent cum Patræ inimicitiz
ad Philippum Bonum Brabantiz Ducem se contulit, fretus eâ affini-
tate, quæ cum illo intercedebat arctissima, & apud eum quinquenni-
um commoratus, interea Lovaniensem Academiam frequentavit.

Fulgentius de Bragantia filius Iacobi Ducis Bragantiz, Lovanij S.
Theol. Doctor anno cld. Id. LXXVII.

Georgius de Cæsarinis Romanus frater Cardinalis Iuliani de Cæsa-
rinis.

Ioannes à Bononia Archidiaconus Panormitanus, S. Th. Doctor an-
no cld. Id. L. renunciatus.

Octavianus Perenottus.

Iacobus Fliscus Episcopus Savonensis.

Fredericus filius Domini de Granuel.

Petrus & Ioannes Lassus Comites.

Sanctius de Velasco Comitum de Niena filius.

Eusta-

Eustachius Chapuys Carolo V. Imperat. à Consilijs & Legatus.
 Nicolaus Spinoia, qui hinc in Quæstionibus Quodlibeticis oravit.
 Nicolaus Wottonus Decanus Cantuariensis & Angliæ Regis apud
 Carolum V. Imp. Orator.
 Guilielmus Broens Anglus Comes Cantensis.
 D. Franciscus Valquez.
 Philippus A'bertus de Velasco.
 Albertus Hugo Odonellus Comes Tirconalliæ, Baro Lessirensis,
 Connaciæ inferioris Dominus, ex antiqua Hyberniciæ Regum stirpe.
 Hugo Odonellus præd. et Alberti Patruelis. Obijt Capitaneus in
 Bredana obsidione.
 Joannes Onellus Comes Tironiæ, Baro Dunganensis. Item Bernardus
 Onellus, ambo ex Regia stirpe fratres.
 Constantinus Onellus Ioannis & Bernardi Patruelis. Hodie in Belgio
 militat.
 Daniel & Iacobus Magdonelli, filij Illustrissimi Comitis Antremensis.
 Antonius & Balthasar Comites Biani Mediolanenses.
 Puccius & Paulinus Florentini, nobilissimi.
 Ludovicus ex Comitibus Guidijs à Bagno.
 Illustrissimus Princeps Ferdinandus Alexander de Portugal.
 Iosephus de Valcarsel & Velasco.
 Christophorus Maria Doria & N. Doria fratres nobilissimi Genuensi.
 D. N. Veterani nobilissimus Florentinus.

CAPUT XVI.

Res gesta Academia pro Civium & Urbis conservatione.

Restat ut quam benè de Urbe Lovaniensi merita sit Academia postremo manifestemus. Is animus Academicorum semper fuit, prodesse Urbi inprimis & suam illi operam quacunque in necessitate nunquam negare. Nihil exprobare mens est, sed ut mutuus coalescat amor, merita Academiæ nonnulla commemorare.

Anno cl. cccc. lxxvii. cùm Ludovicus Pinnoccius Urbis Prætor in Austriam inter Legatos pro nuptijs Mariæ Burgundiæ cum Maximiliano, Archiduce profectus esset, & interea Paulus Leunænius Lanus plebem infimam concitavisset, jamque vis quibusdam à Senatu inferretur, miscuerunt se Academiæ optimates, &, quamquam ægrè, auctoritate suâ tumultum sedaverunt. Siquenti anno cùm iterum

eodem autore plebs in Senatum confurrexisset, & jam Primores Urbis fuga dilaberentur, re cognita Maximilianus Engelbertum Nassovium Brédanum Brabantiz Senescallum cum aliquot equitum tormis, paulò post ipse secuturus, pramissit. Verùm cum Leunkeniani effracto armamentario & bellicis machinis in mœnia devoteis advenientem Nassovium Urbis aditu prohiberent, & hoc facto Majestatis crimine arcessendi essent, Petrus à Rivo & Arnoldus Phalizius Theologi, simulque Robertus à Luca Iuriconsultus ad Maximilianum profecti supplicum ei preces detulere, & quantum in eis fuit iratum Principem mitigarunt. Rursus anno MD. cccc. lxxxii. cùm ex Urbe quidam, ut ferebatur, perniciosorum consiliorum rei Vilvordiz in Arce captivi detinerentur, Ioannes Moederloosius Academiæ Rector, Petrus à Rivo, & Egidius Faber Theologi, Ludovicus Roelandus, Theodoricus à Viride Valle, Walterus Kopeck mondanus Iuriconsulti legationem Urbis nomine ad Maximilianum suscipere, & de captivorum redemptione rationibus cum eo & precibus egerunt. Denique anno MD. cccc. lxxxix. cùm in belli Flandrici societatem adversus Maximilianum Lovanienses vocarentur, jamque Albertus Saxo absente in Germania Imperatore omnia circa Urbem armis teneret & infestaret, missi sunt ex Academia legati Petrus à Rivo, Egidius Faber, Ioannes Moederloosius, Nicolaus Hælius, Joannes Giffetus, cum quibus erat Theodoricus Tukdellus Abbas Parcensis, & ex Urbe nonnulli. Hi cum Philippo Duci adhuc puero supplices facti admissum veniam submissis precibus petivissent, ad Saxonem, qui castra tum circa Thenas habebat, remissi sunt. Quare Legati, ut iussi erant, eo profecti, conditiones id temporis necessarias, duras quidem illas & graves, pepigere.

Sed & adversus externum hostem non semel Academia consiljs Urbis adsuit, & pro ea arma sumpsit.

OBSIDIO DUCE ROSSEMIO.

ANNO MD. lxx. Adriano Blehemo Pratore & Ioanne Tommeho Consule Nicolaus Rosfatus Longevallius Dux Gillorum, & Marinus Rossemius Geldriz metator, ut Urbem obsiderent, castra ante portam Bruxellensem juxta leprofarum posuerant. Ingens vis erat armorum, & summa hostium ferocia; unde cùm

exorta in Urbe trepidatio esset, delecti inprimis ex Academia sunt, qui communibus in Curia consilijs cum urbano Senatu Urbi providerent; tum mandatum, ut arma studiosi caperent. Iis Academicâ auctoritate Dux datus est DAMIANUS GOES Eques Lusitanus vir armorum & litterarum peritus; cujus Legatus à studiosis electus fuit Severinus Feiten Frisius. Eodem tempore jussu Mariæ Caroli V. Sororis, Reginae Hungariæ & Bohemiæ, quæ Belgium administrabat, Philippus Dorlay Gallicæ Brabantia Prætor, ut summæ rerum præflet; Conrardus Comes Vernenbergensis cum trecentis yronibus; Georgius Rolyn Toparcha Emmeriensis cum equitatu Lovanium venerant; sed cum parva manu tam amplam Urbem defendi non posse judicarent, Urbem quamprimum deseruerant. Igitur cum in virtute studiosorum & Civium constantiâ spes tota esset, studiosi locum in moenibus occupant, qui medius est inter portam Bruxellensem & fluviolum, vulgo Vuram, quâ parte hostis potissimum instabat; Cives alia in parte stationes suas armati tenebant; interea per omnes Urbis vicos sceminarum & puerorum ingens luctus terrorque erat, præsertim postquam missum à Regina præsidium recesserat. Eare per Fœcilem cognita Longevallius & Rossemius Regis Gallia nomine Urbem sibi dedi primùm petunt; id cum frustra, tandem his conditionibus discessum suū paciscuntur. Ut trimestre stipendiū, quod erat in singulos menses septuaginta millium coronatorum, exercitui solveretur. Ut omnia tormenta bellicæque machinæ, globi, pulveres, & quidquid ad eorum apparatus spectaret, traderentur; Annōnam exercitui justo pretio Vrbs præstaret; Obsides quatuor ex opidi Proceribus darentur. Gravis ea pactio visa, & missi ad hostes, qui illos flecterent. Illi cum septuaginta millia peterent, ac de cæteris, nihil remitterent, quorundam persuasionibus visum est, pecuniam petitam dare, congios item (amas vocant) quadraginta vini, & centum cerevisiæ Ducibus offerre; commentum pretio legitimo præbere, arma retinere. Si deduci à proposito hostes non possent, omnia præstare potius, quam extrema expectare. Obsides decreti erant Ioannes vander Tommen, Gregorius van Dieven, Bartholomæus Heetveldius, Iacobus Velius. Cum autem ad portam parati currus essent vino, cerevisiâ, & alia annonâ onusti, derepentē studiosi magno impetu, accurrunt, portam aperiri vetant, quod hostium per fraudem ingressum vererentur, funes currum & equorum lora rescindunt, vinum, & omnem annonam diripiunt, moxque tormentorum bellico-

rum, & scloporum sonitu ac jaculis omnia præter expectationem complent: quæ quidem re seu divino consilio, seu astu militari facta percussis attonitiq; hostes, alij in partes alias effusi, in fugam cuncti conversi sunt.

OBSIDIO ANNI CIO. IJC. LXXII.

Anno cio. IJ. LXXII. III. Nonas Septembris Guilielmus Princeps Ariacus Comes Nassoviæ ingentum exercitum in Urbis conspecta circa Thenensem portam & infelicitis arboris locum exposuerat. Præerat cum Vrbi Adrianus de Dion, Optimates Academia cum Senatu communi consilio rem gerebant; Studiosi & Cives in armis erant, parati omnes aut hostem avertere, aut pro Religione, Rege, Patriâ pulchrè occumbere morti; singulis sua cura, & officij ratio constabat. Antequam vis intentaretur Fœcialem tertio Ariacus misit, qui peteret O'iores ex Academia & Vrbe in colloquium de conditionibus pacis mitti. Responsum à Senatu, nefas esse fœdus cum eo percutere, cuius conatus cum Regis imperio dissiderent; desineret non magis merita de se urbem nunquam latebris virgere; eam esse quam captam retinere non possit, cepisse non interit; cum armato æquum esse colloquium non posse. Iratus hoc responso Ariacus tormenta in Urbem expedit, Thenensem & Parcentem portam oppugnat, continuèq; à tertia hora pomeridiana ad decimam usque accerrimè utrimq; cœratur. Cœduntur ex hostibus quingenti, vulnerati ducenti; inter illos Signifer vnus, cuius vitam magnâ auri vi redimi posse Ariacus optabat. Quare per Fœcialem iterum, nisi se cum paciscantur, extrema passuros minatur. Eo audito, cùm frustra etiam auxilia expectarentur, visum omnibus necessitati cedere, & legatos mittere. Legiti fierunt ex Academia Elbertus Leoninus & Iohannes Wamesius; ex Vrbe O'iverius Tempelius, & Hieronymus Winghanus. Hi dum apud Ariacum agunt, quidam ex eius satellitiis studiosis, qui armati in mœnibus erant, importunius iaculando insultavere. Quam iniuriam dum Studiosi nequaquam ferendam arbitrantur, tormenta & sclopos confestim in hostes explodunt, & res in pugnam abit. Hostes muris appropinquantes, ignem iaculantur, & portæ Herverleensi affiunt, quæ cum paulatim configraret, certatim Studiosi civsq; summa alacritate, hi in portæ fastigium nituntur, illi præcipientes de muris, ut ignem appositum restringant, sese dant,

dant, alij ad tormenta vigilant, omnes in armis herent & resistunt. Quæ res cum plenissima periculi esset, nec à portæ assiduâ oppugnatione cessaretur, & serpente latius incendio mœnia vicinaque loca periclitarentur, iamque etiam itum ac reditum sapius à Legatis esset, tandem his conditionibus, parum æquis, pax coaluit, Lovanienfes si xdecim florenorum millia penderent; comiteum liberum præberent, nihil in Religionem aut Regem facere iniquè compellerentur; Auriacum in amicitiam reciperent, in nullius fidem seu conscientiam, nisi offendiculo esset, animadverterent. Numeratâ pecuniâ recessit Auriacus. Rex ubi de re tota certior factus est, Lovanienfes, quod necessitati cesserent, ut Urbem & Academiam servarent, non peccasse pronuntiavit. Pacatus etiam paulò post Dux Albanus.

Anno cl^o 16° xc cum orta Dilemij militari seditione pulsî Centuriones & Chiliarhe numero cum suis circiter sexcenti, à Lovanienfibus recepti essent, paulò post, cum fama ferret cogitare eos de introducendis in Urbem socijs, arma Academici Civesque confestim rapuerunt. Sed ne malo gravius esset remedium, placuit legatos ad Alexandrum Farnesium Parmæ Ducem & Belgij Præfectum mitti, qui evocari centuriones illos curarent. Legationem hanc susceperunt Iacobus Bayus Doctor Theologus, & Richardus Pulle tum Consul, qui industria suâ Urbis voto satisfecerunt. Eductis enim quamprimum illis, à quibus sinistra orta suspicio erat, omnium animi & arma quieverunt.

Alias armorum occasiones prætereo, quod earum recens memoriâ sit, quoties aue hostes vicina vastantes loca imminere urbi sunt visi; aut seditiones nonnunquam milites, populationibus suis terrorem intulerunt. Semper enim armati sub signis suis Academici adversus hostes excubarunt, & ad impetum quacunque vi retundendum paratissimi fuerunt. Vnum adhuc addam.

Nuper anno cl^o 16° xxi. cum Henricus Comes Nassoviae, Margister Eboracum exercitus Batavici, Princeps Auriacus & supremus belli Præfectus, superato flumine in Brabantiae agrum, qui inter Mechliniam, Bruxellas, & Lovanium est, mense Maio, copias suas effuderet, latèque miles populationibus & incendijs grassaretur, nec tantum in Urbis oculis flammæ essent, verum etiam ipse Princeps & eius copiae in vicinis intra primum lapidem collibus apparerent, commota ut debebat Academia quamprimum cum civibus arma sumi sit. Reorij in primis auctoritate conscripti sunt in cohortes Studiosi, &

sub signis suis singuli ordines fuerunt. Deinde imperata arma, Duces electi, loca ad excubandum in mœnibus designata. Studiolorum lustris utriusque Dux ab ijs electus fuit Illustrissimus ac Generosissimus Dominus Georgius Adamus Borzita Comes de Martinuz Bohemus; ipsi verò stationem suam in porta Mechliniensi ac circa eam habebant, inque Arce vigilabant. Theologi sub suis signis & Ducibus portam Thenensem & utrimque mœnia tuebantur. Religiosi quoque ordines, turmatim divisi, & armis instructi diversas in mœnibus stationes sortiti erant. Cives suis in partibus interea in separatis stationibus suis non deerant. Primores aliquot ex Academia viri communi consilio in Senatoria Domo intererant; alij publicâ autoritate constituti Studiolorum ordinibus aderant, & præsentia prudentiâq; suâ singulos & animabant, & in officio continebant. Mira omnium alacritas, nec tam studiosi, quàm milites videbantur. Ita ordinatis cohortibus procedebant, ita certâ disciplinâ stationes servabant, ita nihil impetu, sed consilio omnia gerebantur; ut delicta etiam militari ritu plecterentur. Gratum hoc erat Urbi spectaculum, ac tum quanta in Academicâ iuventute fiducia esse posset, manifestum omnibus fuit. Triduo post hostis recessit.

Unum & Nos super-addimus ex *Triumpho Lovaniensium stylo Vernulae adornato.*

OBSIDIO ANNI CIO. IOC. XXXV.

ANNO M. DC. XXXV. ob solutam decem dierum obsidionem, coactis ad recessum duobus potentissimis exercitibus Gallo & Batavo, ingentem Triumphum Lovanium egit. Hic REGIA CATHOLICA MAESTAS *De christianismo Francia Rege Ludovico XIII. & de Fræderico Henrico Atræsonum Principe* FERDINANDUS PRINCEPS CARDINALIS triumpharunt. Hic quoque de profligatis Ducibus *Marescallis Castileno & Bresæ* ANTONIUS BARO GROBBENDONCKIUS Urbis Gubernator suâ fide, vigilantia & Constantiâ triumphum adornavit. Triumphî decora hîc eluxerunt Generosi Heroes *Conrardus d'Aubremontius Toparcha Ribaucourtius, Lancel. Grobbendonckius Baro Wesemalius, Thomas Proffonius, Adolphus Einbaufius* Legionum Præfecti & Ductores Præsidarii. De Gallis & Batavis Walones, Germani, Hilberniq; laurum reportaverunt, de ignavis venereisq; strenuissimi Fortissimiq; Milites.

tes. Lauream & hinc coronam gestaverunt generosissimi Cives suo cum Consule FRANCISCO DE S. VICTORE Equite Atrato, Toparcha de Bommelet : & cum eo S. P. Q. L. omnis.

Magna quoque triumphus hujus pars ad Viros Academicos & studiosos spectat, qui Urbem Academiamque & consilio servaverunt ; & sumptis armis protexerunt, & à calamis ad hastas, à scholis ad mœnia provolaverunt.

Nemo nescit quanto in odio Famossissima hæc Lovaniensis Academia apud Batavos & hæreticos omnes semper fuerit, quod ea sit Virtutum omnium & bonarum Artium quoddam Domicilium ; quod per eam Catholica in Belgio Religio conservetur ; quod Hæresibus omnibus & olim se opposuerit, & hodie sese opponat ; quod ex ea annis propemodum singulis Viri omni Virtutum genere præstantes prædeant, qui aut Hæreticorum errores gloriosissime confutent ; aut Reipublicæ inserviando, Belgas in Regis sui obedientia, fideque constantes retineant. Hinc factum est, ut cum Batavi Francis juncti dicto anno 1678. 1679. xxxv. tam immetis exercitibus instructi ad Belgium Hispanis & Religioni Catholicæ eripiendum processerunt, fore speraverint, ut si Lovanio inprimis potiti fuissent, de Religione tum facile triumphassent, cujus in hac una Urbe fulchrum evertissent. Nihil proinde ad ejus expugnationem omiserunt, & cum armis omnia tentarent, tum extrema simul indignabundi, & vehementissimâ irâ inflammati minati fuerunt, quorum ad horrorem exemplum The-nensi in Urbe ac propemodum in oculis Lovaniensium exhibuerant.

Atque hæc causa fuit cur Viri Academici omni curâ laboreque servandam hanc Civitatem existimaverint, ne florentissima hæc Academia jam pridem ab hæreticis ad ultimum exitium destinata periret, & in ijs scholis, in quibus sacra omnis & profana doctrina traditur, error, hæresis, & vesana malè feriatorum ingeniorum persuasio doceretur. Quod profectò videre nemo Academicorum unquam voluisset, nemo unquam audire potuisset.

Et inprimis Magnificus Dominus tunc temp. RECTOR ANTONIUS D'AVE supremam authoritatem suam valere hinc occuparique voluit : ut nec defensio per arma, nec Aerarium, nec labor vltus, nec industria subditorum ad conservandam hanc Urbem deesset. Inito enim eum Senatu Academico consilio, conscribi in cohortes studiosos, aliosque potestati sue subditos imperavit ; Rogatusque Rectoris & Academiae iussu Perillustri & Amplissimo Vir IOANNES FRANCISCUS

DE RO.

DE ROBLES EX COMITIBUS D'ANAPPE *Universitatis Cancellarius* et *Præfignatus Conservator*, pro sua humanitate, generis suae eoque studioforum omnium & Academicorum summam præfecturam accepit, ijs prævit, duxit, voce & exemplo ad hostibus fortiter resistendum, servandasque in mœnibus stationes inflammavit. Adjuvabant eius imperium *Vir Clarissimus* CAROLUS WIGNACOURTIUS I, V, DOCTOR, & HERMANNUS HIDDINGA armorum usu ipso peritus, & studioforum, hic suppositorum, ut vocant, Dux et. Nec defuerunt publicâ authoritate constituti *Viri externi*, Clarissimique, qui communi consilio in Senatoria Domo, intererant, & cum Urbis Primoribus ad Aerarium procurandum, resque alias, quas exigere necessitas poterat, assidue intendebant. Vna erat summæ diligentiae causa, commune periculum, & in periculo Urbis Academiaeque salus; neque vili aut vita, aut opes patriæ salute chariores extiterunt, ceterasque omnes quod & quantum poterant, in publicum contulerunt.

Præcipui ex Academia Viri vel in Curia, vel in mœnibus excubabant, parati que semper ad omnem armorum occasionem militibus animos addebant. Cives in suscepta defensione confirmabant. Neque tam studiosi, qui tamen erant, videbantur, sed milites; ita ordinatis turmis procedebant, ita sui Præfecti imperium audiebant, ita stationes in mœnibus servabant, ita militarem quandam disciplinam custodiebant. Et erat tanta omnium alacritas, ut cum in certis per Urbem locis excubare, donec aliò necessitas vocaret, iuberentur, malent in mœnibus stare, Hostem videre, ferireque, & Patriæ salutem vna in vrbe tueri. Mirabantur generosos eorum animos Legionum Præfecti, cum in locum erumpentium ex vrbe militum, ad mœnia, nunc eorum quinquaginta, nunc centum, aut plures evocabantur. Nullus erat, qui non in isto numero censi veller: nullus, qui in eiusmodi occasione virtutem suam probari non desideraret.

Mirabantur verò amplius, cum in stationibus militaribus per mœnia distributi ita arma stringerent, sclopisque fulminarent, ut satis omnibus constaret, ijs Academiae suæ salutem vitâ ipsâ potius esse. Et verò fuit ea quorundam hostium in infelici morte felicitas, quod studioforum Lovaniensium manu ceciderint, & Palladis quasi hastâ percussi ad Mages migraverint, ac testari ibi potuerint, non minus Lovanii studiosos pugnare scire, quam Musum sacris operari. Quid, quod armis nonnunquam positis ac legionibus arreptis
val-

vallum incredibili promptitudine fodiebant, aggeres struebant, dimidiatas Lunas formabant, terram ad muros aggestam consolidabant? Nullus erat pro servanda Urbe ingratus labor. Hunc cum paucis ante Obsidionem diebus præsens ipse FERDINANDUS PRINCEPS vidisset, industriam eorum & diligentiam collaudavit. Hostes verò cum Obsidionis tempore sibi non à militibus tantum & Civibus resisti, sed ab armatis etiam studiosis intellexissent, doluerunt primò, actum eos non parum puduit, suo tantoque exercitui ab Academicis Iuvenibus non leve impedimentum, grave etiam damnum adferri. Sed cogitare debuissent ipsi parum certè strenuissimos Bellatores decere adversus Musarum arces & domicilia feralibus Machinis sævire, & de studiosa Iuventute victoriam reportare velle.

Quamquam quid sperare illi tam obstinatis animis potuissent, cum non ipsis, sed Academicis Victoriæ ac Triumphum prepotens Deus iam pridem decrevisset? prius illi de fuga cogitarunt, quam hi aut pugnam, aut laborem remitterent; prius obsidendo, oppugnando, quæ lassati fuerunt, quam hi resistendo fatigari. Imo cum eos obsidendi tantum initium fecisse Academici putarent, fugientibus illis, finem esse, vehementer fuerunt admirati.

Quid super est? servata est Academia, & Academici triumpharunt; Hostes qui studiis & scholis insidiabantur depulsi fuerunt, & etiamnum studia & scholæ triumphant; Voti compotes facti sunt Academici, & eorum Virtus, debitam sibi gloriam sortita, triumphavit.

Et quia cum Academicis Religiosissimi ex sacris Ordinibus Viri, quos suo sinu Academia, tanquam filios, complectitur, assidue laborarunt, fortiter pugnarunt, constanter resisterunt, & Religionis, Regis, Academiæ, Urbisque causam mortis Vitæque contemptores propugnarunt, laureis quoque fertis decorati, triumpharunt.

Ita receptum est in hac Academia, ut cum Urbi periculum imminet, ad signa & arma Studiosa Iuventus, & Religiosi Viri vocentur, Ducum suorum, qui Academicâ authoritate constituuntur, iussa audiant, vigilent, excubent, eaque omnia præsent, quæ periculum exigat. Ita Rector moderatur, & aut propositis ad publica loca libellis edicit, aut per accensos vel Academiæ Promotorem iubet.

Similiter & hoc Anno M. DC. LXVII. cum totam pene per Europam Mars classicum canat *Magnificus Rector* SIMON SERVATII S. T. D. cum Academico senatu consilium iniit omnia pro viribus

præstandi, contra quoscumque oppugnare volentes ad Academiæ & Urbis defensionem, quæ præstari poterunt. Hinc Opibus & Concilio ut Senatui P. Q. L. subveniant, convenerunt; hinc studiosa Iuventus, Academici Viri, Suppositi, Religiosi, alijque Clerici urbem ut dimidiatis lunis, aggeribus, loricis aliisque munimentis ad Portas & Mœnia Parcensia, Thenensia & Diestemiensia, fortificant & corroborant, assiduò indefessi adlaborant. Nec, si (quod Deus avertat!) Academiam nostram in Urbe oppugnari contingat, minus animi, viriumque adferent omnes, quam Anno M. DC. XXXV. alatum est.

Ea quoque hæcenus Academiæ propensa erga Urbem benevolentia fuit, ut quandoque cum numerandæ ingentis pecuniæ necessitas esset, ex suo Erario subveniret, & oneris subire partem, salvâ semper immunitate suâ, voluerit. Ut nimirum publico bono non deesset, & Urbî opem ferret. Hoc modo mutuus inter Urbem & Academiam amor constat, dumque liberè sit, sua Academiæ illæsa immunitas manet, & ius integrum libertatis.

C A P U T X V I I.

*Iudicia Pontificum, Regum, & aliorum de Academia
Lovaniensi. Item operis conclusio.*

HÆcenus Academiam descripsimus, quomodo cœperit, creverit, si ruerit, & etiamnum floreant. Nemo iam à me quærat, qualem se à primo sui exordio ad hæc usque tempora duorum seculorum spatio gesserit; in promptu est totius Europæ, imò Orbis univèrsi confessio; iamque Pontifices, Reges, & summi alij quicunque viri suum de ea iudicium ac sententiam tulerunt. Loquantur illi, & audiant etiam qui invident. Sixtus IV. Pontifex, in Diplomate, quo Nominationum Privilegium Academiæ concedit. *Nobis, inquit, Apostolica Sedi semper fuit obediens & devota. Pius IV. litteris suis anno 1565. LXI. v. Februarij ad Academiam scriptis, eam Constantem & firmam fidei Catholicæ propugnatricem, Romanam Ecclesiam devotam ac fidelem filiam esse declaravit. Leo X. Lovaniensem Academiam agri Domini piissimam gloriosissimamque culticem, appellare solebat. Gregorius XIII. scribens ad Academiam pro emendatione ac castigatione Gratiani, Excellens, inquit, pietas & singularis eruditio vestra, neque eger nostra laudatione, neque*

que tam desiderat. Nam & vestra opera, & labor assiduus in optimarum artium studijs iuvandis, inque Catholica fide tuenda atque Hæreticorum impietatibus confutandis illustris est: & pietas vestra tam præclaris laboribus, tam vili mercedem, humanam nimirum laudem & gloriam, qua sapienter iram appellatur, minime expectat. Idem Pontifex nihil unquam in Ecclesiæ negotijs, quod quidem arduum esset, sine Lovaniensis Academiæ consilio iudicioque statuit. Atque idcirco non tantum in eam benevolus, verum etiã munificus fuit, & duo illi aureorum millia difficillimis temporibus transmisit. Eæ eius litteræ sunt anno. MD. LX. LXXX. VI. Augusti scriptæ.

GREGORIUS PP. XIII.

Dilecti Filij, Salutem & Apostolicam benedictionem. Ex vestris litteris, quas nobis reddidit Dilectus Filius Franciscus Toletus Concionator noster, ubi primum isthinc redijt, èque Toletis ipso cognovimus de vestris angustijs, de quibus etiam sine illius confirmatione aut testimonio ex ista calamitate & vastitate, quam vestra Provincia gravissimorum bellorum duriturnitas attulisset, facile existimare potuissimus. Instantis vero tum asperitibus rerum, tum difficultatibus temporum non minus, quam olim in summa tranquillitate semper claruisse vestra studia in optimis disciplinis colendis edocendisq;, inq; Catholica religione non in ista tantum civitate, sed in cæteris etiam istius Provincia locis tuenda, incredibiliter latati sumus, Deiq; gratias egimus, easq; benignitati vestram pietatem & labores obtulimus. Mutuimus vobis duo millia aureorum, poteritis nulle inter vos dividere, ex reliqua communia vestra Universitatis debita persolvere, aut etiam si mille parum vobis esse videbuntur, tota duo millia inter vos partiti, hoc enim vestro arbitrio permittimus. Quod vos horremur, ut tales sitis quales semper fuistis, nihil est; certum enim habemus, nihil vobis tam cura esse, quam Dei gloriam Catholicæq; religionis amplitudinem. Datum Roma &c.

Idem Pontifex in Diplomate Confirmationis privilegij de non evocando Scholares ad iudicium extra muros Oppidi Lovaniensis, Attendentes, inquit, Universitatem præfatam præclaris in fidei Catholicæ & Sedem præfatam meritis, nobis & venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus non incognitis, pollere, ac in eisdem fidei sinceritate adversus insurgentes erronearum opinionum auctores, contraq; pestiferas doctrinas persistere, & circa scientia ac sana doctrina incrementa cunctis vicibus elaborare &c. Clemens VIII. in litteris ad Academiam

scriptis anno cld. Id. xcix. iv. Decemb. Vos, ait, & insignem Academiam istam tanquam domicilium virtutū & bonarum Artium, unde multi pietate & doctrina praestantes viri prodierunt, complectimur in visceribus Christi. Idem in litteris ad Albertum Archiducem Austriae Provincia- rum Belgij tum Gubernatorem anno cld. Id. xcvi. ix. Octob. Bonarum Artium studijs pro nostro pastoralis officio favere cupientes praecipua charitate complectimur insignem Academiam Lovaniensem, unde quamplurimi doctrina praestantes viri omni tempore prodierunt. Et paulò post: Sed quoniam interdum aliqui, ut audivimus Aulici & Consiliarij humano affectu, ne quo graviore verbo utamur, discordiarum semina alunt, & qua rectè constituta sunt, labefactare moluntur, ob eam causam Circumspectionem tuam magnoperè hortamur, ut huiusmodi homines coercitas, nève ullae ex parte, qua rectè constituta sunt, convelli permittas, sed privilegia Universitatis & Academiae illius, pro tua virtute & propensione erga doctrinae studia à nemine violari patiaris. Tibi verò nominatim commendamus Decanum & Facultatem Artium, ne quid ei molestia iniussè afferatur &c. Recentiorum Pontificum Pauli V. & Gregorij XV. adeoque etiam Urbani VIII. qui hodie in Apostolico Ecclesiae fastigio sedet, notus in hanc Academiam est pro meritis ejus affectus, quem suis ad eam litteris abundè glorioso encomio testati sunt. Et verò illud, teste ipsa veritate, dicam, prima semper Academiae cura fuit nascentibus haeresibus sese opponere, & Religionem Catholicam conservare. Ideò anno cld. Id. xlv. Prid. Cal. Sept. cum latè serperet haeresis Lutherana Academiae decreto ordinatum est, ut qui Academiae nomen darent, praeter alia, haereses omnes detestarentur, ac se Religionem Romanam totà vità servaturos jurarent. Idem sancitum est anno cld. Id. lvii. cui San- ctioni cum obtemperare Germani magnorum in Academia numero non vellent, frustra quae preces suas Illust. Sabaudiae Duci Belgij eà ætate Gubernatori obtulissent, maluit Academia, ut Urbe cederent, quam ut parum certo animo Catholicos fovere videretur. Imò etiam cum instituendae fidei Professionis formula Pij IV. Pontificis Maxi- mi auctoritate publicam in lucem prodijt, quamprimum exemplar ejus nata Academia est, nondum jubente Pontifice, publicari ean- dem curavit, inque Academicis Comitij Rectori primò, tum cete- ri ex ordine Doctores & Professores formulæ novae verbis solemn- i juramento sese obstrinxerunt, & fidem sunt professi. Eadem formulà adhuc hodie omnes jurant. Jam verò cum Hermannus à Weda Ar- chiepiscopus Colonien- sis in haereticorum partes descivisset, atque ei

Colo-

Colonienſis Academia univerſusq; Eccleſiaſticorum ordo ſeſe oppo-
neret, junxit ſe quoque adveſus illum Academia hæc, & conſilio ju-
vit operiſque tulit. Inſuper cum nullibi adhuc in his Inferioris Ger-
maniæ Provincijs recepta Concilij Tridentini decreta eſſent, hæc Aca-
demia authoritatis Apoſtolice obſervantiſſima anno clō. lō. lxxvii.
iii. Calend. Decembris ea publicavit, recepit, & à ſubditis ſuis
deinceps obſervari præcepit. Merito proinde Philippus II. Hiſpa-
niarum Rex & Belgarum Princeps Ioanni Aultriaco, cum illum Bel-
gio præſiceret, Lovaniſem Academiam tanquam *oculi ſui pu-
pillam*, (ea verba uſurpaſſe ſerunt, & ipſe teſtatus eſt Auſtriacus)
commendavit. Sed ut luculentius tanti Regis de Academia Lovani-
enſi teſtimonium proferamus, is in litteris, quibus Hiſpanos certis de
cauſis ad Hiſpanicas Academias revocavit, *In inſigni*, inquit, *Univer-
ſitate Lovaniſi ſemper vera & germana doctrina cum Catholica Religione
coniuncta ad multorum illuſtre exemplum eluxit, & in dies elucet; atq; ab
ea non pauci ſingulares viri, tanquam fidei veſtra propugnacula, proceſſe-
runt, & quotidie exoriuntur.* Iterum paulò poſt: *Nunquam de Univerſitate
Lovaniſi aliud ſenſimus, quam de vera, Catholica, & Religioni Chriſti-
ana veſtriſſima Academia pot eſt iudicare; illonq; ea de cauſa fovere & am-
plecti cupimus, quantum ſingularis pietas, & Catholica doctrina, qua in ea
viget & docetur, non ſolum à nobis, verum ab omnibus etiam ſenſu & ani-
mo Chriſtiani, promeretur.*

Idem Rex, quem merito conditorem alterum Academia appellat
anno clō. lō. lxx. i v. Calend. Aprilis in litteris ad Cardinalem Gran-
velanum, *Ex animo*, inquit, *te rogo, ut quantum diligentia efficere potueris,
ſubvenias Univerſitati Lovaniſi in omniſbus ad hoc neceſſarijs officijs, re-
monſtrando Sanctitati ſuæ, quam ſint graves & legitima cauſa, cur dicta
Univerſitas favori debeat; cum ſit propugnaculum ſanctæ Catholice Religio-
nis in iſtis regionibus, & conſervat tales, quorum exemplo ac ſana doctrina
tota ac univerſa Eccleſia illuminatur, & à quibus divinam officium notabili-
ter augetur &c.* Idem iterum in litteris ad Pontificem Maximum eo-
dem anno & die ſcriptis. *Sanctitati veſtræ*, ait, *non eſt incognitum,
quanta ſit ratio bonorandi & favore omni proſequendi dictam Univerſitatem,
eo, quod ſit lucerna meatum inferiorum regionum, & qua præcipue ſua ſana
& ſolida doctrina in meoſ ditioribus conſervavit negotium ſanctæ ac catholi-
cæ religionis.* Promittit ibidem ſe habiturum pro ſe & pro ſingulari
erga ſe favore ac gratia recepturum, quicquid Academiæ Pontifici con-
ceſſerit. Atque hoc ſit Regis vnus pro omnibus iudicium, neque e-
nim

nim aliter alij de hac Academia Reges & Principes senserunt. Vnde nuper anno cld. ldc. xxiv. 111. Nonas Octobris Philippus IV. potentissimus Hispaniarum Rex, & Belgarum Princeps in litteris ad Serenissimam Isabellam, Claram, Eugeniā, Hispaniarum Infantem, factus est iustus de causis obligatum se fuisse ad favorem omnem Academiae Lovanensi exhibendum, & ut eadem faveret Serenissima Infans, rogavit. Idem Clementissimus Rex & Princeps eandem Academiam Serenissimo Principi Ferdinando S. R. E. Cardinali, cum in hoc Belgium Gubernatorem destinavit Anno cld. ldc. xxxiv. ut oculi sui pupillam commendavit. Si aliorum quoque Iudicijs est opus, tanti Academiam hanc Cardinalis Baronius fecit, ut scriptis ad eam litteris, quibus affectum suum exponit, Academia donari postularit. Cardinalis autem Bellarminus Concione xx. Dominicae Quinquagesimae *Credite mihi*, inquit, *multa Gymnasia, multas Academias, multa Musarum domicilia vidi; sed rara sunt, ac prope nulla, quae cum hac illustrissima Sede, ac veluti arce quadam Sapientiae, vel auditorum multitudinis vel Doctorum celebritate, vel loci ipsius commoditate comparari possint.* Quanquam iudiciorum ac testimoniorum eiusmodi hic sit finis; plura iam libro 1. cap. iv. retulimus.

Suam sententiam non obscurè tot Pontifices, Reges & Principes tulerunt, qui hanc Academiam & singularibus Privilegijs ornaverunt, & cum opus fuit, sua auctoritate protexerunt. Finio igitur, & Academiae à me descriptae cum de Belgio, tum de universa Repub. Christiana optime meritis æternum splendorem opto. Faveat Deus, & cum Optimo Maximo Deo, Optimi Maximi Principes. Ita rursus cum Vernulæo opto & in Voto finio: Faveat Deus.

INDEX CAPITVM

LIBRI PRIMĪ.

O Rigo Academiae Lovaniensis. folio 1.
 II. Iurisdictio Brabantiae Ducis, Oppidi, Praepositi, Decani, Capituli, Scholastici Lovaniensis in Rectorem & Academiam translata. 3.

III. Apparatus Scholarum, Inventutis evocatio, innitium lectionum.	5.
IV. Incrementum & progressus Academiae.	6.
V. Forma Academiae & eius regimen.	9.
VI. Rector Academiae.	11.
VII. Cancellarius Academiae.	19.
VIII. Conservator Privilegiorum Academiae.	23.
IX. Tribunal Rectoris Academiae.	28.
X. Iurisdictionis Rectoralis Confirmatio & usus.	30.
XI. Tribunal Conservatoris & Iudicum Appellationum.	35.
XII. Dictator Academiae, Quaestor, Advocatus fisci, No- tarius, Promotor, Syndicus, Signator, Bedelli.	37.
XIII. Subditi, seu, ut vulgo, supposita Academiae.	39.

LIBRI SECVNDI.

F acultas Theologica.	folio 41.
II. Celebritas Facultatis Theologicae	46.
III. Facultates Iuris Vtrin'que.	48.
IV. Celebritas Facultatum Iuris Vtrin'sque.	53.
V. Facultas Medicinae & eius celebritas.	54.
VI. Facultas Artium.	57.
VII. Gymnasia Facultatis Artium.	63.
VIII. Celebritas Facultatis Artium.	70.
IX. Professiones Publicae Historiarum & Mathematicos; item Scholae publicae.	72.
X. Collegium Trilingue, seu Bursidianum; item Vaulxianum.	73.
XIX. Politiae & disciplinae Academiae.	83.

LIBRI TERTII.

- P** R ivilegia Academia à Pontificibus concessa. folio 89.
- II. Privilegia Academia à Ducibus, Regibus, Impp. concessa. 32.
- III. Privilegium Nominationum Academia à Pont. Max. concessum, à Principibus admissum. 97.
- IV. Privilegium Nominationum Facultati Artium à Pontif. Max. concessum, à Principibus admissum 100.
- V. Privilegium Collationum in Patria Leodienſi à Paulo V. Facultati Artium concessum. 105.
- VI. Sententiæ aliquæ, quibus confirmata & declarata Academia privilegia. 108.
- VII. Collegia ad Inventutem alendam regendamque à varijs erecta & fundata. 110.
- VIII. Scholæ & Collegia Religioſorum Academiae unitorum. 129.
- IX. Canonicoꝝ Collegia, & alia quædam loca Academiae unita. 139.
- X. Illustres Theologi Lovanienses. 146.
- XI. Iuriconsulti Illustres. 156.
- XII. Medici & Mathematici Illustres. 163.
- XIII. Philosophi & Philologi Illustres. 167.
- XIV. Religioſi Illustres. 172.
- XV. Illustres Scholares. 175.
- XVI. Res gestæ Academiae pro Civium & Urbis conſervatione. 185.
- LVII. Iudicia Pontificum, Regum, & aliorum de Academia Lovaniensi. Item Operis conclusio. 193.

